

**T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ SATIŞINDA ARACIN AYIPLI ÇIKMASI
HALİNDE SATICININ SORUMLULUĞU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Güllü CAMLI BAL

9904010018

Anabilim Dalı: Özel Hukuk

Program: Özel Hukuk

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt Bellican

TEMMUZ 2021

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ SATIŞINDA ARACIN AYIPLI ÇIKMASI
HALİNDE SATICININ SORUMLULUĞU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Güllü CAMLI BAL

9904010018

Anabilim Dalı : Özel Hukuk

Program : Özel Hukuk

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt BELLİCAN

Jüri Üyeleri : Dr. Öğr. Üyesi Cahit GÜNER (İstanbul Üniv.)
Doç. Dr. Cem AKBIYIK

TEMMUZ 2021

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	viii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	6
İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ KAVRAMI	6
I. MOTORLU ARAÇ VE İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ KAVRAMI	6
A-Motorlu Araç Kavramı.....	6
B. İkinci El Motorlu Araç Kavramı.....	8
II. MOTORLU ARAÇLARIN HUKUKSAL NİTELİĞİ	10
III. İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ SATIŞ VE DEVİRLERİNİN HUKUKSAL ALT YAPISI.....	10
A. Genel Olarak.....	10
B. Kanunlar.....	11
C. Yönetmelikler.....	11
1. Karayolları Trafik Yönetmeliği.....	11
2. İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik.....	12
D. Tebliğler.....	13
IV. MOTORLU ARAÇLARIN SATIŞI VE DEVREDİLMESİ.....	14
A. Genel Olarak.....	14
B. Motorlu Araç Satış Sözleşmesi	18
C. Satıcı ve Alıcı.....	19
1. Alıcı ve Tüketici Arasındaki Fark.....	19
2. Satıcı.....	21
3. İkinci El Motorlu Araç Ticareti Yapılan Yerler.....	22
a. İkinci El Motorlu Araç Ticareti Yapılan İşletmeler.....	23
b. Yetkili Bayiler.....	25
c. Toplu İşyerleri veya Oto Galeri Siteleri.....	25
d. Oto Pazarları	26
4. İkinci El Motorlu Araç Ticareti Yapan İşletmelerin Satış Ve Pazarlama Faaliyetlerinin Niteliği.....	27

5. İknc El Motorlu Araç Tcaret Yapan İşletmelerin Satış ve Pazarlama Faalyetlerinde Uymaları Gereken Yükümlülükler.....	28
a. İknc El Motorlu Aracın Satışına Aracılık ve Taşıt Teslim Belges Düzenlemek.....	28
b. Satışa Sunulan İknc El Motorlu Araç Üzernde Tanıtım Kartı Bulundurmak.....	29
c. İknc El Motorlu Aracın Satışından Önce Ekspertiz Raporu Almak..	30
d. Satışı Yapılan İknc El Otomobl Ve Araz Araçlarında Satıştan Sonra Ortaya Çıkacak Belrl Arızaları, Garant Kapsamında Bulundurmak. .	32
İKİNCİ BÖLÜM.....	35
AYIP VE İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ KAVRAMI.....	35
I. AYIPLI İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ KAVRAMI.....	35
A. Genel Olarak.....	35
B. Ayıplı Mal Ve Ayıplı İknc El Motorlu Araç Kavramları.....	36
1. Ayıp ve Ayıplı Mal Kavramı.....	36
a. 6098 sayılı TBK'ya Göre Ayıp Kavramı.....	38
b. 6502 sayılı TKHK'ya Göre Ayıp Kavramı.....	39
2. Ayıplı İknc El Motorlu Araç Kavramı.....	45
II. İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇLARDA AYIP ÇEŞİTLERİ.....	52
A. Genel Olarak.....	52
B. Maddî Ayıp.....	53
1. Açık Ayıp.....	56
2. Gzl Ayıp.....	56
C. Hukuk Ayıp.....	57
D. Ekonomik Ayıp.....	62
III. İKİNCİ EL MOTORLU ARACIN SATIŞINDA SATICININ AYIPTAN DOĞAN SORUMLULUĞU.....	63
A. Genel Olarak.....	63
B. İknc El Motorlu Aracın Satışında Satıcının Ayıptan Sorumluluğun Hukuksal Ntelğ.....	65
C. Alınan Ekspertiz Raporunda Tespt edlmeyen Ayıbın Ortaya Çıkması Halnde Ekspertiz İşletmesinin ve Ekspertiz Sorumluluğu.....	67
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	70
SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI VE SEÇİMLİK HAKLAR.....	70

I. İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ SATIŞINDA SATICININ AYIPDAN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI.....	70
A. İknc El Motorlu Aracın Teslm Edlmş Olması.....	70
B. İknc El Motorlu Aracın Ayıplı Olma Durumları.....	72
1. Genel Olarak.....	72
2. İknc Motorlu El Aracın Tanıtma ve Kullanma Kılavuzunda Belrtlen Ntelklern Bulunmaması.....	74
3. İknc El Motorlu Aracın Reklam, İnternet, Görsel ve Yazılı İlanlarda Belrtlen Özellklern Bulunmaması.....	76
4. Muadl Olan Malların Kullanım Amacını Karşılammaması.....	78
5. Karneden Kurtuluş.....	78
6. İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğe Göre Ayıplı Haller.....	79
7. İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğe Göre Ayıplı Kabul Edlmeyen Haller.....	79
C. İknc El Motorlu Araçta Ayıbın Öneml Olup Olmaması.....	81
D. İknc El Motorlu Araçta Alıcı Tarafından Ayıbın Varlığının Blnmemes	83
E. İknc El Motorlu Araçtak Ayıbın Olması Gereken An.....	87
F. İknc El Motorlu Araçta Satıcının Ayıptan Doğan Sorumluluğunun Kaldırılmamış Olması.....	90
G. Gözden Geçrme ve Ayıbın İhbarı Külfet.....	92
II. AYIPLI İFASI NEDENİ İLE ALICININ SEÇİMLİK HAKLARI.....	97
A. Seçmlk Hakların Hukuk Ntelğ.....	97
B. Seçmlk Hakların Kullanımı.....	99
C. Dönme Hakkı.....	100
D. Satış Bedelnden İndrm Hakkı.....	105
E. Satılan Malın Bedelsz Onarım Taleb.....	107
F. Olanaklı Olması Halnde Satılanın Ayıpsız Br Benzeryle Değştrme Taleb.....	108
G. Genel Hükümler Çerçevesnde Alıcının Tazmnat İsteme Hakkı.....	109
H. Alıcının Seçmlk Haklarının Sınırlandırılması.....	109
1. Dönme Hakkının Sınırlandırılması.....	110
2. Bedeln İndrme Hakkının Sınırlandırılması.....	111

3. Onarım Hakkının Sınırlandırılması.....	111
4. Seçimlik Hakların Kullanmasının Satıcı Tarafından Engellenmesi....	111
III. AYIPLI İFA NEDENİ İLE ALICININ SEÇİMLİK HAKLARININ YARIŞMASI.....	112
A. Yanılma ve TKHK’ da Belirtilen Ayıptan Kaynaklanan Sorumluluk Hükümlerinin Yarışması.....	112
B. Hata ve TKHK’da Belirtilen Ayıptan Kaynaklanan Sorumluluk Hükümlerinin Yarışması.....	113
C. Borcun Gereği Gibi İfa Edilmemes ve TKHK’ Da Belirtilen Ayıptan Kaynaklanan Sorumluluğa İlişkin Hükümlerin Yarışması.....	114
IV. GÖREVLİ MAHKEME ve YETKİLİ MAHKEME.....	115
V. AYIPLI İFADA AYIBI İSPAT YÜKÜ.....	116
VI. AYIPLI İFA NEDENİ İLE ALICININ SEÇİMLİK HAKLARIN KULLANILMASINDA ZAMANAŞIMI SÜRESİ.....	118
SONUÇ.....	120
KAYNAKÇA.....	125
YARGI KARARLARI.....	137
İNTERNET ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR.....	140

KISALTMALAR

AB.	: Avrupa Brlğ
ABD.	: Amerka Brleşk Devletler
AÜHFD.	: Ankara Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs
b.	: bent
BAM.	: Bölge Adlye Mahkemes
BATİDER.	: Banka ve Tcaret Hukuku Dergs
bkz.	: bakınız
BK. :	818 sayılı Borçlar Kanunu
C.	: Clt
Çev.	: Çevren
Der.	: Derleyen
dp.	: dpnot
DEÜHFD.	: Dokuz Eylül Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs
E.	: Esas
f.	: fıkra
HD.	: Hukuk Dares
HGK.	: Hukuk Genel Kurulu
HMK.	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeler Kanunu
İBD.	: İstanbul Barosu Dergs
İÜHFM. :	İstanbul Ünverstes Hukuk Fakültes Mecmuası
K.	: Karar
m.	: madde
s.	: sayfa
S.	: Sayı
T.	: Tarh
TAAD.	: Türkiye Adalet Akadems Dergs
TBBD.	: Türkiye Barolar Brleşk Dergs
TBK.	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
THD.	: Teraz Hukuk Dergs
TKHK.	:Tüketenn Korunması Hakkında Kanun
TMK.	: 4721 sayılı Türk Meden Kanunu
TTK.	: 6102 sayılı Türk Tcaret Kanunu

vb. : ve benzer
vd. : ve devamı
Y. : Yıl
Yarg. : Yargıtay
Yön. : Yönetmelik

ÖZET

İnsanların hayatlarını devam ettirmek için gereksinim duyduğu temel ihtiyaçları dışında en fazla satış sözleşmelerine konu yaptıklarında bir de motorlu araçlardır. Üretim tekniklerinin ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte motorlu araçların üretim artmıştır. Sayısı artan motorlu araçların kişiler arasında satış sözleşmelerine konu edilmesi yalnızca fabrikadan üretilerek piyasaya sürülen sıfır kilometre araçlarla sınırlı kalmamıştır. Motorlu araçların dayanıklı tüketim mallardan olması ve uzun süre kullanılabilirler nedeniyle kişiler arasında ticar veya kullanım amaçlı olmak üzere satış yoluyla bir çok kez el değiştirmesine neden olmuştur. Bu durum İkinci el motorlu araçların zamanla çok hızlı bir şekilde işlem hacminin büyümesine ve ikinci el satış piyasasının oluşmasına neden olmuştur. Diğer taraftan satıcıların zira ve vaat ettikleri bir takım özelliklerin olmadığı, kişiler arasında hızlı satış yoluyla devredilen ayıplı İkinci el motorlu araçlar nedeniyle taraflar arasında uyuşmazlıkların doğmasına neden olmuştur.

Bu çalışmada, ikinci el motorlu araçların mülkiyetinin devri, günlük hayatta çok sık karşılaşılan İkinci el motorlu araçlarda bulunan ayıplar, bunlardan satıcıların sorumlulukları ve alıcıların hakları, bu hakların kullanma yolları olmak üzere bir çok konu başlığı altında öğret ve Yargıtay uygulamaları da göz önüne alınarak inceleme konusu yapılmıştır.

Anahtar Kelmeler: İkinci el ayıplı araç, satıcı, alıcı, tüketici, satış sözleşmesi

ABSTRACT

Apart from the basic needs people need to continue their lives, one of them is motor vehicles when they are the subject of the most sales contracts. With the development of production techniques and technology, the production of motor vehicles has increased. Motor vehicles, whose number has increased, are subject to sales contracts between individuals, and it is not limited to zero-kilometer vehicles produced from the factory and put on the market. Due to the fact that motor vehicles are among the durable consumer goods and can be used for a long time, it has caused many times to change hands between individuals for commercial or use purposes. This situation caused the transaction volume of used vehicles to grow very rapidly over time and the formation of a second hand sales market. On the other hand, it has caused disputes between the parties due to defective second-hand vehicles that are quickly transferred by way of sales and that the sellers do not have some promises and promises. In this study, the transfer of ownership of second-hand motor vehicles, the defects found in second-hand vehicles, which are frequently encountered in daily life, the responsibilities of the sellers and the rights of the buyers, the ways of using these rights were examined by considering the teachings and the practices of the Supreme Court.

Keywords: Used defective vehicle, seller, buyer, consumer, sales contract

GİRİŞ

Kşler, htyaçlarını karşılamak amacı le günlük hayatlarında pek çok sözleşme lşks çersne greblmektedirler. Bu sözleşme lşkler çersnde şlem yoğunluğu bakımından günlük hayatta karşımıza çıkan en önemllernden brs de satış sözleşmelerdr. Taraflar arasında yapılan satım sözleşmes le, sözleşmede kararlaştırılan karşılıklı edmlern fası amaçlanmaktadır. Satış sözleşmelerinn çersnde barındırdığı en öneml konulardan br de satıcının alıcıya vermey taahhüt ettğ malda karşılaşılan ayıplardır. Zra alıcı veya satıcıdan kaynaklanan br davranış sonucu sözleşmeye uyulmaması, özel hukukun temel lkelernden br olan ahde vefa lkesne aykırılık oluşturacaktır. Satıcı, yerne getrmey üstlendğ edm gereğ gb tam olarak fa etmes gerekmektedir. Alıcı da tam olarak fa edlen edmn karşılığında kararlaştırılan bedel satıcıya ödemes gerekr.

Dğer sözleşme türler gb satış sözleşmelernde de temel amaç, sözleşme gereğ tarafların elde etmey umdukları yararları br an evvel sorunsuz br şekilde kavuşmaktır. Bu kapsamda satıcının yararı, sözleşmede kararlaştırılan bedeln eksksz ve tam olarak zamanında ödenmes, alıcının da, sözleşmede kararlaştırılan br malın eksksz ve uygun şekilde kendsne teslm edlmesdr.

Dolayısı le 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu ¹(TBK) m. 207/1 maddesne göre satış sözleşmesnde satıcı, k temel borç üstlenmektedir. Brncs satılanın zlyetlğn devretmek, kncs zlyetlkle brlkte malın mülkyetn de devretme borcudur. Alıcının üstlendğ borç se, satış sözleşmesnde kararlaştırılan bedel satıcıya ödemektr. Bu kapsamda satış sözleşmes tam k taraflı borç sözleşmesdr . ² Bununla brlkte bazı durumlarda satış konusu malda bulunan eksklk veya kusur neden le alıcı sözleşmeden umduğu yararı elde edemeyeblr. Bu halde tam k taraflı borç doğuran satış sözleşmesnde, tarafların brs taahhüdünü tam olarak yerne getrmemiş olmaktadır.

Satım sözleşmesnde satıcının temel borcu olan satılanın mülkyetn geçrme borcunun en öneml tamamlayıcı unsuru satılanın ayıplarından sorumlu

1 RG. 04.02.2011, S. 27836

2 YAVUZ, Cevdet/ ACAR, Faruk/ÖZEN, Burak, Türk Borçlar Hukuku (Özel Hükümler), 16. Baskı, İstanbul, Beta Yayınları, 2019, s. 51 vd; EREN, Fkret, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 7.Baskı, Ankara, Yetkn Yayınları, 2019, s. 55 vd; TANDOĞAN, Haluk, Borçlar Hukuku Özel Borç İşkler, C.II, 5. Baskı, Ankara, Vedat Ktapçılık, 2010 s. 78 vd; GÜMÜŞ, Mustafa Alper, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C.I, 3. Baskı, İstanbul, Vedat Ktapçılık, 2013, s.15 vd.

olmasıdır. Bu kapsamda satıcının, satılarda bulunduğunu vaat ettiğ özelliklern bulunmaması, alıcının beklentlern karşılamaması, satılarda herhangi br eksklık olması veya satılanın kullanım amacına aykırı özellikler ve bozuklukları barındırması durumunda edm ayıplı hale gelmekte ve satıcının sorumluluğu ortaya çıkmaktadır.

Günümüzün gelen teknolojk ve ekonomk gelişmlk düzey de göz önüne alındığında satıcının ayıptan sorumlu tutulmasına lşkn bu htyaç, kendsn daha çok hissettmektedir. Satım sözleşmelernde malın ayıp olması durumunda, satıcının hang koşullarda satışa konu malın ayıbından veya eksklğnden sorumlu tutulacağı, alıcının sahip olduğu hakların neler olduğu gb en öneml sorunlara lşkn günümüzde br çok hukuk sstemnde kanun düzenlemeler bulunmaktadır. Hukuk sstemlernn bazılarında se tüketcler korumak adına ayıplı mal ve hzmetlerden satıcıların ayıba karşı sorumluluğu özel olarak düzenleme konusu yapıldığı görölmektedir. Örnek olarak Alman hukuk sstemnde, ayıp tanımı ve ayıplı mal teslimnde kullanılabilecek haklara lşkn hususlar genel düzenleme olan Alman Meden Kanunu'nda (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB), genel satım hükümler çerşnde yer verlmştr³. Yne Avusturya hukuku sstemnde de Almanya'da olduğu gb Meden Kanunu'nda (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, ABGB) genel satım hükümler çerşnde yer almaktadır. İsvçre hukuk sstemnde se ayıp konusuna İsvçre Borçlar Kanunu'nda (Obligationenrecht) genel satım hükümler çerşnde yer verlmş, hatta İsvçre Borçlar Kanunu'nu (Obligationenrecht) esas alınarak hazırlanmış olması neden le hem mülga 818 sayılı BK hem de 6098 TBK le uyumlu olduğu da söyleneblr. Fransa'da da Türk hukuk sstemnde olduğu gb kl br düzenleme söz konusu olup br taraftan Fransız Meden Kanunu'nda (Code civil) dğr taraftan da Fransız Tüketc Kanunu'nda ayıba lşkn hükümlere yer verlmştr.⁶

Türk hukuk sstemnde de satıcının edmn ayıplı olarak fa etmes durumunda satıcıya br takım sorumluluklar yüklemş, alıcıya da, ayıptan sorumluluğu bulunan satıcıya karşı br takım haklar tanımıştır. Bu kapsamda satış sözleşmesnde satılanın ayıplı olması halnde satıcının sorumluluğu TBK'da, 219-

---

3 ATAMER, Yeşm/İNCEOĞLU, Murat: Satım Sözleşmesnde Tüketcnn Seçmlk Hakları ve Avrupa Brlğ Hukuku le Uyum Sorunu, Otomotv Dstrbütörler Derneğ, İstanbul 2012, s.23

4 ATAMER, Yeşm/İNCEOĞLU, Murat,s.37

5 ATAMER, Yeşm/İNCEOĞLU, Murat,s.38

6 ATAMER, Yeşm/İNCEOĞLU, Murat,s.35

231 maddeler arasında düzenlenmiştir. TBK 219/1 maddesinde; “*Satıcı, alıcıya karşı herhangi bir suretle bildirilmiş niteliklerin satılarda bulunmaması sebebiyle sorumlu olduğu gibi, nitelik veya nitelik etkileyen nedenle aykırı olan, kullanım amacı bakımından değer ve alıcının ondan beklediği faydaları ortadan kaldıran veya önemli ölçüde azaltan maddeler, hukuk ya da ekonomik ayıpların bulunmasından da sorumlu olur.*” Kanunda yapılan bu tanıma göre ayıp, satılardan alıcının tam veya gereği gibi yararlanmasına engel olan eksik ve objektif nitelikteki kusurlardır. Satış sözleşmesinde bu suretle gerçekleşen fa da, ayıplı fa olarak kabul edilmektedir. Diğer bir ifadeyle ayıplı fa, TBK. 112 maddesinde düzenlenen borcun gereği gibi fa etmeme hal olan kötü fanın “*Ayıptan Sorumluluk*” üst başlığı altında TBK 219 vd. maddelerinde özel olarak düzenlenmiş şekildedir. ⁸

Satış sözleşmesinde satıcının ayıptan sorumluluğu, yalnızca 6098 Sayılı TBK’da **düzenlenmemiş** aynı zamanda 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunu’nda¹⁰ (TKHK) düzenlenmiştir. 6502 sayılı TKHK’nın 8. maddesinde ayıplı mal tanımı 6098 Sayılı TBK’dan ayrı olarak bir kez daha yapılmış, kanunun 9. Maddesinde satıcının sorumluluğu, 10. maddesinde spat yükü, 11. Maddesinde tüketicinin seçimi hakları ve 12. maddesinde zamanaşımı düzenlenmiştir. Ayıba ilişkin bir başka düzenlemeye olduğu 6102 Sayılı TTK. 23/1-c maddesinde ise, satışa konu malın alıcıya tesliminden sonra alıcının inceleme ve hâbir külfet yönünden TBK’da düzenlenen sürelerde tasarruflar bakımından farklı hükümler öngörmek suretiyle genel hükümlerden ayrılmıştır¹¹.

7 YAVUZ/ ACAR/ÖZEN, s.123; ZEVKLİLER Aydın/ GÖKYAYLA, Emre, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkiler, 19.Baskı, Ankara, Turhan Kıtapev, 2019, s. 117 vd; ERZURUMLUOĞLU, Erzan, Sözleşmeler Hukuku Özel Borç İlişkiler, Ankara, Yetkin Kıtapev, 2011, s.61; GÜMÜŞ, s. 68; AYDOĞDU, Murat/ KAHVECİ, Nalan, Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkiler (Sözleşmeler Hukuku), 4. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2019, s. 146.

8 ARAL, Fahrettin, Türk Borçlar Hukukunda Kötü İfa, Ankara, Yetkin Kıtapev, 2011, s. 75.

9 RG. 14.02.2011, S. 27846

10 RG. 28.11.2013, S. 28835

11 ÜLGEN, Hüseyin/HELVACI, Mehmet/KENDİGELEN, Abuzer/KAYA, Arslan/ERTAN NOMER, Fusun, Ticar İşletme Hukuku, 5.Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 307; ARIKAN, Mustafa, Ticar Satım Sözleşmelerinde Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu ve Bu Bağlamda 6102 sayılı TTK m. 18/III Hükümünün Değerlendirilmesi, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nu Beklerken, 10-11-12 Mayıs 2012, MÜHFHAD Özel Sayı, C.18, S.2, Y.2012, s.12; ÖZDAMAR, Emne, Ticar Satışta Temerrüde İlişkin Özel Durumlar, Teraz Hukuk Dergisi, S.87, Kasım, 2013, s.14-15; PASLI, Ali, Ticar Satımında Ayıp Halinde Seçimlik Hakların Kullanılma Zamanı, Prof. Dr. Şener Akyol’a Armağan, C.1, 2011, s. 646.

Tüm satış sözleşmelerinde satıcının ayıptan kaynaklanan sorumluluğu bulunmaktadır. Zira satış sözleşmesinde satıcının temel borcu, malı sözleşmede kararlaştırıldığı şekliyle ve alıcının beklentilerine uygun olarak mülkiyetine geçirmektir.

Uygulamada satış sözleşmeler çerçesinde, knc el motorlu araç satış sözleşmeler de önemli bir yer tutmaktadır. Gerek 6098 Sayılı TBK ve gerekse 6502 Sayılı TKHK'ya göre yapılan knc el motorlu araç satışları uygulamada çok sayıda olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, ekonomik olması, aracın değeri korunması, sıfır araçlara göre vergilerinin daha düşük olması gibi birçok nedenlerle knc el motorlu araçlar satış sözleşmelerine konu edilmektedir. İknc el araç alım satım sürecinde alıcı ve satıcılar, knc el oto pazarları, oto galeriler, internet siteleri, ilanlar gibi birçok yol ve yöntemlerle bir araya gelerek knc el motorlu araç satış sözleşmeler kurmaktadır.

Bir satış sözleşmesi konusu olan knc el aracın ayıplı olması, günümüzde en çok karşılaşılan sorunların başında gelmektedir. Zira teknolojinin gelişmesiyle birlikte aynı zamanda teknolojik bir ürün olan motorlu araçlar üzerinde var olan ayıplar rahatlıkla gözlemlenmekte ve alıcıların bu ayıpları fark edebilmesi zaman almakta veya hiç farkına varamamaktadırlar. Bu çalışmada, knc el motorlu araç alım satımında, aracın ayıplı olmasından kaynaklanan sorunlar ve bu sorunlar nedeniyle alıcıların uğradıkları maddi ve manevi zararların giderilmesine ilişkin hukuksal çözüm yolları üzerinde durulmuştur.

Çalışmamızda, ayrıca knc el motorlu araç satışlarında aracın ayıplı çıkması halinde satıcının sorumluluğu, öğret ve yargı kararları ışığında bahs geçen konular açıklanmaya ve bu suretle satıcının ayıptan doğan sorumluluk hükümlerinin yorum ve uygulanmasına da yer verilmiştir.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümünde, araç ve knc el motorlu araç kavramı, araçların hukuksal niteliği, satışı ve devredilmesi, knc el motorlu araç satış ve devrelerinin hukuksal alt yapısı incelenmiştir.

İknc bölümünde ise, knc el ayıplı motorlu araç kavramı, çeşitleri, satıcının ayıptan doğan sorumluluğu ve hukuk niteliği incelenmiştir.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde se, knç el motorlu aracın satışında satıcının, motorlu aracın ayıplı çıkması halinde sorumluluğunun şartları, alıcının veya tüketcnn gözden geçirme ve satıcıya hbar yükümlölüğü, satıcının ayıplı fa neden le alıcının veya tüketcnn hakları, seçmlk hakların kullanılmasının sınırları, haklarının yarışması, görevl ve yetkl mahkeme, ayıbı spat yükü ve zamanaşımı süres ncelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ KAVRAMI

I. MOTORLU ARAÇ VE İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ KAVRAMI

A-Motorlu Araç Kavramı

Tekerleğın cadı le brlkte nıanların taşıma ve taşınma faaliyetler artarak devam etmıştr. Günlük hayatta nıanlar yalnız, toplu, eşyalı veya eşyasız olarak brçok nedenlerle yer değştreblrlr. Bu taşınma hareketn nıan kend gücü le yaptığı gb canlı veya cansız varlıklardan da yararlanmıştır. Teknolojnn gelşmes le brlkte taşıma ve taşınma faaliyetler demryolu ve motorlu araçlarla yapılmaya başlanmıştır. Özellikle 19. Yılın sonlarına doğıru motorlu araçların ser üretmlere geçlmes le brlkte, tüm dünyada karayollarında motorlu araçların kullanılması, hareket alanının daha esnek ve genş olması, breysel ulaşımaya olanak sağlaması ve daha kolay yapılabilmes bakımından demryollarına göre daha öne çıkmıřtır¹² . Ülkemze de se, lk motorlu araçlar Osmanlı Devlet döneminde 20. yüzyılın başlarından tbaren kullanılmaya başlanmış ve günümüze kadar zamanla değşen koşullara göre mevzuatta düzenlemeler yapılarak hukuksal alt yapısı oluřturulmuřtur¹³.

2981 sayılı Karayolları Trafk Kanununda (KTK)¹⁴ ve Karayolları Trafk Yönetmelğnde (KTY)¹⁵ araç ve taşıt kavramlarına yer verlmıştr. 2981 Sayılı KTK 3. maddesinde araç; “ *Karayolunda kullanılablen motorlu, motorsuz ve özel amaçlı taşıtlar le ř makneler ve lastk tekerlekl traktörlern genel adıdır*”, şeklnde tanımlamış, taşıt se; “*Karayolunda nıan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlardır. Bunlardan makne gücü le yürütölenlere "motorlu taşıt" nıan ve hayvan gücü le yürütölenlere "motorsuz taşıt" denr*”, şeklnde tanımlamıştır.

Bu tanımlara göre, motorlu araç kavramı motorlu taşıt kavramına göre daha genş ve genel br anlam çermektedir. Zra 2918 Sayılı KTK 3. maddesine göre, karayolunda nıan, hayvan ve yük taşıyanlar ancak motorlu taşıt olarak kabul

12 MURAT, Bedrettın, Trafk Hukuku, 7. Baskı, Ankara, Adalet Yayınnev, 2014, s. 10.

13 KURT, Ekrem, Motorlu Araç Mülkyetnn Devr Tescl ve Harc Devrlr. Ekrem, Yaşar Ünverstes E-Dergs, 2, 2013, s.1858

14 RG. 18.10.1983, S. 18195.

15 RG. 18.07.1997, S 23053 (mükerrer).

edilmektedir. İnsan hayvan ve yük taşıyamayan araçlar motorlu olsalar bile 2918 Sayılı KTK'na göre motorlu taşıt olarak kabul edilemezler. Dolayısıyla her motorlu taşıt, motorlu araç olmakla birlikte her motorlu araç, motorlu taşıt değildir¹⁶. Örnek olarak kazıcı makneler, yol yapım makneler, asfalt dökme makneler, silindir, vnc gb tekerlekli veya paletli ş makneler gb araçlar kural olarak taşıma dışındak özel şlerde kullanılmak çn mal edilmişlerdir. Bununla birlikte “motorlu araç” kavramı ile sadece karayolunda kullanılmakta olan motorlu araçlar kastedilmektedir. Günlük dilde ise motorlu araçlar, kısaca “araç” şeklinde ifade edilmektedir¹⁷ .

2918 Sayılı KTK 3. Madde ve KTY 3/c Maddesinde motorlu araçların neler olduğu tek tek sayılmıştır. Öğretide¹⁸ 2918 Sayılı KTK ve Yönetmelikte “motorlu araç” fadesinin, petrol türevleri ile çalışan ve motorlardan gücünü alan araçlar olarak kastedildiği ifade edilmiş ise de, kanaatimizce bu yorum sabetli değildir. Zira gerek 2918 sayılı KTK ve gerekse KTY’de gücünü petrol türevleri ile çalışan motorlardan alan araç şeklinde açık bir ifade olmadığı, kaldı ki söz konusu maddelerde “motorlu araç” fadesinin “makine gücü ile yürütülenler” olarak tanımlandığı, düzenlemede makinenin, gücünü nereden aldığına ilişkin herhangi bir belirleme bulunmadığı görülmektedir. Dolayısıyla teknolojinin gelişmesi ile gücünü petrol türevleri dışında alan bir aracın da motorlu araç olarak kabul edilmes ve bu tür araçlar hakkında da 2918 Sayılı KTK ve Yönetmelik hükümlerinin uygulanması gerekr.

Zira teknolojinin gelişmesi, petrol ve doğal gaz gibi fosil yakıtların aşırı değerlendirilmesi, bu tür yakıtların hava ve çevreye verdiği zararlara karşı önlem alınması gibi bir çok nedenle kaynağını fosil yakıtlardan alan motorlu araçlar yerine depolanmış elektrik enerjisinden alan motorlu araçların keşfedildiği, seri üretilmeye geçildiği ve karayollarında kullanımının gün geçtikçe arttığı gözlenilmektedir. Bu tür araçlardan bazıları yalnızca gücünü depolanmış elektrikten aldığı gibi hem depolanmış elektrikten hem de petrol yakıtından alan “hibrit” olarak ifade edilen karma motorlu araçlarında günümüzde karayollarında seyrettiği görülmektedir. Dolayısıyla 2918 sayılı KTK ve KTY’de “motorlu araç” fadesinin “makine gücü ile yürütülenler”, şeklindeki bir tanımın

---

¹⁶ KURT, s.1859

¹⁷ KURT, s.1859

¹⁸ KURT, s.1860

enerji kaynakları arasında bir ayrım yapmaksızın gelecekte de keşfedilebilecek olan tüm enerji kaynaklarından herhangi birisi ile çalışan araçlar için genel bir yoruma gitmek, kanaatimizce uygulamada karşılaşılabilecek muhtemel problemlerin çözümünde daha sabit olur.

Nitekim İsviçre Karayolları Trafik Kanunu 7/I maddesinde, motorlu taşıt tanımı şu şekilde yapılmıştır: “*Motorlu taşıt, bu kanun bakımından kendisi gücüyle, yer üzerinde ve raylara bağlı olmaksızın hareket edebilen her türlü taşıtı ifade eder*”, şeklindeki düzenlemeyi de anlaşılabileceği üzere motorlu araçların tek tek sayılması yolu ile değil, daha genel ve kapsayıcı bir ifade kullanılarak motorlu taşıt tanımı yapılmıştır.¹⁹

Bunun dışında kanun koyucu daha açık ve net ifadelerle petrol türevleri dışında diğer enerji kaynakları ile çalışan ve motorlardan güç alan araçların hangileri olduğunu, ayrıntılı bir şekilde kanun düzenlemesi yapabilir. Bununla birlikte mevcut hukuk düzenlemeleri arasında yarı elektrikli araçlar ve elektrikli araçlara ilişkin Araçların İmal, Tadilat Ve Montajı Hakkında Yönetmelik mevcuttur²⁰.

B. İkinci El Motorlu Araç Kavramı

İkinci el mallardan ekonomik değeri yüksek olanlar, ikinci el satım piyasasına konu olabilmektedirler. Örnek olarak ev, araba, telefon, bilgisayar gibi mallar ikinci el piyasasına konu olabilen mallardır. İkinci el malların, ilk kullanıcısı tarafından değişik nedenlere bağlı olarak satış, bağış veya mal değişimi gibi yollarla devredilerek başka kişiler tarafından yeniden kullanılmaya devam edilmesi mümkündür.

Hesaplanmamış ürünlere göre ikinci el ürünler, daha çok ekonomik nedenlere dayalı olarak tercih edilmektedir. Bu kapsamda ikinci el motorlu araç

---

¹⁹ KURT, s.1860

²⁰ RG 26.10.2016 s. 29869, Araçların İmal, Tadilat Ve Montajı Hakkında Yönetmeliğin 1. Maddesine göre 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na göre motorlu araçların yapım ve kullanım bakımından karayolu yapısına ve trafik güvenliğine uyma zorunluluğunu yerine getirmek üzere; karayolunda seyredecek motorlu araçların Yönetmelğe göre uygunluk onayı verilmesine ilişkin usul ve esaslar ile ülkemiz için tip onayı yönetmeliklerindeki hükümlere ilave olarak uygulanacak hükümler düzenlenmiştir. Yönetmeliğin “*Sadece elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araçlar*” başlığı taşıyan 11/2. Maddesine göre se, M ve N kategorisi (yolcu ve yük taşıyan) motorlu araçların sadece elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araçta dönüştürülmesinde orijinal temel aracın malatçısı harç, münferat tadilat yapılamayacağı, temel aracın malatçısı sadece kendi mal ettiği araçların münferat tadilatını yapabileceği, münferat tadilat durumunda da, yönetmelğe ek Ek IV ve Ek XI’de belirtilen ilgili maddelerin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

alımlarında daha çok ekonomk nedenler ön planda olmaktadır.²¹ Örnek olarak sıfır br otomobln fiyatı günümüzde 125.000 TL'den başlarken²², knc el olan ve brkaç yaşında, yıpranmamış, kazalı olmayan aynı ntelktek br otomobln fiyatı, 83.000 TL'den satılablmektedir²³. Bununla brlkte knc el motorlu araçlar, vergilerin daha düşük olması veya değer kaybının az olması gb başka nedenlere dayalı olarak da terch edlmes mümkündür²⁴. Dolayısı le gelir düzeyinde k artış ve ekonomk olanaklar, knc el motorlu araç terchlerinde belrleyc olablmektedir. Kışlarn gelir seviyes yükseldkçe knc el otomobil terchlerinden daha çok sıfır otomobller terch edlmekte, gelir seviyes düştükçe de knc el motorlu araç terchler ön plana çıkmaktadır²⁵.

Br motorlu aracın, knc el motorlu araç olması, onun motorlu araç olma özelliğini değıştmez. İknc elde olsa, yen fabrikadan çıkmış lk sıfır kilometre de olsa araç olarak kabul edlmektedir. Araç üretldikten sonra satışının yapılması le brlkte ruhsatı çıkarılarak trafik tescl şube müdürlükler veya bürolarında tescl edlr. Bu lk tescl tarih aracın lk kez trafğe çıktığı tarihtir. Bu aracın lk malkn gösterr. Buna karşın aracın br başkasına satılması le brlkte alıcı adına tekrar tescl edlmektedir. Aracın knc kez tescline ilişkin blgilere göre aracın knc el motorlu araç olduğu görülebilmektedir²⁶. Bu kapsamda İknc el motorlu araç tanımı Gümrük ve Tcaret Bakanlığı'nca çıkartılan İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmeliğin²⁷ 4/1-c maddesinde knc el motorlu kara taşıtı olarak: “*13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan ve trafik scilne tescl olan motosklet, otomobil, araz taşıtı, otobüs, kamyonet, kamyon ve lastik tekerlekli traktör ntelğndek taşıtları fade eder*”, şeklinde fade edlerek tanımı yapılmıştır. Dolayısı le knc el motorlu araç, trafik tescl şube müdürlükler veya bürolarında tescl ederek trafğe çıkartan lk sahibnden satış ve devr yolu le alınmış motorlu araç olarak tanımlayablır²⁸.

21 AKÇİ, Yavuz, İknc El Otomobil: Tüketc Bakışıyla; Adıyaman Ünverstes Sosyal Bimler Ensttüsü Dergs, Y. 8, S. 22, Nisan 2016, s.345

22 https://www.ntv.com.tr/galer/otomobil/turkyede-2020-ylinda-satilan-en-ucuz-sfr-otomobiller,PFFLtoPvm0m-9_9EylNPew/25v6nEkxqk-lXpgav6cBLQ(E.T:09.04.2020)

23 <https://www.sahbnden.com/ctroen-c3-1.2-puretech-feel>(E.T:09.04.2020)

24 AKÇİ, s.350

25 ASILKAN, Özcan, Ver Madencilğ Kullanılarak İknc El Otomobil Pazarında Fiyat Tahmn. (Yayınlanmamış Doktora Tez). Akdeniz Ünverstes Sosyal Bimler Ensttüsü. Antalya, 2008, s. 98

26 GENCER, Mete. “İknc El Otomobil Piyasasında E Tcaretn Rolüne İlişkn Ntel Br Değerlendirme.” Yüksek Lisans Tez, Yalova Ünverstes, Sosyal Bimler Ensttüsü 2019, s.31

27 RG.13.02.2018 S. 30331

28 <https://www.kncelotomoblm.com/sss>(E.T:09.04.2020)

II. MOTORLU ARAÇLARIN HUKUKSAL NİTELİĞİ

Motorlu araçlar, hukuksal niteliği itibarıyla le menkul özelliklere sahip bir eşyadır. Zira menkul eşyaların özünde olan, bir yerden bir yere menkulken niteliklerinin zarar görmemesi kuralıdır. Eşyanın yer değiştirilmesinin hangisinden kaynaklandığının bir önemi de bulunmamaktadır. Eşyanın sadece kendine ait mekânlarının çalıştırılması sonucu, sadece bir başka gücün etkisi sonucu hareket ettirilmesi menkul mal olup olmasında etkili değildir²⁹. Önemli olan eşyanın özüne zarar verilmemesi bir yerden bir başka yere taşınabilmesidir. Bu bakımdan motorlu araçlar, kendilerinde var olan mekânlarının çalıştırılması suretiyle yer değiştirebilen eşyalardan olduğundan menkul mal olarak kabul edilmektedir. Hatta motorlu araçların tasarlanma ve üretilme amacı zaten bir yerden bir yere gitmek olduğudur. Nitekim Yargıtay verdiği bir kararda³⁰ motorlu araçların mülkiyetinin devri menkullardan ve taşınmazlardan ayrı olarak kendine özgü devir koşulları olsa da nitelikler itibarıyla le menkul mal olduğunu açıkça şu şekilde ifade etmiştir;

“Trafikte kayıtlı araçlar, yapıları itibarıyla taşınır mal da olsalar mülkiyetlerinin geçiş taşınır ve taşınmazlardan farklı olarak, özel ve kendine özgü bir düzenleme koşuluna bağlanmıştır.”

Günlük hayatta “araç” ifadesi kullanılmakla birlikte, hukuksal karşılığı “motorlu araç”tır. Nitekim mevzuat, öğretimi ve yargısal kararlarda “motorlu araç”, şeklindeki ifade daha çok kullanılmaktadır.

III. İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ SATIŞ VE DEVİRLERİNİN HUKUKSAL ALT YAPISI

A. Genel Olarak

Türk hukuk sisteminde ikinci el motorlu araç satış ve devirleri dayandığı hukuksal düzenlemeler, TBK, TKHK ve KTK’ dır, yönetmelikler ise Karayolları Trafik Yönetmeliği, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’na çıkarılan İkinci El Motorlu

29 OĞUZMAN, M. Kemal/SELİÇİ, Özer/OKTAY-ÖZDEMİR, Sabe, Eşya Hukuku: 21. Baskı, İstanbul, Flz Kitabevi, 2018, s. 10.

30 Yarg.1.HD, 07.06.2012, E. 2012/ 1481, K. 2012 / 6779 (www.snerjmevzuat.com.E.T. :08.04.2020)

Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelk ve Hazne ve Malye Bakanlığı (Gelir İdares Başkanlığı) tarafından çıkartılan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğden³¹ oluşmaktadır.

B. Kanunlar

İkinci el araçlar menkul mal niteliğinde olduğundan satış ve devirler, alıcı(tüketici), satıcı, hak ve yükümlülükler ile ikinci el motorlu araçlarda ayıplara ilişkin hükümlere 6098 sayılı TBK, 6502 Sayılı TKHK ve 6102 Sayılı TTK' da yer verilmiştir. Motorlu araçların tanımı, hangileri olduğu, tescil, satış ve devirlerine ilişkin usul ve esaslara ilişkin hükümlere de 2918 Sayılı KTK' da yer verilmiştir.

C. Yönetmelikler

1. Karayolları Trafik Yönetmeliği

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin uygulama alanlarından birisi de, 2918 Sayılı KTK hükümleri çerçevesinde araçların tescil ve teknik durumları hakkında usul ve esaslara ilişkin düzenlemeler çerçevesindedir.

Yönetmelikte, araç, motorlu araç kavramlarının tanımı yapılmış, hangilerinin motorlu araç oldukları tek tek sayılmış, araçların tescil zorunluluğu olduğu ifade edilerek tescilin yapılması, satış ve devirlere ilişkin usul ve esaslara dair düzenlemelere yer verilmiştir.

2. İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelik

Gümrük ve Tcaret Bakanlığı'nca 6585 sayılı Perakende Tcarenin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 16/1 maddesine dayanılarak çıkarılan 13.02.2018 tarihinde yayınlanan, 22.03.2019 tarihli İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelik, ikinci el motorlu araçların tcarenin usul ve esaslarını düzenlemesi bakımından önem arz etmektedir.

Yönetmeliğin 2. Maddesinin ilk fıkrasına göre, ikinci el motorlu kara taşıtı tcaretiyle işletilen gerçek ve tüzel kişiler tarafından esnaf ve sanatkârların yaptıkları alım satım faaliyetleri yönetmelik kapsamında kalmaktadır.

---

31 RG. 28.03.2019, S.30728

Maddenn knc fıkrasına göre, 237 sayılı Taşıt Kanununa tab dare, kurum ve kuruluşlar le kamu kurumu ntelğndek meslek kuruluşlarınca yapılan satışlar, knc el motorlu kara taşıtı tcaretyle ştgıl eden kşlern kend aralarında yaptıkları satışlar, cra müdürlükler, alacaklı amme dareler, mll emlak müdürlükler, tahsl dareler ve dğır yetkl kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan satışlar ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu le 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'na göre yapılan knc el motorlu kara taşıtı satışları bu yönetmelk kapsamı dışında kalmaktadır

Yönetmelkte düzenlenen Ekspertiz raporu (m. 14), İknk el motorlu kara taşıtı tcaretnde garant ve ayıplı mal (m. 15) ve garant kapsamına grmeyen hususlar (m. 16) başlıklı maddelerne lşkn hükümler, yalnızca knc el otomobl ve araz taşıtları bakımından geçerldr. Yönetmelğn 4/1-c maddesinde knc el motorlu araç olarak kabul edilen dğır motorlu araçlar hakkında bu hükümler uygulanmaz.

Yönetmelğn 23. maddesine göre, yönetmelğn uygulanması ve denetlenmesine yetkl olan, Gümrük ve Tcaret Bakanlığı adına l müdürlükler aracılığı le veya Bakanlığı taleb le beledyeler elyle, söz konusu yönetmelğe aykırı hareket edenler hakkında, 6585 sayılı Perakende Tcaretn Düzenlenmes Hakkında Kanunun 18. maddesine göre dar para cezaları uygulanır.

Örnek olarak knc el motorlu kara taşıtı tcaret yapan br oto galersnde yapılan denetmlerde veya alıcı/tüketc tarafından şkayet üzere, Yönetmelğn 13/1 maddesine göre, satışa sunulan knc el motorlu araca lşkn tanıtıcı tüm blğlern yer aldığı br tanıtma kartının olmaması veya eksk olması, okunaklı olmadığıнын tespt halnde denetm yapan dare tarafından, 6585 sayılı Perakende Tcaretn Düzenlenmes Hakkında Kanunun 18. maddesine göre dar para cezaları uygulanır.

Yne br başka örnek, knc el motorlu aracın satışını yapan br oto galers, Yönetmelğn 15. maddesine göre garant kapsamında olduğu belrtlen alıcıya/tüketcye satışını yapmış olduğu knc el otomobl ve motoskletn, satış ve devr tarhnden tbaren üç ay veya beş bn klometre çersnde ortaya çıkacak şanzıman, tork konvertörü, dferansyel ve elektrk sstemndek ayıplar neden le

şletmenn garantis altında olduğundan, sayılan hususlarda ortaya çıkan ayıpların giderilmesine ilişkin alıcı/tüketiciye karşı yükümlülüklerin yerine getirilmediği takdirde alıcı/tüketicinin, 6502 sayılı TKHK'nın kendisine sağladığı haklar yanında şikayet üzerine aynı zamanda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı adına il müdürlüğünce 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 18 maddesine göre dar para cezaları uygulanır. Ancak satış ve devir sonrası ortaya çıkan bu ayıpların Yönetmeliğin 16. maddesine göre garant kapsamı dışında bırakılmayan hususlardan olması gerekir.

Yine bir başka örnek, Yönetmeliğin 14/1. maddesine göre, ikinci el otomobil veya araz taşıtı satışından hemen önce sekiz yaş veya yüz altmış bin kilometrenin altındaki ikinci el otomobil ve araz taşıtları için masrafı yetkili şletme tarafından karşılanmak suretiyle ekspertiz raporu alınması zorunlu olmasına rağmen bu zorunluluğa aykırı olarak satış yapılması veya masrafın alıcıya yükletilmesi halinde alıcı/tüketicinin şikayet üzerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı adına il müdürlüğünce 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 18. maddesine göre dar para cezaları uygulanır.

D. Tebliğler

Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından 28.03.2019 tarihinde yayınlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'e göre; İkinci el motorlu araçların alındıkları KDV oranları ile satılmaları düzenlenmiştir. Örnek olarak %18 KDV ile alınan araç aynı şekilde %18 KDV ile, %1 KDV ile alınan araç yine %1 KDV ile satılması gerekecektir. Söz konusu tebliğ ikinci el motorlu araç alım satım yapan kişilerin korunması amacıyla taşımaktadır. Bu düzenleme aynı zamanda KDV indiriminin başladığı 22.03.2019 tarihinden önce satılmak üzere alınan araçlara da KDV indirimi uygulanabilecektir.

IV. MOTORLU ARAÇLARIN SATIŞI VE DEVREDİLMESİ

A. Genel Olarak

Bir hakkın kesin surette bir başkasına devrin öngören sözleşmeler, mülkiyetin geçirilmesi (temlik) borcunu çeren sözleşmelerdir. Bu sözleşmeler

doğrudan doğruya hakkın nakledilmesini sağlamazlar. Yalnızca hakkın devrine yönelik borç doğurucu bir işlem özelliğini taşımaktadırlar. Hakkın nakli için borç doğurucu sözleşmeden başka ayrıca geçerli bir tasarruf işlemi yapılması gerekir. Bu şekilde menkul eşyalarda zilyetliğin devri ile tasarruf işlemi gerçekleştirilir. Hakkın devrin öngören borçlandırıcı sözleşme, tasarruf işlemi gerçekleştirilmesi ile fa edilmiş olur³² .

Mülkiyetin geçilmesi (temlik) amacına hizmet eden 6098 Sayılı TBK'da üç ayrı sözleşme türü düzenlenmiştir. Bu sözleşmelerden ilk, bir şeyin para(bedel) karşılığı zilyetlik ve mülkiyetin devrin öngören satış sözleşmesi(TBK m.207 vd), kısacası bir şeyin zilyetliğinin ve mülkiyetinin bir başka şeyin zilyetliği ve mülkiyetiyle değiştirilmek suretiyle yapılan mal değişim sözleşmesi(TBK m.282 vd) ve üçüncü olarak da, karşılığında bir bedel ödemeksizin bir şeyin zilyetliğinin ve mülkiyetinin devrinin düzenlendiği bağışlama sözleşmesidir(TBK m.285 vd). Bu üç sözleşme türünden ayrı olarak 6098 sayılı TBK m. 611 vd maddelerinde düzenlenmiş olan “*ölinceye kadar bakma sözleşmesi*” de mülkiyetin devrin öngören bir sözleşme türü olmakla birlikte, motorlu araçların devrinde, uygulamada pek örneğe rastlanılmamaktadır.

Bununla birlikte, taraflar bu üç sözleşme türü dışında 6098 sayılı TBK 26 ve 27 maddelerine göre, sözleşme özgürlüğü kapsamında kanunun öngördüğü sınırlar çerçevesinde kalarak, kanunun emrettiği hükümleri, kamu düzeni, ahlak kurallarını ve kişilik haklarını ihlal etmemek şartıyla karma nitelikte veya kendine özgü nitelikte sözleşmeler ile motorlu araçların mülkiyetinin devrin yapabilirler. Örnek olarak hizmet sözleşmesi kapsamında (TBK m.395 vd.) veya eser sözleşmesi(TBK m.470 vd.)kapsamında bir hizmetin görülmesi veya bir eserin meydana getirilmesi karşılığında, bedel olarak motorlu bir aracın mülkiyetinin devredilmesi için bir sözleşme yapmak mümkündür.

Menkul mal niteliğinde olan motorlu araçlar, diğer menkullara göre değer ve taşıdıkları riskler nedeniyle mülkiyetinin devri özel şekil koşullarına bağlanmıştır. Aracın menkul bir eşya olmasına rağmen yüksek bedeller karşılığında alınıp satıldığı gibi karayollarında hareket sırasında can ve mal kayıpları ile sonuçlanan trafik

---

32 YAVUZ, Cevdet, Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler, 16. Baskı, İstanbul, Beta Yayınları, 2019, s. 47 vd.

kazalarına neden olması bakımından büyük riskler beraberinde taşımaktadır. Diğer yandan her araç malk, aynı zamanda bir vergi mükellefi konumunda olduğundan, kişilerin malk oldukları araçların gerek kullanımında gerekse alım ve satımı sırasında kamu maliyesi açısından vergi gelir elde etmesi yönü ile önemli bir değerlendirme kalemi oluşturmaktadır. Dolayısıyla araçların menkul mülkte olmasına rağmen diğer menkullerden farklı tutularak kanun koyucu tarafından özel önem verilmiş ve özel devir rejimine tabi kılınmıştır. Nitekim Yargıtay verdiği bir kararda³³ motorlu araç devirlerinin, menkul ve gayrimenkullerden ayrı özelliklere sahip ve kendine özgü kurallara bağlandığını, hukuk bakımından menkul mal olduğunu, özel kayıt siciller olduğunu, aracın tescil edildiğini gösteren belge olan araç tescil belgelerinin (ruhsatlarının) resmî belge olduğunu ve aksa sabit oluncaya kadar geçerli olduğunu şu şekilde ifade etmiştir;

“Motorlu araç hukuk bakımından taşınır bir eşyadır. Taşınır eşya olan motorlu araçlar, taşıdıkları önem ve risk yüzünden hukuk düzeni tarafından diğer taşınır eşyanın bağlı olduğu mülkiyet devir rejiminden farklı olarak daha sıkı şekli şartlarına tabi tutulmuştur.

Karayolları Trafik Kanununun (KTK) yürürlüğe girdiği 18.06.1985 tarihine kadar motorlu araçların mülkiyet devirlerini düzenleyen bir hüküm bulunmadığı için bu alanda genel hükümler olan Medeni Kanun ve Borçlar Kanununun taşınır satımı ve mülkiyetle ilgili hükümleri geçerli idi. Bu bakımdan aracın evvelce tescil edilmiş olup olmamasının bir rolü bulunmamaktaydı. Ancak KTK’nın 20/d maddesi ile tescil edilmiş motorlu araçlar bakımından mülkiyet devirini öngören sözleşmelerin noterde yapılması zorunluluğu getirilmiştir.

Kamu hukukuna dayanan kısıtlamalardan biri olan, 2918 sayılı KTK’nın 24.12.2009 tarih ve 5942 sayılı Kanunun 1. maddesi ile değişik 20. maddesinin (d) bendinde: “tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirlerinin, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılacağı; noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirlerinin geçersiz olacağı; satış ve devir işlemi, sicile işlenmek üzere üç gününü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi daresine bildirileceği, bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleştirilmiş sayılacağı” belirtilmiştir.

Bu düzenlemeden de anlaşılacağı üzere tescl edlmş araçların her çeşit satış ve devrler, satış ve devr yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergs, geckme faz, geckme zammı, verg cezası ve trafik dar para cezası borcu bulunmadığının tespt edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devr kısıtlayıcı herhangi br tedbr veya kayıt bulunmaması hâlinde, araç sahib adına düzenlenmiş tescl belges veya trafik tescl kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devrler geçersizdir.

Gelenen bu aşamada trafik sclnn hukuk ntelğ hakkında da kısa br açıklama yapılmalıdır.

Trafik scl, devlet elyle resen tutulan, motorlu araçların teknk ve fzık özellikler le üzerlerinde yer alan başta mülkiyet hakkı olmak üzere mutlak hakları ve çeşitli kısıtlamaları gösteren resm br kayıt sstemdir. Trafik scl, TMK'nın 7. maddesinde belrtilen resmî scllerden sayılırken, bu sclle dayanarak üretlen araç tescl belgeler de (ruhsatname) aynı hükümde belrtilen resmî senetlerden sayılırlar. Dolayısıyla belgeledkler olguların doğruluğuna kanıt oluşturlar (Ertay, Ş.: Trafik Sclnn Hukuk İşlevler, İzmir Barosu Dergs, Yıl:1982, Sayı:1., s.19.). Zira bu hükme göre aks kanıtlanmadıkça, resmî scl ve senetler, belgeledkler olguların doğruluğuna kanıt oluşturlar.”

Menkul mal ntelğnde olan araçların taşınmazlar gb mülkiyetnn devredilebilmesinde, tescele bağı tutulması bakımından, büyük ölçüde benzerlik göstermektedir³⁴. Bununla brlkte taşınmazların devr kural olarak tescl le mümkündür. Kanunlarda özel düzenlemeler dışında taşınmazların mülkiyetnn devr br tasarruf işlem olan tesclnn gerçekleşmesine bağı olup tescl işlem yapılmadan mülkiyetnn devr de gerçekleşmez. Bu açıdan tescl taşınmazlarda mülkiyetnn devr bakımından kurucu ntelktedir. Menkullarda se, mülkiyet devr borçlandırıcı işlemler olarak satış, bağış ve mal değışm gb sözleşmelerinn yapılması sonrasında zilyetlğn yen malke devrnn yapılması le olur. Br tasarruf işlem olarak menkul eşya doğrudan doğruya yen malke teslm edilebileceğ gb onun hakmyet alanına bırakılması le zilyetlik nakl gerçekleştirleblr. Dolayısı le menkul mal ntelğnde olan araçlarda tescl işlem açıklayıcı ntelk taşımaktadır. Ntekm Yargıtay verdğ br kararda noterde yapılan satış ve devr işlemlernn usulüne uygun şekilde trafik tescl müdürlüğüne bldrlmemes neden le tescl kayıtlarında değışiklik

³⁴ **ÖZ, Yasın**, Karayolu Taşıtlarında Mülkiyetnn Devr, Yüksek Lisans Tez, İstanbul Ünverstes Sosyal Bilimler Enstitüsü), İstanbul, 2002, s.3 vd.

yapılmaması satışa konu aracın mülkiyetinin geçiş engellemeyeceğini fade ederek tesclin açıklayıcı özelliğine vurgu yapılmıştır³⁵ .

6098 sayılı TBK 12/I maddesine göre, sözleşmelerde kanunlarda aks öngörülmedikçe şekli serbest kuralı geçerlidir. Bu kuralın kanunlarda öngörülen istisnalarından birisi de tescl edilmiş motorlu araçların mülkiyetinin devrinin öngören satış, bağış veya mal değişim sözleşmelerinin belirli şekilde yapılması koşuluna bağlanmıştır. Bu koşul 2918 Sayılı KTK 20/d maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre, “*Tescl edilmiş motorlu araçların her türlü satış ve devirleri .... araç sahibi adına düzenlenmiş tescl belgesi esas alınarak noterlerce yapılır...*”, geçerlilik şartı olan bu kuralın dışında tüm devir işlemi hukuken geçerli olmayacaktır. Dolayısıyla le motorlu aracın satış ve devir kanunda öngörülen usul ve yöntemine göre noterlerce yapılmaması durumunda aracın zilyetliğ devredilmiş olsa bile mülkiyetinin devri gerçekleşmeyecektir. Bununla birlikte tesclsiz araçların veya gümrükten alınan motorlu araçların mülkiyetinin devrinin öngören satış, bağış veya mal değişim gibi sözleşmelerde taraflarca aks öngörülmedikçe şekli şartı bulunmamaktadır³⁶. Kanunda “*satış ve devirleri*” şeklindeki fadede “*devir*” ile kastedilen satış sözleşmesi dışında motorlu aracın mülkiyetinin el değiştiğinin kaynağında olan her türlü sözleşmelerdir³⁷ .

B. Motorlu Araç Satış Sözleşmesi

Motorlu araçların mülkiyetinin devrinin öngören satış, bağış veya mal değişim sözleşmeleri çerçevesinde, uygulamada en fazla rastlanılan satış sözleşmesidir.

35 Yarg. 17 HD. 16.09.2019, E. 2016/ 17237, K. 2019 / 7987 Sayılı kararında, “Bunun yanında, 2918 sayılı KTK’nun 20/d maddesinde “*Tescl edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devir yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, geçim vergisi, geçim zammı, vergi cezası ve trafik dar para cezası borcu bulunmadığının tespiti edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devir kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescl belgesi veya trafik tescl kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirleri geçersizdir*” hükmünü çermektedir. Görüldüğü gibi Yasa’nın 20/d maddesinde tescl edilmiş araçların her çeşit satış ve devirlerinin ancak noterler tarafından yapılacağı hükmüne yer verilmiştir. Ancak böyle bir satış ve devir işlemi araç üzerindeki mülkiyet hakkını devre elverişlidir. Bu devrin yöntemince aracın kayıtlı olduğu tescl müdürlüğüne bildirilmemesi yüzünden aracın tescl kaydında bir değişiklik yapılmaması satışa konu aracın mülkiyetinin geçiş engellemeyeceği se ve de, anılan yasa maddesinde belirtilen türden resmi bir satış ve devir işlemi yapılmaksızın, satış işlemine dayalı olarak şleten sıfatının ve araç üzerindeki mülkiyet hakkının devredildiğinin kabulü mümkün değildir. (YHGK 06.05.2015 gün ve 2013/4-2288 E- 2015/1319 K ve 06.05.2015 gün ve 2013/17-2197 E- 2015/1302 K sayılı ilamları)” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :11.04.2020)

36 Yarg.13 HD. 25.05.1992, E. 1992/ 3983, E. 1992 / 4898 (www.snerjmevzuat.com.E.T. :11.04.2020)

37 KURT, s.1865

Satış sözleşmesi, 6098 Sayılı TBK 207/1. maddesinde tarafların hak ve borçları ile sözleşmenin unsurlarını çene alacak şekilde tanımlanmıştır. Söz konusu düzenlemeye göre; *“satıcının satılanın zilyetlik ve mülkiyetini alıcıya devretme, alıcının ise buna karşılık bir bedel ödeme borcu üstlendiği bir sözleşmedir”*, şeklinde ifade ile sözleşmenin unsurları ortaya konulmuştur. Bu düzenlemeye göre satış sözleşmesinden, satıcı satılanın mülkiyetini ve zilyetliğini devredecek, alıcıda bu devir karşılığında satıcıya bir bedel ödemeyi vaad edecektir³⁸. Diğer bir ifade ile taraflar arasında satılanın mülkiyet ve zilyetliği ile bedel yer değiştirecektir³⁹. Satış sözleşmesi bu düzenlemeden de anlaşılacağı üzere satılanın mülkiyetini devir borcu doğuran bir sözleşmedir. Zira satış sözleşmesinin kurulması ile satılanın mülkiyet kuralı olarak doğrudan doğruya alıcıya geçmemektedir. Satıcı, satılanın mülkiyetini devrin taahhüt etmektedir⁴⁰. Satıcının üstlendiği devir borcuna dayalı olarak satılanın zilyetliği alıcıya devredilmekte buna karşın satılanın mülkiyeti satıcıda kalmaktadır. Dolayısıyla satış sözleşmesinde, satılanın zilyetliğinden ziyade mülkiyetinin devrinin gerçekleşmesi satış sözleşmesinin temel koşuludur⁴¹. Kanunun düzenlenmesinde satıcı ve alıcının borçları açıkça ifade edilmiştir. Bu kapsamda satıcı, satılanın mülkiyetini ve zilyetliğini devir borcu, alıcının da bedel ödeme borcu bulunmaktadır⁴².

Menkul mal niteliğinde olan motorlu araçların satış sözleşmesi ile devredilmesi halinde, TBK’deki satış sözleşmesinin genel hükümleri ile birlikte menkul satış sözleşmesine ilişkin hükümler ve ayrıca satış sözleşmesinin özel bir türünün düzenlendiği 6502 Sayılı TKHK hükümlerinin uygulanması mümkündür olacaktır.

C. Satıcı ve Alıcı

İkinci el araç satış sözleşmesinde iki taraf bulunmaktadır. Satılanın mülkiyetini ve zilyetliğini devretme borcunu üstlenen taraf olan kişiye satıcı, ikinci el aracın zilyetliğinin ve mülkiyetinin devir borcu altına giren satıcıya bir bedel ödemeyi üstlenen kişiye de alıcı denilmektedir. İkinci el araç satış sözleşmesi iki taraflı borçlandırııcı bir sözleşmedir.

38 EREN, s. 65; YAVUZ/ ACAR/ÖZEN, s. 2

39 ARAL Fahrettin/ AYRANCI Hasan; Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkiler, 12.Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2019, s.26, EREN, s. 65, YAVUZ; ACAR; ÖZEN, s. 28.

40 ZEVKLİLER/ GÖKYAYLA, s. 29.

41 TANDOĞAN, s. 99.

42 EREN, s. 65; ZEVKLİLER / GÖKYAYLA, s. 30.

Satış sözleşmesinde değerlendirilen knc el motorlu araç satış sözleşmeler, 6502 Sayılı TKHK'nın da alanına girmektedir. Bununla birlikte 6098 Sayılı TBK'ya göre alıcı olarak ifade edilen knc el motorlu aracı alan, 6502 Sayılı TKHK'da tüketici olarak sınıflandırılmış ve 3/1-k maddesinde tanımı yapılmıştır. Söz konusu düzenlemede tüketici; *“Ticar veya meslek olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi, ifade eder”*, şeklinde tanımlanmıştır.

1. Alıcı ve Tüketici Arasındaki Fark

6502 Sayılı TKHK'nın 3/1- maddesinde, mal satanlar satıcı olarak sınıflandırılmıştır. Söz konusu düzenlemede satıcı; *“Kamu tüzel kişiler de dâhil olmak üzere ticar veya meslek amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi, ifade eder”*, şeklinde bir tanım yapılmıştır.

6098 Sayılı TBK'da satış sözleşmeler daha genel bir düzenleme niteliğinde olup 6502 Sayılı TKHK'daki tüketici sözleşmeler ise, daha özel bir düzenleme niteliğindedir. 6098 Sayılı TBK'daki alıcı ve satıcı kavramları ile, 6502 Sayılı TKHK'daki tüketici ve satıcı kavramları arasında bir takım temel farklar ve ayırt edici unsurlar bulunmaktadır. Bu farklılıklar 6502 Sayılı TKHK'nın 3. Maddesinde tüketici ve satıcının yapılan tanımları ile ortaya konulmuştur. 6502 Sayılı TKHK'daki tüketici ve satıcı kavramlarına bağlanan hukuksal sonuçlar ile, 6098 Sayılı TBK'da alıcı ve satıcı kavramlarına bağlanan hukuksal sonuçlar bakımından özellikle satılan aracın ayıplı çıkmasında alıcıya sağladığı korumalar yönüyle farklılıklar çerçevesinde görülmektedir.

Tüketici alıcıdan ayıran önemli farklardan birisi, 6502 Sayılı TKHK 3/1-k maddesine göre, tüketici sıfatına sahip olabilmek için mutlaka ticar veya meslek amaçla hareket edilmemes şeklinde tüketicinin alıcıya göre olumsuz bir yanının bulunması gerektirir. Dolayısıyla ile, 6502 Sayılı TKHK 3/1-k maddesine göre tüketici, TBK'daki alıcıdan ayıran en önemli fark, gerçek veya tüzel kişilerin, tüketici sözleşmesi ile satın almak istediği malı, ticar veya meslek bir amaçla satın alınmayıp, yalnızca kişisel ihtiyaçlarını gidermek, kullanma ve faydalanmak amacı ile satın alınması gerektirir. Zira bir malın, tüketme ve kullanma amaçlı satın alınması halinde, bir müddet sonra kullanma veya yararlanmadan dolayı satın alınan

malın değerde bir azalma olacak veya mal tüketilerek yok olacaktır. Diğer bir ifadeyle tüketicinin bir malı, kar elde etme amaçlı değil, kendisi veya bir başkasının kullanması veya yararlanması amacıyla hareket etmesi gerekir⁴³. Tüketicinin bu amaçla sınırlandırılması alıcıya göre sözleşme öncesinde, sözleşme sırasında veya sonraki süreçte daha fazla korunmasının sağlanması hedeflenmiştir. Zira kar amacıyla hareket etmeyen tüketici, 6502 Sayılı TKHK’da, sözleşme öncesinde veya sonrasında işkân düzenlenmiş hak ve yetkilerden tüketici sıfatıyla yararlanabilecektir⁴⁴.

Dolayısıyla alıcıya göre daha fazla korunan tüketici alıcıdan ayırmak için, bu kapsamda bir malın hangi amaçla satın alındığı, satılan malın sayısı, miktarı, niteliği gibi bir takım somut olgu ve karnelere bakılır⁴⁵. Bununla birlikte öğretide, tacirlere ticaret işletme veya meslek faaliyetleri ile ilgili olmayan malın satın alınmasında tüketici kabul edilmeleri gerektiği yönündedir⁴⁶. Kanaatimizce gerçek

43 TUTUMLU, Mehmet Akf, Tüketici Yargılaması Hukuku, 2.Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları, 2019, s. 67.

44 AYDOĞDU, Murat, Tüketici Hukuku Dersler, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, 2015, s. 60; ASLAN, Yılmaz. Tüketici Hukuku Dersler, 7. Baskı, Bursa, Ekin Yayınları, 2019, s. 4.

45 Yarg. HGK. 22.11.2018, E.2017/ 1982, K. 2017/ 1982 Sayılı kararında “...tüketici sıfatının kazanılabilmesi ticaret ve meslek olmayan amaçlarla hareket edilmesiyle bağlıdır ve bu tanımdan kanun koyucunun tüketici hukukunun uygulama alanının belirlenmesinde temel olarak “amaç” esaslı şlevsellik ölçütünü kullandığı sonucuna varılmaktadır. Nitekim hukuk işlemi karşı tarafı olan satıcı ve sağlayıcılara işkân tanımlarında da (TKHK., m. 3/f-g) “ticaret ve meslek amaçlarla hareket eden” denilmek suretiyle aynı ölçüte vurgu yapılmıştır. Bu temel ölçüt dikkate alındığında; tüketici işleminden söz edebilmek için hukuk işlemi konu olan mal veya hizmet, tüketici olan alıcının uhdesinde kalması, malın ticaret hayatına geri dönmemesi, ödenen miktardan geri kazanılmaması, başka bir malın ham maddesi veya yarı mamul maddesi olarak kullanılmaması gerekir .... Böyle olunca, bir malı olduğu gibi ya da işleyerek bir başkasına satmak veya çıkar karşılığı devretmek üzere satın alan, yani kendisi de satıcı konumuna geçecek olan kişiler tüketici sayılmazlar ..... Bu durum, hukuk işlemi yapılmasında gözetilen amaç olup, bu çerçevede kanun uygulayıcısı, önüne gelen uyuşmazlık yönünden alıcının tüketici sıfatını taşıyıp taşımadığını değerlendirmek ve kamu düzenine işkân göreviyle ilgili normları uygulamak zorundadır. Nitekim aynı ilkeler Hukuk Genel Kurulunun 30.06.2010 tarihli, 2010/14-358 E., 2010/353 K. sayılı kararında da vurgulanmıştır. Yapılan açıklamalar ışığında somut uyuşmazlık değerlendirildiğinde; ...’ın Almanya’da işçi olarak çalıştığını ve burada kazandığı brütlerle memleketinde taşınmaz satın almak istediğini, bu doğrultuda kendisi için üç, babası için iki daire satın aldığını bildirmiş olup, bu işlemi özel ihtiyaçları için değil tüketim gayesiyle yapıldığı hususu dosyaya yansımamıştır. Bu hâlde gerçekleşen hukuk işlemi tüketici hukukunun özel olarak koruduğu anlamda tüketici işlemi olarak kabul edilmesi mümkün olmadığından uyuşmazlığın genel mahkemelerin görev alanı dışında kaldığı yönündeki yerel mahkeme gerekçesi yerindedir.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :08.04.2020)

46 TOPUZ, Gökçen, Tüketici Mahkemeleri, 1. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2018, s. 56-63.; İstanbul B.A.M, 13.HD, 02.10.2019, E. 2019 / 1252, K. 2019 / 1252 Sayılı kararında; “Somut olayda, davacı her ne kadar tacir ise de, Ereğli/Zonguldak adresinde kamet etmekte ve ticaret faaliyetini burada sürdürmektedir. Davaya konu mevduat hesabı ise davalı bankanın Ataşehir Şubesinde açılmıştır. Dava konusu vadesiz mevduat hesabının ticaret hesabı olduğu, davacının ticaret işletmesine işkân olduğu veya ticaret amacıyla açıldığı hususunda her hangi bir belge ve bilgi sunulmamıştır. Buna göre söz konusu mevduat hesabı davacının kişisel hesabı olup davacı da uyuşmazlıkta tüketici konumundadır. Buna göre uyuşmazlığın çözümünde görevli mahkeme Tüketici mahkemesidir.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :08.04.2020)

veya tüzel kşlarn tcar veya meslek br amaçla hareket edp etmedkler, kar amacı güdüp gütmekler her somut olayın özelliklerine bakılarak karar verilmelidir. Zira 6502 Sayılı TKHK, tüketici koruma amacı taşıyan bir kanun olup, tüketici kavramı dar yorumlanmalı, yapılan satış sözleşmesinde alıcıların azda olsa bir kar amacı ile hareket etmemesini gerektirir⁴⁷ .

Tüketici, gerçek veya tüzel kş olabilir. Bununla birlikte esnaf ve ad ortaklığının işlettiği işletmeler neden ile ortaklar tacir olduğundan ortaklık adına yapılan satış sözleşmelerinde tüketici olarak kabul edilemeyeceklerdir⁴⁸. Aynı şekilde tüzel kş tacirlerde, faaliyetlerinin temelinde tcar amaç bulunması neden ile tüketici olarak kabul edilmemektedirler⁴⁹ .

2. Satıcı

Satıcı, 6098 Sayılı TBK'dan farklı olarak 6502 Sayılı TKHK'da, işgal ettiği alan ve bu alana bağlı olarak mal satması amacı bakımından sınırları daraltılmıştır. 6502 Sayılı TKHK 3/1- maddesine göre, satıcının mutlaka tcar ve meslek faaliyet yürüten gerçek veya tüzel kş olması, malı tcar veya meslek bir

47 YAVUZ, Cevdet./ TOPUZ, Murat, Tüketici Hukuku Mevzuatı, 1. Baskı, İstanbul, Beta Yayınları, 2018, s. 65. ; İstanbul B.A.M, 16.HD, 06.03.2020, E. 2020 / 488, K. 2020 / 614 Sayılı kararında “Davacı tarafca dava dilekçesi ekinde sunulan hesap özetleri, cevap dilekçesindeki beyanlar ve yapılan işlem 460.517,64 TL zarara neden olduğuna yönelik davalı beyanı, taraflar arasındaki dosyaya yansıyan işlem hacmi gözönüne alındığında, davalının tüketici olarak kabul edilemeyeceği, tcar amaçla hareket eden gerçek kş olduğu, uyuşmazlığın tüketici uyuşmazlığı değil, tcar niteliğinde uyuşmazlık olduğu kanaatiyle ilk derece mahkemesince yargılamaya devam olunması gerekirken davalının tüketici olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmesi yerinde görülmediğinden davacı vekilinin snaf başvurusunun kabulüne, mahkeme kararının 6100 sayılı HMK 353/1-a-3 maddesi gereğince kaldırılmasına, dosyanın yargılamaya devam olunmak üzere mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :08.04.2020)

48 TUTUMLU, Tüketici Yargılaması s. 78-79; ÖZEL, Çağlar, Tüketicinin Korunması Hukuku, 5. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları, 2019, s. 58; TAŞDELEN, Nihat, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’a Göre Tüketici Sıfatı”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.16, S. 2, 2017, s. 709,710; ASLAN, Tüketici Hukuku Dersleri, s. 4;

49 ASLAN, Tüketici Hukuku Dersleri, s. 4.;Yarg.20.HD, 02.07.2018, .E. 2018/ 359, K. 2018 / 5055 Sayılı kararında “6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 3. maddesine göre tüketici; tcar veya meslek olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kş, tüketici işlem; mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kşleri de dâhil olmak üzere tcar veya meslek amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kşler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, samsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzer sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukukî işlem fide eder. 6502 sayılı Kanunun 73. maddesi, bu Kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafta tüketici mahkemelerinde bakılacağını öngörmüştür. Bir hukukî işlem sadece 6502 sayılı Kanunda düzenlenmiş olması tek başına o işlemi kaynaklanan uyuşmazlığın tüketici mahkemesinde görülmesini gerektirmez. Bir hukukî işlem 6502 sayılı Kanun kapsamında kaldırıldığının kabul edilmesi için taraflardan birinin tüketici olması gerekir. Somut uyuşmazlıkta taraf tacir olup taraflar arasındaki ilişkinin tcar ilişkisi olduğu, davacının ve davalıların tüketici tanımına uymadığı, taraflar arasında tüketici işlem bulunmayıp 6502 sayılı Kanun kapsamında kalmayan uyuşmazlığın ....Aslye Tcariet Mahkemesinde görülerek sonuçlandırılması gerekmektedir.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :08.04.2020)

amaçla satması gerekr⁵⁰. Diğer bir ifade ile, 6502 Sayılı TKHK 3/1- maddesine göre satıcı, ya tacir olacak veya bir meslek faaliyet kapsamında kar elde amacı ile mal satacaktır. Örnek olarak, bir oto galers işleten tacir, motorlu aracı kişisel ihtiyaçları için satın alan kişi ile grmş olduğu satış ilişki, tüketici sözleşmesi ilişki kapsamında değerlendirilmesi gerekr⁵¹. Oysa ki 6098 Sayılı TBK 207. maddesine göre, satıcının bir malı hangi amaçla sattığı, bir meslek ile işgal edip etmediği veya tacir olup olmadığının bir önem bulunmamaktadır.

6502 Sayılı TKHK 3/1 maddesindeki düzenlemelerden anlaşılacağı üzere, tüzel kişi satıcı, kamu tüzel kişiler olabileceği gibi dernekler, vakıflar, amaçları doğrultusunda bir ticaret işletme faaliyetlerinde bulundukları takdirde satıcı olmaları mümkündür. Zira TTK m. 16 maddesine göre, hedeflerine varmak için kar amacı taşıyan diğer işleten dernekler ve vakıflar tacir sayılırlar⁵².

6502 Sayılı TKHK 3/1 maddesindeki düzenlemeye göre, ticaret veya meslek amaç taşıyan satıcının hangi meslek veya ticaret alanı seçmiş olmasının bir önem bulunmamaktadır. Önemli olan satıcının süreklilik arz eden herhangi bir ticaret veya meslek alanında faaliyette bulunarak kazanç sağlama amacı taşıması gerekr⁵³.

3. İkinci El Motorlu Araç Ticaret Yapılan Yerler

Gerçek veya tüzel kişiler sahip oldukları ikinci el motorlu araçlarını kendileri bizzat satabilecekler gibi ikinci el motorlu araç satışını bir meslek olarak icra eden ticaret işletmeler aracılığı ile de satabilirler. Kişilerin bir ticaret işletme adına olmaksızın çeşitli nedenlerle ikinci el motorlu araç satışı yapmasında kanun olarak bir engel bulunmamaktadır. Kişiler sözleşme yapma özgürlüğü kapsamında ikinci el

50 6502 Sayılı TKHK 3/1-ı maddesi ise, tüketicilere mal yerine hizmet sunan kişiler “sağlayıcı” olarak ifade etmiştir. Örnek olarak, avukat veya doktorluk mesleklerinin gereği tüketicilerle aralarındaki ilişki bir tüketici sözleşmesi kapsamında değerlendirilmesi gerekr.

51 AKİPEK ÖCAL, Şebnem: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketici İşlem ve Usul Hukuku Bakımından Etkiler”, Tüketici Hukukunda Uyuşmazlık Çözümüne İlişkin Güncel Sorunlar ve Çözüm Öneriler Sempozyumu, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları.2018, s. 23.

52 Yargı 3 HD, 13.11.2014, E. 2014/ 39864, K. 2014 / 35651 Sayılı kararında “Somut uyuşmazlıkta davalı otopark işletmecisi ile davacı arasında aracın otoparkta park edilmesine ilişkin sözleşme mzaalandığı, taraflar arasındaki sözleşme ilişkisinin 4077 sayılı yasa kapsamında kaldığı anlaşılmaktadır. 4077 sayılı yasanın 23. maddesi bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafta tüketici mahkemelerinde bakılacağını öngörmüştür. Taraflar arasındaki uyuşmazlık Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında kaldığına göre davaya bakmaya Tüketici Mahkemesi görevlidir.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :08.04.2020)

53 ZEVLİLİLER, Aydın / ÖZEL, Çağlar Tüketicinin Korunması Hukuku, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 9-97.

motorlu araçlarının satışını yapabilirler. Diğer taraftan knc el motorlu araçlar özel olarak kurulmuş oto pazarlarında satılabilir gibi knc el motorlu araç satışı yapan tcar işletmelerin kendilerine atışyerlerinde veya elektronik ortamlarda da satışı yapılabilir.

a. İknc El Motorlu Araç Tcaret Yapılan İşletmeler

İknc el motorlu araçlar, tcar işletme faaliyet kapsamında kar amaçlı olarak alınıp satılmaktadır. İknc el motorlu araç alım satımı, tcar işletmeler(TTK m.11) düzeyinde yapılabilir gibi esnaf ve sanatkâr işletmeler(TTK m.15) düzeyinde de yapılabilir. Günümüzde bu tür faaliyet yapan tcar işletmeler le esnaf ve sanatkâr işletmeler daha çok oto galerisi olarak ifade edilmektedir. İknc el motorlu araç tcaret yapan oto galeri işletmelerinin gerek kendışyerlerinde ve gerekse elektronik ortamda yapacakları knc el araç alış ve satışlarda alıcı veya tüketicilerin mağdur edilmemes, uyuşmazlıkların ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi amacı le İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelikte knc el motorlu araçların satışına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin 5. Maddesinin birinci fıkrasına göre, knc el motorlu kara taşıtı tcaret, yetki belgesine sahip işletmeler tarafından yapılabilir düzenlenmiştir. Ayrıca knc cümleye göre bir takvim yılı içinde doğrudan veya aracılık yapılmak suretiyle gerçekleştirilen üçten fazla knc el motorlu kara taşıtı satışı, aksi Bakanlıkça tespit edilmedikçe knc el motorlu kara taşıtı tcaret kabul edilecek düzenlenmiştir.

Söz konusu düzenleme le işletmesinin adına yetki belgesi almayan diğer kişilerin tcar olarak alım satım yapmalarına sınırlama getirilmiştir.

Yönetmeliğin 6. Maddesinin ilk fıkrasında, knc el motorlu araç tcaret yapılan oto galeri işletmelerine yetki belgesi verilmesi için gereken şartlar ayrı ayrı sayılmıştır. Söz konusu düzenlemeye göre;

- Meslek odasına kayıtlı olunması,
- Gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olunması,
- İş yeri açma ve çalışma ruhsatının bulunması,

- ç) Meslek odası ve verg kayıtları ile iş yer açma ve çalışma ruhsatındaki işgal konuları arasında knc el motorlu kara taşıtı ticaret faaliyetinin bulunması,
- Motorlu kara taşıtları alım satım sorumlularının;
- On sekiz yaşını doldurmuş olması,
  - En az lise mezunu olması,
  - İflas etmemiş veya iflas etmiş olsa bile 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tbarının yerine gelmiş olması,
  - Konkordato talebinde bulunmamış olması,
  - Kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıldan fazla kesinleşmiş hapis cezası almamış veya devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzene işleyişine, mill savunmaya ve devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güven kötüye kullanma, hileli iflas, hileye fesat karıştırma, edimin fasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerin aklama, terörizmin finansmanı, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme, şikence, cinselsaldırı ve çocukların cinsel istismarı suçlarından hüküm giymemiş ya da ticaret ve sanat alanında hükmen yasaklanmamış olması,
- e) Motorlu karataşıtları alım satım sorumlularından en az birinin Seviye 5 meslek yeterlilik belgesine sahip olması,

gerekr.

İknc el motorlu araç ticaret yapan işletmelerin, knc el motorlu araç satışı ve pazarlaması yapabilmesi için mutlaka işletme adına yetki belgesi almış olması ve faaliyetlerinin mutlaka İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticaret Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun yapmaları gerekr. Aksi takdirde şikayet veya denetim üzerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı adına İl müdürlüğünce ilgili otogaler hakkında 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 18. maddesine göre idari para cezaları uygulanır.

b. Yetkl Bayler

Yetkl bay, üretci firma veya dstrbütör le yapılan sözleşmeler le ancak üretci firmanın sıfır klometre motorlu araçlarının satışını yapan şletmeler olarak fade edlr. Bu tür şletmeler sıfır klometre araçları satışını yaparken alıcı veya tüketcilerin knc el motorlu araçlarını takas yolu le almakta ve bu araçları üçüncü kşlere satmak suret le tıpkı knc el motorlu araç tcaret yapan oto galer şletmeler gb faaliyet yürüteblmektedirler. Dolayısı le belrl br marka motorlu aracın yetkl bayler de knc el motorlu araç tcaret yapan oto galer şletmeler gb knc el motorlu araç satışı ve pazarlaması yapablmes çn mutlaka şletmes adına yetk belges almış olması gerekr. Ayrıca knc el motorlu araçların alım ve satım faaliyetlerinin mutlaka İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelk hükümlerne uygun yapmaları gerekr. Aks takdirde şikayet veya denetim üzere Gümrük ve Tcaret Bakanlığı adına İl müdürlüğünce lgl yetkl bay hakkında 6585 sayılı Perakende Tcaret Düzenlenmes Hakkında Kanunun 18/ maddesine göre dar para cezaları uygulanır.

c. Toplu İşyerler veya Oto Galer Steler

İknc el motorlu araç tcaret yapan oto galer şletmeler toplu olarak bulundukları belrl br mekan veya alanda knc el motorlu araç satış ve pazarlama faaliyet yürüteblrlr. Günümüzde knc el motorlu araç tcaret yapan (şletmeler) oto galerlerinin toplu olarak bulundukları mekan veya alanlar genel olarak galercler stes olarak adlandırılmaktadır

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmeliğnn 19. maddesnn lk fıkrasına göre, br yapı veya alan bütünlüğünde; nüfusu yüz ell bnden az olan yerleşm yerlerinde en az on beş, nüfusu yüz ell bn ve üzerinde olan yerleşm yerlerinde se en az otuz şletmenn faaliyet göstereceğ toplu ş yerler oluşturulabl. Toplu ş yerler oluşturulurken, bu ş yerlerinin çevreye ve trafğe getireceğ yükler le kamet amacıyla kullanılan yerlere uzaklığı ve ulaşım mkânlarının göz önünde tutulması gerektiğ fade edlmştir.

Maddenn knc fıkrasında se (toplu şyer) oto galer stesnn sahip olması gereken ntelkler ve fzık koşulları ayrı ayrı sayılmıştır. Söz konusu düzenlemeye göre;

- Yönetim odası, kadın ve erkekler için ayrı ayrı badece yer, çalışanlar ve ziyaretçiler için beslenme ve dinlenme alanı ile yeterli sayıda tuvalet bulunması,
- Ortak kullanım alanlarının engelliler de dikkate alınarak tasarlanmış olması,
- En az yüz işletmenin bulunduğu toplu iş yerlerinde sağlık odası ve en az bir sağlık personel bulunması
- Brüt inşaat alanının en az dörtte bir oranında otoparka sahip olması

gerekr.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre (toplu işyer) oto galeri stesinde, taşıt alım ve satımı ile devir işlemlerinin hızlı ve etkin bir şekilde yapılabilmesi amacıyla noterlik ve banka şubesi gibi birimlerin bulunması zorunlu olmamakla birlikte bunlara da yer verilecektir.

İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticaret Hakkında Yönetmeliğin 22. maddesinin ikinci fıkrasına göre, ikinci el motorlu araç ticaret yapan (toplu işyer) oto galeri stesinin yukarıda sayılan fiziksel koşullara sahip olup olmadığı yapı ruhsatı verilmeden önce yetkili daireler tarafından kontrol edilir ve bu şartları taşımayan (toplu işyer) oto galeri stesine işyeri açma ve çalışma ruhsat verilemez.

d. Oto Pazarları

Haftanın belirli gününde genelde de pazar günleri kurulan, kişilerin veya işletmelerin ikinci el motorlu araçlarını bu yere getirip, alıcılara teşhir etmek suretiyle alım ve satımların yapıldığı yerler, oto pazarı olarak tanımlanabilir.

İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticaret Hakkında Yönetmeliğin 20. maddesinin ilk fıkrasına göre, oto pazarları yetkili daireler tarafından kurulup ve işletilebildiği gibi bu faaliyet konusunda işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenen işletmeler tarafından da kurulur ve işletilebilir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise oto pazarlarının sahip olması gereken nitelikler ayrı ayrı sayılmıştır. Söz konusu düzenlemeye göre;

- Çevreye ve trafğe yük getirmeyen, kamet amacıyla kullanılan yerlere uzaklığı yeterl olan ve uygun ulaşım mkânı bulunan alanlarda kurulması.
- Nüfusu on bnden az olan yerleşm yerlerinde en az beş bn metrekare, on bnden fazla olan yerleşm yerlerinde en az on bn metrekare büyüklüğünde olması.
- İknc el motorlu kara taşıtı satışı çn ayrılan alanların zemnnn beton, asfalt veya dğer uygun malzemelerden oluşturulması ve olumsuz hava şartlarından korunmaya uygun tedbrlern alınmış olması.
- İhtyacı karşılayacak şekilde hoparlör sstem, çöp kutusu, aydınlatma sstem, yangın söndürme araç ve gerec, güvenlik kamerası, zabıta bürosu, kadın ve erkekler çn ayrı ayrı badet yer, taşıt yıkama yer, tuvalet ve dnlenme alanı bulunması.
- Ortak kullanım alanlarının engelliler de dkkate alınarak tasarlanmış olması.
- On bn metrekareden küçük olan knc el motorlu kara taşıtı pazarlarında en az üç bağımsız grş ve çıkış kapısı, on bn metrekareden büyük olan knc el motorlu kara taşıtı pazarlarında se en az beş bağımsız grş ve çıkış kapısının bulunması, grş ve çıkışların ç ve dış trafğ aksatmayacak şekilde düzenlenmes ve yönlendirme levhalarıyla gösterlmes.
- Ziyaretçlern htyacını karşılayacak şekilde ücretsiz otopark alanına sahip olması.

gerekr

4. İknc El Motorlu Araç Tcaret Yapan İşletmelern Satış Ve Pazarlama Faalyetlernn Ntelğ

İknc el motorlu araç tcaret yapan oto galer şletmesnde, knc el araçların tcaret genel olarak k türlü yapılmaktadır. Bunlardan brncs oto galer şletmes yalnızca aracılık hzmetnde bulunur. Buna göre knc el motorlu araç, malk adına oto galer şletmes tarafından satış ve pazarlaması yapılır. Oto galer şletmes başkaları adına ve hesabına yaptığı bu satış ve pazarlama hzmet

karşılığında araç malknden veya aracı satın alandan belrl br ücret ve komsyon alır.

Ntekm İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğnn 12. maddesnn son fıkrasında knc el motorlu araç tcaret yapan oto galer şletmesnn yapmış olduğu bu şekldek satış ve pazarlama faalyetnn aracılık hzmetler ntelğnde olduğu kabul edlerek, Gümrük ve Tcaret Bakanlığınca, yapılan aracılık hzmet karşılığında oto galer şletmesne ödenecek olan ücretn üst sınırını, üst meslek kuruluşlarının görüşü alınarak belrlemeye yetkl olduğunu düzenlemştr.

Oto galer şletmesnde knc el araçların tcaretnn dğer türü se oto galer şletmes, knc el motorlu aracı malknden satın alıp kend adına tescl ettrdkten sonra üçüncü kşlere satış ve pazarlamasını yapar. Bu durumda knc el motorlu aracın satışından doğan tüm kar ve zararlar oto galer şletmesne at olmaktadır. Oto galer şletmesnn bu tür tcar faalyet aracılık hzmet olmayıp kend nam ve hesabına yapılan br tcar faalyet olarak kabul edlmektedir.

5. İknc El Motorlu Araç Tcaret Yapan İşletmelerin Satış ve Pazarlama Faalyetlerinde Uymaları Gereken Yükümlölükler

a. İknc El Motorlu Aracın Satışına Aracılık ve Taşıtl Teslm Belges Düzenlemek

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğnn 12. maddesne göre, knc el motorlu araç tcaret yapan oto galer şletmelerne satışa sunulmak üzere teslm edilen knc el motorlu araca lşkn brs knc el motorlu araç malkne verilen dğer oto galer şlemesnden kalan en az k nüsha halinde araç teslm belges düzenlenr.

Maddenn üçüncü bendne göre teslm belgesnde asgar olarak;

- Tarafların adı ve soyadı veya tcaret unvanı ve şletme adı le kmık ve letşm blgler.
- İknc el motorlu kara taşıtlının tescl belges ve klometre blgler le boyalı ve değşen parça blgler. c) İknc el motorlu kara taşıtlının adına tescll olduğu kş tarafından beyan edilen taşıta lşkn arıza

ve hasar blgler le güvenli, ç donanım, dış donanım ve multmedya özellikler gb diğer blgler.

- Aracılık hizmet karşılığında işletmeye ödenecek ücretin tutarı. d) İknc el motorlu kara taşıtının işletmede kalacağı süre.
- Tarafların tebligat adresler ve mizaları

Maddenn dördüncü bendne göre se knc el motorlu aracın işletmede kalacağı sürede oluşan hasardan işletme sorumlu olacaktır.

b. Satışa Sunulan İknc El Motorlu Araç Üzerinde Tanıtım Kartı Bulundurmak

Yönetmeliğn 13.maddesnn lk fıkrasına göre, knc el motorlu araç tcaretiyle ştgal eden yetkl işletme, satışa sunduğu knc el motorlu araç üzerinde kolaylıkla görüleblr ve okunabl şekilde aracı tanıtıcı tüm blglerin yer aldığı br tanıtım kartı bulundurulması zorunludur.

Maddenn knc fıkrasına göre, tanıtım kartında işletmenn yetk belge numarası le brlkte bulunması gereken knc el motorlu araca lşkn asgar güncel blglerin neler olduğu ayrı ayrı sayılmıştır. Söz konusu düzenlemeye göre;

- Marka, cns tp ve model yılı,
- Rakam veya harflernn br kısmı karartılmak suretiyle motor ve şas numarası,
- Plaka numarası,
- Yakıt türü,
- Klometres,
- Satış fiyatı,
- Boyalı ve değşen parçaları,
- Ntelğ belrtlmek suretiyle hasar kaydı,
- Üzernde rehn veya hacz gb şerhlern bulunup bulunmadığı,
- Değşen parça, hasar kaydı, rehn ve hacz gb blglerin lgl sstemlerden temn edldğ tarih ve saat,

Blglerin tanıtım kartında yer verilmes zorunludur.

Maddenn üçüncü fıkrasına göre knc el motorlu kara taşıtının lan yolu le tanıtılması halnde şu hususlara uyma yükümlülüğü bulunmaktadır;

- Yetk belges numarası ve yetk belgesndek şletme adı veya unvanı le knc fıkrada belrtlen dğer blglere güncel olarak yer vermek.
- Üçüncü kşler yanıltıcı blg ve belgelere yer vermemek.
- İknc elmotorlu kara taşıtının satılması veya taşıt teslm belgesnn süresnn sona ermes halnde üç gün çnde lan faaliyetne son vermek.

Ayrıca maddenn dördüncü fıkrasına göre knc el motorlu aracın nternet ortamından lan yolu le tanıtılması halnde lana aracılık eden gerçek veya tüzel kşler şu hususlara uyma yükümlülüğü bulunmaktadır;

- İşletmeler, üçüncü fıkranın (a) bendnde belrtlen yükümlülüğü yerne getireblmeler çn mkân sağlamak.
- İşletmeler üyelğnden önce Bakanlığın nternet sayfası veya Blg Sstem üzerinden yetk belges kontrolü yapmak ve yetk belgesne sahip olmayan şletmelerin üyelğne zn vermemek.
- Aynı knc el motorlu kara taşıtına yönelk brden fazla şletme tarafından verilen lanlarda, taşıt sahib olan veya o taşıta lşkn taşıt teslm belges bulunan şletmenn talep halnde yetksz verilen lanları yayımdan derhal kaldırmak.
- İlanlara lşkn talep ve şkâyetlerin nternet tabanlı letşm yöntemlerinden en az br ve telefon aracılığıyla leteblmes çn müşteri hzmetleriyle letşm mkânı sunmak. Bu talep ve şkâyetlerin etkn şekilde yönetlerek sonuçlandırılmasını sağlamak.
- İlan, şkâyet ve üyelklere lşkn blgler Bakanlığın taleplerne uygun olarak Bakanlığa letmek.
- İknc el motorlu kara taşıtı tcaretnn geliştrlmes ve tüketenn korunması amacıyla Bakanlıkça alınan tedbrlere uymak.

c. İknc El Motorlu Aracın Satışından Önce Ekspertz Raporu Almak

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğn 14. maddesinde ekspertz rapor düzenlenmiştir. Maddenn lk fıkrasına göre, knc el

otomobl veya araz taşıtı satışından hemen önce ekspertz raporu alınması gerekir. Ekspertz raporun br nüshası satış esnasında alıcıya teslm edlr. Ekspertz raporunun ücret, satış şlemn alıcıdan kaynaklanan br nedenle gerçekleşmemes durumunda alıcı, dğer hallerde galery şleten yetkl şletme sahb tarafından ödenr.

Maddenn 2.Fıkrasına göre, ekspertz raporu, Türk Standartları Ensttüsü tarafından belrlenen standarda göre verilen TSE hzmet yeterllk belges bulunan şletmeler tarafından düzenlenr ve beş yıl süre le saklanır.

Maddenn 3. Fıkrasına göre se, sekz yaş veya yüz altmış bn klometrenn altında olan knc el otomobl ve araz taşıtları çn yetk belgesne sahp şletmeler, masrafı kends tarafından karşılanmak üzere araç satışından hemen önce ekspertz raporu almaları zorunludur. Sekz yaş veya yüz altmış bn klometrenn üzerndek knc el otomobl ve araz taşıtları dışında kalan knc el motorlu araçlar bakımından yasal br zorunluluk da bulunmamaktadır.

Maddenn 4. Fıkrasına göre ekspertz raporunda asgar olarak şu hususların bulunması zorunludur;

- Taşıtın markası,cns, tp ve model yılı.
- Ekspertz raporunu düzenleyen tcar şletmenn hzmet yeterllk belges ve MERSİS numaraları le MERSİS'e kayıtlı tcaret unvanı ve şletme adı veya ekspertz raporunu düzenleyen esnaf ve sanatkâr şletmesnn hzmet yeterllk belges numarası ve ESBİS'e kayıtlı şletme adı le şletme sahbnn adı, soyadı ve T.C. kmlk numarası veya yabancı kmlk numarası.
- Ekspertz raporunu alan tcar şletmenn yetk belges ve MERSİS numaraları le MERSİS'e kayıtlı tcaret unvanı ve şletme adı veya ekspertz raporunu alan esnaf ve sanatkâr şletmesnn yetk belges numarası ve ESBİS'e kayıtlı şletme adı le şletme sahbnn adı, soyadı ve T.C. kmlk numarası veya yabancı kmlk numarası.
- Ekspertz raporunu alan şletmenn yetk belgesnn bulunmaması durumunda, yetk belgesnn bulunmadığı hususu.
- TSE'nn lgl standardı le belrlenen dğer hususlar.

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğn 14.maddenn 5.fikrasındak düzenlemede zorunlu veya htyar olarak alınan ekspertz raporları ayırımı yapılmadığı çn, ster zorunlu olsun sterse htyar olsun satış önces alınan ekspertz raporundak blglern taşıtın gerçek durumunu yansıtmamasından ekspertz raporunu düzenleyen kşlern sorumlu olacağı düzenlenmiştir.

d. Satışı Yapılan İknc El Otomobl Ve Araz Araçlarında Satıştan Sonra Ortaya Çıkacak Belrl Arızaları, Garant Kapsamında Bulundurmak

Yönetmelğn 15. maddesnn lk fıkrasına göre, knc el otomobl ve araz taşıtının satış tarhnden tbaren üç ay çersnde veya beş bn klometre çersnde motor, şanzıman, tork konvertörü, dferansyel ve elektrk sstemnn herhangi brnde meydana geleblecek arızaların garant kapsamında olduğunu ve bu parçalarda oluşacak br arıza durumunun knc el aracı ayıplı mal halne getreceğn, galer şleten yetkl şletme sahibnn bundan sorumlu olacağı fade edlmıştır. Galer sahib, garant kapsamına gren hususları sgorta yaptırmak suretile karşılayablr.

Maddenn knc fıkrasına göre, maddenn brnc fıkrasında sayılan parçalarda garant süres veya klometres çnde meydana gelen arızalar azam kırk beş ş günü çnde gderlr. Arızanın gderlmesne lşkn masraflar şletmeye attr.

Maddenn üçüncü fıkrasına göre, garant süres veya klometres çnde arızalanan knc el otomobl ve araz taşıtı, şletmeye teslm edldğ tarhten tbaren on ş günü çnde arızasını gderlememes halnde, tamrde geçen on ş gününü takp eden üç gün çnde, ücretsiz olarak kullanması çn teslm edilen araca benzer özelliklere sahp araç tahss eder.

Maddenn altıncı fıkrasına göre, 6502 sayılı TKHK 56. maddes kapsamında üretc ve thalatçı garantis devam eden knc el otomobl ve araz taşıtları hakkında, maddede düzenlenen knc el motorlu kara taşıtı tcaretnde garant ve ayıplı mala lşkn hükümler uygulanmaz.

İknc el motorlu araç tcaret yapan şletmelern satışı yapılan knc el otomobl ve araz araçlarında yukarıda sayılan garant verme zorunluluğu sınırsız olmayıp Yönetmelğn 16. maddesnn lk fıkrasına göre, br kısım parça, durum, şlem ve arızalar garant kapsamı dışında tutulmuştur. Söz konusu düzenlemeye göre;

- Sekz yaş veya yüz altmış bn klometrenn üzerndek otomobl ve motoskletler,
- Satış sırasında alıcı tarafından blndğ şletme tarafından belgelendrlen arıza ve hasarlar
- Ekspertz raporunda belrtlen arıza ve hasarlar
- Aracın olağan kullanımı nedeniyle kayışlar, egzoz, amortör, debryaj, ön dşl takımı, fren balataları ve pabuçları, dskler, contalar gb parçalarda meydana gelen aşınma ve yıpranmalar,
- Garant kapsamındak br parçada meydana gelen arızanın doğrudan sonucu olarak hasar görmedkçe veya zay olmadıkça; bujler, kataltk konvertörler, hava ftres, yağ ftres, yakıt ftres, cam slecek lastkler, klma devresnn doldurulması çn kullanılan maddeler, lave edilen yağlar, soğutma sıvıları, fren sıvıları ve dğer katkı maddeler,
- Garant kapsamındak br parçada meydana gelen arızanın doğrudan sonucu olarak hasar görmedkçe veya zay olmadıkça, koltuk aksesuarlarının temizlenmes ve onarılması dâhl olmak üzere kaportanın ve kabnn olağan bakımı çn yapılan masraflar
- Kaporta şler, süslemeler, paspas, lastkler, jantlar, akü, farlar, park lambaları, camın ve farların kırılması veya çatlaması,
- 15 nc maddenn brnc fıkrasında belrtlenler harç olmak üzere elektronk parçalar ve komponentler,
- Parça değışm yapılarak veya yapılmaksızın düzenl önleyc şlemler, kontroller ve ayarlamalar,
- İkaz lambaları sstem arızası gösterdğ halde aracı kullanmaya devam etmenn veya blerek veya blmeyerek uygun olmayan ya da kaltesz yağların veya yakıtın kullanılmasının sebep olduğı arızalar,
- Hatalı kullanım, kaza, hırsızlık, hırsızlık grşm, yangın, nflak, vandallık veya doğal afetler nedeniyle hasar gören veya zay olan parçalar,
- Taşıtın hmal edlmesnn veya uygun olmayan br şekilde kullanılmasının veya aracın gereğ gb çalışması çn lüzumlu olan sıvıların donmasının sebep olduğı arızalar,

- Bakım şlemlernn muayene ve bakım planına uygun olarak yapılmaması nedeniyle meydana gelen arızalar,
- Satış sonrasında taşıta yapılan herhangi br eklent nedeniyle oluşan hasar ve arızalar,
- Trafik scinde “Trafikten çekilerek tescl slnmştr.” kaydı bulunan taşıtlar

garant kapsamı dışındadır.

Maddenn knc fıkrasında se, arızanın knc el otomobl ve araz taşıtının tanıtma ve kullanma kılavuzunda yer alan hususlara aykırı olarak kullanmasına bağılı, kullanıcı hatasından kaynaklandığının Garant Belges Yönetmelğnn⁵⁴ 11/2 veya 3. maddesine göre tespt halnde, yine aynı maddenn lk fıkrasına göre söz konusu arıza garant kapsamı dışında kalır ve ayıplı mal olarak kabul edilemez.

---

54 RG.13.06.2014 S. 29029

İKİNCİ BÖLÜM

AYIP VE İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ KAVRAMI

I. AYIPLI İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ KAVRAMI

A. Genel Olarak

İktsad değr olan knc el motorlu aracın gnlük hayatta satış sözleşmesne konu olması aynı zamanda br mal olarak ayıp ve ayıptan doğan sorumluluk kavramlarını da berabernde getrmştir. Ayıplı maldan sorumluluk se, ktsad hayatta hukuksal olarak malların alım satıma konu olmaya başladığı andan tbaren satış sözleşmelernn en öneml konularından br olmuştur⁵⁵. Maldak ayıptan sorumluluğun bu önemnden dolayı Roma Hukukuna kadar gerye dönük neredeyse tüm hukuksal düzenlemelere konu olmuştur⁵⁶.

Türk hukukunda ayıplı mal 6098 Sayılı TBK’da genel olarak düzenlenmiş olmakla brlkte özel olarak 6102 Sayılı TTK ve 6502 sayılı TKHK’da da düzenlenmiştir. Satıcının ayıplı mal fa etmes TBK 219 vd maddelerndek genel düzenlenme yanında TTK 23/1-c maddesinde tacrler arasında yapılan mal satışlarında satın alan tacrn malı gözden geçrme ve hbar külfet TBK’dak genel hükümlerden ayrı özel olarak düzenlenmiştir. Ancak TTK 23/1-c maddesnn son cümlesnde düzenlenen gözden geçrme ve hbar külfetne lşkn hükümler dışında TBK’dak genel hükümler uygulanacaktır. Tüketciler bakımından se, gelişen ve karmaşılaşan pyasa koşulları neden le zayıf durumda olan tüketcilerin korunması kapsamında özel düzenleme ntelğnde olan 6502 Sayılı TKHK’ ya göre ayıplı mal ve hizmetler kavramlarına yer verlererek satıcının sorumluluğunun kapsamı daha genişletilerek düzenlenmiştir. Tüketc sözleşmelernde malın ayıplı olması durumunda, 6502 sayılı TKHK m.8 vd. hükümler uygulanmakla beraber 6502 sayılı TKHK 83 maddesndek atıf gereğnce, TKHK’ da hüküm bulunmayan hâllerde TBK m. 219 vd. hükümlernn uygulanması gerekecektir. Dğr taraftan her k kanunda konu hakkında farklılıklar çeren hükümlerden dolayı tüketcilerin hakların yarışması kapsamında söz konusu hükümlerden yararlanma olanağı bulunmaktadır.

55 RADO, Türkan “Roma Hukukunda Maldak Ayıplardan Dolayı Satıcının Mesulyet”, *İstanbul Ünverstes Hukuk Fakültes Mecmuası*, 1945, s. 604.

56 RADO, s. 605.

B. Ayıplı Mal Ve Ayıplı İknc El Motorlu Araç Kavramları

1. Ayıp ve Ayıplı Mal Kavramı

Ayıp, satış sözleşmesine konu malda satıcının blrdğ ve taahhüt ettğ veya alıcının veya tüketcnn de aynı şekilde dürüstlük kuralı gereğ satılarda bulunmasını bekledğ br veya brden fazla vasfin bulunmaması haldr⁵⁷. Br başka tanıma göre se, ayıp satılarda bulunması gerekl ntelklerden olumsuz yönde sapması yan ntelkte noksanlık olarak fade edlmştr⁵⁸. Br dğr tanıma göre, ayıp, satıcının satılan şeyde alıcıya blrdğ br veya dürüstlük kuralı gereğ satılarda bulunması gerekl ntelğn bulunmaması durumudur⁵⁹. Yne başka br tanıma göre ayıp, satıcı tarafından, alıcıya herhangi br şekilde bldrmş olduğı ntelklerin

57 ARAL/AYRANCI, s.117; TANDOĞAN, s. 163; FEYZİOĞLU, Feyz Necmeddn, Borçlar Hukuku İknc Kısım Akdn Muhtelf Nevler (Özel Borç İşkler), C. I, Yenlenmş ve Gözden Geçrlmş 4. Bası, İstanbul 1980,s.247 vd.; YAVUZ/ACAR/ÖZEN:, s. 71 vd.; ZEVLİLİLER/ÖZEL, s. 150; ASLAN, s. 116; ZEVLİLİLER/ GÖKYAYLA, s.113;TUNÇOMAĞ, Kenan, Borçlar Hukuku Özel Borç İşkler, C. II, Üzernde Çalışılmış 3. Bası, İstanbul 1977, s. 118 vd.; YAVUZ, Cevdet, Özellikle Tüketcnn Korunması Sorunu Bakımından Satıcının Satılanın (Malın) Ayıplarından Sorumluluğı, İstanbul 1989, s. 11-19; ATAMER, Yeşm M., “Tüketc Satım Sözleşmelerne İşknl TKHK m. 4 Eleştirler ve Revzyon Teklfler” Banka ve Tcaret Hukuku Dergs, C.XXIV., S.1’den ayrı Bası, Y.2007, s. 83-85 ; HAVUTÇU, Ayşe: Türk Hukukunda Örtülü Br Boşluk: Üretcnn Sorumluluğı, Ankara 2005, s. 25-28; ; ZEVLİLİLER, Aydın/ HAVUTÇU, Ayşe: Özel Borç İşkler, 9. Baskı, Ankara 2007 s.107; ATAMER, Yeşm/İNCEOĞLU, Murat, s. 9 vd.; GÜNAY, Cevdet İlhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler- Özel Borç İşkler, Ankara 2016, s. 156 vd.; BİLGİN, Melek Yüce: “Satış Sözleşmesnde Ayıptan Dolayı Sorumluluğun Şartları ve Alıcının Seçmlk Hakları”, Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan, MÜHFHAD, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlernde Değerlendirilmes Sempozyumu (3-4 Hazran 2011), Özel Hukuk Sempozyumu Özel Sayısı, 2011, s.381; ASLAN, Bayram : Tüketcnn Onarım Hakkı, 1. Baskı, Ankara 2018 (s.76 vd.; İLHAN, Cengz: Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun Şerh, Ankara 2006, s. 27 vd.; TİRYAKİ, Betül: Tüketcnn Korunması Hukuku Açısından Ayıplı Hzmetten Doğan Sorumluluk, Ankara 2007, s. 66 vd.; ÖZBİLEN, Arf Barış: “İsteğe Bağlı Açık Artırma Yoluyla Yapılan Satışlarda Müzayede Evlernde Türk Borçlar Kanunu Hükümler Çerçevesnde Ayıptan ve Zapttan Doğan Sorumluluğı ve Bu Sorumluluğı Ortadan Kaldıran Anlaşmalar”, MÜHFHAD, C. 22, S. 2, Y.2016, s.283 vd.; KIZILAY, Aygöl:“ Türk Borçlar Kanunu le Mlletlerarası Mal Satımına İşknl Sözleşmeler Hakkında Brleşmş Mlletler Antlaşması (CISG) Hükümler Çerçevesnde Satış Sözleşmesnde Ayıptan Sorumlulukta Alıcının Seçtğ Hakkın Sonradan Değştirelrlğ Sorunu”, HHFD, 7(2), Y. 2017, s.196 vd.; SEROZAN, Rona: “Tüketcy Koruma Yasasının Sözleşme Hukuku Alanındak Düzenlemesnn Elestrs”, Yasa Hukuk İçthat ve Mevzuat Dergs, C. 15, S. 173/4, Mayıs 1996, s. 587; OLGAC, Sena: Kaza ve İlm İçthatlarla Türk Borçlar Kanunu Şerh (Madde 182-371), C. 3, Ankara 1977, s. 142 ; HATEMİ, Hüseyin/ SEROZAN, Rona/ ARPACI, Abdülkadr: Borçlar Hukuku Özel Hüküm, İstanbul 1992, s. 86 vd.; AYHAN, Hlal Lale: “Brleşmş Mlletler Vyana Satım Sözleşmes’ne Göre Uluslararası Satım Sözleşmelernde Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu”, GÜHFD, C.XV, S. 2, Y. 2011, s.4 vd.; ÖZCAN BÜYÜKTANIR, Burcu G.: “Tüketcnn ve Üçüncü Kşlern Ayıplı Satılanın Kullanılması Nedenyle Ortaya Çıkan Bedensel Bütünlük İhlal Halnde Manev Zararlarının Tazmn”, Ankara Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, C. 67, S. 3, Y. 2018, s.498 vd.; ÇABRİ, Sezer: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre Kraya Verenn Ayıptan Sorumluluğı, 1. Baskı, Ankara 2013, s. 88 vd.; ÖZDEMİR, Hayrunnsa: Türk Borçlar Kanununa ve Vyana Satım Sözleşmesne (CISG) Göre Ayıptan Doğan Sorumluluğun Şartları, Ankara 2013, s. 89 vd.; DOĞAN, Gül: “Satıcının Ayıplı Mallardan Sağlayıcının Ayıplı Hzmetlerden Sorumluluğı” YÜHFD, C.5, S.1, Y. 2008, s.187

58 GÜMÜŞ, s. 68 ; GÜMÜŞ, şerh, s. 84;

59 EREN, s 102 vd..

satılarda bulunmaması veya sözleşmede kararlaştırılan malın kullanım amacına göre malın değeri ve alıcının ondan umduğu yararları azaltan veya ortadan kaldıran bozukluk veya noksanlıklardır⁶⁰. Yargıtay ise, ayıp kavramını satışa konu bir malda sözleşme veya kanuna göre normal olarak olması gereken niteliklerin olmaması veya olmaması gereken bozuklukların olması olarak tanımlamıştır⁶¹.

Bu kapsamda ayıp kavramı ile satış konusu malda bulunması gereken objektif unsurların noksanlığı ifade edilmektedir. Bir başka ifade ile ayıp, satıcının malı alıcıya devrettiği andaki hal ile sözleşmede kararlaştırılmış hal veya sözleşmede malın özellikler, eksiklikler veya noksanlıkları belirtilmemiş ise, satışın niteliği gereği malda olması gereken özellikler arasındaki olumsuz farkı oluşturmaktadır. Dolayısıyla alıcının veya tüketicinin satın aldığı malda ortaya çıkan ve gereği gibi faydalanmasını olanaksız kılan “*bozukluk, özür veya defo*” şeklinde belirtilen noksanlıklar veya aksaklıkların bütünü ayıp kavramı ile ifade edilmektedir⁶². 6098 Sayılı TBK ve 6502 sayılı TKHK’da ayıp kavramları birbiryle örtüşmekle beraber TKHK’da ayıp kavramına daha geniş yer verilmiştir.

60 İNCEOĞLU, Murat, “Ayıba Karşı Tekeffül ve Garant Sorumluluğu”, Yen Tüketici Hukuku Konferansı (Makaleler Tartışmalar), (Der. İnceoğlu, Murat), 1. Baskı, İstanbul, 2015, s. 157

61 Yarg. HGK, 27.06.2019 E.2017/618-K.2019/792 Sayılı kararında “*Ayıp; bir malda sözleşme ve yasa hükümlerine göre normal olarak bulunması gereken niteliklerin bulunmaması ya da bulunmaması gereken bozuklukların yer almasıdır. Bu çerçevede ayıp kavramının çerçevesi belirlenirken öncelikle; sözleşme hükümlerine bakılmalıdır. Sözleşme ele alınırken bakılacak ilk husus, taraflar arasında satılan malın hangi özellikler çerçevesi konusunda açık bir anlaşmanın olup olmadığıdır. Üzerinde anlaşma olmayan durumda ise, sözleşmenin yorumundan hareketle tarafların zımnen bu konuda bir anlaşma yapıp yapmadıklarına bakılacaktır. Zımnen anlaşmanın dahil olmadığı durumlarda, sözleşmenin tümü dikkate alınacak ve dürüstlük kuralına göre malın taşınması gereken vasıflar belirlenecektir. Bu anlamda ayıp, malın sözleşmeye göre taşınması gereken nitelikler taşımaması hâl veya bu hususta özel bir hüküm olmasa da, sözleşmenin niteliği ve çerçevesi dikkate alındığında, malda mevcut olması gereken vasıfların eksikliği şeklinde ortaya çıkacaktır. Satılan maldaki ayıp açık veya gizli ayıp şeklinde olabilir. Açık ayıplar, ilk bakışta görülebilen veya bastırılmış bir muayene ile anlaşılabilen ayıplardır. Buna karşılık gizli ayıplar, ilk bakışta fark edilemeyen, sonradan yapılacak detaylı bir muayene ile anlaşılan ayıplardır. Bu tür ayıplar genelde malın yapısıyla ilgili olan ve kullanılmasıyla anlaşılan ayıplardır.*”(www.snerjmevzuat.com.E.T. :18.05.2020)

62 EDİS Seyfullah :Türk Borçlar Kanununa Göre Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu, Ankara, 1963, s. 7; KARA İlhan, Yen Kanuna Göre Tüketici Hukuku, Ankara, 2015, s.722., ARAL/AYRANCI, s. 117., YAVUZ/ACAR/ÖZEN: Özel Hükümler, s.71., EREN, s.100.; ARBEK Ömer: Satım Konusu Ayıplı Malın Tamlanması, Ankara 2005, s. 157 vd.; AYAN, Nurşen: “Taşınır Satımında Satıcının Kanundan Doğan Ayıba Karşı Tekeffül Borcu”, Selçuk Ünversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S: 2007/1, Cilt 15, s. 16; ZEVLİLİLER, Aydın/ ERTAŞ, Şeref / HAVUTCU, Ayşe / AYDOĞDU, Murat / AYDOĞDU/ CUMALIOĞLU, Emre: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku, Genel Hükümler ve Özel Borç İlişkileri, Ana İlkeler, İzmir, 2013, s. 429.; Murat AYDOĞDU, “Madde 8/ Aydoğdu Şerhi”, MİT Şerhi: 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Der. Hakan TOKBAŞ/Özlem TÜZÜNER, İstanbul 2016, s.190-191.; KAHVECİ, Nalan, Taşınır Satımında Ayıplı Mal Nedenyle Tüketicinin Sözleşmeden Dönmesi, Ankara, 2014., s.6.; ZEVLİLİLER, Aydın/ AYDOĞDU, Murat: Tüketicinin Korunması Hukuku, 3. Baskı, Ankara 2004; DERYAL, Yahya/ KORKMAZ, Yakup: Yen Tüketici Hukuku Ders Kitabı, Yen Kanuna Göre Yeniden Yazılmış ve Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara 2015, s. 90; AYDOĞDU. / KAHVECİ, s. 137

a. 6098 sayılı TBK'ya Göre Ayıp Kavramı

6098 Sayılı TBK'nın 219. maddes⁶³ satıcının ayıplı maldan sorumluluğunu düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre, satıcının alıcıya zilyetlign ve mülkyetn devrettğ satılarda, bldrmş olduğu özelliklern bulunmaması, satılanın özellikln veya özelliklern etkleyen ncelksel ve kullanım amacı bakımından değern ve alıcının satılarda umduğu yararları tamamen kaldıran veya büyük ölçüde azaltan madd, hukuk ya da ekonomk ntelktek her türlü ayıplar satıcının sorumluluğu kapsamına grmektedir. Madde düzenlemesinde yer verilen *“kullanım amacı bakımından değern ve alıcının ondan bekledğ faydaları ortadan kaldıran veya öneml ölçüde azaltan”* şeklindek fade, alıcının satılardan bekledğ değern sübjektif olduğu anlamına yol açmakta se de, söz konusu düzenleme le yalnızca alıcının satılarda umduğu yararların objektif değeri olduğu fade edilmek stendğ ler sürölmektedir⁶⁴ .

6098 sayılı TBK'da sözleşmeye aykırılık haller 112 vd. maddelerinde farklı hükümler altında düzenlenmiştir. Buna karşın, ayıplı fayı sözleşmeye aykırılık olarak kabul eden 6502 sayılı TKHK 8. maddesinde, brnc fıkrada ayıplı malın tanımı yapılmış, 2. fıkrada malın ayıplı sayılacağı karnesine lşkn hallere yer verilmiş, 3. fıkrada se eksk veya gereğ gb fa edlmeme durumlarını ayıp kavramı çne alınarak ayıp kavramını genişleten br hüküm haline almıştır⁶⁵ .

Kural olarak satıcının ayıptan sorumluluğu, satış konusu malın ntelğne lşkn noksanlıklara at olup ncelksel eksklrde se ayıptan sorumluluk söz konusu olmamaktadır. Zira, ayıp kavramı genel olarak malın ncelğne lşkn olmayıp ntelğne lşkn br kavramdır. 6098 sayılı TBK hükümlerne göre malda ncelksel eksklk ayıplı fa olarak kabul edilmemektedir⁶⁶. Buna karşın, bazı hallerde ncelksel eksklk satışa konu malın ntelksel özelliklern etkleyebilmektedir. Ntekm 6098 sayılı Kanunun 219. maddesinde ayıp tanımı yapılırken *“ntelk veya*

---

63 6098 Sayılı TBK m.219 *“Satıcı, alıcıya karşı herhangi br surette bldrdğ ntelklern satılarda bulunmaması sebebiyle sorumlu olduğu gb, ntelk veya ntelğ etkleyen ncelğne aykırı olan, kullanım amacı bakımından değern ve alıcının ondan bekledğ faydaları ortadan kaldıran veya öneml ölçüde azaltan madd, hukuk ya da ekonomk ayıpların bulunmasından da sorumlu olur. Satıcı, bu ayıpların varlığını blmese ble onlardan sorumludur.”*

64 GÜMÜŞ Mustafa Alper, 6502 Sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun Şerh, C.I, İstanbul, 2014, s. 85.

65 ASLAN, s. 117.

66 ZEVLİLER/ÖZEL, s.154.

ntelğ etkleyen ncelğne aykırı olan”, şeklindek düzenleme le bu hususa dkkat çeklmştr⁶⁷. Bu kapsamda eğer ayıp malın ntelğ le lgl olmamasına karşın ncelksel eksklk aynı zamanda malın ntelksel özelliklern etkleyecek durumda se mal ayıplı olarak kabul edlr⁶⁸. Dolayısı le ntelk, malın önem ve değern veya kullanma elverişllğn etkleyen her türlü özellik olarak da taraf edleblr⁶⁹ .

Bununla brlkte, 6098 sayılı TBK 219. maddesinde malın değer ve kullanımında azalmanın öneml ölçüde olması ölçütü 6502 sayılı TKHK’da aranmamakta, ayıp kavramının kapsamı 6502 Sayılı TKHK’da daha geniş tutulmaktadır⁷⁰. Zra TKHK’ nın 8. maddesnn 1. ve 2 fıkralarının genişlğ ntelğ etkleyen ncelksel eksklkler de ayıp olarak kabul etmektedir⁷¹. Kaldı k TKHK 83. maddenin 1. fıkrasında fade edldğ gb bu kanunda hüküm bulunmayan hâllerde genel hükümler uygulanacağından TBK 219. Maddesinde yer verilen “... *ntelğ etkleyen ncelğne aykırı olan*”, şeklindek hükme göre TKHK’ya göre satılanın ntelğn etkleyen ncelksel eksklklern de ayıp kapsamı çerisinde kabul edlecektir.

b. 6502 sayılı TKHK’ya Göre Ayıp Kavramı

6502 sayılı TKHK’nın 8. maddesnn lk fıkrasında ayıplı mal kavramı tanımlanmış, knk ve üçüncü fıkralarında se hang tür noksanlıkların ve aksaklıkların ayıplı mal kavramı çerisinde olduğu ve malı ayıplı hale getireceğ ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Söz konusu düzenlemenn lk fıkrasına göre, satıcının tüketceye malı teslm anında, aralarında kararlaştırdıkları örnek veya modelle uyuşmayan ya da malda objektf olarak bulunması zorunlu özelliklern olmaması veya eksk olması halnde br sözleşmeye aykırılık olarak malın ayıplı olduğu kabul edlmektedir⁷² .

---

67 ASLAN, s.112.

68 EREN, s. 103.

69 ARAL/ AYRANCI, s. 117..

70 ASLAN, s.112-113.; 6502 sayılı TKHK’da ayıptan sorumluluk çn 6098 sayılı TBK 219. maddes kıyas yolu le uygulanarak faydanın azalması veya ortadan kalkması öneml olması ölçütüne göre karar verlmeldir görüşü çn bkz. GÜMÜŞ, Şerh, s.90.

71 ASLAN, s.112.

72 6502 Sayılı TKHK m.8/1 “*Ayıplı mal, tüketceye teslm anında, taraflarca kararlaştırılmış olan örnek ya da modele uygun olmaması ya da objektf olarak sahp olması gereken özellikler taşınamaması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan maldır.*”

6502 Sayılı TKHK'nın 8. Maddesinin knk fıkrasında, satıcı tarafından tüketiciye bildirilen veya teknik düzenlenmesinde tespit edilen nitelikte aykırı olan; muadil olan malların kullanım amacını karşılamayan, tüketicinin makul olarak umduğu yararları azaltan veya ortadan kaldıran maddeler, hukuk veya ekonomik noksanlıklar çeren mallar da aynı şekilde ayıplı mal olarak kabul edilmiştir. Söz konusu düzenlemede “*muadil olan malların kullanım amacını karşılamayan*” fadelerle satış konusu malda olması gerekli lüzumlu vasıfların olmaması durumu anlatılmak istenmiştir⁷³. Mülga 4077 sayılı THKK' dan farklı olarak, söz konusu düzenleme ile internet portalında yer verilen özelliklerin bulunmaması veya muadil olan malların kullanım amacını karşılamaması hallerinde malın ayıplı olacağına yer verilmiştir⁷⁴. Malın teslim anına göre malın ayıplı olup olmadığı belirlenecektir⁷⁵.

6502 sayılı TKHK ve 6098 Sayılı TBK'da düzenlenen ayıplı mal kavramları birbirleriyle uyumaktadır. Zira TBK'da 219. maddede düzenlenen “*Satıcı, alıcıya karşı herhangi bir surette bildirilmiş niteliklerin satılarda bulunmaması*” fadeleri 6502 sayılı TKHK m. 8'deki “ *taraflarca kararlaştırılmış olan örnek ya da modele uygun olmaması*” ve “ *ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda, internet portalında ya da reklam ve ilanlarında yer alan özelliklerinden bir veya birden fazlasını taşıyamama*” düzenlemelerin genel olarak karşılamaktadır. TBK'da “ *nitelik veya nitelik etkileyen niteliğe aykırı olan, kullanım amacı bakımından değeri ve alıcının ondan beklediği faydaları ortadan kaldıran veya önemli ölçüde azaltan maddeler, hukuk ya da ekonomik ayıpların bulunması*” fadeleri, 6502 sayılı TKHK, “ *objektif olarak sahip olması gereken özellikler taşıyamama*”, “ *muadil olan malların kullanım amacını karşılamama*” ve “ *teknik düzenlenmesinde tespit edilen nitelikte aykırılık*” fadeleri ile açıklanmaktadır⁷⁶.

TKHK'daki bu düzenleme ile aynı zamanda ayıplı malın bir sözleşme hali olduğu da ifade edilmek istenmiştir⁷⁷. 6502 Sayılı TKHK 8/1. maddesinde yapılan bu

---

73 ASLAN, s.117

74 CEYLAN, Ebru: 6502 sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Getirdiği Düzenlemeler, İstanbul, 1. Baskı, Leges Yayınları, 2015, s.26

75 AYDOĞDU, Murat, Tüketici Kılavuzu-Hukuk Rehberi, İstanbul, 2014, s.44

76 ASLAN, s. 117-120; ZEVLİLER/ÖZEL, s. 151-153; AYDOĞDU/ KAHVECİ, s. 137-138; AYDOĞDU, (Tüketici hukuku) s. 121-124; İNCEOĞLU, s. 157,158; ARAL/AYRANCI, s. 119-123

77 1999/44/AT sayılı AB Direktifinin dayanağı olan Viyana Satım Sözleşmesinin temerrüt, ayıp, mükânsızlık gibi sözleşmeye aykırılık halleri arasında herhangi bir ayıma girmemes ve ayıplı malda dahi olmak üzere tümünün sözleşme hali kavramı olarak kabul etmesi ve bu yaklaşımında 6502 Sayılı TKHK'nın 8/1 ve 8/3 maddelerinde yer verilen düzenlemelere göre ayıplı malın aynı zamanda sözleşmeye aykırı mal olarak kabul edilmesi olarak benimsenmesi AB müktesebatına uyum

tanım, 1999/44/ Sayılı AB Direktifinde yer alan tanımla da uyusmaktadır⁷⁸. Dolayısı le TKHK'dak düzenleme, 6098 sayılı TBK'da kabul edilen üçlü yapılanma olan hç fa etmeme, gereğ gb fa etmeme ve temerrüt şeklindek fa engeller anlayışından ayrılarak 1999/44 Sayılı AB Direktif ve Vyana Satım Sözleşmesi'nde kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın tek br sözleşme hıal kavramını kabul eden fa engeller anlayışına uygun olarak düzenlenmiştir⁷⁹. Diğer br fade le TKHK'dak düzenlemeye göre, 6098 sayılı TBK'da hç fa etmeme, gereğ gb fa etmeme ve temerrüt şeklindek üçlü yapıdan vazgeçilerek sözleşmenin belırtlen sürede fa edilmemes hallerinde de ayıplı fa hükümler uygulanması gerekecektir⁸⁰. Bu kapsamda üçlü fa engellerin tek tek ele almak yerine sözleşmeye aykırılık kavramının aynı zamanda ayıplı fa olarak kabul edilmesinin AB'ye uyum ihtyacının br sonucu olduğı kabul edilmektedir⁸¹. Zira 6502 sayılı TKHK'nın mülga 4077 sayılı TKHK yerine yürürlüğe girmesindeki temel etkenlerden brs de, söz konusu mülga Kanun'un, AB mevzuatına uygun düzenlenmemiş olmasıdır. Bu kapsamda 6502 sayılı TKHK, AB mevzuatına uyum sağlama ihtyacından kaynaklı olarak çıkarılmıştır. Nitekim 1999/44 Sayılı AB Direktif ve 6502 sayılı TKHK beraber değerlendirildiğinde her k düzenlemenin uyumlu olduğı görülecektir⁸².

çerçevesinde olduğı, Ancak temerrüt, ayıp, mkânsızlık kavramların TBK hükümler kapsamında sözleşmeye aykırı olduğunun uyarlanabileceğ ve uygulanabileceğ görüşü çn bkz. **AYDOĞDU, Murat** "6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Getirdiğ Yeniklere Genel Bakış", Sözleşmeye Aykırılık, Ayıplı İfa Kavramlarına Getirdiğ Farklı Yaklaşım ve Bu Konudak Önerilerimiz, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.15, s.2, 2013, s.32-33. ; aks görüş çn bkz. **GÜMÜŞ Mustafa Alper**: "6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna Genel Br Bakış", Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları 2014- 2015, Ankara 2015, s. 24., **İNCEOĞLU**, s.157

78 1999/44/AT sayılı ve 25 Mayıs 1999 tarihli AB Direktif m.2/2, <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?ur=CELEX:31999L0044&from=EN> (E.T:15.05.2020): "Tüketici malları, satıcı tarafından verilen tanıma uygunsu ve satıcının br örnek ya da model olarak tüketiciye sunduğı malların niteliklerini taşıyorsa; tüketici onlardan beklediğ ve kontrat mza tarihinde satıcıya bildirildiğ ve satıcının kabul ettiğ belırl, somut br amaca uygunsu; normal olarak aynı cins malların kullanıldığı amaçlara uygunsu; aynı cins mallar çn normal kabul edilen ve tüketici, malların karakterine binaen ve satıcı, üretici ya da temsilci tarafından malların somut özelliklerine dair özellikle lan, reklam ya da etikette yapılmış alen herhangi beyanı dikkate alarak makul olarak bekleyebileceğ nitelik ve performansı sergiliyorsa; sözleşmeye uygun oldukları kabul edilir."

79 **GÜMÜŞ**, Kanuna Genel Br Bakış, s. 23; **ATAMER, M. Yeşim**, Uluslararası Mal Satım Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Anlaşması Uyarınca Satıcı Satıcının Yükümlülükleri ve Sözleşmeye Aykırılığın Sonuçları, İstanbul, 2005., s. 311 vd.; **DEMİR Mehmet**: "Tüketici Mallarının Satımındaki Garantilere İlişkin AB Yönergesi ve Ülkemizdeki Pozitif Düzenleme", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:54, Aralık 2005, s.29

80 **ZEVKLİLER/ÖZEL**, s.149

81 **AYDOĞDU**, Madde 8, s.202-203

82 Bununla karşın **ATAMER /BAŞ**, s.22,-23. 6502 sayılı TKHK m. 8'de sübjektif ayıp ve objektif ayıp kavramları arasındaki farkın AB Hukuku'ndak kadar açık, net ve anlaşılır br şekilde düzenlenmediğ. Yine, TKHK m. 8 f. 1'de sübjektif ayıp olarak görülen durumlardan e yalnızca örnek ve modele uygun olmama hal öne çıkarılmakla beraber bu günlük hayatta bu durumun tüketici

Dolayısı ile, ayıplı mal kavramı, 6502 sayılı TKHK ve 1999/44 sayılı AB Direktifinde yer verilen düzenlemeler ile birlikte değerlendirilmesi gerekir.

6502 sayılı TKHK'da ayıplı mal kavramının aynı zamanda sözleşmenin hali ile olduğu düzenlenmiş olmakla satıcının ayıptan doğan sorumluluğunun kaynağının yasal garant olmayıp sözleşme olduğu kabul edilerek bu konuda öğretideki tartışmaları sona erdirmiştir⁸³. Diğer taraftan tüketici, ayıbın varlığı nedeniyle satış sözleşmesi ile ulaşmak istediği yararı elde edemediğinden satıcının sözleşme gereği ayıptan sorumlu olması, satıcının satılanı tüketiciye teslim ve mülkiyetin devretme borcunu tamamlayan bir özelliğın göstermektedir⁸⁴.

6502 sayılı TKHK'nın 8. maddesinin 2. fıkrası⁸⁵ satışa konu malın hangi hallerde ayıplı olarak kabul edileceğine ilişkin ölçütler ortaya koymuştur. Söz konusu düzenlemeye göre, malın ambalajında, etiketinde, tanıtım ve kullanım kılavuzunda, internet portalında, reklam ve ilanlarında yer verilen niteliklerden biri veya birkaçını bulundurmeyen mal, herhangi bir araştırma ve inceleme yapmaya ihtiyaç duymadan ayıplı mal olduğu kabul edilmektedir. Bu düzenlemenin sonucu, mal ile ilgili olan, reklam ambalaj veya kullanım kılavuzunda belirtilen özelliklerin satıcı ve tüketici tarafından bildirilmiş varsayımına dayanıldığı ve bu özelliklerin aynı zamanda satıcı ve

---

karşısına çıkması ihtimalinin çok az olduğunu ileri sürerek söz konusu düzenlemelere eleştir getirmektedir; Benzer eleştiriler için bkz. **ATAMER/İNCEOĞLU**, s. 42 vd.

⁸³ Öğretide egemen görüş ayıplı malın sözleşmeye aykırılığının bir türü olarak görüldüğüne dair bkz. **ARAL**, s. 111; **ATAMER/BAŞ**, s. 22; **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU**, Necip., Güven Nazaryes Karşısında Borç Sözleşmelerinde Hata Kavramı, İstanbul 1968, s. 68 dp. 84; **YAVUZ**, Ayıptan Sorumluluk, (Tüketicinin korunması) s. 29; **EDİS**, s. 23; **ŞAHİNİZ, C. Salih**: Tacirler Arası Ticaret Satımlarında Satıcının Ayıplı İfade (Ayıplı Mal Tesliminden) Sorumluluğu, Ankara 2008, s.28-29; **ARAL/AYRANCI**, s.117; **EREN**, s. 101-102; **SEROZAN**, s. 287 vd.; **HATEMİ, Hüseyin/ SEROZAN, Rona/ ARPACI, Abdülkadir**: Borçlar Hukuku Özel Hüküm, İstanbul 1992 s. 88; Ayıba karşı tekeffül borcunu açıklayan görüşler için bkz. **EDİS**, s. 22-28; **YAVUZ**, s. 19 vd.; **YILDIRIM, Abdulkemal**: "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağının Bazı Maddelerine İlişkin Değerlendirmeler", Gaz ÜniVerstes Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, S. 1-2, Y.2013, s. 1035 vd.; **HAVUTÇU, Ayşe**, "İfa Engeller ve İfa Engellerine Bağlı Hukuk Sonuçları", Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, MÜHFAD, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi Sempozyumu (3-4 Haziran 2011), Özel Hukuk Sempozyumu Özel Sayısı, 2011, s. 320 vd.; **AYHAN**, s. 6; **ÇABRİ, Sezer**: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kraya Verilen Ayıptan Sorumluluğu, 1. Baskı, Ankara 2013, s.57

⁸⁴ **Yarg. 02.05.2019, HGK, E.2018/ 929-K. 2019 / 515 Sayılı kararında**; "Alıcı ayıbın varlığı halinde satış sözleşmesi ile ulaşmak istediği faydanın elde edemediğinden ayıptan sorumluluk, satıcının satılanın teslim ve mülkiyetin geçirme borcunun tamamlayıcısı olma özelliğın gösterir." (www.snerjmevzuat.com.E.T. :18.05.2020)

⁸⁵ 6502 Sayılı TKHK m.8/2 "Ambalajında, etiketinde, tanıtım ve kullanma kılavuzunda, internet portalında ya da reklam ve ilanlarında yer alan özelliklerden biri veya birden fazlasını taşımayan; satıcı tarafından bildirilen veya teknik düzenlemesinde tespit edilen niteliğe aykırı olan; muadil olan malların kullanım amacını karşılamayan, tüketicinin makul olarak beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddeler, hukuk veya ekonomik eksiklikler çözen mallar da ayıplı olarak kabul edilir."

tüketici tarafından satışa konu malda da bulunduğu kararlaştırılmış olduğu kabul edilmiştir⁸⁶ .

6502 sayılı TKHK’da internet portalında ilan ve reklam edilen maldaki özelliklerden satıcıların sorumlu tutulmasının özel olarak düzenlenmesindeki temel amaç, üreticiler tarafından bu tür yerlerde verilen reklamlarından satıcıların haberdar olması, malın özellikleri ile verilen bu yerlerdeki bilgilerin daha fazla etkili olması ve tüketicilerin bu etkiler altında kalarak söz konusu malları satın almalarıdır⁸⁷ .

Bununla birlikte, satıcının, reklamlarda satış konusu malda bildirilen özelliklerin bulunmaması durumunda, sorumluluktan kurtulabilmesi de mümkündür. 1999/44 sayılı AB Direktifi’ndeki düzenlemeye⁸⁸ benzer olan, 6502 sayılı TKHK 9/2. maddesinin göre, satıcı, üretici tarafından mala ilişkin yapılan reklamlardan haberdar olmadığını veya haberdar olmamasının da kendisinden beklenemeyeceğini iddia etmesi durumunda reklamlardaki özelliklerin eksikliğinden sorumlu olmaktan kurtulabilir⁸⁹. Aynı zamanda satıcı ile tüketicinin sözleşme yapmaları sırasında reklam veya ilanda bildirilen özelliklerin bulunmadığını tüketiciye bildirgen iddia etmesi durumunda yine sorumlu olmaktan kurtulur. Bu halde sözleşme satıcının malda olduğunu bildirilen özelliklere göre yapılmış olur⁹⁰. Son olarak, yapılan satış sözleşmesi ile ilan veya reklamlar arasında nedensellik bağının olmadığını, örnek olarak alıcının söz konusu ilan ve reklamlardan haberi olmamasının mümkün olmadığını veya ilan ve reklamlardan etkilenmeden malı satın aldığını iddia etmesi durumunda yine sorumluluktan kurtulabilir⁹¹ .

1985/374 sayılı Avrupa Birliği Direktifi’nin 6. maddesinde ayıplı ürün kavramı, ürünün tüketiciye sunumu, tüketicinin üründen makul olarak beklediği kullanımı, ürünün piyasaya sürüldüğü tarz olmak üzere bütün durumlar göz önüne alındığında, tüketicinin satışa konusu maldan haklı şekilde umduğu güvenliği

⁸⁶ AYDOĞDU, Madde 8, s.186.

⁸⁷ ATAMER Yeşim M. / BAŞ Ece “Avrupa Birliği Hukuku İle Karşılaştırmalı Olarak 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Uyarınca Satım Sözleşmesinde Ayrıntı Doğan Sorumluluk”, Tüketici Hakları ve Rekabet Kurulu Özel Sayısı, İstanbul Barosu Dergisi, 2014, C. 88, Özel S. 1, s. 24.

⁸⁸ 1999/44 sayılı AB Direktifi m.2/4 “Satıcı, 2 (d) fıkrasında belirtilen üzere bahse konu açıklamadan haberdar olmadığını veya makul olarak haberdar olamayacağını gösterirse, sözleşmenin kurulduğu tarihte açıklamanın düzeltilmediğini gösterirse, tüketicinin malı alma kararının bu açıklamadan etkilenmediğini gösterirse, basın açıklamasından bağli tutulmaz.”

⁸⁹ ASLAN, s.117

⁹⁰ ASLAN, s.117

⁹¹ ASLAN, s.117

sağlayamayan ürün olarak fade edlmıştır⁹². Diğer br ürünün yalnızca daha ysnın daha sonrak br tarhte piyasaya çıkarılmış olmasının öncek ürünü ayıplı olarak sayılmayacağı da aynı maddede düzenlenmiştir. Ayıplı Malın Neden Olduğu Zararlardan Sorumluluk Hakkındaki Yönetmelğin⁹³ 5. maddesinde de 1985/374 sayılı Avrupa Brlğ Drektfne benzer br tanım yapılmıştır⁹⁴. Söz konusu yönetmelk, mülga 4077 sayılı TKHK' ya dayanılarak çıkarılmış olmakla brlkte, 6502 Sayılı TKHK geç 1/3 maddesne göre mülga kanun döneminde çıkarılan yönetmelk hükümlernden yen kanuna göre yen yönetmelk çıkarılincaya kadar yen kanuna aykırı olmayan hükümlerinn uygulanacağı öngörülmüştür⁹⁵ .

1999/44 sayılı AB Drektfne uygun olarak malın gereğ gb monte edlmemesn, 6502 sayılı TKHK'nın 8. maddenin üçüncü fıkrasında ayıplı fa kapsamına almıştır⁹⁶. Böylece 6098 sayılı TBK'da kabul edilen sstematkten farklı hüküm ve sonuçlara tab tutulan sözleşmeye aykırılık haller, 6502 sayılı TKHK le tek madde halinde düzenlenmiş ve tek br sonuca bağlanmıştır⁹⁷. Örnek olarak, malın süresinde teslim edlmemes sözleşmeye aykırılık hal olarak kabul edlmekte ve kural olarak temerrüt hükümlerne göre 6098 sayılı TBK 117 ve devamı maddeler uygulanmaktadır⁹⁸. 6502 sayılı TKHK 8/3. Maddesne göre se malın teslim edlmemes halinde satıcı temerrüde düşmekte ve aynı zamanda mal ayıplı fa olarak kabul edilerek 6502 Sayılı TKHK'ya göre ayıplı fa hükümler uygulanmaktadır⁹⁹ .

92 Ayıplı mallardan sorumluluk konusunda üye Devletlerin kanun, yönetmelk ve dar hükümlerin yakınlaştırılması hakkında 25 Temmuz 1985 tarihli Konsey Direktif, OJ. T. 07.07.1985, S. L. 210/29. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?ur=CELEX:31985L0374&from=EN> (Erşim Tarih: 15. 05.2020).

93 RG. 13.06.2003, S. 25137.

94 Ayıplı Malın Neden Olduğu Zararlardan Sorumluluk Hakkındaki Yönetmelk m.5 “Malın piyasaya sunum tarzı, makul kullanım şekli ve piyasaya sürüldüğü an ve benzer diğer hususlar göz önüne alınarak, bir kimsenin o maldan haklı olarak bekleyebileceği güvenli sağlamayan mal ayıplı sayılır. Bir mal, sırf sonradan piyasaya daha y bir malın sürülmesi sebebiyle ayıplı sayılmaz.”

95 6502 sayılı TKHK Geç 1/3 “Bu Kanunda öngörülen yönetmelklerin yürürlüğe girmeye kadar, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna dayanılarak çıkartılan yönetmelk ve diğer mevzuatın, bu Kanuna aykırı olmayan hükümler uygulanır.”

96 1999/44 sayılı AB Direktifinin konuyla ilgili olan m.2/5'ne uygun bir düzenleme yapılmıştır.

“Tüketici mallarının yanlış montajından kaynaklanan sözleşmeye aykırılıklar, eğer montaj mallara at satış sözleşmesinin bir parçasını oluşturuyorsa ve mallar satıcı tarafından ya da onun sorumluluğu altında monte edilmişse, malların sözleşmeye aykırı fa edilmesine eşdeğer sayılacaktır. Montajı tüketici tarafından yapılmak üzere tasarlanmış bir ürünün tüketici tarafından monte edildiği ve yanlış montajın montaj talimatlarındaki bir kusurdan kaynaklandığı durumlarda, bu hüküm eşit ölçüde geçerli olacaktır.”

97 **ERKAN Vehb Umut**, “Tüketici Satış Sözleşmelerinde Kararlaştırılan Sürede Malın Teslim Edilmemes Durumunda 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Ayıplı Mallara İlişkin Hükümlerinin Uygulanması”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl:7, S.30 (Nisan 2017), s.300

98 **ERKAN**, s.300.

99 **CEYLAN**, , s. 26

6502 sayılı TKHK'nın 8/3 maddesinde sayılan ayıplı fa haller yalnızca satış sözleşmeler bakımından değil diğer sözleşmeler bakımından da uygulanabilir¹⁰⁰. Kural olarak ayıp malın teslim anında belirleniyor olmakla birlikte söz konusu düzenlemeye göre, malın tesliminden sonra satıcı veya sorumluluğundaki üçüncü bir kişi tarafından malın monte edilmesi esnasında da ortaya çıkan durumlara göre de ayıp belirlenebilmektedir¹⁰¹.

6502 sayılı TKHK'nın 8. maddesinde ayıp kavramının kapsamının geniş tutulması tüketicilerin lehine gibi görünmekle birlikte, 6502 Sayılı TKHK m. 12 ve 6098 Sayılı TBK m. 231'e göre ayıplı maldan sorumluluk için k yıllık zamanaşımı süresi öngörülmüşken TBK 146 maddesine göre geç fa ve temerrüt neden ile talep edilebilecek olan münzam zarar on yıllık zamanaşımı süresine tabidir¹⁰². Bu nedenle, kanaatimizce ayıplı maldan sorumluluk hükümlerinin daha kısa bir zamanaşımına tabi tutulması tüketicilerin aleyhinedir.

2. Ayıplı İkinci El Motorlu Araç Kavramı

İktisadî hayatta en fazla satış sözleşmelerine konu olan menkul mallardan birisi ve belki de en önemlisi ikinci el motorlu araçlardır. Her yıl sayısız ikinci el motorlu araç el değiştirilmekte yeni sahiplerine kavuşmakta, Türkiye'de ikinci el motorlu araç satışı, diğer ikinci el ürünler gibi yerli veya yabancı firmaların el ile büyük bir hız kazanmaktadır. Bu duruma şüphesiz, gelişen teknoloji ile birlikte internet ortamında bu konuda özel olarak kurulmuş siteler üzerinden satıcı ve alıcıların çok daha kolay bir araya gelmeleri, satışa konu araçların görüntüsüne ve özelliklerine erişimin olanaklı hale gelmesi gibi bir çok nedenler ikinci el motorlu araçların satış yolu ile el değiştirme sirkülasyonunu büyük oranda artırdığı tespit edilmiştir. Bu durum da aynı zamanda satışa konu ikinci el motorlu araçların, ayıplı mal olarak karşımıza çıkmasına neden olmaktadır. Zira yine teknolojinin gelişmesi ile birlikte ikinci el motorlu araçlarda bir çok ayıp başlangıçta fark edilememekte zaman geçtikçe ve aracın kullanılması ile beraber çok daha sonra görülebilmektedir.

¹⁰⁰ GÜMÜŞ, Şerh, s. 84.

¹⁰¹ AYDOĞDU, Tüketici Kılavuzu-Hukuk Rehberi, s.46

¹⁰² Geç fa ve temerrüt neden ile talep edilebilecek olan münzam zarar on yıllık zamanaşımı süresine tabi olduğu görüşü için bkz. **AYRANCI Hasan**, Türk Borçlar Hukukunda Münzam Zarar (BK md.105), Ankara, 2006, s.240.; **ÖNDERİ Gökhan** "Para Borçlarında Borçlu Temerrüdü Halinde Alacaklının Münzam Zararının Tazminini İsteyebilmesi Konusundaki Yargıtay Uygulaması", İstanbul Barosu Dergisi, Mart-Nisan 2013, S. 2013/2, C. 87, s. 278 ; YHGK E. 2007/11-55 K. 2007/53. "Asıl borçtan bağımsız olan bu zararın EBK. 'nın 125. Maddesinde düzenlenen (10) yıllık zamanaşımı süresi çerçevesinde borçludan istenilmesi mümkündür." (www.snerjmevzuat.com.E.T. :15.05.2020)

Menkul eşya ntelğnde olan knc el motorlu araçların, satış sözleşmes le devrnden sonra, satışa konu araçların ayıplı çıkması durumunda, ayıptan sorumluluk, genel hükümler bakımından 6098 Sayılı TBK 219 vd. maddeler, özel düzenleme olarak da 6102 Sayılı TTK 23/1-c maddeler ve 6502 Sayılı TKHK 8. maddesinde hükümlerin uygulanması mümkün olacaktır.

Dğer br fade le yetkl satıcı, otomobl bay, galer gb tcar veya meslek br faalyet le ştg al etmeyen knc el motorlu araç malknn bzzat aracını kendsn satması ve alıcının tacr olmaması durumunda, satışa konu knc el motorlu araçtak ayıplardan sorumluluğunun kapsamı 6098 Sayılı TBK 219-231 maddelerine göre belrlenecektir¹⁰³. Buna karşın, yetkl satıcı, otomobl bay, galerc gb tcar veya meslek amaçlarla ştg al eden kş tarafından knc el motorlu aracın satışının tüketciye satışının yapılması durumunda, ayıptan sorumluluk 6502 Sayılı TKHK 4-12. Maddeler kapsamında belrlenecektir. Buna karşın alıcının tacr olmakla brkte yetkl satıcı, otomobl bay, galerc gb tcar veya meslek amaçlarla ştg al eden kş tarafından satılan knc el motorlu aracı özel kullanım amacı le satın alması halinde de bu kşnn satmış olduğu knc el motorlu aracın ayıplı çıkması durumunda ayıptan sorumluluk 6502 Sayılı TKHK hükümler kapsamında belrlenecektir. Ancak tacr kşnn aldığı yük taşıyan knc el motorlu aracın kayıtlarında husus kaydı olsa ble ş yerndek faalyetlerde kullanması durumunda bu kşnn satın almış bu tür br knc el motorlu aracın ayıplı çıkması durumunda ayıptan sorumluluk 6502 Sayılı TKHK hükümler kapsamında değl genel hükümlere göre belrlenecektir¹⁰⁴ .

103 Yarg. 13.HD, 29.04.2019, E.2019/ 640-K 2019 / 5428 Sayılı kararında “Taraflar arasındaki uyumsuzluk, Türk Borçlar Kanununun 219-231. maddelerinde düzenlenen, ayıba karşı tekeffül hükümlerinden kaynaklanmaktadır. Satım sözleşmesinde satıcının ayıba karşı tekeffül borcunu düzenleyen Türk Borçlar Kanununun 219. Maddesinde, satıcı alıcıya karşı herhang br surette blrdğ ntelklern satılarda bulunmaması sebebiyle sorumlu olduğu gb ntelk veya ntelğ etkleyen ncelğne aykırı olan kullanım amacı bakımından değern ve alıcının ondan bekledğ faydaları ortadan kaldıran veya öneml ölçüde azaltan madd, hukuk yada ekonomk ayıpların bulunmasından da sorumlu olur. Satıcı bu ayıpların varlığını blmese ble onlardan sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır. Alıcı ayıbı hbar etmek suretiyle satılanı ger vermeye hazır olduğunu bildirerek sözleşmeden dönme, satılanı alıkoyup ayıp oranında satış bedelinden ndrm steme aşırı br masraf gerektirmedğ takdirde bütün masrafları satıcıya at olmak üzere satılanın ücretsiz onarılmasını steme, mkan varsa satılanın ayıpsız br benzer le değştrlmesn steme haklarına sahptr” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :26.05.2020)

104 Yarg. 13.HD, 27.06.2019, E.2016/ 22097-K. 2019 / 7896 Sayılı kararında;

“MAHKEMESİ :Aslye Hukuk Mahkemes (Tüketci Mahkemes Sifatıyla)

Taraflar arasındaki tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda lamda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddne yönelk olarak verilen hükmün süres çnde davacı avukatınca temyiz edilmesi üzerine dosya ncelend gereğ konuşulup düşünöldü.

K A R A R

İknc el motorlu araç satışı tarafların anlaşması ve 2918 Sayılı KTK 20/d maddesine göre satış ve zilyetliğin devr işlemi yapılması ile beraber knc el motorlu aracın mülkiyet alıcıya geçmektedir. Bu aşamadan sonra ise satıcının knc el motorlu araçta ayıptan sorumluluğu ortaya çıkacak özellikle TTK ve TBK hükümlerine göre yapılan satışlarda alıcının gözden geçirme ve hbar külfetne ilişkin süreler işlemeye başlayacaktır¹⁰⁵.

Davacı, PVC doğrama ve montaj işleriyle ilgili ticari faaliyette bulunduğunu, iş yerinde kullanmak amacıyla araç almak istediğini, ... oto Galerisi sınırlı galeride davaya konu aracı gördüğünü ve beğendiğini, araç mülkiyet alan davalı ile araç bedeli olarak 26.800,00 TL'ye anlaştıklarını, davalı tarafın aracın orijinal olduğunu bildirdiğini, davalıya ve galeriye güvenerek ... 4. Notaların 26.06.2014 tarih ve 13580 sayılı yevmiye no'lu araç satış sözleşmesi ile aracı satın aldığını, trafik sigortası ve kasko yaptırmak istediğinde aracın pert kayıtlı olduğunu öğrendiğini ve bu nedenle sigorta yaptıramadığını, davalı ve galeri tarafından aracın ade alınmadığını belirterek araç satış sözleşmesinin iptaline, ödenen 26.800,00 TL bedelin dava tarihinden itibaren şeyecek ticari avans fazile birlikte tarafına ödenmesine, noter harç bedeli 100,90 TL'nin dava tarihinden itibaren şeyecek avans fazile birlikte davalıdan tahsilne, ayrıca haksız eylem nedeniyle aracı kullanamamasından dolayı günlük zararlarının karşılığı olarak fazlaya dar hakları saklı kalmak kaydıyla toplam 500,00 TL tazminatın dava tarihinden itibaren şeyecek ticari avans fazile birlikte davalıdan tahsilne karar verilmesini istemiştir.

Davalı, davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, "...davacı, davaya konu aracı davalıdan knc el olarak satın almıştır. Aracı mevcut hal ile niteleyip teslim aldığı, bununla birlikte davalının ayrıca garant taahhüdünde bulunmadığı dosyadaki belgelerden anlaşılmaktadır. Satım anında davacı, aracı muayene ve varsa mevcut ayıplarını tespit le yükümlüdür. Aracın pert kayıtlı olmasının davalı tarafından gözlemlendiği konusunda dosyada delil bulunmamaktadır. Davacı alıcı, bastırarak araştırma yapmak suretiyle aracın hasarlı olduğunu kolayca ulaşabileceği kayıtlarla tespit edebilir. Dosya kapsamı itibarıyla satıcının TBK'nın 225.maddesinde düzenlenen ağır kusurundan da bahsedilemeyeceği" gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş; hüküm davacı tarafından temyiz edilmiştir.

1-6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Amaç başlıklı 1. maddesinde yasanın amacı açıklandıktan sonra kapsam başlıklı 2. maddesinde "bu kanun her türlü tüketici işlemi kapsar" hükmüne yer verilmiştir. Yasanın 3. maddesinde mal; alışverişe konu olan taşınır eşyayı, konut ve tatil amaçlı taşınmaz malları ve elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzer gayri maddi malları, hizmet; bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan mal sağlama dışındaki her türlü faaliyet ifade eder. Satıcı; kamu tüzel kişiler de dahil olmak üzere ticari veya meslek faaliyetleri kapsamında tüketiciye mal sunan gerçek veya tüzel kişiler kapsar. Tüketici ise bir mal veya hizmet ticari veya meslek olmayan amaçlarla edinen kullanan veya yararlanan gerçek ya da tüzel kişi ifade eder şeklinde tanımlanmıştır. Bir hukuk işlemi 6502 sayılı yasa kapsamında kaldığının kabul edilmesi için yasanın amacı çerçevesinde yukarıda tanımları verilen taraflar arasında mal ve hizmet satışına ilişkin bir hukuk işlemi olması gerekir. 6502 sayılı yasanın 73/1. maddesi tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyumsuzluklara ilişkin davalarda Tüketici Mahkemelerinin görevli olduğu belirtilmiştir.

Somut olayda satış sözleşmesine konu alan aracın trafik kaydı ve satış sözleşmesi incelendiğinde; her ne kadar aracın husus kullanım amaçlı kamyonet olduğu yazılı ise de ticari olan davacının beyanına göre araç iş yerinde kullanılmak amacıyla satın alınmış olup kullanım amacının yük nakli olduğu ve davalı tarafından dosyaya sunulan fotoğraflardan da anlaşılabileceği üzere aracın iş yerinde kullanıldığı sabittir. Ayrıca davacı, dava konusu aracı araç mülkiyet alan davalıdan satın almış olup galeri sadece satışa aracılık etmiştir. Bu durumda davacı tüketici yasasında tanımlı yapılan tüketici kapsamında olmadığından, taraflar arasındaki ilişki 6502 sayılı yasa kapsamı dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca davaya bakmaya Tüketici Mahkemesi değil, Genel Mahkemeler görevlidir. Görevle ilgili düzenlemeler kamu düzenine ilişkin olup, tarafların sürmesine dair yargılamanın her aşamasında resen gözetilir. Görevle ilgili hususlarda kazanılmış hak söz konusu olmaz. Mahkemece davaya "Tüketici Mahkemesi Sıfatıyla" bakıldığı anlaşılmıştır.

İknc el motorlu aracın ayıplı çıkması halnde alıcının, satıcıya karşı brtakım hakları bulunmakta ve bunları belrl koşullara bağlı olarak satıcıya karşı yönelteblecektir. İknc el motorlu araç bakımından ayıp kavramına baktığımızda satıcının alıcıya bldrdğ ntelklerin satışa konu knc el motorlu araçta bulunmaması, knc el motorlu aracın kullanım amacına önem ve değern veya alıcının knc el motorlu araçtan umduğu yararları ortadan kaldıran veyahut önemli derecede azaltan madd, hukuk ya da ekonomk ntelktek eksklk, aksaklık veya bozuklukların varlığı, knc el motorlu aracın tüketeye teslim anında, taraflarca kararlaştırılmış olan özelliklere uygun olmaması ya da objektf olarak sahip olması gereken özellikler taşımaması, tanıtım ve kullanma kılavuzunda, nternet portalında ya da reklam ve lanlarında yer verilen özelliklerden br veya brkaçının eksk olması; satıcı tarafından bldrlen veya teknk düzenlemesinde tespt edilen ntelge aykırı olan; muadl olan knc el motorlu araçların kullanım amacını karşılamayan, tüketcnn makul olarak bekledğ faydaları azaltan veya ortadan kaldıran madd, hukuk veya ekonomk noksanlıkların varlığı veya knc el motorlu aracın, sözleşmede kararlaştırılan süre çnde noterce satış şlemlerinn ve zlyetlğnn devrnn yapılamaması hallernde İknc el motorlu araçta ayıptan söz edilebilecektir.

İknc el motorlu araçlarda günlük hayatta sık görülebilen ayıplara örnek olarak; aracın sgorta kayıtlarında görülmeyen veya görülen pert veya hasarlı olması, aracın bazı parçalarının değşmiş olması veya kaportasının boyalı olması, şasesnde doğrultma bulunması, sunroofun çalışmaması, kapı klt sstemlerinn bozuk olması, sayacının klometres le oynanmış olması, yağ akıtması olması, şanzıman veya motorunun arızalı olması, klmasının bozuk olması gb madd, ekonomk veya hukuk durumlar knc el motorlu araçta ayıp kavramı çernde

---

O halde, mahkemece genel mahkeme sıfatıyla davaya bakılması gerekirken, Tüketc Mahkemes sıfatıyla bakılması usul ve yasaya aykırıdır. Bozmayı gerektir.

2-Bozma nedenine göre, davacının temyz trazlarının ncelenmesne şmdlk gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda brnc bentte açıklanan nedenlerle, temyz edilen kararın BOZULMASINA, knc bentte açıklanan nedenlerle davacının temyz trazlarının ncelenmesne şmdlk yer olmadığına, peşn alınan harcın stek halnde adesne, HUMK'nun 440/I maddes uyarınca tebliğden tbaren 15 gün çersnde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 27/06/2019 gününde oybrliyle karar verld."

(www.snerjmevzuat.com.E.T. :15.05.2020)

105Yarg.02.05.2019, HGK, E.2018/13-929-K.2019/515 Sayılı Kararında "Ayıba karşı tekeffül borcu flen ve tamamen teslimn gerçekleşmes le doğar."

(www.snerjmevzuat.com.E.T. :18.05.2020)

değerlendirilmektedir. Dolayısıyla le ayıp kavramı knc el motorlu araçta arıza ve kusurlardır.

Bununla birlikte knc el motorlu araçta her ayıp satıcının sorumluluğunun gerektirmemektir. İknc el motorlu araçta var olan bir ayıptan satıcının sorumlu olabilmesi için öncelikle bazı şartların varlığı gerekmektedir. Bu kapsamda knc el motorlu araçta var olan bir ayıbın, satış sözleşmesi esnasında alıcı tarafından bilinmiyor olması gerekir. Diğer bir ifadeyle satış sözleşmesi kurulurken veya kurulmadan önce satıcı tarafından alıcıya araç hakkında verilen bilgiler arasında söz konusu ayıbın bulunması veya satıcı ayıbı bildirmemekle birlikte alıcı knc el motorlu araçta ayıbı fark ederek ses çıkarmayıp kabullenmesi halinde satıcı ayıptan sorumlu olmayacaktır. Örnek olarak satış ilan veya reklamlarında knc el aracın özellikleri ile birlikte mevcut ayıbın belirtilmiş olması durumunda satıcı bu ayıptan sorumlu tutulamayacaktır. Alıcının knc el motorlu araçta ayıp neden ile satıcıyı sorumlu tutması halinde satıcı, mevcut ayıbı alıcıya bildirmediği veya satış sözleşmesi kurulurken alıcı tarafından söz konusu ayıbı bildirmediği spat etmesi halinde satıcı ayıptan sorumlu olmayacaktır. Ayıbın alıcı tarafından bildirmediği satıcı tarafından açık ve net bir tereddüde yer vermeyecek bir şekilde spat edilmesi gerekir¹⁰⁶. İknc el

---

106 Yarg. HGK, 16.11.2016, E. 2014/ 13-1401-K.2016 / 1060 Sayılı kararında “818 sayılı mülga Borçlar Kanununun 196 ncı maddesiyle 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 221 nc maddesine göre satıcı, satılanın ayıbını alıcıdan hileyle gizlemiş ise satımda tekeffül hükmünü kaldıran veya sınırlayan her şart batıldır. Satıcı, tekeffül ödevini kaldırırsa kendisi ve karşı aktan çnl kalmış olan ayıplardan sorumlu olmak stemediğini belirtmektedir. Bu nedenle böyle bir açıklamanın bağlayıcı olabilmesi, satıcının kendisinden önce ayıpların alıcıdan saklı kaldığını ve diğer ayıpların gerçekten tarafından bilinmeyen ayıplar olduğunu kabul ettiğini gerektirir. Bu ilkeler gereğince her km, alıcının sözleşme yapılırken ayıpları henüz bilmediğini ve yalnız bu nedenden onun için zarar verici olan tekeffül görevini kaldırılmasına razı olacağı üzerine spekülasyon yaparsa, hileli davranıyor demektir. Satıcının hilesi durumunda, tekeffül borcunu sınırlayan ya da kaldıran sözleşme kayıtları sonuç doğurmaz. Durumun gerektirdiği, muayeneyle anlaşılamayan ayıplar, gizli ayıptır. Alıcı gizli ayıpları araştırmakla yükümlü değildir. Fakat onları meydana çıkar çıkmaz hemen haber etmelidir (YAVUZ, N.: s. 106-107). Hileli aldatma yan hile varsa satıcı ne tam zamanında ayıpların haber edilmediğine ne de kısa zamanasını süresine dayanabilir. Bu durumda 818 sayılı mülga Borçlar Kanununun 125 ve 126 ncı Maddeleriyle 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 146. ve 147 nc maddeler uygulanır. Hileli davranış, ayıpları aldatıcı olarak söylememeye ya da alıcının malı muayene etmemesine ya da ayıpları bildirmeden ya da tekeffül talep haklarını korumak için zorunlu olan başka önlemlerden vazgeçmesine aldatıcı eylemlerle sebebiyet vermede bulunur. Alıcının ayıpları bildirmediği ya da bilmesi gerektiği konusunda spat yükü satıcıya atılır. Zira bu suretle satıcı yasal olarak kendisine düşen bir sorumluluğu reddetmektedir. (YAVUZ, N.: s. 101). Somut olaya gelince; davaya konu aracın 23.12.2007 tarihinde meydana gelen kaza neticesinde hurda haline geldiği ve sonrasında onarıldığı, davalının aracı 06.11.2008 tarihinde araç satım sözleşmesiyle dava dışı üçüncü kşden satın aldığı ve 24.05.2010 tarihinde araç satım sözleşmesiyle davacıya sattığı uyumsuzluk konusu değildir. İspat yükü üzerinde olan davalı-satıcı, satış öncesinde aracın olduğu konusunda alıcıyı bilgilendirdiği veya alıcının bu hususu bildirmediği spatlayamamıştır. Kaldı ki lüzumlu vasıflarda eksiklik şeklinde ortaya çıkan ayıptan bunun varlığını bilmesi dah satıcı sorumlu olur.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :18.05.2020)

aracın pyasa değerne göre düşük br fiyatla satılmış olması araçta var olan ayıbın alıcı tarafından blndğne karne teşkl etmez.

Dolayısı le knc el aracın ayıplı olmasından söz edebilmek çn gerek 6502 Sayılı TKHK'nın 8. maddes gerekse, 6098 Sayılı TBK'nın 219. maddesne göre satılan knc el motorlu aracın; satıcı tarafından zkr ve vaat edilen vasıflarında veya ntelğ gereğ knc el motorlu araçta bulunması gereken lüzumlu vasıflarında eksklk olması gereklr. Bu kapsamda knc el aracın kullanım talimatı ve kılavuzunda fade edilen şekilde ve talimatlara uygun olarak kullanılmaması durumunda ortaya çıkan sorunlar ayıp olarak görülemez. Ancak bu durumun tespt özel uzmanlık gerektren özel ve teknk br blg gerektirdğnden, alanında uzman kşlere başvurularak sorunun knc el motorlu aracın kullanım kılavuzu ve talimatlarına aykırı şekilde kullanılmaktan mı kaynaklandığı yoksa araçta mevcut olan gzl br ayıptan mı kaynaklandığının, tesptnn yapılması gerekr¹⁰⁷ .

Ayrıca 6098 Sayılı TBK 223. maddesne göre, satıcının ayıptan sorumlu tutulabilmes çn, alıcının hbar yükümlülüğünü yerne getirmes gerekr¹⁰⁸. Zra

---

107 Erzurum BAM , 09.03.2018, 3. HD, E.2017 / 1151-K. 2018 / 470 Sayılı kararında bu duruma dkkat çekmiştir: “ Br malın ayıplı olduğundan söz edebilmek çn gerek 6502 Sayılı Yasa'nın 8. maddes gerekse 6098 Sayılı Borçlar Kanunu'nun 219. maddes uyarınca satılan malın; satıcının zkr ve vaat ettiğ vasıflarda veya ntelğ gereğ malda bulunması gereken lüzumlu vasıflarda eksklk bulunması gereklr. Bu nedenle davacıya at aracın kullanım talimatlarında belirtilen şekilde ve talimatlara uygun yakıtla kullanılmamasından kaynaklı sorunlar ayıp olarak değerlendirilemez. Ancak; hükme esas alınan blrkş raporunda dava konusu aracın kullanım talimatlarında belirtilen şekilde ve talimatlara uygun yakıtla kullanılması halinde dah dda edilen sorunların yaşanıp yaşanmayacağı hususunda br açıklamaya yer verilmemiştir. Davalı veklnce araçta yaşanan sorunun kullanım şekli ve kullanılan yakıttan kaynaklı olduğunun savunulması ve blrkş raporlarına yönelik bu yönde trazda bulunulması karşısında, mahkemece alınan blrkş raporunun hükme esas alınır ntelkte ve denetme elversl olduğundan söz edilemez. Bu durum karşısında mahkemece; ünverstelerin otomotiv kürsüsünden seçilecek blrkş heyetinden, dava konusu araçta yaşanan sorunların aracın kullanım talimatında belirtilen şekilde ve talimatlara uygun yakıtla kullanılmamasından kaynaklanıp kaynaklanmadığı, aracın kullanım talimatlarına uygun şekilde ve uygun yakıtla kullanılması halinde dah dda edilen sorunların yaşanıp yaşanmayacağı, aracın malatından kaynaklı eksklklern dda edilen sorunlara sebebiyet verip vermeyeceğ hususlarında davalı veklın blrkş raporlarına karşı trazlarını gderr ve dosyaya braz edilen benzer ntelkte davalılar nedeniyle alınmış blrkş raporlarını da rdeler bçmde rapor aldırılarak sonucuna göre karar verilmes gerekrken yazılı şekilde eksk ncelemeyle hüküm tess sabetsz olmuştur.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

108 Yarg. 13.HD, 19.06.2019, E. 2016/ 27264-K. 2019 / 7426 Sayılı kararında “Türk Borçlar Kanununun 223. maddesne göre, "Alıcı, devraldığı satılanın durumunu şlern olağan akışına göre mkan bulunur bulunmaz gözden geçirmek ve satılarda satıcının sorumluluğunu gerektren br ayıp görürse, bunu uygun br süre çnde ona bildirerek zorundadır." Bunu hmal ettiğ takdirde, satılanı kabul etmiş sayılır. Somut olayda, mahkemenn kabulüne göre davacı yanca gzl ayıp fark edlr fark edlmez satıcıya bildirilmemiş olup, alıcı aracı ayıbiyla kabul etmiş sayılmalıdır. Ne var k yasa uygun br süre aramakta olup, davacının aracı aldıktan sonra servise başvurması, gerekl ncelemelerin yapılması, sorunun tespt noktasında servs fşler dkkate alındığında hıtar tarhne kadar yasanın aradığı oranda uygun br sürede bildirilme bulunulmuş olduğunun kabulü gerekr. Hal böyle olunca, mahkemece, şn esasına grlerek sonucuna göre hüküm tess gerekrken yanılığlı

alıcı, satın aldığı knc el motorlu aracı gözden geçirmek ve satıcının sorumlu olmasını gerektiren bir ayıbı tespit etmes halinde, bunu uygun bir sürede satıcıya bildirmek zorundadır. Alıcı gözden geçirme ve tespit ettiği ayıbı bildirmek yükümlülüğünü yerine getirmede, knc el motorlu araçta bulunan ayıplarla birlikte kabul etmiş sayılmaktadır. Bununla birlikte İknc el motorlu araçta olağan bir gözden geçirmeyle tespit edilemeyecek bir ayıbın varlığı halinde, gözden geçirilmiş olması neden ile satıcının sorumlu olmayacağı kuralı uygulanamaz. Olağan gözden geçirme ile tespit edilemeyen bir ayıbın daha sonra tespit edilmesi durumunda bu ayıbın derhal satıcıya haber edilmesi gerekir. Bu yapılmadığı takdirde knc el motorlu araçta ayıbı alıcı kabullenmiş sayılır. Olağan gözden geçirme se, alıcının knc el motorlu araç üzerinde beş duyu organı ile yapacağı kontrol ve incelemesidir. Böylece olağan bir gözden geçirme ile ortaya çıkarılan ve açıkça görülen ayıpların alıcı tarafından makul bir süre içerisinde satıcıya haber edilmesi gerekir. Olağan bir gözden geçirme ile veya ilk bakışta görülemeyecek olan ancak zamanla fark edilecek ayıplar genel ayıp olarak değerlendirilmektedir. Bu tür ayıpların söz konusu olması durumunda alıcıdan gözden geçirme yükümlülüğü beklenemez. Buna karşın ayıbın görülmesi ile birlikte satıcının hemen haberdar edilmesi gerekir. Alıcının bu haber yükümlülüğünü yerine getirmemesi veya makul olmayan bir süre sonra söz konusu ayıbı satıcıya bildirmesi durumunda, satıcı ayıptan sorumluluğu tutulamayacaktır. İhbar yükümlülüğünün yerine getirilmesi herhangi bir şekil şartına da tabi değildir.

Bununla birlikte satış sözleşmesinde alıcının tüketici sıfatı taşıması durumunda 6502 sayılı TKHK hükümleri uygulanacağından, TKHK'ya göre tüketicinin knc el motorlu aracı gözden geçirme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Ayrıca knc el aracın ayıplı çıkması durumunda mülga 4077 Sayılı TKHK'da öngörülen 30 günlük süre içerisinde satıcıya durumu haber etme yükümlülüğüne 6502 Sayılı TKHK'da, 1999/44 sayılı AB Direktifine uygun olarak yer verilmemişken, 6098 Sayılı TBK ve 6102 Sayılı TTK'nın aksine tüketicinin zorunlu bir haber külfeti de bulunmamaktadır¹⁰⁹ .

---

gerekece le davanın reddi usul ve yasaya aykırı olup, hükmün bozulması gerekmektedir.”
(www.snerjmevzuat.com.E.T. :18.05.2020)

109 ATAMER/BAŞ, s. 31-33

Tacrler bakımından se hbar yükümlülüğü özel olarak düzenlenmiş olup 6102 sayılı TTK' nın 23/1-c maddesine göre ayıp açıkca belli se k gün, aks takdirde knc el motorlu aracı teslim aldıktan sekiz gün içinde satıcıya hbar le yükümlüdür.¹¹⁰. Alıcının satışa konu knc el motorlu araç hakkında varsa Trafik Şube Müdürlükleri tarafından tutulan kayıtları, sigorta şirketlerinin kayıtlarını inceleme veya TRAMER'den bilgi talep etme yükümlülüğü bulunmamaktadır¹¹¹ . İkinci el motorlu araç satışlarında alıcının ekspertiz muayenesi yaptırmaması, knc el motorlu araçta ayıpların satıcıya karşı iler sürmesine engel teşkil etmeyecektir. Alıcı knc el motorlu araçta gördüğü ayıpları satıcıya hbar ettiği ayrıca spat etmesi gerekir.

II. İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇLARDA AYIP ÇEŞİTLERİ

A. Genel Olarak

Ayıp kavramı 6502 sayılı TKHK 8/2. ve 6098 Sayılı TBK 219/1. maddelerinde, 1999/44 sayılı AB Direktifinin aksine bir takım sınıflandırmalar yapılmıştır¹¹². Uygulanacak yaptırımlar bakımından bir farka yol açmamakla birlikte bu sınıflandırmalara göre madd, hukuk veya ekonomik ayıp olmak üzere üç türü bulunmaktadır¹¹³. Her bir düzenlemeye göre satıcının satılarda madd, hukuk veya ekonomik ayıplardan herhangi birinin bulunması halinde sorumlu olacağı kabul edilmiştir.

Ayıbın açık ve gizli olup olmaması bakımından da bir başka sınıflandırma yapmak mümkündür. Zira madd, hukuk veya ekonomik ayıp sınıflandırmasının aksine ayıbın açık veya gizli olmasının bir sonucu olarak alıcının/tüketicinin, ayıbı satıcıya bildirme süresi ve malın ayıplı çıkması neden ile sahip olduğu hakların

110 Yarg. 19.HD, 23.02.2016, E. 2015/ 11881-K. 2016 / 2985 Sayılı kararında : "...alıcı muayene ve hbar yükümlülüğünü yerine getirmeden satıcıdan mal bedel konusunda stemde bulunamaz. Davacı alıcı hbarde bulunduğunu yazılı belge le kanıtlamak zorundadır." (www.snerjmevzuat.com.E.T. :18.05.2020)

111 Yarg. 13.HD, 02.05.2019, E. 2016/ 14484-K. 2019/5627 Sayılı kararında:" *Davacının, satın aldığı araçla ilgili olarak Trafik Şube Müdürlüğünce tutulan kayıtları, aracın sigorta kayıtlarını, ... kayıtlarını inceleme ve mahkemeye kabulünün aksine... 'e sms atarak bilgi edinme yükümlülüğü de yoktur.*" (www.snerjmevzuat.com.E.T. :18.05.2020)

112 ATAMER/BAŞ, s.26; ATAMER/İNCEOĞLU, s. 44

113 Yarg. HGK , 20.12.2018, E. 2017/ 13-776-K. 2018 / 1970 Sayılı kararında: "*Ayıp; madd, hukuk ya da ekonomik eksiklik şeklinde ortaya çıkabilir.*" (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

kullanmasına lşkn olarak zamanaşımı yönü le farklılıklar ortaya çıkmaktadır¹¹⁴ . Açık ayıp, lk bakışta hemen fark edilebilen veya yüzeysel br muayene ve gözden geçirme le tespt edilebilen ayıplardır. Buna karşın olağan br gözden geçirme, muayene veya lk bakışta anlaşılamayan ve tespt edilemeyen ayıplar se gzl ayıp olarak değeriendirilmektedir¹¹⁵

Bu kapsamda satılan menkul br mal olan kncl el motorlu araçlarda madd, hukuk veya ekonomk ayıpların bulunması mümkündür. Aynı zamanda bu tür ayıplar açık ve gzlde olabilir. Hatta günlük hayatta kncl el motorlu araçlarda açık ayıplardan çok daha fazlası gzl ayıp olarak karşımıza çıkmaktadır. Madd, hukuk ve ekonomk ayıpların varlığı, satıcı bu ayıplardan gerek genel hükümler kapsamında ve gerekse özel hükümlere göre koşulların gerçekleşmes durumunda sorumlu olacaktır¹¹⁶.

B. Maddî Ayıp

Madd ayıp, satılan br malda gözle görülebilen veya kullanıldığında ortaya çıkan fzksel, kmyasal, kullanım amacı ve yapısal özelliklerine at eksklkler ve bozukluklardır¹¹⁷ . Yargıtay'ın tanımına göre se madd ayıp malda bulunan madden hata hallerdr¹¹⁸. Madd ayıplar, satılanın şekli, renk, dayanıklılık gb fzksel

114 Yarg. HGK, 04.05.2016, E.2014/13-1125-K.2016/587, (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

115 Yarg. HGK. 29.03.2017, E. 2017/ 664-K. 2017 / 573 Sayılı kararında: “Ayıba lşkn dğer sınıflandırma, ayıbın açık ve gzl olup olmamasına göre yapılmaktadır. Açık ayıp hemen lk başta ya da yüzeysel br muayene le tespt edilebilen ayıptır. Durumun gerekl kıldığı, muayene le anlaşılamayan ayıpla, gzl ayıptır. Alıcı gzl ayıpları araştırmakla yükümlü değı se ayıp meydana çıkar çıkmaz hemen hbar etmelidir.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

116 Yarg. 4.HD, 26.04.2017, E. 2017/ 452-K. 2017 / 2256 Sayılı kararında: “ TBK'nın 219/1 maddesine göre br satım sözleşmesinde ortaya çıkan madd ve hukuk ayıplardan satıcı sorumludur. ... Satılan aracın hırsızlık malı olması br hukuk ayıp olup, bu ayıptan yine satıcı sorumludur.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

117 DERYAL/KORKMAZ, s. 93; YAVUZ, Nhat: Ayıplı İfa, 5. Baskı, Seçkin Yayınev, Ankara 2016 s.43; AYDOĞDU/KAHVECİ, s. 141; ARAL/AYRANCI, s. 118,119; ASLAN, s.122; ZEVLİLİLER/ÖZEL, s. 156;EREN, s. 104,105; GÜMÜŞ, s. 72; ZEVLİLİLER/GÖKYAYLA, s. 116,117; EDİS, s. 13,14;TUNÇOMAĞ,s. 119; GÜMÜŞ, Şerh, s. 90; YAVUZ, Tüketcnn korunması, s. 61; ŞAHİNİZ, s. 47,48; KAHVECİ, s. 9,10; ZEVLİLİLER/ HAVUTÇU, s. 108; ATAMER/İNCEOĞLU, s. 44; ATAMER/BAŞ, s. 26; ÇABRİ, s. 185

118 Yarg. HGK , 20.12.2018, E. 2017/ 13-776-K. 2018 / 1970 Sayılı kararında: “Madd ayıp; br malda madden hata bulunmasıdır.”; Yarg. HGK, 04.05.2016, E.2014/13-1125-K.2016/587 Sayılı kararındaki br başka tanıma göre se; “Madd ayıp, malın, taraflarca kararlaştırılmış olan örnek ya da modele uygun olmaması ya da objektif olarak sahp olması gereken özellikler taşınamaması, ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda, nternet portalında ya da reklam ve lanlarında yer alan özelliklerden br veya brden fazlasını taşınamaması, satıcı tarafından bildirilen veya teknk düzenlemesinde tespt edilen ntelğe aykırı olmasıdır.” ; Yarg. 13. HD 17.02.2015, E.2014/17224- K.2015/4604 Sayılı br başka kararında madd ayıbı şu şekilde tanımlamıştır: “ Satın alınan malın kullanımından beklenen faydayı sağlamayan, fzksel, olarak maldan yararlanmayı

özelliklerin etkiler; satılanın dış görünümü, taraflar arasında kararlaştırılan şeye uygun olmakla birlikte, netlik eksikliğinden kaynaklanan nedenlerle alıcı/tüketici satılandan gerektiği şekilde yararlanamamaktadır¹¹⁹. Diğer bir ifadeyle, satılanın fiziksel görünümünde gözlemlenebilen bir değişikliğin söz konusu olması durumunda maddi ayıbın varlığından bahsedilebilir¹²⁰. Bu kapsamda ikinci el motorlu aracın büyük hasara neden olan bir kaza geçirmiş olması durumunda maddi bir ayıp söz konusu olacaktır. Ayrıca çeşitli borçları bakımından taraflar aralarında satılanın kalitesi ile ilgili bir kararlaştırma yapmamışlar ise, bu halde satıcı orta kaliteden daha aşağı bir malın teslimi yapamaz. Aksi takdirde yapılan fazla ayıplı fazla haline gelir¹²¹. Bu tanımlara göre satılan bir malda kırıkların, çatlakların, çürüklerin, yırtıkların, bozuklukların ve lekelerin bulunması halinde maddi ayıbın varlığından bahsedilebilir. Örnek olarak satılan tohumun bozuk olması¹²², fayanslarda kırık ve çatlakların bulunması¹²³, portakalların çürük olması, mobilyanın kırık, çukuk veya çöküyor olması ve çamaşır makinesinin kapağının tam olarak kapanamaması bu kapsamda sayılabilir.

İkinci el motorlu araçlarda maddi ayıplardan günlük hayatta çok sık karşılaşılan örnekler ise; aracın kaportasının boyalı olması, kapı kollarının kırık olması, aracın fren sistemlerinin tutmuyor olması neden ile aracın kullanılmasının

engelleyen ya da azaltan ayıplardır. Bu tür ayıplı mallar, uygulama da genellikle bozuk, arızalı, hatalı ürünler olarak adlandırılır. Örneğin; ‘.....satın alınan bir televizyondan görüntü alınamaması ya da bozuk görüntü alınması, cep telefonu ile arama yapılamaması, koltuk takımının lekel ve çukuk ve çukuk olması gibi.....’ (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

119 ARAL/AYRANCI, s.119

120 DEMİR, s. 29.

121 ASLAN, s. 123; TUNÇOMAĞ, s. 119; EDİS, s. 13-14; YAVUZ, Tüketicinin korunması, s.70; ŞAHİNİZ, s. 48; ATAMER/BAŞ, s. 26; ARAL, s. 113

122 Yarg. 13. HD, 31.01.2013, E. 2013/1592- K. 2013/1980 Sayılı kararında : “Dava konusu karpuz fidelerinin gelişmeye çürümeye başlaması üzerine davacılar mahkeme aracılığı ile tespit yaptırmış, tespit dosyalarında alınan birleşik raporlarının tebliği ile dava konusu zararın karpuz fidelerindeki bakteriyel hastalıktan ileri geldiği öğrenilerek eldeki tohumların ayıplı olmasından kaynaklı açılan davaya “ Aynı yönde karar için bkz. Yarg. 13 HD. 08.10.2015, E.2014/36592, K. 2015/29225, (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

123 Yarg. 13. HD. 13.04.1998 , E. 1998/2273- K. 1998/3034 Sayılı kararında: “Dava, dilekçesine ekl olarak sunulan Erzurum Tüketici Sorunları İl Hakem Heyet kararında da açıkça belirtildiği üzere fayansların çatlaması binaların esnemesi nedeniyle, ufalanması ise fabrika hatasına bağlanmaktadır. Binaların esnemesi sonucu oluşan zarardan davalı satıcıyı sorumlu tutmaya olanak yoktur. Ancak, fabrika hatasından dolayı ufalanma mevcut ise bu satış, 4077 Sayılı Tüketici Koruma Hakkındaki Kanunu'nun 4. maddesi hükmüne göre ayıplı mal satışı niteliğinde olup bundan doğan zarardan tüketiciye karşı satıcı sorumludur. Mahkemece, her ne kadar birleşik inceleme yapılmış ise de, birleşik, zarar miktarını tespit etmekle yetinmiş, zararın ne miktarının çatlamadan, ne miktarının ufalanmadan meydana geldiği açıklamamıştır. O halde bu raporun hükme esas alınmasına olanak yoktur. Bu durumda mahkemece, yenden birleşik inceleme yaptırılıp satışa konu fayanslarda ufalanmadan dolayı bir zararın mevcut bulunup bulunmadığı, zarar mevcut ise, miktarının saptanması ve bunun ödetilmesine karar verilmesi gerekir. Mahkemece, bu yönün gözetilmemesi usul ve yasaya aykırıdır. ” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

zorlaşması veya hiç kullanılamaması¹²⁴, motorun aracın seyr halnde ken durması, yokuşlarda çalışmaması, arıza göstergelernn arıza halnde yanmaması ve göstergelern tamamının sıfırlanması¹²⁵, aracın cam kenarlarından ve bagajından çerye su alması¹²⁶, sözleşmede beyaz renkl olması kararlaştırılan knc el aracın yerne kırmızı renkl şeklnde br aracın teslm edlmes veya kararlaştırılan koltuk sayısından daha az sayıda koltuğu bulunan br aracın teslm edlmes¹²⁷, aracın koltuk ayar mekanizmasının bozuk olması, aracın, kaputunun, arka bagaj kapağının ve çamurluğunun hasar nedeniyle değştrlmes, aracın roth balans ayarının bozuk olması (aracın sağa veya sola çekmes), aracın kaza sırasında hava yastığının açılmaması neden le yaralanma veya ölümlere neden olması veya hava yastığı açılmış se çndek kmyasal maddenn ağır yanık oluşturması veya hava yastığının herhangi br neden olmadan açılması¹²⁸, motor ve şanzımanının bozuk olması, kaborta boyasının hatalı ve orjnal olmaması, klmasının bozuk olması, dreksyonun ttremes¹²⁹, madd ayıp olarak kabul edleblr. Bununla brlkte, knc el motorlu araçta taraflar arasında açıkça kararlaştırılmayan ancak araçta teknk olarak mutlaka olması gerektiğnden taraflar arasında varlığı zımnen kararlaştırıldığı kabul edilen madd özelliklern bulunmaması aracı ayıplı hale getrr. İknc el araçta bu özelliklern varlığı, alıcı/tüketc tarafından objektf olarak beklendğ gb aracın teknk düzenlemesinde de bulunan br özellik olabl. Bu kapsamda knc el motorlu aracın mekank ve elektronk sstemlernn sorunsuz çalışması, sürücü ve yolcu koltuklarının eksksz bulunması, gece yolculuğu çn gerekl aydınlatma sstemlernn çalışıyor olması alıcının/tüketcnn söz konusu araçta objektf olarak beklendğ özelliklerdr. Dolayısı le taraflar aralarında bu özellikler hiç konuşulmazsa ble varlığı konusunda aralarında zımn br mutabakat bulunmaktadır. Dolayısı le knc el motorlu araçta sürücü ve yolcu koltuklarının bulunmaması veya eksk olması, motor ve şanzımanının bozuk olması, gece yolculuğu çn gerekl aydınlatma

---

124 KARA, s. 727; TANDOĞAN, s.168.; EDİS, s.13;

125 Yarg.13.HD, 18.12.2017, E. 2016/ 16238-K. 2017 / 12597 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

126 Yarg. HGK, 04.05.2016, E.2014/13-1125-K.2016/587 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

127 KARA, s. 723-724

128 AYDOĞDU, s. 45; ZEVLİLİLER/ÖZEL, s.157;KARAHASAN, Mustafa. Reşt: Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İşkler (Tümü Yenden İşlenmiş ve Genşletlerek Yenlenmiş Baskı), C.1-2, Beta Yayınları, İstanbul, 2002, s. 179-180, EDİS, sf. 13-14

129 ÇABRİ, s. 185; ARBEK, s. 165; AYDOĞDU, Tüketc Hukuku, s. 125

sistemlerin çalışmıyor olması gb eksiklik veya bozukluklar maddi ayıp kapsamında sayılabilir¹³⁰ .

Maddi ayıplar açıkça görülebilecek gb ilk başta görülmeyp satılan aracın kullanılması sırasında ortaya çıkan veya şüphelenilince incelendiğinde görülebilecek ayıplar olarak da karşımıza çıkmaktadır. Ayıbın gizli veya açık ayıp niteliğinde olduğunun tespitinde ise ortalama bir alıcı veya tüketicinin bilgi ve deneyimine göre belirlenir¹³¹ .

1. Açık Ayıp

Satılan aracın teslim alındığı sırada ilk bakışta görülebilen veya bastırılabilir muayene ve inceleme sonucu ortaya çıkarılabilen ayıplar açık ayıp olarak nitelendirilmektedir¹³². Bu kapsamda satılan aracın koltuk sayısının eksik olması, aracın kaportasının çizik ve boyalı olması veya model yılının vaad edilenden farklı olması açık ayıba örnek olarak verilebilir¹³³ .

2. Gizli Ayıp

Satılan ikinci el aracın teslim sırasında yapılan bastırılabilir muayene ve gözden geçirilmesi sırasında görülemeyen, kullanım sırasında ortaya çıkan veya şüphelenilince uzmanları tarafından tespit edilebilecek olan ayıplar, gizli ayıp olarak kabul edilmektedir. Gizli ayıplar bazı durumlarda satıcı tarafından bilindiği halde kasten alıcıyı veya tüketiciyi kandırmak amacıyla gizlenilmektedir. Satıcı satılan ikinci el motorlu araçta bir eksiklik veya kusuru alıcıya/tüketicie bildirmemek suretiyle saklanması ve böylece alıcıya karşı aydınlatma yükümlülüğünü ihlal etmesi sonucu gizlenmiş ayıp durumu ortaya çıkmaktadır¹³⁴. Bazı durumlarda ise satıcı da araçta

130 KARA, s. 727; ÇABRİ, s.173 ; AYDOĞDU, s.123; İNCEOĞLU, s. 158

131 Yarg.13.HD, 04.02.2019, E.2016/ 24192-K. 2019 / 1115 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 07.08.2020)

132 EREN, s.111; AYDOĞDU/ KAHVECİ, s.159

133 Yarg. 19.HD. 15.02.2017, E. 2016/ 6482-K 2017 / 1165 Sayılı kararında “Davacı 2004 model olarak kendisine satılan ve makinasının 2001 model olduğunun anlaşıldığını belirterek satış bedelinin indirim yapılması isteminde bulunmuştur. İş makinasının model yılına ilişkin ayıbın açık ayıp olarak kabulü gerekir. Davacı alıcı gözden geçirme suretiyle bu ayıbı farkedebilecek niteliktedir. İş makinasının ikinci el olarak satıldığı ve satış tarihinde 07.12.2012 olduğu tarafların kabulündedir. TTK 23/c maddesi uyarınca ayıbın satıcıya 2 ve 8 günlük sürelerde bildirilmesi gerekir. Davacı bu sürelerle uymadan 10 ay süreyle aracı kullanıp bu süre sonunda talepte bulunduğundan satış sözleşmesinde ayıptan doğan haklarını kullanamaz. Satılan olduğu gibi kabul etmiş sayılır. Mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde kabul kararı verilmesi doğru olmamış, mahkeme kararının bozulması gerekmektedir.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 07.08.2020)

134 EREN ,s.111; GÜMÜŞ, s. 75

gzl ayıbın varlığından haberdar olmayabl. Gzl ayıba örnek olarak knc el aracın kaportasındaki bazı yerlerdeki boya kalınlığının dğer yerlerdekinden daha fazla olması¹³⁵, aracın motorunun tamamen demonte edlerek bazı parçalarının değştrlmes¹³⁶, aracın fren sstemlerinde kullanım le brlkte ortaya çıkan üretm hatasından kaynaklanan bozukluklar gzl ayıp olarak kabul edlmektedir¹³⁷ .

C. Hukuk Ayıp

Satıcın sattığı knc el motorlu araçtan alıcının/tüketcnn yararlanmasına veya üzerinde tasarrufta bulunmasına engel olan, knc el motorlu aracın değern veya ondan beklenen faydayı etkileyen takydatlardır¹³⁸. Dğer br fade le hukuk ayıp knc el motorlu aracın trafk tescl kaydı üzerinde, çalıntı, rehn, hacz gb kısıtlamalar konulmak suret le malın kullanımının hukuken sınırlandırılmış

135Yarg. 13.HD, 02.05.2000, E.2000/4082-K.2000/4169 Sayılı kararında “Davacının, 10.2.1998 günlü faturayla davalı Teymür Otomotv A.Ş.den satın aldığı Opel Astra marka otomobilin motor kaputundaki boya kalınlığının, standartlar çnde ve fakat aracın dğer kısımlarındaki boya kalınlıklarından daha fazla olduğu, bunun, aracın knc el pyasa değern düşmesine neden olacak br gzl ayıp ntelğ taşıdığı, toplanan delllerden ve özellikle Mahkemece yaptırılan blrkş ncelemes sonucunda düzenlenen 29.7.1999 günlü rapor ve 11.11.1998 günlü ek rapordaki değlendirmelerden açıkça anlaşılmaktadır. Bu durumda, araçtak gzl ayıptan dolayı br değer kaybı bulunduğunun ve davalıların, bu değer kaybı nedeniyle davacının uğradığı zararı tazminle yükümlü olduklarının kabulü zorunludur.”(www.snerjmevzuat.com. E.T: 07.08.2020)

136 Yarg. HGK, 08.10.2019, E.2017/19-947-K. 2019 / 999 Sayılı kararında “... motorun da tamamen demonte edlerek parçalarının değştrlmesnn gzl ayıp ntelğnde bulunduğu, arızalar gderlse ble alıcının araca duyduğu güvenin sarsılması nedeniyle araçtan bekledğ yararı, konforu ve performansı sağlayamadığı...” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 07.08.2020)

137 Yarg.13.HD, 14.02.2019, E.2016/ 21603-K. 2019 /1840 Sayılı kararında “... blrkş raporunda; araçtan frenleme sırasında ses geldğ, bu durumun aracın fren ssteminde sorunlar olduğunun belrts olduğ, araç hareket halinde ken dreksyonda aşırı titreşim olduğ, sol ön tekerlek lastiğnn ç ve dış yanaklarında aşınmalar olduğ, yakıt tüketimnn katalog değerlernn üzerinde olduğ, yol blgsayarının arızalı olduğ, araçtak sorunların aracın yakıt ekonomsn, sürüş konforunu, sürüş güvenliğn olumsuz yönde etkileyen sorunlar olması sebebiyle aracın bu şekilde kullanılamayacağı, söz konusu ayıpların gzl ayıp ntelğnde olduğ, üretm hatasından kaynaklandığı ve tüketcnn araçtan bekledğ makul faydayı azalttığı bldrlmştir. ... blrkş raporuna göre de söz konusu ayıpların gzl ayıp olduğunun sabt olduğ ve keşf anında yapılan kontrolde devam ettiğ anlaşıldığına göre davanın süres çersnde açıldığının kabulü gerekr. O halde, mahkemece, davanın esasına grlerek taraf delllernn değlendrlmes ve hasıl olacak sonuca uygun br karar verilmes gerekrken, yanılığlı değlendirme sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektrr.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 07.08.2020)

138 ARAL/AYRANCI, s.119; ZEVLİLİLER/ÖZEL, s.157; ASLAN, s.123; AYDOĞDU/KAHVECİ, s.145; YAVUZ, Ayıplı İfa, s.44; GÜMÜŞ, s.72-73; ZEVLİLİLER/GÖKYAYLA, s.117; EDİS, s. 14-17;TUNÇOMAĞ,s. 121,123; GÜMÜŞ, Şerh, s. 90-91; YAVUZ, Tüketcnn korunması, s.62; ŞAHİNİZ, s.48-49; KAHVECİ, s.11-12; ATAMER/BAŞ, s.26; DERYAL/KORKMAZ, s.94; ZEVLİLİLER/ HAVUTÇU, s.108-109; ATAMER/İNCEOĞLU, s.44; EREN, s.105-106; ÇABRİ, s.185,186; ÜNALAN, s.41;TANDOĞAN, s. 168-172

olmasıdır. Yargıtay verdiğ br kararında hukuk ayıbı kamu hukukundan da özel hukuktan da kaynaklanabileceğn fade ederek şu şekilde tanımlamıştır¹³⁹ ;

“...kanunda belirtilen veya sözleşmede kararlaştırılan niteliklerin yokluğuna sebep olan veya eserin değeri ya da amacını olumsuz yönde etkileyen ve hukuk düzeni dolayısıyla ortaya çıkan ayıplardır. **Hukuk ayıplar çoğu zaman kamu hukukunun binalar, makneler, araçlar ve diğer mal olunan şeylerin kullanılması veya işletilmesi için güvenlik veya başka açıdan koyduğu kurallara uyulmamasından ortaya çıkarlar.** Ayıbın kamu veya özel hukuktaki bir kurala aykırı olması fark yaratmaz. **Fakat ayıba sebep olan hukuk kuralları çoğu zaman kamu hukuku kaynaklıdır** (Ergezen, M.: İstisna Sözleşmesinde Tarafların Sözleşmeyi Sona Erdirme Hakkı, 2007, s.76). Hukuk ayıba örnek olarak; eserin fiilen teslim dışında eserin yapımı sebebiyle vergi dârelerine veya diğer resmî mercilere verilmesi gereken beyanname gibi evrakın hiç verilmemiş olması ya da hatalı kusurlu verilmesi gibi hâller gösterilebilir.”

Hukuk ayıba örnek olarak satılan knc el motorlu aracın trafik tescil kaydı üzerinde hacz kaydının bulunması¹⁴⁰, knc el motorlu aracın çenç(başka aracın şase numarasının monte edilmesi) olması veya hırsızlık malı olması¹⁴¹, satıcının vergi

139 Yarg. HGK, 26.02.2020, E. 2017/ 15-252-K. 2020 / 224; Yarg. HGK. 29.03.2017, E. 2017/ 664-K. 2017 / 573 Sayılı bir başka kararında; “Hukuk ayıp malın kullanımının hukuken sınırlandırılmış olmasıdır (malın üzerinde rehn, hacz, mfa hakkı gibi kısıtlamalar bulunması gibi).” Şeklinde tanımlamıştır.; Yarg. HGK, 14.06.2017, E. 2017/ 503-K. 2017 / 1190 Sayılı bir başka kararında; “Gerek öğretide gerekse uygulamada ayıp maddesi, hukuk, ekonomik ve estetik ayıp olarak tasnif edilmektedir. Bu tasnif içinde “hukuk ayıp” üzerinde durmakta yarar vardır. Hukuk ayıp edin konusu üzerinde, alıcının ondan yararlanmasını veya onun üzerinde tasarruf etmesini engelleyen, malın değeri veya ondan beklenen faydayı etkileyen ve genellikle- kamu hukukundan doğan sınırların bulunmasıdır (Aral, F./Ayrancı, H.: Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkiler, 10.b., Ankara 2014, s.119; Kahveci, N.: Taşınır Satımında Ayıplı Mal Nedenle Tüketicinin Sözleşmeden Dönmesi, Ankara 2014, s.9).” Benzer kararlar için bkz.; Yarg. HGK, 04.05.2016, E.2014/13-1125-K.2016/587; Yarg. HGK, 15.02.2012, E. 2011/ 19-597-K. 2012 / 80 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

140 Yarg. 13. HD., 17.01.1984, E.1983/8440, K.1984/168 ; Yarg. 13. HD. 22.10.2001 , E. 2001/7856, K.2001/9445 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020); Bununla birlikte TANDOĞAN, satış sözleşmesi sırasında satılan malın haciz olması durumunda hukuk ayıp hükümlerinin değil zaptı karşı tekeffül hükümlerinin uygulanması gerektiği görüşünü ileri sürmektedir. (TANDOĞAN, s. 171)

141 Yarg. 4.HD. 26.04.2017 E.2017/ 452-K.2017/2256 Sayılı kararında “Mahkemece, 34 ZK 8245 plakalı aracın kıymet takdirinin 22/07/2010 tarihinde esas sayılı dosyasında yapıldığı, kıymet takdir tutanağında cra müdür yardımcısı ile yedemin mızalarının bulunduğu, kıymet takdir yapılırken makne mühendisi veya araç satışı ile uğraşan galeri veya komisyoncunun hazır bulundurulması tam bir tespit yapılmadığı, oysa 16/06/2011 tarihli ekspertiz raporuna göre şase numarasının metal etrafında aletli müdahale ve kaynak zırlarının bulunduğu görüldüğü, bu şase numarasının monte edilmesi suretiyle çenç olayının gerçekleştiği, çenç olayını tespit edemeyen cra müdürlüğünün kusurlu olduğu gerekçesiyle, davanın davalı Malye Hazinesi yönünden kabulüne, davalı avale doğrudan bağlantısı olmadığı gerekçesiyle, adı geçen davalı hakkında davanın husumet yönünden reddine karar verilmiştir.....2918 sayılı Yasanın 19. maddesine göre trafik sicline yanyetle güvenerek hareket eden kişilerin yanyet korunmalıdır. Trafik siclinin tutulmasında da devlet kusursuz olarak sorumludur. Şöyle ki, hukuk sebebi bulunmayan ya da geçerli olmayan bir kayda (yolsuz tescil) dayanarak hak kısıp eden yanyetli kişilerin bu kısıbının bulunduğu hallerde sicline güvenenden

borçları¹⁴² veya yurtdışında kullanılan kncl el aracın thalnn zne bağı olmasına karşın sahte belgeler kullanılmak suret le kullanılmamış araç olarak gösterlerek ve gümrük vergiler eksk ödenerek thal edlmş kaçak İkncl el motorlu araç olması neden le ¹⁴³ trafik kaydına konulan tedbrler bu kapsamda değerdendirleblr.

Hukuk ayıp le zabt kavramları brbrlernden farklı olmakla beraber her k kavramın tam olarak tespt, satıcının sorumluluğuna başvurma noktasında önem arz

---

söz edlr. Kısacası çenç br aracın yanlış tutulan kaydından dolayı da devlet sorumludur.3- Yne TBK'nın 219/1 maddesne göre br satım sözleşmesnde ortaya çıkan madd ve hukuk ayıplardan satıcı sorumludur. Mevcut olayda araç cra müdürlüğünün yaptığı hale sorucu açık artırmayla alıcıya satılmıştır. **Satılan aracın hırsızlık malı olması br hukuk ayıp olup, bu ayıptan yine satıcı sorumludur.**” Benzer kararlar çn bakınız; Yarg. 13. HD. 14.01.1985, E. 1984/7744- K. 1985/119 ;Yarg. 13. HD. 05.12.2017, E.2015/39076- K.2017/12079 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

142 Yarg. 19.HD, 14.10.2015, E.2015/ 21-K.2015 / 12723 Sayılı kararında “Davacı vekl, ...davalının motorlu taşıtlar verg borcunu ödememes nedeniyle tescln yapılamadığını, müvekkln davalının 2011,2012 ve 2013 yıllarına at verg borcunu ödeyerek aracın şrkct adına tescln sağladığını, borcun ödenmes çn yapılan tüm talepler sonuçsuz kalması üzere davalı aleyhnde ....İcra Müdürlüğü'nün 2013/20004 Esas sayılı dosyası le takp başlatıldığını,davalının trazi üzere takbn durduğunu dda ederek, trazin ptaln, %20 oranında cra nkar tazmnatının davalıdan tahsln talep ve dava etmştir....Mahkemece, ... davalının dava konusu aracı ayıpsız olarak davacıya ade etmekle yükümlü olduğu,verg borcunun br çeşt hukuk ayıp ntelğnde olması sebebiyle davalının aracın kend kullanımında olduğu süreye lşkn verg borcundan sorumlu olduğu, .. gerekçesyle davanın kısmen kabulüne,... karar verlmş hükm davalı veklnce temyz edlmştir. Dosyadak yazılara kararın dayandığı delillerle gerektrc sebeplere, delllern takdrnde br sabetszlk bulunmamasına göre, davalı veklnn yernde görülmeyen bütün temyz trazlarının reddyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün onanmasına.....” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020); Yarg.13.HD. 21.10.2004,E.2004/7891-K.2004/15043 Sayılı kararında : “Celbedlen trafik kaydından da araç üzere satım tarhnden önce 18.7.2002 tarhnde verg borcundan dolayı hacz konulduğu da sabitr. B.K.nun 194. maddes hükmü gereğ "Satıcı alıcıya karşı satılanın zkr ve vaadettğ vasıflarını mütekeffl olduğu gb madd veya hukuk br sebeple kıymetn veya maksut olan menfaatn zale veya ehemmyetl br suretle tenks eden ayıplardan salm bulunmasını da mütekeffldr. Satıcı, bu ayıplardan mesuldür. Satıcı, bu ayıplardan mevcudyetn blmese ble onlardan mesuldür" hükmünü getrmştir. **Davacı satın aldığı araç üzerinde hacz olduğunu öğrenp, hukuk ayıbı öğrendikten sonra da makul olan sürede 22.10.2003 tarhnde bu davayı açmıştır. Satılan hukuk yönden ayıplı olduğuna göre, davacı hacz devam ettğ sürece bu aracın kaydını üzere alamayacaktır. Aracın flen elnde olması, aracın hukuken ayıplı olmasını ortadan kaldırmaz. Bu nedenle mahkemece şn esasına grlp, aracın ades le brlkte, davacı alacağı belrlenerek sonucuna uygun br karar verlmes gerekirken,...”** (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

143 Yarg. 19.HD. 14.01.2019, E. 2017/ 1564-K. 2019 / 52 Sayılı karanda “Davacı vekl, ... Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturmada dava konusu aracın da arasında bulunduğu lüks araçların thalnn mümkün olmamasına rağmen kullanılmamış olarak gösterlerek thalnn yapıldığını, araç değernn düşük gösterlerek daha az gümrük vergs, ÖTV ve KDV ödenmesnn sağlandığı yönünde ddaname düzenlenerek ....dava konusu araçta bulunan ayıbın gzl ayıp ntelğnde olduğunu belrterek aracın satım bedel olan 135.000,00 TL'nın satım tarhnden tbaren şleyecek tcar fazyle brlkte davalıdan tahslne karar verlmesn talep ve dava etmştir.....Mahkemece toplanan delller,yapılan yargılamaya göre, htlafla lgl delllern esastan değerdendirilmesi konusunda mahkemenn yetkl ve görevl olduğu, davacının talebnn T.B.K'nun 219 ve 227. maddelerndek düzenlemeler çerçevesnde ncelendğnde, davacının davalıdan almış olduğu aracın mülkiyetnn 3.kşlere devrn engelleyen ... 1. Ağır Ceza Mahkemesnn tedbr şerhnn davacının aracı kullanma amacı bakımından değern ve ondan beklenen faydaları ortadan kaldıran ve öneml ölçüde azaltan br tasarruf olduğu, Ağır Ceza Mahkemesn aracın kaydı üzere mülkiyetn devrn sınırlayacak şekilde koymuş olduğu tedbrn T.B.K'nun 219. maddes nazara

etmektedir.¹⁴⁴. Zira birçok kez bu kavram çözümlenmektedir. Bununla birlikte mülkiyet veya sınırlı ayni hak gibi özel huktan doğan üçüncü kişinin üstün hakkına dayalı zapt durumunda 6098 Sayılı TBK 214 vd. maddelerinde¹⁴⁵ düzenlenen zapta karşı tekeffül hükümleri kapsamında satıcının sorumluluğuna girmektedir¹⁴⁶.

Dğer taraftan 6098 Sayılı TBK 214. Maddesine göre satıcının zapta karşı tekeffül borcunun doğabilmesi için öncelikle satılanın alıcıya/tüketicie zaptan önce teslim edilmiş olması, knc olarak üçüncü kiş tarafından alıcının/tüketicinin elinden alınarak satılana el koymuş olması ve son olarak üçüncü kişinin satılan üzerinde zaptı sağlayacak bir hakkın varlığı satış akdinin kuruluşu sırasında var olması gerekir. Nitekim Yargıtay satılan knc el motorlu aracın haczi çıkması nedeniyle el konulması durumunda satıcının zapta karşı tekeffül hükümleri kapsamında sorumlu olduğuna karar vermiştir¹⁴⁷.

Bununla birlikte haczen satış sırasında mevcut olduğundan satılan knc el motorlu araç, aynı zamandan hukuken ayıplı bir mal niteliğindedir¹⁴⁸. Ancak TBK

alındığında hukuk ayıplı olarak nitelendirilmesi, bu nedenle davacının T.B.K'nun 227. maddesine dayanarak akd feshetmede ve alım satım akdine dayanılarak davalıya verdiğ 135.000,00 TL'yi temerrüt tarihinden itibaren tarafların sıfatı nazara alındığında ticari faizle birlikte stemed hukuka aykırı bir durumun söz konusu olmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş, ...1- Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerekçeleri, delillerin takdirinde bir sabetsizlik bulunmamasına ve özellikle yargılama aşamasında dile getirilmeyen savunmaların temyiz tüzatı olarak ler sürülemediğine göre davalı veklinin .... temyiz tüzatlarının reddine, ... hükmün düzeltilerek onanmasına, ...”(www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

144 KAHVECİ, s. 11; ATAMER, Eleştiriler, s. 81; YÜCER AKTÜRK, İpek, “ Vyana Satım Sözleşmesi Kapsamında Satıcının Ayrıptan sorumluluğu”, Ankara Barosu Dergisi, S.2015/1, s.214
145 6098 Sayılı TBK. m. 214/1 maddesine göre, “ Satış sözleşmesinin kurulduğu sırada var olan bir hak dolayısıyla, satılanın tamamı veya bir kısmı bir üçüncü kiş tarafından alıcının elinden alınırsa satıcı, bundan dolayı alıcıya karşı sorumlu olur.”

146Bkz. ayrıntılı açıklamalar için; GÜMÜŞ, s.53-63; ARAL/AYRANCI, s.107-115; ZEVLİLİLER/ GÖKYAYLA, s.141-147; YAVUZ, Tüketicinin korunması, s. 63; AYDOĞDU/KAHVECİ, s.125-136 ; TANDOĞAN, s.158-162; TUNÇOMAĞ, s. 206 vd.

147 Yarg. 13.HD, 18.03.1985, E.1985/ 451-K. 1985 / 1794 Sayılı kararında bu durumu şu şekilde ifade etmiştir: “Satım konusu kamyonun haleden önce kaydına konmuş olan hıyat tedbir kararına istinaden mahkemece esas davada hüküm altına alınan alacak için haczedildiği uyuşmazlık konusu değildir. Kamyonun bu suretle hacz ve paraya çevrilmesi ile satılan mal alıcı davacının elinden alınmış ve zapt hal gerçekleşmiştir. hale şartnamesinde araç üzerinde hıyat tedbir bulunduğuna ilişkin bir kayıt ve bilgi yoktur. Bu konuda davacının özel bir bilgisi olduğu da dda ve spat edilmemiştir. Satıcı durumundaki davalı burada BK.nun 189. maddesi uyarınca üçüncü kişinin hakkı dolayısıyla satılana el konulmasından dolayı alıcıya karşı sorumludur. Satıcının buradaki sorumluluğu kusuruna değil yasal tekeffül borcuna dayanmaktadır. Satıcı davalı dare, kamyon üzerinde üçüncü kişinin mevcut hakkını bilmesi ve bir kusuru bulunmasa da satılanın zaptından davalıya karşı sorumludur. Bu nedenle davacı satımı feshedebilir. Ve verdiğ parayı geri isteyebilir. Mahkemece, bu yönler gözettimeden yazılı gerekçe ile davanın reddi yasaya aykırıdır. Karar bu nedenle bozulmalıdır.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

148 AYDOĞDU/KAHVECİ, s. 142; ZEVLİLİLER/ÖZEL, s. 157 ; ZEVLİLİLER/GÖKYAYLA, s. 117; KAHVECİ, s. 12;. Karşı görüş olarak, ASLAN , satılan malın üzerinde hacz bulunması

219 vd maddelerne göre Ayıptan sorumluluk hükümler kapsamında satıcının sorumluluğuna başvurulabilmesi için mutlaka knc el motorlu aracın üçüncü kişi tarafından alıcının/tüketicinin elinden alınmaması gerekmektedir. Bu kapsamda satılan knc el motorlu aracın alıcının/tüketicinin elinde bulunması halinde ancak satıcının ayıptan doğan sorumluluğuna gidilebilmektedir. Aks takdirde satılan knc el motorlu aracın üçüncü kişi tarafından alıcının elinden alınması halinde, TBK 214 maddesinde düzenlenen zapttan sorumluluk hükümler kapsamında satıcının sorumluluğuna başvurulur.

Ntekm Yargıtay verdiği kararlarda alıcının/tüketicinin knc el motorlu aracın zilyetliğine sahip olmakla birlikte trafik tescil kaydında hacz kaydının bulunması neden ile alıcı adına tescil işlemleri yapılamadığından mülkiyet devri gerçekleştirilemeyen knc el motorlu aracın hukuk ayıplı olduğu ve satıcının ayıba karşı tekeffül hükümleri kapsamında sorumluluğu olması gerektiğine karar vermiştir¹⁴⁹.

Bununla birlikte Yargıtay'ın bir kararında da satıcının zabta karşı tekeffül hükümlerinden sorumlu tutulabilmesi için haciz malın alıcının elinden mutlaka dava yolu ile çıkması gerektiği, dava dışı yollarla alıcının/tüketicinin elinden çıkması halinde zabta karşı tekeffül hükümlerinin olayda uygulama olanağının bulunmadığı, ayıba karşı tekeffül hükümlerinin uygulanması gerektiğine karar vermek suretiyle önceki kararları ile çelişmiştir¹⁵⁰. Ntekm söz konusu kararın muhalefet şeklinde

durumunda hukuk ayıplı değil, zapt hükümlerinin uygulanması gerektiği görüşünü ileri sürmektedir. (ASLAN, s.123.). ; TANDOĞAN'a göre ise, satıcının trafik kaydını alıcıya devredememesi hukuk ayıplı değil, fanın kusurlu imkansızlığı şeklinde değerlendirilmektedir. (TANDOĞAN, s.171,172)

149 Yarg. 19.HD, 17.12.2015, E.2015/ 5116-K 2015 / 17088 Sayılı kararında :”... zapta karşı tekeffül hükümlerinin uygulanabilmesi için satılanın tamamı veya bir kısmının alıcının elinden alınması gerekir. Oysa dava konusu aracın halen davacının elinde olduğu anlaşılmaktadır. Davacının iddiaları hukuk ayıplı olarak kabul edildiği takdirde faiz kuralı gereği satış bedelinin tahsilıyla birlikte aracın da adesine karar verilmesi gerekirken....” Yarg.19.HD, 07.01.2014,E.2013/17780-K.2014/677 Sayılı kararında: “... davacının davaya konu aracı noterde düzenlenen kat satış sözleşmesi ile davalılardan satın aldığı, blahare araç üzerinde haciz bulunduğunun öğrenilmesi üzerine haciz kaldırılması ya da ödenen bedelin adese hususunda taraflar arasında uyuşma doğduğu, ...dava konusu aracın fiilen davacıya teslim edildiği, aracın trafik ekplerince yakalanmadığı ve muhafaza için parka çekilmemiş olduğu, her ne kadar araç üzerinde haciz bulunmakta ise de bu durumun hukuk ayıplı değil olup aracın çalışmasına engel teşkil etmeyeceği...”; Bkz benzer kararlar için: Yarg.13.HD,14.09.2004, E.2004/4686-K.2004/11851; Yarg.13.HD, 14.04.2004, E.2003/14592-K 2004/5348 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

150 Yarg. HGK E. 20.06.2019, 2017/1657-K.2019/744 Sayılı kararında “... davacı 12.12.2008 tarihli fatura ile davalıdan 6.210,00TL değerinde çeşitli makneler satın almıştır, ancak davalının sattığı maknelerden STMC marka 4 modül azdırma makinesi ile Fello (615 A ser) marka makine, Konya 2. İcra Dairesinin 2008/6966 sayılı icra dosyasından 18.07.2009 tarihinde davalının iş yerinden “Teslim Tutanağı” belgesi düzenlenerek geri alınmıştır. Davaya konu makneler Konya 2. İcra Dairesinin 2008/6966 sayılı icra dosyasından dava dışı üçüncü kişiye satışı yapılarak davacının elinden çıkmıştır.Dava konusu makneler, davalının zilyetliğinde bulunduğu sırada icra daresinin işlem neticesinde alıkonulmakla, davacının zapta karşı tekeffül hükümlerinden yararlanabilmesi için

satıcının zapta karşı sorumluluğunun, satış konusu malların yalnızca mahkeme kararına dayanılarak elden çıkmış olması durumunda değil, alıcının/tüketicinin satılanı geri vermek zorunda kaldığı diğer durumlarda da uygulanması gerektiği ifade edilmiştir¹⁵¹ .

D. Ekonomik Ayıp

Ekonomik ayıp, satılan malın ekonomik özelliklerinde meydana gelen eksiklik ve bozukluklardır¹⁵². Bu kapsamda mal kullanılabilir olsa bile malın ekonomik anlamda ayıplı olması halinde, alıcının, satın aldığı maldan beklediği fayda ve kullanım olanakları azalacak ve ekonomik olarak malın değeri düşecektir. Yargıtay verdiği bir kararda ekonomik ayıbı şu şekilde tanımlamıştır¹⁵³: “*Ekonomik ayıp se; malın ktsad vasıflarında eksiklik olmasıdır.*” Yine Yargıtay bir başka kararında da ekonomik ayıbı; “*alıcının maldan beklediği yararlanma ve kullanma olanağını azaltan ve ekonomik değeri düşüren ayıplardır*”, şeklinde tanımlamıştır.¹⁵⁴

---

satın aldığı maknelerin üçüncü kişilerin üstün hakkı dolayısıyla kendisine karşı açılan bir dava sonucunda elinden çıkması gerekmekte olup, davaya konu makneler cra daresinin “Teslim Tutanağı” işlemiyle geri alınması nedeniyle davacının zapta karşı tekeffül hükümleri uyarınca talepte bulunması mümkün değildir. İcra daresinin işlem neticesinde davacının satın aldığı makneler üzerinde tasarruf yetkisinin ortadan kalması neticesinde, davacıya satılan maknelerin hukuk ayıplı olduğu ve davacının mülga 818 sayılı BK’nın 194 ilâ 207. maddeleri arasında düzenlenen ayıba karşı tekeffül hükümleri uyarınca talebin değerlendirilmesi gerekmektedir.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

151 Yarg. HGK E. 20.06.2019, 2017/ 1657-K. 2019 / 744 Sayılı kararın muhalefet serhinde bu husus şu şekilde ifade edilmiştir “... Hukuk Genel Kurulunun 07.06.2000 tarih 2000/13-924 esas, 2000/946 karar sayılı kararında da belirtilmiş üzere; zapta karşı sorumluluk satış konusu malların sadece bir mahkeme kararına dayanılarak elden çıkmış olmasında değil, alıcının eşyayı geri vermek zorunda kalması hâlinde de vardır. Diğer bir anlatımla üçüncü kişiye malı terketmek zorunda olduğunu kanıtlayan alıcı, satıcıya karşı sözleşmeden doğan yasal haklarını kullanabilir. BK 191 vd. maddelerin amaçsal bir yorumla değerlendirilmesinden bu açıkça anlaşılmaktadır.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

152 YAVUZ, Ayıplı İfa, s. 44; **ASLAN**, s. 124; **ZEVKLİLER/ÖZEL**, s. 157; **AYDOĞDU/KAHVECİ**, s. 141, **ZEVKLİLER/AYDOĞDU**, s. 109; **GÜMÜŞ**, s. 73,74; **ZEVKLİLER/GÖKYAYLA**, s.117; **EDİS**, s. 17,18; **GÜMÜŞ**, Şerh, s. 91; **YAVUZ**, Tüketicinin Korunması, s. 61,62; **ŞAHİNİZ**, s. 48; **KAHVECİ**, s. 10,11; **ARAL/AYRANCI**, s. 119; **ATAMER/BAŞ**, s. 26; **DERYAL/KORKMAZ**, s. 94,95; **ZEVKLİLER/ HAVUTÇU**, s. 108; **ATAMER/İNCEOĞLU**, s. 44,45; **EREN**, s. 105; **ÇABRİ**, s. 186,187; **ÜNALAN, Ayşe**: “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un 4. Maddesi: Ayıplı Mal ve Ayıplı Hizmet Kavramları”, Tüketicinin Korunması Semineri (Editör: Ceylan, Ebru), Ankara 2007, s. . 41; Bununla birlikte ekonomik ayıbın maddi ve hukuk ayıp kavramında farklı olmadığı öğretide yer sürülmektedir(Bkz. **BİLGİN**, s. 385,386.)

153 Yarg. HGK , 20.12.2018, E. 2017/ 13-776-K. 2018 / 1970 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

154 Yarg. HGK, 04.05.2016, E.2014/13-1125-K.2016/587 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

Örnek olarak, takılan protezn mekank olarak yetersiz olması neden le verml çalışmaması¹⁵⁵, koyun sütü taahhüdüne rağmen daha az yağlı olan nek sütünün teslm¹⁵⁶, konumuz bakımından, knç el motorlu aracın reklam veya kullanım kılavuzunda fade edlenden daha fazla yakıt tüketmes¹⁵⁷, motorunun belrtlen güçte olmaması¹⁵⁸, tcar knç el otomobln husus otomobl olarak satılması veya klometresnn düşürülmüş olması¹⁵⁹ bu kapsamda ekonomk ayıplar olarak görüleblr.

Mülga 818 sayılı BK 194. maddesinde yer almayan ekonomk ayıp kavramı, 6098 Sayılı TBK'da 219/1 maddesinde yer verlmştir. Bununla brlkte öğretd satılarda ekonomk eksklklardan de satıcının sorumluluğu olduğu kabul edlmştir¹⁶⁰. Buna karşın satıcının bldrdğ ekonomk eksklklarn yanında satılarda bulunması gerekl lüzumlu vasıfların olmaması halnde de satıcının sorumluluğuna gdlp gdlmeyeceğ konusunda görüş farklılığı oluşmuştur¹⁶¹. Gerek 6098 Sayılı TBK 219 maddesi ve gerekse de 6502 sayılı TKHK 8 maddesine göre satıcı tarafından bldrlen vasıfların yanında aynı zamanda lüzumlu vasıflarda k eksklklarn de ekonomk ayıp olduğu kabul edlmştir¹⁶².

III. İKİNCİ EL MOTORLU ARACIN SATIŞINDA SATICININ AYIPTAN DOĞAN SORUMLULUĞU

A. Genel Olarak

155 Yarg. 13. HD. 16.03.2001, E.2001/123- K. 2001/2521 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

156 Yarg. 13. HD. 12.11.1987, E. 1987/4785-K.1987/5503 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

157 Yarg. HGK 05.11.2003, E. 2003/13-622, K. 2003/622 (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

158 Yarg. 13. HD, 05.12.2011, E.2011/9336- K.2011/18095 Sayılı kararında: “...motorun belrtlen güçte olmaması .ekonomk eksklk oluşmuştur. Bu nedenle araç ayıplıdır.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

159 Adana BAM 6. HD, 03.04.2019, E. 2018 / 628-K. 2019 / 295 Sayılı kararında :” ....otomobln klometre sorgulama sonucunda otomobln 06/08/2013 le 08/09/2015 tarih aralığında klometresnn en az 477721 klometre düşürüldüğü, kullanım şeklinn tcar otomoblden husus otomoble çevrldğ, klometresnn düşürülmüş olmasının **aracın** kullanım ömrünü ve arıza durumunu etkledğ, klometresnn düşürülerek davacıya satılmış olması nedeniyle değernde ekonomk azalma meydana getrdğ ve ekstra onarım masrafları çıkararak kullanıcının ondan bekledğ faydaları azalttığı çn 6098 sayılı TBK'nın 219.maddesinde tanımlanan gereğnce ayıplı mal kapsamında olduğu, ...Ekonomk ayıp se, alıcının maldan bekledğ yararlanma ve kullanma olanağını azaltan ve ekonomk değern düşüren ayıplardır.” (www.snerjmevzuat.com. E.T: 26.05.2020)

160 EDİS, s. 17

161 EDİS, s. 17

162 ASLAN, s.120.

6098 Sayılı TBK 222. Maddesinde sözleşmenin kurulması sırasında alıcının bildirilmediği ayıplardan satıcının sorumlu olmayacağını, ancak alıcıya gözle görülebilecek ayıpların olmadığı satıcı tarafından taahhüt edilmesi durumunda bu ayıplardan satıcının sorumlu olacağı düzenlenmiştir.

6098 Sayılı TBK 223. maddesi gereğince; alıcıya/tüketicie satılanın gözden geçirme ve haber külfet yüklenmiştir. Alıcının gözden geçirme yükümlülüğünün kapsamı, 4721 Sayılı TMK 2. Maddesindeki dürüstlük kuralına göre belirlenecektir. Alıcı sahip olduğu kişisel yeteneği, deneyim ve bilgilerine göre bu gözden geçirme yükümlülüğünü yerine getirecektir. Satıcı ayrıca satılanı yeterince gözden geçirmekle görebileceği ayıpların olmadığını taahhüt ettiği veya bu ayıpları kasıtlı olarak gizlediği takdirde de bu kez ağırlaştırılmış sorumluluğu doğacaktır¹⁶³.

Bununla birlikte 6098 Sayılı TBK 223/2 maddesine göre gizli ayıbın ortaya çıkması durumunda alıcı bu durumu hemen satıcıya haber etmelidir¹⁶⁴. Satıcı tarafından satılacak ayıp bilerek gizlenmiş ve saklanmış ise satıcının ağır kusuru söz konusu olup 6098 Sayılı TBK 225 maddesine göre, ayıbın kendisine vaktinde haber edilmediğini iddia etmek suretiyle sorumluluktan kurtulamaz.

Alıcı haber külfetini yerine getirmiş ise satıcı buna rağmen söz konusu ayıpları alıcının bildirmediği veya bilmesi gerektiğini iddia edebilir. Bu konuda iddia yükü satıcı üzerindedir. Bu durumda satıcı yasal sorumluluktan kurtulabilme olanağı bulunmaktadır¹⁶⁵.

6502 Sayılı TKHK 10/2. maddesinde ise tüketicinin haberdar olduğu veya haberdar olmasının kendisinden beklendiği ayıplardan satıcının sorumlu olmayacağı, bunların dışında kalan ayıplardan satıcının sorumlu olduğu düzenlenmiştir. Ayrıca 6502 Sayılı TKHK’da, 6098 Sayılı TBK’den farklı olarak tüketicinin haber külfetinin bulunmamasıdır.

---

163 EREN, s. 112

164 DOMANIÇ, Hayr: Türk Ticaret Kanunu Şerh, C.I, Temel Yayınları, İstanbul 2010, s.155; YAVUZ, Ayıplı İfa, s. 107; KARAKAŞ, C. Fazıl: Ticaret Satımında Ayıp İhbarının Süresi ve Şekli, XXII. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 2006, s.172

165 Yarg. HGK. 29.03.2017, E. 2017/ 664-K. 2017/573(www.snerjmevzuat.com.E.T:21.09.2020)

Ayrıca İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğn 14/1. Maddesine göre, yetk belgesne sahip şletme tarafından masrafı kendis tarafından karşılanmak üzere knc el motorlu araç satışından hemen önce ekspertz raporu alınması gerekr. Maddenn 3. fıkrasına göre se, sekz yaş veya yüz altmış bn klometrenn üzerndek knc el otomobl ve araz taşıtları çn ekspertz raporu alınması zorunlu değldr. Dolayısı le İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğn 14. maddesinde haklarında ekspertz raporu alma zorunluluğu getrilen araçlar dışında knc el motorlu araç alım satım sözleşmelerinde alıcılar/tüketciler de satılan knc el motorlu aracı gözden geçirme yükümlülüğünü ekspertz raporu almak suret le kend blg, deneyim ve tecrübeler dışında profesyonel olarak da yardım alablrlr. Ancak sekz yaş veya yüz altmış bn klometrenn üzerndek knc el otomobl ve araz taşıtları dışında kalan knc el motorlu araçlar bakımından satıcıya bu konuda yüklenen yasal br zorunluluk da bulunmamaktadır. Bu kapsamda ster zorunlu olsun sterse htyar olsun satış önces alınan ekspertz raporunda tespt edilen ayıplardan satıcı sorumlu değldr.

B. İknc El Motorlu Aracın Satışında Satıcının Ayıptan Sorumluluğun Hukuksal Ntelğ

Ayıptan sorumluluk, satılan knc el motorlu araçta satıcının blrdğ özelliklern bulunmaması, araçtak bu eksklğn, aracın değern veya sözleşmeye göre alıcının knc el motorlu araçtan bekledğ yararları azaltması veya ortadan kaldırması halnde satıcının bu durumdan sorumlu tutulmasıdır¹⁶⁶.

Öğretde satılanın ayıbından satıcının sorumluluğunun hukuk ntelğ konusunda br çok görüş bulunmaktadır. Bu kapsamda satıcının ayıptan sorumluluğu sözleşmeye dayanmaktadır¹⁶⁷. Bu görüşe göre, ayıptan doğan sorumluluğun temelnde sözleşme olduğu çn ayıplı knc ele aracın(malın) kabul edilmemes alıcının temerrüdüne neden olmaz, alıcı ödemezlk def'nde de bulunabl.

Br başka görüşe göre se ayıptan doğan sorumluluğun temelnde, kanundan kaynaklanan br borç lşks bulunmaktadır¹⁶⁸. Bu görüşe göre, sorumluluğun

¹⁶⁶ OLGAC, s. 142.; EDİS, , s. 7.

¹⁶⁷ SEROZAN, s.590 vd.

¹⁶⁸ YAVUZ, Nhat, Türk Borçlar Kanunu Şerh, 2 C., 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2015, s.1134; ASLAN, s. 122; ERDEM, Ercüment, "Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeler Hakkında Brleşmiş Milletler Sözleşmesi (Vyana Satım Sözleşmesi)", Banka ve Tcaret Hukuku Dergs, C.XVI, S. 3, Konferanslar Sers 2, Ayı Bası, 1992, s. 74

kaynağı kanun olduğu, kanunun satıcıyı sorumlu tutması neden le ortada kanuna dayalı br borç bulunmaktadır.

Br başka görüşe göre se ayıptan doğan sorumluluğun temelinde tek taraflı borç doğurucu br işlem¹⁶⁹ olduğunu ler süren görüşler bulunmaktadır. Bu görüşe göre se, sorumluluğun kaynağı sözleşmenin temelinde bulunan asl borcun kötü fasının br sonucudur. Ayıplı knc ele araçta(malda) olduğu bldrlen özellikler çn alıcının kabulüne ayrıca gerek bulunmamaktadır.

Öğretide bzmde katıldığımız görüşe göre, ayıplı knc ele araçta sorumluluğun kaynağında kusursuz sorumluluk esası bulunmaktadır. Zra 6098 Sayılı TBK 219. maddesnn knc fıkrasında “*Satıcı, bu ayıpların varlığını blmese ble onlardan sorumludur*”, şeklindek fade, satıcının, ayıptan kusursuz sorumlu olduğunu ortaya koymaktadır. 6502 sayılı TKHK 8/1. maddesinde ayıplı malın(knc el aracın) sözleşmeye aykırı mal olduğu fade edlmiş, ayrıca takp eden 9. maddesinde de “*Satıcı, malı satış sözleşmesine uygun olarak tüketecye teslim etmekle yükümlüdür*”, şeklindek fade le ayıptan sorumluluğun kaynağı 6502 sayılı TKHK’ya göre sözleşme olduğu görülmektedir¹⁷⁰. Dolayısı le 6502 sayılı TKHK’da satıcının kusursuz sorumlu olduğuna yönelik br fade bulunmamakla brlkte Kanunun 83. maddesnn lk fıkrasında; “*Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde genel hükümler uygulanır*”, hükmü uyarınca genel hükümlern düzenlendiğ TBK’da 219. maddesnn knc fıkrasında satıcının ayıptan kusursuz sorumlu olduğuna lışkn düzenleme tüketec sözleşmelerne konu edilen knc el motorlu araç satış sözleşmeler çnde uygulanacaktır. Dğer br fade le tüketec sözleşmeler kapsamında olan knc el motorlu araçlar, satış sözleşmelerinde satıcı, TBK 219/2 maddesine göre ayıptan kusursuz sorumlu olacaktır.

Dğer taraftan satıcının ayıptan doğan sorumluluğu, aynı zamanda teslim borcunun tamamlayıcısı ve sonucu olarak da görülebilir¹⁷¹. Aynı zamanda ayıplı

---

169 TANDOĞAN, s. 165-166.; OLGAC, s.152, YAVUZ, Tüketcnn korunması, s. 19 vd.

170 AYDOĞDU, “Madde 8/ Aydoğdu Şerh”, s.189-190.; CUMALIOĞLU, Emre “6502 Sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanunda Satıcının Ayıplı Maldan Sorumluluğunun Şartları”, *Teraz Aylık Hukuk Dergs*, , C.9, Özel Sayı, Kasım 2014, s.22-23.

171 İNAL, H. Tamer: 6502 Sayılı TKHK’a Göre Hazırlanmış Tüketc Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş 3. Baskı, Ankara 2014, s. 973; YAVUZ, Tüketcnn korunması, s.32; EDİS, s.19,20; ÇABRİ, Sezer: 6502 Sayılı Kanun’a Göre Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun Şerh, Ankara 2016 s. 182; AYAN, s.15; AYHAN, s. 6; YAVUZ/ACAR/ÖZEN, s. 72

knc el motorlu araçtan sorumluluk fer' ntelkte br borç özelliğ de taşımaktadır¹⁷² . Zra ayıptan doğan sorumluluk çn öncelkle ortada kurulmuş br sözleşme olması ve bu sözleşme le kararlaştırılan asıl borç lşksnn bulunması gerekr. Dolayısı le, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 221. maddesne göre ağır kusur dışında ayıptan doğan sorumlulukta taraflar arasında yapılan sözleşme le sorumluluğun sınırlandırılabilmes, kaldırılabilmes veya genişletilebilmes mümkündür. Buna karşın, 6502 sayılı TKHK'da sorumluluğun sınırlandırılmasına lşkn br düzenleme bulunmamaktadır. Yne İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğnn 15/1 maddesnde satıcının ayıptan doğan sorumluluğunda garant kapsamını sözleşme le genişletilebleceğ düzenlenmiştir. Buna göre ayıptan doğan sorumluluğun sınırlandırılabilmes veya kaldırılabilmes 6502 sayılı TKHK'ya göre yapılan satışlarda mümkün olmaması gerekr. Zra 6502 sayılı TKHK'nın temelnde tüketcy koruma amacı bulunduğundan tüketci aleyhne sonuç doğuracak veya tüketcnn haklarını kısıtlayacak br anlaşmanın 6502 sayılı TKHK'ya göre yapılmaması da gerekr. Bu nedenle k 6502 sayılı TKHK 9/2 maddesnde satıcıya belirlenen durumlarda yalnızca sorumluluktan kurtaran kanıtlar sunma olanağı tanımıştır. Buna karşın tüketci lehne olarak satıcının ayıptan sorumluluğun genişletilmes olanaklıdır.

C. Alınan Ekspertiz Raporunda Tespit edilmeyen Ayıbın Ortaya Çıkması Halinde Ekspertiz İşletmesinin ve Ekspertiz Sorumluluğu

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğn 14. Maddenn 3. fıkrasında, yalnızca sekiz yaş veya yüz altmış bn kilometrenn altında olan knc el otomobl ve araz taşıtları çn yetk belgesne sahip şletmeler, masrafi kendler tarafından karşılanmak üzere araç satışından hemen önce ekspertiz raporu almaları zorunluluğu getirilmiştir. Buna karşın söz konusu düzenlemede yönetmelikte sekiz yaş veya yüz altmış bn kilometrenn üzerndek knc el otomobl ve araz taşıtları dışında kalan knc el motorlu araçlar bakımından se satıştan önce ekspertiz raporu alınmasına lşkn br zorunluluk bulunmamaktadır.

---

172 ASLAN, s. 126; ERDOĞAN, İhsan: “ Tüketcnn Ayıplı Mal ve Hizmet İfalarına Karşı Korunması”, Gaz Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, C. I, S. 2, Y. 1997, s.55; ÖZEL, s.111 ; EDİS, s. 20.; YILDIRIM, Abdulkerm: Mesafeli Sözleşmelerde Tüketclern Korunması, İstanbul 2009 , s. 302 ; AYHAN, s. 6

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğn 14.Maddenn 5.fikrasındak düzenlemede, zorunlu veya htyar olarak alınan ekspertz raporları bakımından br ayırım yapılmadığı çn, ster zorunlu olsun sterse htyar olsun knc el motorlu araçlarda satış önces alınan ekspertz raporundak blglern ve tesptlern taşıtın gerçek durumunu yansıtmamasından ekspertz raporunu düzenleyen şletmelern sorumlu olacağı düzenlenmiştir.

Ayıplı knc ele motorlu araçta ekspertz şletmesnn sorumluluğunun kaynağında kusursuz sorumluluk esası bulunmaktadır. Zra İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğn 14. maddenn 5.fikrasına göre *“Ekspertz şletmes, ekspertz raporundak blglern taşıtın gerçek durumunu yansıtmamasından sorumludur”*, şeklindek fade ekspern düzenledğ raporda ekspertz şletmesnn kusursuz olarak sorumlu olduğunu ortaya koymaktadır.

Aracın hasarlı veya değşen parçasının olması, aracın şasesnde bozukluk, eğlme vs. olması, sunroof, radyo, kapı, far, camlar hareketl parçalarının bozuk olması, aracın şanzımanında, motorunda, yakıt sstemnde vs. bozukluk bulunması, klometresnn düşürülmüş olması, baskı, balata veya yağ sstemnn bozuk olması, aracın düşük performansta çalışma gb ayıpların varlığına rağmen araçta var olan bu ayıpları ekspertz raporunda ster kasten sterse hmal sonucu yer vermeden gerçek durumu yansıtmayacak şekilde ekspertz raporu düzenlenmes örnek olarak sayılabilir.

Bu durumda araçta bulunan ancak ekspertz raporunda belirtilmeyen ayıptan satıcı sorumlu olduğu gb raporunu düzenleyen ekspertz şletmes de satıcı le brlkte müteselslen sorumlu olacaktır. Ayrıca ekspertz şletmesnn sorumluluğunun doğması çn knc el motorlu araçta var olan br ayıbın ekspertz şletmes tarafından verilen raporda kasten gzlenmiş olmasının da br önem bulunmaktadır. Öneml olan düzenlenen raporun aldatıcı ve yanıltıcı olması olmasıdır. Kaldı k ekspertz şletmesnn raporunda var olan br ayıbı kasten gzlenmiş olması durumunda ekspertz şletmesnn hukuk sorumluluğunun yanında şletme adına raporu düzenleyen ekspern de ceza sorumluluğu doğar.

Bu kapsamda eksper, kasten knc el araçta var olan br ayıbı gzleyerek düzenledğ raporunda yer vermemiş se, gerçeğe aykırı düzenledğ hlal ve sahte

ekspertiz rapor neden le ceza sorumluluğu doğacaktır. Bu kapsamda eksper kasten düzenlendiğ sahte eksper raporu neden le TCK 207. Maddesinde düzenlenen “*Özel belgede sahtecik* “ suçu ve TCK 158/- maddesinde düzenlenen ntelkl “*Serbest meslek sahb kişiler tarafından, mesleklerinden dolayı kendlerine duyulan güveni kötüye kullanılması suretile, ntelkl dolandırıcılık*”, suçunu işlemiş olurlar.

Dğer taraftan ekspertiz raporunda yer verilmeyen ayıpların sonradan öğrenilmesinin de bir önem bulunmamaktadır. Ekspertiz raporunda gerçek durumu yansıtmayan ancak sonradan ortaya çıkan veya öğrenilen bu ayıpların derhal satıcıya ve ekspere bildirilmesi gerekir(TBK m.223/2).

Ekspertiz işletmesinin daha önce var olmasına rağmen düzenlendiğ raporda yer almayan bir ayıbın ortaya çıkması halinde ekspertiz raporundan doğan hukuk sorumluluğunun kapsamı ise, satıcı ile müteselselen sorumlu olması neden le satıcıya karşı iler sürüleblecek hakların tamamıdır. Bu hakları kısaca belirtmek olursak TBK 227 ve TKHK 11. maddesinde belirtilen seçmiik haklardır. Nitekim İknice El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticaret Hakkında Yönetmeliğinin 14.maddesinin 5.fıkrasında aldatıcı ve yanıltıcı ekspertiz raporları ile ilgili olarak tüketicilerin 6502 sayılı TKHK’da düzenlenen ayıplı hizmete ilişkin hakların saklı olduğu ifade edilerek ekspertiz işletmesinin düzenlendiğ aldatıcı ve yanıltıcı rapor düzenlemesinin ayıplı hizmet faaliyet olduğu ve ayıplı hizmete ilişkin hükümlere göre ekspertiz işletmesinin hukuk sorumluluğuna gidilebileceğ açıkça ifade edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI VE SEÇİMLİK HAKLAR

I. İKİNCİ EL MOTORLU ARAÇ SATIŞINDA SATICININ AYIPDAN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI

A. İknc El Motorlu Aracın Teslm Edlmş Olması

Borcu sona erdren nedenlern br de borcun sözleşmeye uygun olarak fa edlmesdr¹⁷³. Satıcı kural olarak fa le borcundan kurtulur. İfa kavramı 6098 sayılı TBK'da tanımlanmamış se de¹⁷⁴, fa borçlanılan şeyn tam ve doğru olarak borçlu tarafından alıcıya teslm edlmesdr¹⁷⁵ .

Borca konu malın teslm 4721 Sayılı TMK ve 6098 Sayılı TBK'da öngörölmüş olan geçerllk koşullarına uygun olarak yerne getrlmeldr. Aynı koşullar 6502 sayılı TKHK'ya konusu olan mallar bakımından da geçerldr¹⁷⁶. Zra 6502 Sayılı TKHK 83/1 maddesinde kanunda *hüküm bulunmayan hâllerde genel hükümlern uygulanacağı açıkça fade edlmştir*. Bu kapsamda borcun fa yer ve zamanı 6098 Sayılı TBK'da düzenlenmiş olan genel hükümlere göre tespt edlecektr¹⁷⁷ .

Satıcının, ayıptan sorumlu olması ve alıcının (tüketenn) seçmlik hakları kullanablmes çn satın alınan malın alıcıya teslm gerekr. Satıcı tarafından teslm borcunun yerne getrlmes le mülkyet devr borcu yerne getrldğnden, aynı zamanda malın teslm edlmes, satıcının ayıptan sorumluluğunu da başlatır¹⁷⁸ . Menkullerde mülkyet zlyetlğn devr le, taşınmazlarda se tapuya tescl le gerçekleşr¹⁷⁹ .

---

173 CANSER, Erol/ ÖZEL, Çağlar, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. 1, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara 2017, s. 231 vd.; GÜNAY, s. 99 vd.; NÖMER, Halük N., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçrlmiş Genşletlmş 15.Bası, İstanbul 2017, s.293 vd.;HATEMİ, Hüseyin/GÖKYAYLA, K. Emre, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 4. Bası, İstanbul 2017, s. 225 vd.; REİSOĞLU, Safa, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 18. Bası, İstanbul 2006, s. 247 vd.

174 EREN,*Fkret Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 22. Baskı, Ankara 2017, , s. 932.

175 HATEMİ, /GÖKYAYLA, s. 203 vd.;

176 ASLAN, s. 127; ÖZEL, s. 9.

177 ASLAN, s. 124.

178 GÜMÜŞ, Şerh, s. 67

179 OĞUZMAN / SELİÇİ / OKTAY ÖZDEMİR, s.197 vd. ; SİRMEN, A. Lale, Eşya Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2018, s.172 vd.; GÜRSOY, Kemal T./ EREN, Fkret/ CANSER/ Erol, Türk Eşya Hukuku, Ankara 1978, s. 253 vd.

6098 Sayılı TBK 219 la 231 maddeler arasında kullanılan “devr” kavramı zilyetlğn devr olup aynı zamanda teslm olarak anlaşılması gerekr¹⁸⁰. Ntekm 6102 Sayılı TTK 23/1-c ve 6502 sayılı TKHK m.8 vd. “teslm” kavramı kullanılarak satıcının ayıptan sorumluluğunun, malın teslm le başlayacağı düzenlenmiştir.

Bu genel açıklamalardan sonra knc el motorlu araçların teslmne gelnce, knc el motorlu araç menkul mal ntelklerine sahip olsa da, dğer menkullere göre değer ve taşıdıkları riskler neden le mülkiyetnn devr özel ve kendne özgü şekl koşullarına bağlanmıştır¹⁸¹. Bu kapsamda menkul mal ntelğnde olan knc el motorlu araçların mülkiyetnn devr, noterde yapılan satış şlemnn trafik tescl müdürlüklerine bldrlerek tescl kayıtlarına şlenmes suret le gerçekleşmektedir. Esasen burada asıl olan knc el motorlu aracın noterlkçe devr şlem ve aracın zilyetlğnn teslm le brlkte mülkiyetnn devr gerçekleşmekte olup trafik tescl müdürlüklerinde yapılan tescl şlem açıklayıcı ntelk

180 GÜMÜŞ, s. 67, YAVUZ, Tüketcnn korunması, s. 45,46, ŞAHİNİZ, s. 31;

Karşıt görüş çn bkz. EDİS, s. 47-49. Asl borçların fası maksadıyla br şeyn devredilmesi geniş manada yorumlanmalıdır. Teslm dışındaki dğer zilyetlğn devr türler de satıcının ayıba karşı tekeffül hükümlerinden sorumlu olması çn yeterlidir.; BİLGİN, s. 389

181 Yarg. HGK. 14.05.2019, E.2017/ 1555, K. 2019 / 561 Sayı kararında “ Motorlu araç hukuk bakımından taşınır br eşyadır. Taşınır eşya olan motorlu araçlar, taşıdıkları önem ve risk yüzünden hukuk düzen tarafından dğer taşınır eşyanın bağlı olduğu mülkiyet devr rejiminden farklı olarak daha sıkı şekl şartlarına tab tutulmuştur. Karayolları Trafik Kanununun (KTK) yürürlüğe grdğ 18.06.1985 tarihine kadar motorlu araçların mülkiyet devrlern düzenleyen br hüküm bulunmadığı çn bu alanda genel hükümler yan Meden Kanun ve Borçlar Kanununun taşınır satımı ve mülkiyetne lşkn hükümler geçerli d. Bu bakımdan aracın evvelce tescl edlmş olup olmamasının br rolü bulunmamaktaydı. Ancak KTK’nın 20/d maddesi le tescl edlmş motorlu araçlar bakımından mülkiyet devrnn öngören sözleşmelerin noterde yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Kamu hukukuna dayanan kısıtlamalardan brs olan, 2918 sayılı KTK’nın 24.12.2009 tarih ve 5942 sayılı Kanunun 1. maddesi le değışk 20. maddesnn (d) bendinde: “tescl edlmş araçların her çeşit satış ve devrlern, araç sahib adına düzenlenmiş tescl belgesi veya trafik tescl kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılacağı; noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devrlern geçersiz olacağı; satış ve devr şlemnn, sclne şlenmek üzere üç şgünü çersnde lgl trafik tescl kuruluşu le verg dairesine bldrileceğ, bu bldrmle brlkte alıcı adına trafik tescl şlemnn gerçekleşmiş sayılacağı” belirtilmiştir. Bu düzenlemeden de anlaşılacağı üzere tescl edlmş araçların her çeşit satış ve devrleri, satış ve devr yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, geckme faz, geckme zammı, vergi cezası ve trafik dar para cezası borcu bulunmadığının tespiti edlmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devr kısıtlayıcı herhangi br tedbir veya kayıt bulunmaması hâlinde, araç sahib adına düzenlenmiş tescl belgesi veya trafik tescl kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devrleri geçersizdir. Gelnen bu aşamada trafik sclnn hukuk ntelğ hakkında da kısa br açıklama yapılmalıdır. Trafik scl, devlet elyle resen tutulan, motorlu araçların teknik ve fizik özellikleri le üzerlerinde yer alan başta mülkiyet hakkı olmak üzere mutlak hakları ve çeşitli kısıtlamaları gösteren resm br kayıt sistemidir. Trafik scl, TMK’nın 7. maddesinde belirtilen resmî scllerden sayılırken, bu sclle dayanarak üretilen araç tescl belgeleri de (ruhsatname) aynı hükümde belirtilen resmî senetlerden sayılırlar. Dolayısıyla belgeledikler olguların doğruluğuna kanıt oluştururlar (Ertaş, Ş.: Trafik Sclnn Hukuk İşlevleri, İzmir Barosu Dergisi, Yıl:1982, Sayı:1., s.19.). Zira bu hükme göre aks kanıtlanmadıkça, resmî scl ve senetler, belgeledikler olguların doğruluğuna kanıt oluşturur.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :08.04.2020).

taşımaktadır¹⁸². Dolayısı ile knc el aracın mülkiyet noterlikçe yapılan devr ve beraberinde aracın zilyetliğinin teslim işlem sonucunda gerçekleşmektedir. Bu kapsamda knc el motorlu araçta satıcının ayıptan sorumluluğu¹⁸³ ve alıcının (tüketçinin) knc el aracı gözden geçirme ve hbar yükümlüğü, seçmiş haklarını kullanabilmesi ancak noterlikçe yapılan devr işlem ile birlikte aracın zilyetliğinin teslim ile başlamaktadır. Zira noterlikçe yapılan satış ve devr işlem ile knc el motorlu aracın mülkiyet alıcıya(tüketçiye) geçmekle birlikte knc el motorlu araç fiilen alıcıya(tüketçiye)teslim edilmemiş ise satıcının ayıptan sorumluluğunun doğması ve alıcının gözden geçirme ve hbar yükümlüğü, seçmiş haklarını kullanabilmesi süreç başlamayacaktır. Bununla birlikte knc el motorlu araç fiilen alıcıya teslim edilmiş ancak satış ve devr işlem 2018 sayılı KTK'nın 20/d. maddesine uyarınca noterlikçe yapılmamış ise yine motorlu aracın mülkiyet henüz alıcıya geçmemiş olduğundan ortada usulüne uygun yapılan fiilen edilen knc el motorlu araç sözleşmesi bulunmadığından satıcının ayıptan sorumluluğu ve alıcının gözden geçirme, hbar yükümlüğü ve seçmiş haklarını kullanabilme hakkı da doğmayacaktır.

B. İknc El Motorlu Aracın Ayıplı Olma Durumları

1. Genel Olarak

İknc el araçta ayıp kavramı, alıcının(tüketçinin) knc el motorlu araçtan gereği gibi faydalanmasını engelleyen madd, ekonomik ve hukuk olmak üzere her

---

182 Yarg. 17 HD. 16.09.2019, E. 2016/ 17237, K. 2019 / 7987 Sayılı kararında “Bunun yanında, 2018 sayılı KTK'nın 20/d maddesinde “Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirler, satış ve devr yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, geçme fazı, geçme zammı, vergi cezası ve trafik dar para cezası borcu bulunmadığının tespiti edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devr kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir” hükmünü çermektedir. Görüldüğü gibi Yasa'nın 20/d maddesinde tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirlerinin ancak noterler tarafından yapılacağı hükmüne yer verilmiştir. Ancak böyle bir satış ve devr işlemi araç üzerindeki mülkiyet hakkını devre elverişlidir. Bu devrin yöntemince aracın kayıtlı olduğu tescil müdürlüğüne bildirilmemesi yüzünden aracın tescil kaydında bir değişiklik yapılmaması satışa konu aracın mülkiyetinin geçişini engellemez ise de, anılan yasa maddesinde belirtilen türden resmî bir satış ve devr işlemi yapılmaksızın, satış işlemine dayalı olarak şileten sıfatının ve araç üzerindeki mülkiyet hakkının devredildiğinin kabulü mümkün değildir. (YHGK 06.05.2015 gün ve 2013/4-2288 E-2015/1319 K ve 06.05.2015 gün ve 2013/17-2197 E- 2015/1302 K sayılı lamları)”(www.snerjmevzuat.com.E.T. :11.04.2020)

183 Yarg. 13.HD. 26.09.2018, E.2016/ 6313-K.2018 / 8331 Sayılı kararında “ Davacı, dava konusu aracı 25/12/2009 tarihinde davalıdan satın almış olup aracın 02/06/2009 tarihinde bu satıştan önce hasar gördüğü sabit olduğuna göre ayıba karşı tekeffül hükümleri kapsamında davacının da davalıya rücu etmesinde sabsizlik yoktur.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :24.09.2020)

türlü kusur ve özürler fade etmektedir¹⁸⁴. Ayıptan sorumluluk se, satım sözleşmesine konu olan knc el motorlu araçta satıcı tarafından zkr ve vaat edilen özelliklerin bulunmamasından veya alıcının beklediğ yararları azaltan veya ortadan kaldıran noksanlıklardan satıcının sorumlu tutulmasıdır¹⁸⁵.

6098 Sayılı TBK 219 ve 6502 Sayılı TKHK 8. maddesinde ayıplı mal tanımına ve ayıp kabul edilen hususlara yer verilmiştir. Özellikle 6502 Sayılı TKHK. 8. maddesinde ayıplı malın nitelikler üç gruba ayrılarak açıkça sayılmıştır. Bu kapsamda knc el motorlu araçta brnc grup ayıplar “ *taraflarca kararlaştırılan özellikler*” şeklinde fade edilen satıcı ve tüketici arasında kararlaştırılan nitelik ve vasıflardaki eksikliklerden kaynaklı ayıplardır¹⁸⁶. İknc grup ayıplar se, knc el motorlu araçta genel olarak “ *lüzumlu vasıflar*” olarak sınıflandırılacak niteliklerin olmamasından kaynaklanan ayıplardır¹⁸⁷. Bu k tür ayıplara 6098 Sayılı TBK 219. maddesinde de benzer fadelerle yer verilmiştir. Üçüncü gruba gren ayıplar se, 6098 Sayılı TBK 219. maddesinde açıkça düzenlenmeyen 6502 sayılı TKHK’da düzenlenmiş olan ancak uygulama olanağı knc el motorlu araçlarda pek mümkün olmamakla birlikte knc el aracın montajından kaynaklı ayıplardır¹⁸⁸ .

6502 sayılı TKHK ayıplı fada satıcı ile tüketici arasında yapılan sözleşmeye esas alarak 1999/44 sayılı AB. Yönerges ile uyumlu hale gelmiş ve ayıplı faulty sözleşmeye aykırılık durumu olarak kabul etmiştir. 6502 Sayılı TKHK 8/3. maddesi ile ayrıca ayıp kavramını genişleterek tüketiciye 6098 Sayılı TBK’ya göre daha fazla koruma alanı sağlamıştır¹⁸⁹. Böylece knc el motorlu araçlarda gerek TBK ve gerekse TKHK’da ayıp kapsamında sayılan hususların varlığı halinde satıcının sorumluluğu doğacaktır.

6502 sayılı TKHK 8/2 maddesi ayıp kabul edilebilecek bir takım kriterler ortaya koymuştur. Satılarda knc el motorlu araçta sayılan bu kriterlerin bir veya

184 ASLAN, s. 104; ZEVKLİLER/AYDOĞDU, s. 104; DERYAL, Yahya : Tüketici Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi Ankara 2008, s. 83.

185 TANDOĞAN, s. 163; ASLAN, s. 104- 105; ERDOĞAN, s. 54; HATEMİ /SEROZAN /ARPACI, s. 86; EDİS, s. 8; YAVUZ, Tüketicinin korunması, s. 96 vd; YAVUZ, Cevdet, Tüketicinin Ayıplı Mal ve Hizmetlere Karşı Korunması(TKHK. m. 4), Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman ‘ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s., s. 1296; ARAL, s. 114.

186 TANDOĞAN, s. 158; GÜMÜŞ, Şerh s. 69; YAVUZ, Tüketicinin korunması s. 523.

187 ARAL/AYRANCI, s. 107; EREN, Genel Hükümler s. 1048.

188 ZEVKLİLER/AYDOĞDU, s. 104; REİSOĞLU, s. 281-291

189 ASLAN, s. 11; ARAT, Ayşe, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Getirdiği Yenilikler, Konya Barosu Dergisi, S. 25,2014, s. 42.

brkaçının bulunması halinde mal ayıplı olarak kabul edilebilmektedir. İknc el araçların satışında da br aracın ayıplı kabul edilebilmesi bakımından bu krterler göz önünde bulundurulur. Bu kapsamda 6502 sayılı TKHK' nın 8/2 maddesine göre, *“Ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda, nternet portalında ya da reklam ve lanlarında yer alan özelliklerinden br veya brden fazlasını taşımayan; satıcı tarafından bldrlen veya teknk düzenlemesinde tespt edilen ntelğe aykırı olan; muadl olan malların kullanım amacını karşılamayan, tüketecnn makul olarak bekledğ faydaları azaltan veya ortadan kaldıran madd, hukuk veya ekonomk eksklkler çeren mallar da ayıplı olarak kabul edlr.”*

Ayrıca 22.03.2019 tarihinde yürürlüğe giren İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmeliğn 15 ve 16. Maddelerinde ayıp konusunda brtakım krterler belrlemştir.

2. İknc Motorlu El Aracın Tanıtma ve Kullanma Kılavuzunda Belrtlen Ntelklern Bulunmaması

Satıcı, sözleşme kurulmadan önce veya sözleşme sırasında satışa sunduğu knc el motorlu araçta belrl özelliklern var olduğunu vaat edebilir. Bazı hallerde sözleşme kurulduktan sonra da knc el motorlu araçta belrl ntelklern bulunduğu vaad mümkündür¹⁹⁰. Satıcı, knc el motorlu araçta bulunduğunu vaat ettğ ntelkler, sözlü veya yazılı yapabileceğ gb, knc el aracın tanıtım kartında veya reklamlarında da yapabilir¹⁹¹

Tüketec ekonomk, blg ve deneyim yönü le satıcılara göre daha zayıf konumda bulunduklarından kanun koyucu tarafından korunması yoluna gdlmiştir. Tüketec satılan mal le lgl satıcı tarafından gerek fiyatı gerekse malın kaltes ve özellikler bakımından blglendrlmes gerekr¹⁹². Tüketcler satılan malın fiyatı ve özelliklern malın üzerinde bulunan etiketn ncelemek suret le satıcılar tarafından blglendrlmektedirler¹⁹³ .

---

190 KAHVECİ, s.14

191 ASLAN ,s. 131

192 AKAN, Perran: Tüketec ve Tüketecnn Korunması, 1995, s. 11

193 ÖZGÜL, Engn/ AKSULU, İkbāl, “Ambalajlı Gıda Ürünlerinde Tüketclern Etiket Duyarlılığındak Değşmler”, Ege Akademk Bakış Dergs, C.6, S. 1, Y. 2006, s. 1-9.

6502 sayılı TKHK 54. maddesinde tüketiciler aydınlatılması için etikette bulunması gereken hususları açıkça saymıştır. Ayrıca İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmeliğin “İknc el motorlu kara taşıtlarının tanıtımı ve lanı “ başlıklı 13. maddesinde knc el motorlu araçların etiket ntelğinde olan tanıtım kartında bulunması gereken hususları ayrıntılı olarak sıralamıştır. Söz konunu düzenlemenn lk fıkrasına göre satışa sunulan knc el aracın üzerinde kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde araca ilişkin tanıtıcı tüm bilgilerin güncel olarak yer aldığı bir tanıtım kartı bulundurulması zorunludur.

Maddenn knc fıkrasına göre, tanıtım kartında knc el motorlu araca ilişkin bulunması zorunlu bilgilerin neler olduğu ayrı ayrı sayılmıştır. Söz konusu düzenlemeye göre;

- Marka ve model ile model yılı,
- Rakam veya harflerinin bir kısmı karartılmak suretiyle motor ve şası numarası,
- Plaka numarası,
- Yakıt türü,
- Klometres,
- Satış fiyatı,
- Boyalı ve değişen parçaları,
- Ntelğ belirtilmek suretiyle hasar kaydı,
- Üzerinde rehn veya hacz gibi şerhlerin bulunup bulunmadığı,
- Değişen parça, hasar kaydı, rehn ve hacz gibi bilgilerin ilgili sistemlerden temin edildiği tarih ve saat,

Bilgilerin tanıtım kartında yer verilmesi gerekir.

Bu kapsamda tüketicinin satın aldığı knc el motorlu araç, İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelik gereği tanıtım kartında bulunduğu bildirilen özellikler taşıyor ise veya tanıtım kartında tüketiciye yanıltıcı bilgiler veriyor ise ayıplı olduğu kabul edilmesi gerekir¹⁹⁴ .

---

194 DERYAL/ KORKMAZ, s. 96.

3. İknc El Motorlu Aracın Reklam, İnternet, Görsel ve Yazılı İlanlarda Belrtlen Özellklern Bulunmaması

Pyasadak knc el motorlu araç bolluğu ve çeştlğnn artmasıyla brlkte knc el motorlu araç satıcıları, bu araçları pazarlama ve gelr elde etme amacı le br çok yol ve yöntemler kullanmaya başlamışlardır. Br ürün olarak İknc el motorlu araç, ne kadar çok geniş ktleyle ulaşır ve alıcıların/tüketenn aklında kalablır se satılma htmal de artacaktır. Satıcıların, knc el motorlu araçlarını geniş ktlelern blg ve görgüsüne sunabldğ yolların en önemls se reklamlardır. Reklamların temel görev satılan knc el motorlu araçla lgl blgler, alıcılara/tüketcilere ulaştırmaktır¹⁹⁵. Reklamlar le tüketcler, knc el motorlu araçları tanıma, karşılaştırma ve aralarında terch ve beğenlerne göre sınıflandırablme olanağı sağlaması bakımından özellikle teknolojinin gelişmes ve nternet ağının en ücra yerlere kadar ulaşması neden le gttkçe, knc el motorlu araçların alım satımında daha da öneml hale gelmiştir¹⁹⁶.

Reklam, kısaca derg, gazete, radyo, televizyon veya nternet vb. araçlarla br mal veya hzmet alıcılara tanıtmı faaliyetdr¹⁹⁷. 6502 Sayılı TKHK 61. Maddesinde tcar reklam şu şekilde tanımlanmıştır: “*tcar reklam, tcaret, ş, zanaat veya br meslekle bağlantılı olarak; br mal veya hzmetn satışını ya da kralanmasını sağlamak, hedef ktleyle oluşturanları blglendirmek veya kna etmek amacıyla reklam verenler tarafından herhangi br mecraada yazılı, görsel, ştsel ve benzer yollarla gerçekleştirilen pazarlama letşm ntelğndek duyurulardır.*”

Aynı tanım Tcar Reklam ve Haksız Tcar Uygulamalar Yönetmelğ¹⁹⁸ (TRHTUY) 4/n maddesinde de yapılmıştır. TRHTUY 5. maddesinde reklamlarda dkkat edlmes gereken temel lkeler ayrıntılı olarak belrlenmiştir. 6502 sayılı TKHK 61/3 maddesne göre se, “*tüketcy aldatıcı veya onun tecrübe ve blg noksanlıklarını stsmar edc, can ve mal göre, “her türlü letşm aracında sesl, yazılı ve görsel olarak örtülü reklam yapılması yasaktır.*”

195 ÖNCEL TAŞKIRAN, Nurdan/ BOLAT, Nursel, “Reklam ve Algı İlşks: Reklam Metnlerinn Alımlanmasında Duyu Organlarının İşlevler Hakkında Br İnceleme”,Beykent Ünverstes Sosyal Bİmler Dergs, C.6 S.1 Y.2013, s. 51

196 AKAN, s. 18

197 ÖZDEMİR, Hayrunnsa, “ Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketcilerin Korunması ” , AÜHFD, C. 53 S.3 Y.2004, s 65 vd.; ASLAN, s.259 vd.

198 RG.10.01.2015, S.29232

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğn 13/3-b maddesne göre knc el araç tcaret yapan şletmelern, lanlarında üçüncü kşler yanıltıcı blg ve belgelere yer vermemes br yükümlülük olarak düzenlenmştr. Söz konusu yönetmelğe göre aldatıcı reklamın, üçüncü kşler yanıltıcı blg ve belge çeren reklamlar olduğu fade edlmştr.

Satıcılar yaptıkları reklamlar le, alıcıları/tüketeler, yanlış ve yanıltıcı veya eksk blgler le aldatablrlr¹⁹⁹. Bu durum aldatıcı reklam olarak fade edlmekle brlkte 6502 sayılı TKHK'da ve yönetmelkte aldatıcı reklamın tanımı yapılmamıştır.

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğn 13.maddenn üçüncü fıkrasına göre knc el motorlu kara taşıtının elektronik ortamda tanıtılması halnde knc fıkrada belrtlen blglern yanında knc el motorlu araç tcareyle ştgale eden şletmenn yetk belges numarasına da elektronik ortamda yer verlr. Bu kapsamda nternet ortamında örneğn, knc el motorlu araçların satışın yapıldığı br nternet stesnde, knc el motorlu araç satışı yapan br oto galers, knc el motorlu araca lşkn verdğ landa, maddenn knc fıkrasında knc el motorlu araca lşkn yer verilmes zorunlu blglern yanında şletmesne at yetk belges numarasına da satış lanında yer vermes gerekr.

Bu kapsamda knc el motorlu araçlara lşkn reklam, lan veya nternet portalında verilen blg ve açıklamalar yanlış veya yanıltıcı ntelkte olmaması gerekr. Reklam, lan veya nternet portalında var olduğu fade edilen özellikler, knc el motorlu araçta bulunmaz se, bu takdrde knc el aracın ayıplı olduğunun kabul edlmes gerekr²⁰⁰. Ntekm bu halde satıcının ayıptan dolayı sorumlu olduğuyargıtay tarafından verilen br karar le şu şekilde fade edlmştr;

*“Mahkemece, yapılan yargılamaya ve benmsenen blrkş kök ve ek raporlarına göre, araçtak ayıbın (tamrat ve dıştan boyama şlemlernn) çıplak gözle bakıldığında tespt edlemeyen gzl ayıp olmasına karşın bu şekilde **davalının araç çn verdğ nternet lanında belrtldğ gb aracın tamamen hatasız ve kazasız olmadığı, bu hususun davacı alıcıyı hataya düşüren yanıltıcı blg olduğuy gerekçesyle aracın satış bedelnn davacıya adesne ve araçtak akü problemnn gzl ayıp ntelğnde olup zorunlu***

199 ÖZDEMİR, Reklam, s. 71 vd.

200Yarg.19.HD,11.09.2018, E.2017/ 1898-K.2018 / 4043(www.snerjmevzuat.com.E.T:21.09.2020)

masraf olmasına karşın tamr bedelnn 454,30 TL olduğu anlaşıldığından davacının sunduğu faturaya tbar edlmeyerek davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, hüküm davacı ve davalı vekllernce süresnde temyz edlmıştır. Dosyadak yazılara kararın dayandığı dellllerle gerektrc sebeplere, dellllern takdrnde br sabetszlk bulunmamasına göre, taraf vekllernn yernde görülmeyen bütün temyz trazlarının reddyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün onanmasına”

4. Muadl Olan Malların Kullanım Amacını Karşılammaması

Muadl olan malların kullanım amacını karşılamaması le kastedlen knc el motorlu araçtak lüzumlu vasıflardak eksklktr. Bu lüzumlu vasıflar, satıcı tarafından ayrıca bldrlmesne gerek olmadan dürüstlük kuralı gereğ knc el motorlu araçta bulunması gereken vasıflardır. Örneğn knc el motorlu araçta koltukların tam olması, dreksyon, fren, gaz ve debryaj pedallarının bulunması bu kapsamda kabul edleblr. Muadl olan mal aynı teknolojiye sahp başka knc el motorlu araçlar olarak da görüleblr²⁰¹. 6502 sayılı TKHK 8/2 maddesne göre, “*tüketcnn makul olarak bekledğ faydaları azaltan veya ortadan kaldıran madd, hukuk veya ekonomk eksklkler de ayıp sayılır.*” Satın alınan knc el motorlu araçta ortalama br tüketcnn beklentler “*Makul olarak bekleme*” olarak kabul edlmes gerektr²⁰². 6098 Sayılı TBK 219. maddesnde makul olarak bekleme fadesne yer verilmemiş, buna karşın, satıcı knc el motorlu araçtak maddenn lk fıkrasında sayılan ve ayıp kabul edilen hususlar lüzumlu vasıf olarak kabul edilerek maddenn knc fıkrasına göre eksklğ halnde varlığından haberdar olmasa dah satıcının sorumlu olacağı düzenlenmiştir.

5. Karneden Kurtuluş

6502 sayılı TKHK 9/2 maddesnde, satıcının reklam açıklamalarından sorumluluğuna lşkn kurtuluş karnesn düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre, “*satıcı, kendsnden kaynaklanmayan reklam yoluyla yapılan açıklamalardan haberdar olmadığını ve haberdar olmasının da kendsnden beklenemeyeceğn veya yapılan açıklamanın çerğnn satış sözleşmesnn akd anında düzeltilmiş olduğunu veya satış sözleşmes kurulma kararının bu açıklama le nedensellk bağı çnde olmadığını spatladığı takdrde açıklamanın çerğ le bağı olmaz.*”

201 GÜMÜŞ, Şerh, s. 90; ATAMER/BAŞ, s. 25

202 ASLAN, s. 119

İknc el araç satışında reklamlarda satıcıya getiren 6502 sayılı TKHK 9/2 maddesinde kurtuluş karnesi, 1999/44 sayılı AB Yönergesi 2/4 maddesine uygun olarak düzenlenmiştir²⁰³ .

6. İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğe Göre Ayıplı Haller

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmeliğın “İknc el motorlu kara taşıtı tcarende garant ve ayıplı mal” başlığı altında 15/1. maddesinde “*motor, şanzıman, tork konvertörü, dferansyel ve elektrk sstem, satış tarihnden tbaren üç ay veya beş bn klometre, knc elmotorlu kara taşıtı tcaretle ştgäl eden şletmenn garantis altındadır. İşletme, garant kapsamına gren hususları sgorta yaptırmak suretile karşılayabl*”, şeklinde düzenleme le ayıp kabul edilecek hususları sıralamış ve bu hususların şletmenn garantis kapsamında olduğunu açıkça fade edlmştir.

Maddenn knc cümlesinde; “*İşletme, garant kapsamına gren hususları sgorta yaptırmak suretile karşılayabl*”, şeklindek düzenleme le ayrıca sayılan hususların dışında kalan ve garant kapsamına grmeyen durumlar hakkında da şletmenn sgorta yaptırmak suret le garant kapsamına alabileceğ ve böylece bu hususlarında taraflarca ayıp olarak sözleşmede belrlenebileceğ fade edlerek yönetmelkte ayıbın kapsamının taraflar arasında yapılacak sözleşme le genişletilebileceğ düzenlenmiştir.

7. İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmelğe Göre Ayıplı Kabul Edilmeyen Haller

İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Tcaret Hakkında Yönetmeliğın “*Garant kapsamına grmeyen hususlar* ” başlığı altında 16/1. maddesine göre knc el otomobl ve araz taşıtının satışında aşağıda sayılan parça, durum, şlem ve arızalar garant kapsamı dışındadır:

- Model yılına göre sekz yaşın veya yüz altmış bn klometrenn üzerndek taşıtlar.

---

203 1999/44 Sayılı Yönergeın 2. maddesi çn bkz. ATAMER/BAŞ, s. 21

- Satış sırasında alıcı tarafından bildirilen işletme tarafından belgelendirilen arıza ve hasarlar.
- Ekspertiz raporunda belirtilen arıza ve hasarlar.
- Aracın olağan kullanımı nedeniyle kayışlar, egzoz, amortör, debriyaj, ön dişli takımı, fren balataları ve pabuçları, diskler, contalar gibi parçalarda meydana gelen aşınma ve yıpranmalar.
- Garant kapsamındaki bir parçada meydana gelen arızanın doğrudan sonucu olarak hasar görmedikçe veya zay olmadıkça; bujiler, katalitik konvertörler, hava filtresi, yağ filtresi, yakıt filtresi, cam silcek lastikleri, klima devresinin doldurulması için kullanılan maddeler, lave edilen yağlar, soğutma sıvıları, fren sıvıları ve diğer katkı maddeler.
- Garant kapsamındaki bir parçada meydana gelen arızanın doğrudan sonucu olarak hasar görmedikçe veya zay olmadıkça, koltuk aksesuarlarının temizlenmesi ve onarılması dâhil olmak üzere kaportanın ve kabının olağan bakımı için yapılan masraflar.
- Kaporta şerhleri, süslemeler, paspaslar, lastikler, jantlar, akü, farlar, park lambaları, camın ve farların kırılması veya çatlaması.
- 15 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilenler hariç olmak üzere elektronik parçalar ve komponentler.
- Parça değişimi yapılarak veya yapılmaksızın düzenli önleyici işlemler, kontroller ve ayarlamalar.
- İkaz lambaları sistem arızası gösterdiği halde aracı kullanmaya devam etmemi veya bilerek veya bilmeyerek uygun olmayan ya da kalitesiz yağların veya yakıtın kullanılmasının sebep olduğu arızalar.
- Hatalı kullanım, kaza, hırsızlık, hırsızlık girişimi, yangın, fırtına, vandallık veya doğal afetler nedeniyle hasar gören veya zay olan parçalar.
- Taşıtın hatalı kullanılması veya uygun olmayan bir şekilde kullanılmasının veya aracın gereği gibi çalışması için gerekli olan sıvıların donmasının sebep olduğu arızalar.
- Bakım işlemlerinin muayene ve bakım planına uygun olarak yapılmaması nedeniyle meydana gelen arızalar.

- Satış sonrasında taşıta yapılan herhangi bir eklent nedeniyle oluşan hasar ve arızalar.
- Tescil belgesinde “Trafikten çekilerek tescil kaydı kapatılmıştır.” şerh bulunan taşıtlar.

Maddede sayılan parça, durum, işlem ve arızalara ilişkin sayılan hususların yönetmelğe göre aynı zamanda ayıp olarak da değerlendirilmediği anlaşılmaktadır. Ancak yönetmeliğin bu maddesinde sayılan hususların garant kapsamı dışında kalmasına karşın gerek 6098 Sayılı TBK ve gerekse 6502 sayılı TKHK’ya göre ayıp kabul edilmesi halinde yönetmelik hükümleri değil 6098 Sayılı TBK ve 6502 sayılı TKHK hükümlerinin uygulanması gerekir. Nitekim Yönetmeliğin 15/8 maddesinde knc el motorlu araçların satışında tüketicilerin 6502 sayılı Kanunun ayıplı mal ve hizmetlere ilişkin haklarının saklı olduğu ifade edilmiştir.

C. İknc El Motorlu Araçta Ayıbın Önemli Olup Olmaması

6098 Sayılı TBK 219/1 maddesinde; “*kullanım amacı bakımından değeri ve alıcının ondan beklediği faydaları ortadan kaldıran veya önemli ölçüde azaltan madd, hukuk ya da ekonomik ayıpların*”, şeklindeki ifade ile satıcının ayıptan sorumlu olabilmesi için satılan knc el motorlu araçta bulunan ayıbın önemli olması gerekir. Önemli ayıp kavramı ile anlaşılması gereken alıcının knc el motorlu araçta bulunan ayıbın varlığını bilmesi durumunda satış sözleşmesini yapmayacağı veya daha düşük bir bedel ile satın almasını sağlayacağı türden ayıplardır²⁰⁴. Dolayısıyla le TBK’ya göre, satıcının knc el motorlu araçta bulunan madd, hukuk veya ekonomik nitelikte olan ayıplardan sorumlu olabilmesi için söz konusu ayıpların, alıcının knc el motorlu araçta beklediği faydaları ortadan kaldıran veya önemli oranda azaltması gerekir.²⁰⁵ Aksi takdirde alıcının kullanım amacı bakımında knc el motorlu araçta beklediği faydaları ortadan kaldırmayan veya önemli oranda azaltmayan nitelikteki ayıplar önemsiz ayıplar olarak kabul edildiğinden, bu tür ayıplardan satıcı TBK’ya göre sorumlu olmayacaktır²⁰⁶.

204 GÜMÜŞ, s. 75; ASLAN, s. 135; ŞAHİNİZ, s. 51; ÇABRİ, şerh, s. 194; AYDOĞDU, Tüketici hukuku, s. 144

205 ASLAN, s. 135; Bununla birlikte öğretilde, ayıbın önemli olmasının yalnızca alıcının kullanım amacı ile sınırlı olmadığı, satıcının zkr ve vadede bildirilmiş vasıflarında önemli olması gerektiği ileri sürülmektedir (bkz: EDİS, s. 72; ARBEK, s. 173)

206 OLGAC, s. 144; ZEVLİLER/ÖZEL, s. 160; ARAL/AYRANCI, s. 122; EDİS, s. 72-74; ÇABRİ, s. 194-195; TUNÇOMAĞ, s. 123-125; YAVUZ, Tüketicinin korunması, s.73 vd.; Aksi görüş için bkz. AYDOĞDU/KAHVECİ se; TBK m.219’da bahsedilen ayıp kavramının diğer kanunlar ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği, önem olmaya ayıplardan da satıcının sorumlu

Ayıp kavramının yer verildiği bir başka düzenleme olan 6502 sayılı TKHK 8/2. maddesinde ise ayıbın; “tüketici makul olarak beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddeler, hukuk veya ekonomik eksiklikler” olduğu ifade edilerek ayıbın önemli olması kavramına yer verilmemiştir. TBK 219/1 maddesinde kullanılan “beklediği faydaları .....önemli ölçüde azaltan” ifadesi ile ayıbın önemli olması aranırken TKHK 8/2. Maddesinde “tüketici makul olarak beklediği” ifadesi ile daha objektif ölçüler ortaya koyan “makullük” kavramına yer verilmiştir. Dolayısıyla ise satıcıdan kendi el motorlu araç alan tüketici karşılaştığı ayıbın önemli olması değil makul olarak beklediği faydaları azaltması veya ortadan kaldırması gerekir²⁰⁷. Bu kapsamda TKHK’ya göre ayıbın önemli önemsiz olmasından ziyade makul beklentiler karşılayıp karşılamadığı önem arz etmektedir. Ayıp, tüketici makul beklentilerin azaltan veya ortadan kaldıran eksiklikler ayıp olarak kabul edilmektedir²⁰⁸. Bununla birlikte TMK 2. maddesine göre dürüstlük kuralı gereği tüketici sözleşmeyi devam ettirmesinden kendinden beklenenden hallerde, ayıplar, önemsiz ayıp olarak kabul edilmektedir²⁰⁹. Diğer bir ifade ile önemli ayıbın varlığı halinde alıcının dürüstlük kuralı gereği kendi el aracı kabul etmesinden kendinden beklenmeyeceği bir durum olarak kabul edilmesi gerekir. Bu kapsamda TMK 2. maddesindeki dürüstlük kuralına aykırı olmamak koşulu ile önemsiz ayıbın varlığı halinde tüketici satış bedelinden indirim, tazminat veya onarım talep etme hakkını kullanabilir²¹⁰. Örnek olarak, otomobilin kaportasında bulunan küçük bir lekelenin varlığı önemsiz ayıp kapsamında değerlendirilmelidir. Böyle bir ayıbın varlığı halinde ise satıcının sorumluluğuna girmek dürüstlük kuralına aykırılık oluşturur. Buna karşın kendi el aracın aşırı yağ tüketmesi veya aracın arıza yapmasına rağmen arıza gösterge panelinin bu durumu göstermemesi önemli ayıp kapsamında kabul edilmektedir²¹¹.

---

olacağı, önemli olmayan ayıbın alıcının seçimi haklarının kullanılması ile ilgili olduğunu ler sürmektedir (AYDOĞDU/KAHVECİ s. 146-147)

207 ÇABRİ, s. 195,196; AYDOĞDU/KAHVECİ, s. 148,149; ATAMER/BAŞ, s. 26; TİRYAKİ, s. 106; SEROZAN, s. 588;AYDOĞDU,Tüketici hukuku, s. 144; YILDIRIM, s.259

208 KARA, s.730 Yazar göre ayıp önemli olma da alıcıya sözleşmeden dönme veya satılanın yenisine değiştirme hakkını kullanabilmesi gerekir.Bununla birlikte YAVUZ, TKHK’da bir düzenleme olmasa da ayıbın önemli olması gerektiğini ler sürmektedir bkz. YAVUZ, tüketici, s s.1297; DOĞAN, s. 188

209 GÜMÜŞ, s. 75

210 AYDOĞDU, s. 144; AYDOĞDU/KAHVECİ, s. 149; ÇABRİ, s.196

211 Yarg. 13.HD, 25.06.2019, E.2018/ 489-K 2019 / 7685 Sayılı kararında; “Davacı, 23.12.2011 tarihinde davalıdan dava konusu otomobil satın aldığını, dava konusu bu otomobilde araç henüz 1300 km yol katetmişken sürücü bilgilendirme arızasının ortaya çıktığını, dava konusu aracın aşırı yağ tüketim bulunduğunu, bu önemli ayıbın yanında far yıkama sistemi, sağ cam sleceği fiskeyes, emniyet kemeri, hız sabitleme sistemi ve araç zolaşyon parçaları gibi bir çok farklı bölümünde de

D. İknc El Motorlu Araçta Alıcı Tarafından Ayıbın Varlığının Blnmemes

6098 Sayılı TBK “*Alıcının bldğ ayıplar*” başlığı altında 222. maddesinde; “*Satıcı, satış sözleşmesinin kurulduğu sırada alıcı tarafından blnen ayıplardan sorumlu değildir. Satıcı, alıcının satılanı yeterince gözden geçirmekle görevleceği ayıplardan da, ancak böyle bir ayıbın bulunmadığını ayrıca üstlenmişse sorumlu olur*”, şeklinde düzenleme ile paralel düzenlenen 6502 Sayılı TKHK “*İspat yükü*” başlığı altında 10/2. maddesinde; “*Tüketicinin, sözleşmenin kurulduğu tarihte ayıptan haberdar olduğu veya haberdar olmasının kendinden beklendiği hâllerde, sözleşmeye aykırılık söz konusu olmaz. Bunların dışındaki ayıplara karşı tüketicinin seçmlik hakları saklıdır*”, şeklindeki düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere ayıplı iknc el aracın, satın alınması sırasında alıcının veya tüketicinin bldğ, ayıplardan satıcı sorumlu olmayacak aks takdirde sorumlu olacaktır²¹². Alıcı sözleşmenin kurulması anında ayıbın varlığını görüyor ve buna rağmen blerek iknc el motorlu aracı satın alıyor ve artık satıcının ayıptan sorumluluğundan bahsedilemez. Bu

arızaların ortaya çıktığını, servis tarafından yapılan tamir ameliyelerinden de netice alınamayıp bir çok arızanın halen devam ettiği, dava konusu otomobilin bu halyle ayıplı bir ürün olduğunu ler sürerek ayıplı aracın ayıpsız msl le değışme, bunun mümkün olmaması halinde se araç için ödenmiş olan bedelin adesine karar verilmesi stemştir. ....İlk derece yargılama makamınca, dosya kapsamında görüşüne başvurulana blrkş raporu tespt ve mütalaalarına da dayanılmak suretile davanın kabulü ile, öncelikle msl le değıştirilmesi, mümkün olmadığı takdirde 91.279,81 TL'nin ödeme tarih olan 23/12/2011 tarihinden itibaren şleyecek reeskont faz ile birlikte davalı ... Elektromekank Yed. Par. Otom. İnş. San. Tur. Tc. Ltd. Şt.'den alınıp davacıya verilmesi karar verilmiştir;

.....Davacı'nın dava dilekçesindeki talep aracın ayıpsız msl le değışme, bunun mümkün olmaması halinde se araç bedelinin adesine hükmedilmesi yönündedir. Davalının bu talebinin terdit bir talep mahyetinde değerlendirilmesi halinde terdit taleplerden öncelikli olanı se dava dilekçesinde ilk olarak ler sürülmüş olması hasebyle dava konusu aracın ayıpsız msl le değışme talebidir. Bu mınvalde somut olay değerlendirildiğinde tüketicinin seçmlik hakkını msl le değışme yönünde kullanmış olduğunu kabulü ancak bununla birlikte tüketicinin seçmlik hakkını hang yönde kullandığı hususunda tereddüt var se de, davacıya bu talep hakkında değışme hakkını mı, ya da sözleşmeden dönme hakkını mı kullanacağı hususu açıklattırılmak suretile sonuca gidilmesi gerekr.... “(www.snerjmevzuat.com.E.T:16.01.2021)

212 Yarg. 13.HD, 02.10.2019, E. 2016/ 26690 -K 2019 / 9299 Sayılı kararında “davalı taraf savunmasında, oto pazarında yanlarına gelen şahıslara, aracın hasarlı olduğunu bildirirken bu yüzden hasarlı olan aracın değeri altında davacıya satıldığını beyan ettiği anlaşılmaktadır. Dosya kapsamından, dava konusu aracın oto pazarından alınmış olduğu anlaşılmış olup, taraflarca dava konusu araca at herhangi bir satış lanından bahsedilmemiş, dosyaya da buna dair herhangi bir delil sunulmamıştır. Bu durumda davalı taraf, satış öncesinde davacıyı aracın ağır hasarlı olduğu konusunda bilgilendirirken veya davacının bu hususu bildirirken spatlayamamıştır. Mahkemece HDİ sgortaya müzekkere yazılarak dava konusu ayıplı aracın hasar kayıtları, kasko belgeler ve tramer kayıtları stemmiş, cevaben; araçta 15.07.2013 tarihli ağır hasar toplamının 10.857,58 TL olduğu, sgortalı araçta yapılan inceleme sonucu aracın ön tampon, ön kaput, sağ ön çamurluk, ön cam, sağ ön kapı, sağ ön drek, sağ arka çamurluk kısımlarından hasarlı olduğu tespt edilmiş ve hasarın tutanakta belirtilen çarpışma sonucu oluşabileceği kanaatinde oldukları bildirilmiştir. Satışa konu araç hukuk ayıplıdır. Satıcı, ayıpların varlığını bilmesi ile onlardan sorumludur ve satıcının ayıba karşı tekeffül borcu bulunmaktadır. Bu nedenle davacı; TBK'nın 219. ve devamı maddelerinde düzenlenen ayıptan sorumluluk hükümlerine göre akd olan davalıdan uğradığı zararları stemekte haklıdır.” (www.snerjmevzuat.com.E.T:17.01.2021)

durumda TBK 227 ve TKHK 11. maddesinde alıcı/tüketiciye sağlanan seçmlik hakları kullanamazlar²¹³. Kaldı ki alıcının/tüketicinin bldğ veya bilmesi gerektiğ ayıplardan dolayı satıcının sorumluluğuna başvurmak ynyet kuralları ile de bağdaşmaz.

Özellikle knc el motorlu araçta internet yolu ile lan edilen satışlarda, galeri, oto pazarı gibi yerlerde araç üzerinde bulunan etikette araçta bulunan ayıpların açıkça yazılması durumunda veya aracın teslim sırasında yaptığı bastırma ve inceleme ve gözden geçirmek ile görülecek ayıplara rağmen alıcı veya tüketici knc el aracı alması durumunda satıcı sorumlu değildir²¹⁴.

Alıcının bilmediği veya haberdar olmasının kendisinden beklenmediği knc el motorlu araçta bulunan ayıbın satıcı tarafından bildirilen ayıptan farklı bir ayıp çıkması durumunda satıcı sorumlu olması gerekir. Zira bildirilen ayıp ile gerçekte ortaya çıkan ayıp arasında herhangi bir benzerlik ve ilişki bulunmamaktadır²¹⁵. İknc el aracın emsallerine göre daha düşük bir bedel ile satın alınması araçta bulunan ayıpların satıcı veya tüketici tarafından bildirildiği ve kabul edildiği anlamına gelmez²¹⁶. Buna karşın alıcının veya tüketicinin knc el motorlu araçta bildirilen ayıplardan dolayı satıcının sorumluluğuna gidilemez²¹⁷.

Satış sözleşmesinin kurulduğu sırada alıcının bildirilen ayıplardan satıcının sorumlu olmayacağına ilişkin TBK 222/1. maddesindeki hükme benzer olarak tüketicinin bilmesi gereken ayıplardan tüketicinin sorumlu olmayacağı TKHK 10/f.2 maddesinde kabul edilmiştir. Buna göre satıcının sorumluluktan kurtulabilmesi için

²¹³ZEVKLİLER/ÖZEL, s.163; ÇABRİ, Şerh, s. 211; TANDOĞAN C.1, s. 174; Yavuz, Tüketicinin korunması, s.99; ZEVLİLER, Aydın/AYDOĞDU, Murat/ PETEK, Hasan, Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkiler, 6. Bası, Ankara 1998, sf. 92-93

²¹⁴ ÇABRİ, Şerh, s.212; AYDOĞDU, s. 164; ATAMER/ BAŞ, s.33

²¹⁵ ÇABRİ, Şerh, s.212; GÜMÜŞ, Şerh, s. 100

²¹⁶ ZEVLİLER/ÖZEL, s.163; Yarg. 13.HD, 12.03.2020, 2018/ 2082-2020 / 3273 (www.snerjmevzuat.com.E.T:17.01.2021)

²¹⁷ Yarg. 13.HD, 20.01.2014, E.2013/ 21265-K.2014 / 1286 Sayılı kararında” Davacı, eldeki davası ile araçta boya dökülmesinin üretim hatası olduğunu belirterek terdidi talepte bulunmuş, davalı davanın reddini dileyiş mahkemece araçta kusurun üretimden kaynaklı ayıp olduğunun kabulü ile araçta meydana gelen zararın davalıdan tahsilne hükmedilmiştir. Davacı dava konusu aracı 27.07.2012 tarihinde dava dışı tüzel kişiden knc el olarak satın almıştır. Dosya arasında mevcut 03.07.2012 tarihli servis fişinde ise davanın aracı satın almadan önce bizzat yetkili servise götürülerek araçta vernik atmasını tespit ettirdiği anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca, davanın aracı satın alırken araçta ayıplı bldğ dolayısı ile araca ayıplı hal ile değer ödediğinin kabulü gerekir. Bu durumda mahkemece davanın reddi yönünde karar verilmesi gerekirken, davanın sebepsiz zenginleşmesine neden olacak şekilde aracın ayıpsız değer ile ayıplı değer arasındaki farka hükmedilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.” (www.snerjmevzuat.com.E.T:17.01.2021)

alıcının ayıbın varlığını anlayabilecek durumda olması gerekir. TKHK 10/f.2 maddesine göre alıcının çıplak gözle görebileceği ayıplara rağmen knc el aracı satın alması durumunda satıcı sorumlu olmayacaktır. TBK 222/1. maddesine göre se olağan gözden geçirme le görebilecek ayıplardan satıcı sorumlu olmayacaktır. TBK'nın aksine TKHK'ya göre tüketcnn satılanı gözden geçirme yükümlülüğü bulunmadığından olağan br gözden geçirme durumunda görülecek ayıplardan satıcı sorumlu olmayacaktır. Ancak ayıp gözle görülecek durumda se veya satıcı tarafından bildirilmiş se veya knc el aracın satış lanında veya üzerinde bulunan etiketnde ayıpları belirtilmiş se söz konusu ayıplardan artık satıcının sorumluluğuna gdemeyecektir. Zira TKHK 10/2 maddesi, tüketcye kendinden beklenen hallerin gözden geçirme yükümlülüğü getirmedği yalnızca doğrudan bakmak sureti le görebileceği veya bakarak görme olanağı var ken bakmayarak kendinden kaynaklı nedenlerden dolayı knc el motorlu araçtak ayıplardan satıcı değil alıcının sorumlu olduğu öngörülmüştür²¹⁸.

Bununla birlikte knc el motorlu aracın satış lanının bulunduğu internet sitesinde satış lanında veya aracın üzerindeki tanıtım kartında araca ilişkin özelliklerde satıcının bildirmediği ayıpların satış sözleşmesinin kurulması sırasında alıcıya bildirilmiş olduğu veya alıcının bunları bildiğini satıcı tarafından spatlanması durumunda satıcı bildirilmiş olduğu bu ayıplardan sorumlu olmayacaktır²¹⁹.

Nitekim İknc El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticaret Hakkında Yönetmeliğinin “*Garant kapsamına girmeyen hususlar*” başlığı altında 16/1-b maddesine göre knc el otomobli ve arazi taşıtının satışı sırasında alıcı tarafından bildirilmiş işletme tarafından belgelendirilen arıza ve hasarların garant kapsamı dışında olduğu açıkça düzenlenmiştir.

Tüketcnn ayıbı bilmesi veya görebilecek durumda olması knc el aracı sözleşmesinin kurulması sırasında bizzat görmesi le mümkündür²²⁰. Örnek olarak knc el aracın renginin solmuş olması, lastiklerinin aşırı şekilde aşınmış olması veya üzerinde çizikler bulunması beklenen, sözleşmesinin kurulması sırasında bilinen veya bilinmesi gereken hususlardandır. Ancak aracın gerektiği gibi çalışmaması, hava

218 ÇABRİ, Şerh, s. 192; AYDOĞDU, s.155

219 ARAL/AYRANCI, s. 125; YILDIRIM, s. 1034

220 ÇABRİ, Şerh, s. 193; ATAMER/ BAŞ, s. 28-29

yastığının açılmaması, fren sisteminin ve vites kutusunun arızalı olması, motorun yağ akıtması gibi ayıplar satıcının sorumluluğunu gerektirir. Zira söz konusu arızalar, knc el bir araçta objektif olarak bulunması gereken özelliklerin noksanlığına yol açan ayıplardır. Alıcının veya tüketicinin knc el motorlu araçta bulunan ayıpları bldğın spat yükü, satıcıya atılır. Satıcı alıcının veya tüketicinin söz konusu ayıpları bldğın veya bilmes gerektiğın spatlayamaması durumunda satıcı sorumlu olacaktır²²¹. Dolayısıyla le tüketici sadece bldğ veya bilmes gereken ayıplar bakımından sorumlu olup, bilmes gerekmeyen ayıplar bakımından ise satıcı sorumlu olacaktır²²².

İknc el araca ilişkin satış lanında veya üzerinde bulunan etiketinde belirtilen ayıbın dışında, başka ayıpların ortaya çıkması veya bildirilen ayıbın daha ağır olması halinde de satıcının sorumluluğu devam edecektir. Zira burada alıcıya bildirilen değil yeni bir ayıp veya daha ağır nitelikte olan bir ayıp söz konusudur²²³.

Dğer taraftan knc el motorlu araçta bulunan ayıbın alıcı veya tüketicinin kusuru sonucu oluşmaması gerekir. İknc el aracın ayıpsız olarak alıcıya teslim edilmiş olmasına karşın alıcının kusuru le ayıp ortaya çıkmış ise artık satıcı ortaya çıkan yeni ayıptan sorumlu olmayacaktır. Buna karşın ayıp knc el aracın alıcıya tesliminden önce mevcut olmakla birlikte alıcının aracı ayıplı hal le kullanması

221 ÇABRİ, Şerh, s. 194; AYDOĞDU, s.153; Yarg. 13.HD, 26.11.2019, E.2016/ 26291-K. 2019 / 11496 Sayılı kararında “Dava İknc el motorlu araç satışında ayıba karşı tekeffül hükümlerne göre açılan alacak istemine ilişkindir. Mahkemece; red gerekçesi olarak hükümde, dava konusu aracın davalılar tarafından davacıya satışı esnasında önceye dayalı kaza geçirmiş vaziyette olduğunun mahkemelerin kabulünde olduğu, ancak davalıların tavsyesine rağmen davacının dava konusu aracı yetkil servise değil de şınn ehl olmayan bir ekspertiz hizmet veren şahısa ncelettğ, araçlardak hasar durumunun ancak alanında uzman ekspertiz tarafından belirlenebileceğ ve davacının muayene yükümlülüğünü yerine getirmedğ, araç bedelinin ades karşılığında aracın davalılara ades durumunda aracın uzun bir süre davacıda kalması, aracın el değıştrp tekrar davacıya geçmiş olması karşısında bu durumun davalıların mağduriyetne yol açacağı ve hakkanyete uygun düşmeyeceğ, ayrıca davacının dava konusu aracı 07/08/2015 tarihinde 60.500,00 TL bedelle başkasına sattığı sözleşme serbestliks doğrultusunda tarafların anlaşabileceğ fiyatla satılabileceğ ve bu satıştan davacının zarar değil hatta kar elde ettğ gösterlmıştır. Toplanan delillerden ve dosya kapsamından davacının aracın ayıplı olduğu hususunu önceden bilmedğ, aracın ayıbını öğrenir öğrenmez eldek davayı açtığı mahkemelerin ve tarafların kabulündedir. Davacının, satın aldığı araçla ilgili olarak Trafik Şube Müdürlüğünce tutulan kayıtları, aracın sgorta kayıtlarını, Tramer kayıtlarını nceleme, Tramer’e SMS atarak blğ edinme yükümlülüğü yoktur. Davacı aracı satın alırken mevcut ayıbı bilmedğne göre, aracı davalı akdnden alırken ayıplı olduğunu bilmeyle daha yüksek meblağ ödedğinden aradak farkı akdnden stenebileceğ kabul edilmelidir. Davalı taraf, satış öncesinde davacıyı aracın ağır hasarlı olduğu konusunda bilgilendirdğın veya davacının bu hususu bldğın spatlayamamıştır. Satışa konu araç ayıplıdır. Satıcı ayıpların varlığını bilmesle ble onlardan sorumludur. Davacı 6098 sayılı TBK 219 ve sonrak ayıba karşı tekeffül maddeler hükümlerne göre davalıdan tazminat istemekte haklıdır.” (www.snerjmevzuat.com.E.T:1.01.2021)

222 İNCEOĞLU, s. 171; GÜMÜŞ, Şerh, s 100

223 İNCEOĞLU, s. 172; AYDOĞDU, s. 49

zararın artmasına neden olması durumunda satıcı ayıp neden le ödeyeceğ tazminattan ndrm talep etme hakkına sahp²²⁴ .

Tacrler bakımında se, tcar satışlarda alıcı olan tacr, TBK 219/1 maddesne göre satın aldığı knc el motorlu araçta bldğ veya blmes gerektğ ayıplar bakımından sorumluluğu dğr alıcılara göre daha fazla genişletlmştr. Buna göre her tacr, tcar faaliyetlerinde basretl br tacr gb hareket etmek zorundadır(6102 TTK m.18/2). Bu kapsamda tacr TTK 23/1-c maddesne göre tcar faaliyet kapsamında satın aldığı İknc el motorlu araçta açıkça bell olan ayıba rağmen knc el aracı satın almış olması durumunda satıcı değl, tacr sıfatı olan alıcı sorumlu olur. Zra tacr basretl br tacr olarak gerekl tüm araştırmaları yapması gerekr²²⁵ .

E. İknc El Motorlu Araçtak Ayıbın Olması Gereken An

Türk Borçlar Kanunu “Gözden geçirme ve satıcıya bldirme” başlığı altında düzenlenen 223/1 maddesinde “Alıcı, **devraldığı** satılanın durumunu şlern olağan akışına göre mkân bulunur bulunmaz gözden geçirmek ve satılанда satıcının sorumluluğunu gerektren br ayıp görürse, bunu uygun br süre çnde ona bldirmek zorundadır.”

224 ÇABRİ, Şerh, s. 196

225 Yarg. 13.HD, 21.11.2019, E. 2018/ 126-K. 2018/ 126 Sayılı kararında “ Mahkemece yapılan yargılama ve toplanan delllere göre, davacının aracı satın alınmasından dava dışı 3. kşye satıldığı zamana kadar aracın ayıplı olduğuna dar BK’nun 219 ve devamı maddelerinde düzenlenen ayıptan sorumluluk hükümlerne lşkn bldrmeler davalı satıcıya yapmadığı, davacının taraf olduğu Muş 2. Aslye Hukuk Mahkemesi’nin 2012/123 esas ve 2013/322 karar sayılı kararında davacının beyanları le aracın pert kaydı olduğunu bldğnn anlaşıldığı, aracın ayıplı olduğunun davacı tarafından bldğnn davalı tarafça spat edldğ gerekçesyle davanın reddne karar verlmş, hükme karşı davacı vekl tarafından stnaf kanun yoluna başvurulmuştur. Bölge Adlye Mahkemesince, **davacının galerclik şyle uğraştığı, satın aldığı ve boyalı olduğu da açıkça belrtlmş olan araç le lgl basretl tacr olarak gerekl tüm araştırmaları yapması gerektğ** ayrıca davadışı ayıplı mal bedel ades dava dosyasında davalı sıfatına haz şbu davanın davacısının bzzat vermiş olduğu beyan, temyz dlekçes kapsamı ve kend oğlunun yine o dosyada tanık olarak verdğ fade dkkate alındığında, davacının aracı davalıdan satın alırken ayıbı blmedğn ler sürmesnn artık dnleneemeyeceğ, satıcı davalının TBK’nın 225.maddesinde düzenlenen ağır kusurundan da bahsedlemeyeceğ gerekçesyle davacının stnaf başvurusunun esastan reddne karar verlmş, hüküm davacı vekl tarafından temyz edlmştr.Dosyadak yazılara, kararın madd hukuka ve muhakeme hukukuna uygun olmasına göre, davacı veklın yernde görülmeyen bütün temyz trazlarının reddyle usul ve kanuna uygun bulunan Erzurum Bölge Adlye Mahkemesi 3. Hukuk Dares 2017/691 esas ve 2017/925 karar ve 02.11.2017 tarhl hükmün ONANMASINA, dosyanın Erzurum Aslye Tcaret Mahkemesine gönderilmesine, aşağıda yazılı onama harcının temyz eden davacıdan alınmasına, 21/11/2019 gününde oybrlğyle karar verld.” (www.snerjmevzuat.com.E.T:1.01.2021)

Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunu “Ayıplı mal” başlığı altında düzenlenen 8/1 maddesinde “*Ayıplı mal, tüketiciye teslim anında, taraflarca kararlaştırılmış olan örnek ya da modele uygun olmaması ya da objektif olarak sahip olması gereken özellikler taşımaması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan maldır*”.

Türk Ticaret Kanunu “Ticarî satış ve mal değişim” başlığı altında düzenlenen 23/1- c maddesinde “*Malın ayıplı olduğu teslim sırasında açıkça belli ise alıcı k gün içinde durumu satıcıya haber etmelidir. Açıkça belli değilse alıcı malı teslim aldıktan sonra sekiz gün içinde incelemek veya inceletmekle ve bu inceleme sonucunda malın ayıplı olduğu ortaya çıkarsa, haklarını korumak için durumu bu süre içinde satıcıya habarla yükümlüdür. Diğer durumlarda, Türk Borçlar Kanununun 223 üncü maddesinin kinci fıkrası uygulanır.*”

Şeklindeki her üç kanun düzenlemesine göre, satın alınan malın teslim ile ayıplı alıcıya geçer²²⁶.

İkinci el araçlar da menkul mal niteliklerine sahip olmakla birlikte, diğer menkullara göre değer ve taşıdıkları riskler nedeniyle mülkiyetin devri özel ve kendine özgü şekli koşullarına bağlanmıştır²²⁷. Bu kapsamda menkul mal niteliğinde olan ikinci el motorlu araçların mülkiyetin devri noterde yapılan satış işlemiyle trafik tescil müdürlüklerine bildirilmek suretiyle tescil kayıtlarına işlenmesiyle gerçekleşmektedir. Esasen burada asıl olan ikinci el aracın noterlikçe devri işlemiyle birlikte mülkiyetin devri gerçekleşmekte olup trafik tescil müdürlüklerinde yapılan tescil işlemi açıklayıcı nitelik taşımaktadır²²⁸. Dolayısıyla ikinci el aracın mülkiyetin kazanılması, noterlikçe yapılan devri işlem ve aracın zilyetliğinin teslim sonucunda gerçekleşmektedir. Bu kapsamda ikinci el motorlu araçta satıcının ayıptan sorumluluğu²²⁹ ve alıcının ikinci el aracı gözden geçirme, haber yükümlülüğü

226 YAVUZ/ACAR/ÖZEN, s.36 ve s. 90; GÜMÜŞ, s.33, Aks görüş için bkz. CUMALIOĞLU, s. 24. Yazara göre Yarar ve hasar için fiilen teslimin gerekli olmadığını, bunun yerine hükmen teslim, zilyetliğin havalesi veya kısa elden teslim ile de yarar veya hasarın geçmesinin mümkün olduğu görüşündedir.

227 Yarg. HGK. 14.05.2019, E.2017/ 1555, K. 2019 / 561 (www.snerjmevzuat.com.E.T. :08.04.2020)

228 Yarg. 17 HD. 16.09.2019, E. 2016/ 17237, K. 2019 / 7987 (www.snerjmevzuat.com.E.T. :11.04.2020)

229 Yarg. 13.HD, 26.09.2018, E.2016/ 6313-K.2018 / 8331 Sayılı kararında “ Davacı, dava konusu aracı 25/12/2009 tarihinde davalıdan satın almış olup aracın 02/06/2009 tarihinde bu satıştan önce hasar gördüğü sabit olduğuna göre ayıba karşı tekeffül hükümleri kapsamında davacının da davalıya rücu etmesinde sabsizlik yoktur.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :24.09.2020)

ve seçmlk haklarını kullanablmes ancak noterlkçe yapılan satış ve devr şlem le brlkte aracın zlyetlğnn teslm le başlayacaktır²³⁰.Zra noterlkçe yapılan satış ve devr şlem le beraber aracın zlyetlğnn teslm sonucunda knc el motorlu aracın mülkyet alıcıya geçmiş sayılmaktadır²³¹ .

Dolayısı le knc el motorlu araçta TBK ve 6502 Sayılı TKHK hükümlerne göre hukuksal anlamda br ayıbın varlığından söz edebilmek çn knc el aracın noterlkçe yapılan satış ve devr şlemler le brlkte alıcı veya tüketçye knc el motorlu aracın zlyetlğnn teslm edldğ anda mevcut olması gerekr. Satıcı, knc el aracı alıcıya teslm anına kadar var olan madd, hukuk veya ekonomk olmak üzere her türlü ayıptan sorumlu olacaktır²³² .

Bununla brlkte TBK 208/2 maddesine göre, “*taşınır satışlarında, alıcının satılanın zlyetlğn devralmada temerrüde düşmes durumunda zlyetlğn devr gerçekleşmişçesine satılanın yarar ve hasarı alıcıya geçer.*” Alıcının veya tüketçnn knc el aracı noterde satış yapılmasına karşın zlyetlğn teslm almakta temerrüt göstermiş se temerrüdün gerçekleşştğ an knc el motorlu araç zlyetlğ teslm edlmş kabul edlerek yarar ve hasar alıcı veya tüketçye geçer²³³ .

TBK 208/3 maddesine göre, “*Satıcı alıcının steğ üzere satılanı fa yernden başka br yere gönderrse, yarar ve hasar, satılanın taşıyıcıya teslm edldğ anda alıcıya geçer.*”

Bu kapsamda, tüketç satış sözleşmeler, götürme borcu ntelğndek borç türü olduğundan knc el motorlu araçta yarar ve hasar, noterlkçe yapılan satış ve devr şlemlernn tamamlanmasının yanında knc el motorlu aracın bzzat alıcıya

230 Yarg. 13.HD, 02.05.2019, E. 2016/ 14484-K. 2019 / 5627 Sayılı kararında “ *Davacının, satın aldığı araçla lgl olarak Trafk Şube Müdürlüğüne tutulan kayıtları, aracın sgorta kayıtlarını, ... kayıtlarını nceleme ve mahkemenn kabulünün aksne...’e sms atarak blg ednme yükümlülüğü de yoktur. Davacı aracı satın alırken mevcut ayıbı blmedğne göre, aracı davalı akdnden alırken ayıplı olduğunu blmeyerek daha yüksek meblağ ödedğnden aradak farkı akdnden stenebleceğ kabul edlmeldr. Davalı taraf, satış öncesnde davacıyı aracın pert olduğu konusunda blglendrdğn veya davacının bu hususu bldğn spatlayamamıştır. Satışa konu araç hukuk ayıplıdır. Satıcı ayıpların varlığını blmese ble onlardan sorumludur. Davacı BK 194 ve sonrak ayıba karşı tekeffül maddeler hükümlerne göre davalıdan tazmnat stemekte haklıdır” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :24.09.2020)*

231 GÜMÜŞ, s. 67

232 ATAMER/BAŞ, s. 27; ATAMER, Eleştirler, s. 86; İNCEOĞLU, s. 169-170

233 ÇABRİ, Şerh, s. 189; Aks görüş çn bkz. CUMALIOĞLU, s. 24. Yazara göre; 6502 sayılı TKHK 8/1 maddesi ayıbın varlığını teslm koşuluna bağlaması neden le tüketç tarafından malın teslm alınmasında temerrüde düşmes halnde dah yarar ve hasar teslm zamanına kadar satıcının sorumlu olacağını savunmaktadır.

teslim edildiği an olarak kabul edilmesi gerekir²³⁴. Buna karşın TBK'ya göre mesafe satışlarında, gönderme borcu kapsamında, knc el aracın alıcıya teslim edilmek üzere bağımsız bir taşıyıcı tarafından götürülmesi halinde taşıyıcıya teslim anında yarar ve hasar alıcıya geçmiş olur.

İkinci el aracın satıcı veya tüketiciye teslim edilmesinden sonra meydana gelen ayıptan satıcı sorumlu değildir. Bununla birlikte söz konusu bu ayıp, satıcının knc el aracı teslim etmesinden önceye dayalı bir nedenden meydana geldiği spatlandığı takdirde satıcı bu ayıptan da sorumlu olur²³⁵.

F. İkinci El Motorlu Araçta Satıcının Ayıptan Doğan Sorumluluğunun Kaldırılmamış Olması

Türk Borçlar Kanunu “*Sorumsuzluk anlaşması*” anlaşması başlığı altında 221. maddesinde “*Satıcı satılanı ayıplı olarak devretmekte ağır kusurlu ise, ayıptan sorumluluğunu kaldıran veya sınırlayan her anlaşma kesin olarak hükümsüzdür*”, şeklinde düzenlenen sorumsuzluk anlaşması TBK 115. maddesi ile paralellik arz etmektedir.

Türk Borçlar Kanunu 221. maddesinde düzenlenen sorumsuzluk anlaşmasına göre, knc el motorlu araçta, ağır kusur gerektiren haller dışında kalan ayıp durumlarında, satıcının sorumluluğunu ortadan kaldıran anlaşmaların geçerli olduğu ancak ağır kusur kapsamında olan ayıp hallerinde ise satıcının sorumluluğunu ortadan kaldıran veya sınırlayan sorumsuzluk anlaşmalarının hükümsüz olduğu açıktır²³⁶.

Satıcının ağır kusur kapsamı dışında kalan haff kusurunu gerektiren ayıp hallerine ilişkin sorumsuzluk anlaşmaları geçerlidir. Bununla birlikte sorumsuzluk anlaşmaları knc el motorlu araçlara ilişkin tüketici satışlarında olanaklı olup olmadığına gelince TKHK’da yer alan düzenlemeler emredici nitelikte olduğundan tüketici aleyhine yapılacak bir sorumsuzluk anlaşması geçerli olmayacaktır²³⁷. Zira

234 ATAMER/BAŞ, s. 27; İNCEOĞLU, s.169,170; ÇABRİ, Şerh, s. 190; CUMALIOĞLU, s.24

235 AYDOĞDU/KAHVECİ, s. 150; ZEVLİLİLER/AYDOĞDU, s. 162; ÇABRİ, Şerh s. 189; ŞAHİNİZ, s. 62; YAVUZ, Tüketicinin korunması, s. 92; YAVUZ, Tüketici, s. 1299; OLGAC, s. 144; AYHAN, s.22

236 Yarg. HGK, 27.03.2015 E.2013/19-1696-K.2015/1109(www.snerjmevzuat.com.E.T. :20.01.2021

237 İNCEOĞLU, s. 172; ASLAN, Onarım ,s.135

satıcının sorumluluğunu ortadan kaldıran anlaşmaların TKHK 5. maddesinde düzenlenen haksız şartlar kapsamında değerlendirilmek gerekir. Nitekim TKHK Haksız Şartlar Yönetmeliği Ek-1 maddesinde bentler halinde sayılan hususların haksız şart olarak değerlendirildiği ifade edilerek, maddenin devamında “b” bendinde “*Sözleşmeyi düzenleyenin, sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerinden herhangi birini tamamen veya kısmen ifa etmemesi veya ayıplı ifa etmesi halinde, tüketicinin herhangi bir alacağını sözleşmeyi düzenleyene karşı var olan bir borcuyla takas etme hakkı dahil, sözleşmeyi düzenleyene veya bir üçüncü şahsa yöneltebileceği yasal haklarını ortadan kaldıran ya da ölçüsüz şekilde sınırlayan şartlar,*” şeklindeki düzenlemeye göre tüketici sözleşmesi kapsamına konu olan ikinci el motorlu araç satışında hangi tür ayıp olursa olsun satıcının sorumluluğunu ortadan kaldıran sözleşmeler, haksız şart kapsamında olduğunun kabul edilmesi gerekir²³⁸.

Diğer taraftan TBK 219/2. maddesinde “*Satıcı, bu ayıpların varlığını bilmesinin onlardan sorumludur,*” hükmü gereği tüketici satış sözleşmelerinde satıcıların tacir olması neden ile meslek bilgisi ve tecrübeleri gereği ikinci el motorlu araçta bulunan ayıpların varlığını bilmeleri basit bir tacir olarak kendilerinden beklenmesi gerekir. Dolayısıyla tacir olan satıcının ikinci el motorlu araçta ayıbın varlığını bilebilecek durumda olduğu veya bilmesi gerektiğinden tüketici ile tacir arasında ikinci el motorlu araç satışına ilişkin satış sözleşmesinde sorumsuzluk anlaşması ile ayıptan sorumluluğu ortadan kaldıran bir anlaşma geçerli olmayacaktır.

İkinci el araçlara ilişkin tüketici satış sözleşmelerinde satıcının ayıptan sorumluluğunda, zamanaşımı süresinin genişletilebileceği TKHK 12. maddesinde açıkça kabul edilmiştir. Zira TKHK 12/2. maddesine göre ikinci el motorlu araçlarda satıcının ayıptan sorumluluğu bir yıldan aşağı olamayacaktır. Bu kapsamda söz konusu düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere zamanaşımına ilişkin bir yıllık süre alt sınırı olup bu süre tüketici aleyhine kısaltacak bir sözleşme geçerli olmayacaktır.

Ancak TBK 10/2 maddesine göre tüketicinin sözleşmenin kurulması sırasında ayıbı bildirdiği veya bilmesinin kendisinden beklendiği hallerde satıcı ayıptan sorumlu olmayacaktır. Bu tür ayıplar yönünden sorumsuzluk anlaşması

---

238 İNCEOĞLU, s. 174; GÜMÜŞ, Şerh, s.102; ZEVLİLİLER/AYDOĞDU, s.108; ASLAN, Onarım, s.143 vd.

yapıldığında ayıbın ntelklerine lşkn ayrıntılı ve anlaşır şekilde tüketec uyarılmış, sonuçları hakkında yeter kadar aydınlatılmış ve tüketenn ayıp hakkında tüm blmes gereken blgler kendsne sağlanmış se, yapılan bu sorumsuzluk anlaşması geçerli olacaktır. Dğer br fade le yapılan sorumsuzluk anlaşması tüketenn ayıbı blmesne veya bleblecek duruma gelmesne olanak sağlıyor se bu durumda satıcı ayıptan sorumlu olmayacaktır²³⁹.

Ancak bu durumun dışında kalan ayıp haller bakımından se satıcı kasıtlı veya ağır kusurlu olduğu kabul edilecektir. Zira TBK 221. maddes ayıplı fanın ağır kusur, kast ve hmal le gerçekleşştğ hallerde sorumsuzluk anlaşmasının geçerli olmadığını hükme bağlamıştır. Kaldı k böyle br düzenleme bulunmasa dahı TMK 2. maddes gereğnce ynyet kuralları gereğ söz konusu anlaşmanın geçersiz olduğunun kabulü de gerektir.

G. Gözden Geçirme ve Ayıbın İhbarı Külfet

Br satış sözleşmesinde alıcının satın aldığı malı gözden geçirme ve ayıplı çıkması durumunda satıcıya durumu hbar etmes br yükümlülük değıl br külfettir. Zira alıcının satın alınanı gözden geçirmeme veya gözden geçrp ayıp çıkması durumunda hbar etmemes sonucunda katlanmak zorunda olduğu br tazminat ödeme zorunluluğı bulunmamaktadır. Gözden geçirme ve hbar külfetn yerne getirmeyen alıcı, yalnızca satın alınanın ayıplı çıkması durumunda seçmlik haklarını kullanma hakkını kaybetmektedir²⁴⁰.

Ad satış sözleşmelerinde alıcının gözden geçirme ve hbar külfet TBK 223 vd maddelerinde düzenlenmiştir. Ad satış sözleşmelerinde alıcı muayene ve hbar külfetn söz konusu düzenlemelere göre yapar. TBK 223 maddesine göre; “*Alıcı, devraldığı satılanın durumunu şlern olağan akışına göre mkân bulunur bulunmaz*

239 KAPANCI, Kadr Berk. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Açısından Satış Hukukunda Ayıptan Doğan Sorumluluk ve Sözleşmesel Garant Tahhütler. İstanbul, 2012,s.25; CUMALIOĞLU, sf. 25; AYDOĞDU/KAHVECİ, s. 140

240 ZEVLİLİLER/ÖZEL, s. 169; ARAL/AYRANCI, s. 126; EREN, Özel s. 114,115; ASLAN, s. 142 ; AYDOĞDU/KAHVECİ, s. 155; ÜNLÜTEPE, Mustafa, “*Taşınır Satış Sözleşmesinde Satıcının Ayıptan Sorumluluğı Bakımından Gözden Geçirme ve Bldrm Külfetnn Yerne Getirmesnn Tab Olduğı Süreler*”, MÜHFHAD, C. 24, S. 1, Y.2018, s.301; ÖZDEMİR, Hayrunnisa, “ *Türk Borçlar Kanunu’na ve Milletlerarası Satım Sözleşmesne Göre Ayıbın İhbar Edlmes*”, Marmara Ünverstes Hukuk Fakültes Hukuk Araştırmalar Dergs, Cevdet Yavuz’a Armağan, C.22, S.3, Y.2016, s. 2310; YAVUZ, Tüketenn korunması, s. 105; ÇABRİ,Şerh s. 197; YÜCER AKTÜRK, İpek, Satım ve Eser Sözleşmelerinde Gözden Geçirme ve Bldrm Külfetler, Ankara 2012, s. 68-72

gözden geçirmek ve satılarda satıcının sorumluluğunu gerektiren bir ayıp görürse, bunu uygun bir süre içinde ona bildirmek zorundadır.

Alıcı gözden geçirmey ve bildirmede bulunmayı hmal ederse, satılanı kabul etmiş sayılır. Ancak, satılarda olağan bir gözden geçirmeyle ortaya çıkarılamayacak bir ayıp bulunması hâlinde, bu hüküm uygulanmaz. Bu tür bir ayıbın bulunduğu sonradan anlaşılırsa, hemen satıcıya bildirilmelidir; bildirilmezse satılan bu ayıpla birlikte kabul edilmiş sayılır. “

Söz konusu düzenlemeye göre alıcı ad satış sözleşmesine göre satın aldığı knc el aracın gözden geçirme ve ayıplı çıkması durumunda satıcıya haber etme külfetine ilişkin olarak kesin bir süre öngörülmemiş, şlerin olağan akışı çerçesinde mümkün olan bir zamanda muayene ve habarı yapılabilme olanağı sağlamıştır. Bu husus se uyumsuzluk durumunda her somut olayın özelliğine göre hakm tarafından takdir edilecektir²⁴¹ .

Ayrıca TBK 223. madde düzenlemesinde ayıbın niteliğine göre alıcının muayene ve haber külfet farklılık arz etmektedir²⁴². İknc el araçta tespit edilen ayıbın gizli ayıp veya açık ayıp olup olmaması alıcının muayene ve haber külfetinde farklılaştırmaktadır. Açık ayıpta alıcı aldığı knc el aracı “*şlerin olağan akışına göre mkan bulur bulmaz gözden geçirmel ve satıcının sorumluluğunu gerektirecek bir ayıp görürse, bunu uygun bir sürede*” satıcıya bildirmesi gerekirken, gizli ayıpta se, ayıbın varlığı anlaşıldığında “*hemen*” satıcıya bildirmesi gerekir²⁴³. Bu durumda gözden geçirme ve muayene külfetini yerine getirmeyen alıcı, satıcının sorumluluğuna gdemeyecektir.

Satışa konu knc el motorlu araçta bulunan ayıbı bilerek satın alan alıcı satılanı ayıplı hal ile kabul ettiği varsayılarak satıcının sorumluluğuna gdlmez²⁴⁴ . Ancak TBK 225. maddesine göre “*Ağır kusurlu olan satıcı, satılardaki ayıbın kendisine süresinde bildirilmemiş olduğunu iddia ederek sorumluluktan kısmen de*

241 ÇETİNER, Bilgehan, “Borçlar Kanunu Tasarısında Düzenlenen Muayene ve İhbar Külfetine İlişkin Kısa Bir Değerlendirme”, Legal Hukuk Dergisi, S. 85, Y. 2010, s. 138; EREN, Özel, s. 117

242 Yarg. HGK, 26.02.2020, E.2017/ 252-K.2020 / 224 (www.snerjmevzuat.com.E.T. :20.01.2021

243 Yarg. HGK, 16.11.2016, E.2014/ 1401-K.2016 / 1060 (www.snerjmevzuat.com.E.T. :20.01.2021

244 Yarg.19.HD, 08.06.2017, E.2016/ 10734-K.2017 / 4683 (www.snerjmevzuat.com.E.T. :20.01.2021)

olsa kurtulamaz. Satıcılığı meslek edinmiş kişilerin bilmesi gereken ayıplar bakımından da aynı hüküm geçerlidir.”

Tacr olmayan alıcıların satın aldıkları knc el aracı gözden geçirme külfet bu konuda uzman olmadıklarından gözden geçirmede özen dereces tacir olanlara göre daha hafiftir²⁴⁵. Alıcının gözden geçirme külfet, knc el aracın fi hakmyetne geçmesi ile başlar²⁴⁶. Ayrıca gözden geçirmeye ilişkin masraflar TBK 211. Maddeye göre malın devrine ilişkin giderlerden sayıldığından alıcı söz konusu masraflara da katlanmalıdır²⁴⁷.

Alıcı satın aldığı knc el motorlu araçta gözden geçirme külfet kapsamında tespit ettiği veya ettiği ayıpları satıcıya açıkça belirterek satış konusu knc el aracı ayıplı hal ile kabul etmeyeceğine ilişkin rade beyanını kesin ve net olarak bildirmelidir²⁴⁸. Alıcı ayıp hbarını yapmakla kendisine kanunen tanınan seçmlik haklardan brsn, zamanaşımı süresi çerçesinde talep etme hakkına sahip olur²⁴⁹.

Ayıp hbarının hukuksal niteliği bir tasavvur açıklamasıdır²⁵⁰. İhbarın satıcıya varma anı değil gönderme zamanının dikkate alınması gerekir²⁵¹. Zira ayıp hbarına ilişkin bildirim süresinde yapmış olması ile bildirim külfetini yerine getirmiştir. Bundan sonra bildirimin karşı tarafa ulaşma sürecinin ve süresinin kontrolü elinde olmadığından bu konu da sorumlu tutulması da mümkün değildir²⁵²

İknc el araç satışının bir ticaret satış konusu olması durumunda gözden geçirme ve ayıp hbarı 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre yapılması

---

245 EREN, Özel, s. 115

246 EREN, Özel, s. 116; ÜNLÜTEPE, s.301;

247 EREN, Özel, s. 118; ARAL/AYRANCI, s. 129-131; GÜMÜŞ, Şerh s. 84-87;

AYDOĞDU/KAHVECİ, s. 154- 157; ZEVLİLİLER/ÖZEL, s. 169-170; YÜCER AKTÜRK, Külfet, s. 145-150

248 EREN, Özel, s. 119; TANDOĞAN, s.180; ÖZDEMİR, s.2317,2318; AYHAN, s. 31; YÜCER AKTÜRK, Külfet, s. 173-184

249 GÜMÜŞ, Şerh, s. 86; ÜNLÜTEPE, s.314; EDİS, s. 87,88

250 GÜMÜŞ, Şerh, s. 86; EREN, Özel, s. 119; ASLAN, s. 142; EDİS, s. 85; YAVUZ, Tüketicinin korunması, s. 113; ÖZDEMİR, İhbar, s. 2309; YÜCER AKTÜRK, Külfet, s.72-74

251 EREN, Özel, s. 119; YAVUZ, Tüketicinin korunması, s. 114; ARAL/AYRANCI, s.134; ÜNLÜTEPE, s.315; ASLAN, s. 142; ŞAHİNİZ, s.76; ÖZDEMİR, İhbar, s. 2334-2338; YÜCER AKTÜRK, Külfet, s. 214-219

252 ÜNLÜTEPE, s. 315; YÜCER AKTÜRK, Külfet, s. 219-222;Aks yöndek görüş için bkz. GÜMÜŞ, Şerh, s. 86 Yazara göre, ayıp hbarında varma zamanının dikkate alınması gerektiğin, hbarın satıcıya hiç veya süresinden sonra ulaşmasının sonuçlarına alıcının katlanması gerektiğin savunur.

gerekr²⁵³.Tcar satış konusu olan knc el motorlu araç satışlarında ayıbın gzl olması durumunda TTK 23/1-c maddesnn TBK 223/2 maddesne yollaması sonucu ad satıştak hükümler hükümler uygulanır. Bu kapsamda tcar satışa konu olan knc el br araçta gzl ayıbın varlığının tespt edilmesi halinde, durum hemen şekli kurallarına uymak suretiyle satıcıya usulüne uygun hbar edilir. Aksi takdirde knc el motorlu araç ayıplı olarak kabul edilmiş sayılır²⁵⁴ .

Tcar satışlarda ayıp hbarı ntelğ tbaryle satın alınan maldaki ayıbın varlığını satıcıya bildirilmeye yönelik bir tasavvur açıklaması olduğundan, bildirim yükümlülüğüne uyulmadığını davalı satıcı tarafından ideri sürülmesi gerekr²⁵⁵ .

253 Yarg.HGK, 08.10.2019, E. 2017/ 19-947-K. 2019 / 999 Sayılı kararında “Taraflar arasındaki hıtlafın BK 194 ve devamı maddelerine göre çözümlenmesi gerekr. Buna göre; satıcı, satılardan yararlanmayı ortadan kaldıran ayıptan, ayıbın meydana gelmesinde kusuru olmasa bile alıcıya karşı sorumludur. Davanın açıldığı tarihinde yürürlükte olan 6762 sayılı Türk Tcaret Kanunu’nun (TTK) 25/3. maddesine göre tcar şlerde satılan malın ayıbı açıkça belli se 2 gün, açıkça belli değli se 8 gün içinde muayene etme ve tespt edilen ayıbın hbarı zorunludur. Ayıbın gzl olması hâlinde, anılan 25. maddenin BK’nın 207. maddesine atfı nedeniyle nihayet altı ay içinde bu konudaki davanın açılması gerekmektedir. Dosyadaki belrlemelerden davanın ayıbı usulüne uygun şekilde bildirilmiş ve davanın süresinde açıldığı hususunda bir uyuşmazlık yoktur.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :20.01.2021)

Yarg.19.HD, 02.07.2014, E. 2014/ 7444 -K. 2014 / 12135 Sayılı kararında “Dava, ayıplı araç nedeniyle uğranılan zararın tazmin etmen stemne lşknidr. Davalılar süresi çerisinde usulüne uygun şekilde zamanaşımı def’inde bulunmuşlardır. 6762 sayılı TTK’nun 25/4.maddesi uyarınca, ayıba karşı tekeffül hükümlerine dayanan tcar satışlarla lgl davalarda zamanaşımı süresi (6) ay se de, satılanın daha uzun bir süre garant kapsamına alınması durumlarında garant süresi sonuna kadar dava açılabilir. Öte yandan satıcı, alıcıyı gfal etmiş se, yasada öngörülen zamanaşımından yararlanamaz (B.K.m.207/son). Hal böyle olunca mahkemece ayıba karşı tekeffül hükümleri üzerinde durularak, tarafların tacir, satımın tcar olduğu, davalıların zamanaşımı def’inde bulunduğu dkkate alınarak somut olayda davanın süresinde açılıp, açılmadığı hususunun öncelikle karar yerinde rdelenip, gerekçeler de gösterilmek suretiyle bu konuda bir karar verilmesi gerekirken, bu hususta olumlu ya da olumsuz bir karar vermeden şın esasına grlerek somut olaya uygun düşmeyen gerekçe le yazılı bçimde hüküm kurulması doğru görülmemştir.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :20.01.2021)

254 Yarg.19.HD, 01.07.2015, E. 2015/ 5143 -K. 015 / 9722 Sayılı kararında “Satışa konu araç knc el bir araç olup blrkş raporunun 5. maddesinde “..... (sgorta blg ve gözetim merkez) kayıtlarına şas numarasıyla yapılan kontrollerde 27.05.2010 tarihli ağır hasarlı kazasına rastlanmıştır. Aracın kasko polçesine bağlı olduğu sgorta şirket tarafından trafikten çekme belgel hasar şlem uygulandığı anlaşılmıştır” denilmiştir. Bir başka fade le .... kayıtlarından durumun öğrenilmesi mümkündür. Araç tcar araç olup dava tarih tbaryle tacirler yönünden uygulanması gereken 6762 sayılı Kanun’un 25/3 maddesindeki 8 günlük muayene ve hbar süresi içinde aracın muayene ettilip ayıp hal saptandığı takdirde aynı süre içinde usulüne uygun hbarda bulunulması gerekr. Kaldı ki noter satış sözleşmesinde “aracın mevcut hal le beğenilip bedel ödenerek alındığı” belirtilmiştir. Hal böyle olunca, somut olayda gfaliden söz edilemez. Zira yukarıda belirtildiği üzere aracın durumunun tramer kayıtlarından öğrenilebileceği bellidir. Mahkemece bu yönler bakımından delllerin değerlendirilmesinde yanılığa düşülerek yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemştir.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :20.01.2021)

255 ASLAN, s. 144; ARAL/AYRANCI, s. 133; YAVUZ, Tüketici, s. 1300; ÜNLÜTEPE, s. 316 ; ŞAHİNİZ, s.82; YAVUZ, Tüketicinin korunması, s. 117; ÖZDEMİR, İhbar, s.2319; Yarg. HGK. 04.05.2016 , E. 2014/13-1125, K. 2016/587 Sayılı kararında “Yerel mahkeme le Özel Daire arasında ayıbın varlığı, ayıbın gzl ayıp ntelğinde olduğu ve yasal süresi içinde ayıp hbarında bulunulmadığı hususunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Uyuşmazlık, davalı tarafından ayıp hbarının yasada belirtilen sürede yapılmadığına lşkn bir savunmada bulunulmaması halinde, ayıbın yasal süresi içinde yapılmış yapılmadığı hususunun mahkemece re ’sen gözetilip gözetlemeyeceği noktasında

Alıcı tarafından ayıp hbarının yapılması herhangi bir şekilde tabi değildir. Muhatapın ayıptan haberdar olmasının olanak sağlayacak yazılı, sözlü olmak üzere her türlü yolla hbar yapılabilir²⁵⁶. Bununla birlikte knc el aracın ticar satışa konu olması halinde ayıp hbarının varlığı spatlandığı takdirde, alıcının seçmlik hakları arasında yer alan knc el aracı ger verp sözleşmeden dönme sonucunu doğurmaktadır(TBK m 27/1). Bu nedenle ayıp hbarının sözleşmeye sona erdiren nedenlerden biri olarak TTK 18/3 maddesinde öngörülen şekillerde yapılması gerekir²⁵⁷.

Taraflardan birinin tüketici olduğu knc el motorlu aracın satışa konu olduğu satış sözleşmelerinde, 6502 sayılı TKHK hükümlerine göre tüketicinin gözden geçirme külfet bulunmadığı gibi hbar için de bir süre öngörülmemiştir. Bununla birlikte tüketici 6502 Sayılı TKHK 10. maddede öngörülen seçmlik haklarını zamanaşımı süresi içerisinde kullanmış olmakla ayıp hbarında da bulunmuş olacağından tüketici lehine olarak haklarını kullanma prosedürü bastırılmış ve haklarına kavuşma olanağı hızlandırılarak kolaylaştırılmıştır. 6502

---

toplanmaktadır. 6100 sayılı HMK'nın 25/1.maddesine göre, Kanunda öngörülen istisnalar dışında, hâkm, k taraftan birinin söylemediği şey veya vakıaları kendilerinden dikkate alamaz ve onları hatırlatabilecek davranışlarda dahi bulunamaz. Ayıp hbarı niteliğ itibarıyla satın alınan maldaki ayıbın varlığını satıcıya bildirmeye yönelik bir tasavvur açıklaması olduğundan, bildirim yükümlülüğüne uyulmadığını davalı satıcılar sürmektir. Satıcı tarafından, davacı tüketicinin yasal süresinde ayıp hbarında bulunulmadığına yönelik bir savunma yapılmadıkça bu husus, mahkemece re'sen dikkate alınıp değerlendirilemez.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :20.01.2021)

256 **ŞAHİNİZ**, s. 77; **YAVUZ**, Tüketicinin korunması, s. 114; **EDİS**, s. 86; **YAVUZ**, Tüketici, s. 1300; **EREN**, Özel, s. 120; **ARAL/AYRANCI**, s.132; **YILDIRIM**, s. 307; **YÜCER AKTÜRK**, Külfet, s. 184;

Yarg. HGK., 13.05.2009, E. 2009/13- 160, K. 2009/185 Sayılı kararında “Dava alacak stemne içindir. Ayıp hbarının kural olarak şekle tabi bulunmadığı, çerğ itibarıyla ayıptan karşı tarafı haberdar olmasını sağlamaya elverişli her türlü hbarın, ayıp hbarı olarak kabulünün mümkün olduğu yönünde, somut olay özellikler delil tespt raporuyla birlikte delil tespt stemni çeren dilekçenin davalıya tebliğinin ayıp hbarı olarak kabul edilmesi sonucunu doğuracağı dikkate alındığında süre aşımından bahsedilmesi mümkün değildir.” (www.snerjmevzuat.com.E.T. :20.01.2021)

257 **GÜMÜŞ**, Şerh, s. 91; **EREN**, Özel, s. 149,150; **AKÇURA KARAMAN, Tuba**: “Borçlar Kanunu ve Vyana Satım Antlaşması (VSA) Çerçevesinde Satıcının Ayıptan Sorumluluğu ve Alıcının Hakları”, Galatasaray Ünversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın (CISG) Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Değerlendirilmesi Sempozyumu Özel Sayısı, 2013/1, s. s. 316,317; **EDİS**, s. 86; **ŞAHİNİZ**, s. 77,78; **Yarg. 19. HD., 01.07.2015, E. 2015/ 5143, K. 015 / 9722 Sayılı kararında** “Satışa konu araç knc el bir araç olup birleş raporunun 5. maddesinde “ ..... (sgorta bilgisi ve gözetim merkez) kayıtlarına şas numarasıyla yapılan kontrollerde 27.05.2010 tarihli ağır hasarlı kazasına rastlanmıştır. Aracın kasko poliçesine bağlı olduğu sgorta şirketi tarafından trafikten çekme belgesi hasar işlemi uygulandığı anlaşılmıştır” denilmiştir. Bir başka ifade ile .... kayıtlarından durumun öğrenilmesi mümkündür. Araç ticar araç olup dava tarih itibarıyla tacirler yönünden uygulanması gereken 6762 sayılı Kanun'un 25/3 maddesinde 8 günlük muayene ve hbar süresi içinde aracın muayene edilip ayıp hal saptandığı takdirde aynı süre içinde usulüne uygun hbarda bulunulması gerekir. Kaldı ki noter satış sözleşmesinde “aracın mevcut hal ile beğenilip bedel ödenerek alındığı” belirtilmiştir”

Sayı 1 TKHK tüketcilere hbar külfet yüklememes 1999/44 sayılı AB Yönerges le uyumluluk arz etmektedir²⁵⁸ .

Her ne kadar 6502 Sayılı TKHK, tüketcye hbar külfet yüklememiş se de tüketc İkn el motorlu araçta ayıbın varlığını tespt etmes halnde TMK 2. maddesne göre dürüstlük kuralları çerçevesnde satıcının daha fazla zarara uğramasına neden olmadan makul sürede seçmlik haklarını kullanmalıdır. Ntekm 6502 Sayılı TKHK 10. maddenn gerekçesnde; “Ayıbın çok erken br safhada tespt edilmiş olmasına rağmen tüketcnn uzun br süre seçmlik haklarını kullanmamış olması, duruma göre Türk Medenî Kanununun 2 nc maddesnn kn c fıkrası çerçevesnde br hakkın kötüye kullanılması trazi le karşılaşablecektir”, şeklinde bu hususa dkkat çeklmştir.

Bu halde kn el aracı satın alan tüketcnn, ayıp neden le süresnde seçmlik haklarını kullanmayarak zararının artmasına neden olduğu takdrde, TBK 52. maddes gereğnce alıcının satıcıdan talep edebileceğ tazmnattan hakkanyet gereğ belrl br ndrm yapılabileceğ gb tazmnat taleb, tamamen de reddne karar verileblr²⁵⁹ .

II. AYIPLI İFASI NEDENİ İLE ALICININ SEÇİMLİK HAKLARI

TBK 227 ve TKHK 11. maddesnde satılan br mal ya da şeyn ayıplı olması halnde sorumluluk tespt üzere alıcının dört hakkı bulunduğ belrtlmektedir. Bu hakların ayıp hbarının ardından ve TBK’ nın 231. maddesnde belrtlen zamanaşımı sürelerinde, TKHK’da se malın teslmnde tbaren 12. maddesnde belrtlen sürelerde kullanılmaları gerekmektedir²⁶⁰ .

A. Seçmlik Hakların Hukuk Ntelğ

Alıcının sahp olduğ seçmlik hakların hukuk ntelkler yönünden brtakım tartışmalar bulunmaktadır. Bazıları, alıcı bu seçmlik haklarından br tanesn seçtğn satıcıya blrdğ durumlarda, bunun ayıplı malın teslm edldğnde anlaşılan br problemin dava dışı br yolla çözümünde yapılmış olan br cap olacağını öne sürmektedir. Onlara göre satıcı bu cabı kabul ettğnde seçm hakkı

258 ATAMER/BAŞ, s. 31-33

259 ATAMER/BAŞ, s. 33; İNCEOĞLU, s. 176; ÇABRİ, Şerh s. 198

260 PASLI, s. 650, 655.

sona erer ve bu hakkıyla öngörülmekte olan netcenn oluşması çn br sözleşmenn kurulmasına gerek duyulmaktadır. Fakat satıcı, bu cabı kabul etmedğ zaman yenlk doğuran br dava açacağını, dava sonucunda da hakmn, yenlk doğuran br karara varacağını kabul etmektedir²⁶¹ .

Bu görüşte olanlar, alıcının dava ıslahı prosedürüne göre br seçmlk hakkını kullandığı zaman bu hakkını değştrp başka br hakkını kullanabileceğn savunmaktadır²⁶². Ancak br dğr görüşte bulunanlar, alıcının bu seçmlk haklarını tek taraflı ve karşı tarafa ulaşması gereken br rade beyanıyla kullanacağını fade etmektedir. Onlara göre alıcının bu hakkı yenlk doğuran br hak olarak kabul edilmektedir²⁶³. Dğr br değşle, bu hakkın kullanımı br davanın açılmasına bağlı olmamaktadır. Alıcı le satıcı aralarında br sözleşme yapma gereğ duymadan bu hakkın talep mümkün görülmektedir²⁶⁴. Ancak br kısım yazarlara göre, seçmlk haklar yönünden, tek yönlü olarak ve karşı tarafa ulaşması gereken rade beyanıyla kullanılmaları konusunda herhangi br tartışma bulunmamaktadır. Ancak seçmlk olan bu haklar, hukuk ntelkler yönünden brbrlernden farklılıklar arz etmektedir. Aşağıda ncelenecek olan seçmlk haklardan ücretsiz onarım ve malın ayıplı olmayan br yensyle değştrlmesnn çeren hak aynen fa talebnn br uzantısı olarak görülmektedir. Fakat, sözleşmeden dönölmes ve bedel ndrmne yönelik olan hak se yenlk doğuran br hak olduğu belrtlmektedir²⁶⁵ .

Ntekm Yargıtay’da verdğ br kararında seçmlk hakların kullanılmasının yenlk doğrucu ntelkte br hak olduğunu şu şekilde fade etmiştir²⁶⁶ ;

“Dava tarhnde yürürlükte bulunan 4077 sayılı yasanın 4. maddesinde, malın ayıplı olması durumunda tüketenn seçmlk hakları düzenlenmiştir. Bu seçmlk haklarda tüketec; bedel adesn de çeren sözleşmeden dönme, malın ayıpsız mslyle değştrlmes veya ayıp oranında bedel ndrm ya da ücretsiz onarım steme haklarına sahiptir. Satıcı, tüketenn terch ettiğ bu talep yerne getirmekle yükümlüdür. Açıklandığı şekilde tüketec seçmlk haklarından herhangi brsn kullanabilecektir. Öğretde ve

261 EREN, s. 129.

262 ARAL/AYRANCI, s. 125.

263 ŞAHİNİZ, s. 100-101.

264 ARAL/AYRANCI, s. 123-124

265 TÜRKMEN, Ahmet: “Tüketec şlemlernde Ayıplı Mal ve Hizmetten Doğan Seçmlk Hakların Tab Olduğu Zamanaşımı ve Bunun Garant Taahhütleriyle İlşks”, DEÜHFD, C.16, Özel Sayı, İzmir, Yıl: 2014, s. 3395-3396; Çelk, Tazminat ve Alacaklarda Zamanaşımı, s. 3390-3391

266 Yarg.3.HD, 09.02.2021, E.2020/ 5255-K.2021 / 1071(www.snerjmevzuat.com.E.T. :31.05.2021)

uygulamada da kabul edildğ üzere tüketcnn seçmlk haklarını tek yanlı ve varması gereken br rade açıklamasıyla kullanması gerekmektedir. Tüketc bu haklardan hangsn seçtğn, br kez bldrmekle, seçm hakkını kullanmış olur ve artık terchn değştremez. Çünkü, satıcı kayıtsız şartsız, bldrlen terch yerne getrmek zorundadır. Bu nedenle tüketcnn seçm hakkı, br kez kullanılmakla sona ermekte ve onun yerne terch ettğ hak geçmektedir. Bu özelliğ nedeniyle, tüketcnn seçmlk hakkının yenlk doğrucu (nşa) haklardan olduğunu söyleyeblrz.”

B. Seçmlk Hakların Kullanımı

Seçmlk hakların kullanımına lşkn koşulların bulunması halinde alıcı beyan radesn satıcıya göndermekle sonuç doğurmaktadır (brtakım yazarlara göre bu beyanın satıcıya varmasıyla sonuç doğurmaktadır)²⁶⁷. Seçmlk haklar br kez kullanıldığında sona ermektedirler. Bu görüşte olanlar tarafından, satıcı, bu seçmlk hakkı kabul etmez veya gerektğ ölçüde fa etmez se alıcı tarafından satıcı aleyhne açılacak eda ve tespt davası sonucunda çıkacak karar, açıklayıcı ntelğ e sahp olduğu kabul edlmektedir²⁶⁸ .

Alıcı bu haklarından br tanesn kullandığında, başka br seçmlk hakkını daha kullanılabileceğne lşkn bazı görüşler de bulunmaktadır²⁶⁹. Fakat, yazarların brçoğ u bu görüşün aksn savunmaktadır. Eren (2015)’e göre br seçm hakkının kullanılmasının ardından bundan vazgeçerek başka br hakkın kullanımı mümkün görülmemektedir. Çünkü madd hukukta yenlk doğurmakta olan br hakkın ntelğ ve yapısı gereğ bu değşklğn yapılması olanaklı değldr. Bu görüşte olmasına karşın yazar satıcının korunmasına değ er br menfaattn bulunmadığı müddetçe, alıcı lkn seçtğ hakkın yerne dğ er br hakkını seçerek kullanablnes gerektğn de fade etmektedir²⁷⁰. Kanun koyucu bu meselenn çözümüne gtmedğnden, yasa koyucunun eleşt rsn yaparak br çözüm öners ntelğnde görüşlerde bulunan yazarlar da bulunmaktadır²⁷¹.

Sözleşmeye taraf olanlar her zaman çn seçmlk hakların kullanımına dar farklı br sözleşmenn kurulmasına yönelik br davranışta bulunablrlr. Bu yen sözleşmeyle de dönme hakkından vazgeçerek bedelden ndrm yapılması chetne

267 ARAL/AYRANCI, s. 123.

268 ŞAHİNİZ, s. 100-101.

269 EREN, s. 130-131.

270 EREN, s. 131.

271 BİLGİN, s. 398.

gdeblmektedirler²⁷². Bazı yazarlar seçmlk hakların özel yenlk doğuran br hak ntelğnde olduğunu kabul etmektedirler. Yasa koyucu, TBK md. 227/I' nın son cümles uyarınca, alıcıya belrl hakların seçleblmesn hüküm altına almıştır. Bu haklar kullanılırken brtakım özel şartlar bulunmakta, dolayısıyla bu hakların belrl sınırlamalar dahlnde olmasından dolayı özel yenlk doğuran haklar olduğu öne sürülmektedir²⁷³.

Yargıtay'ın stkrar kazanan uygulamasında; seçmlk hakkın kullanılmasının ayıbın ntelğne göre y nyet kurallarına aykırı olup olmadığı, tarafların hak ve menfaatlerine göre aşırı br dengeszlğe yol açıp açmayacağını mahkemenn takdr le ele alınıp, dğer seçmlk hakların tüketeye kullandırılmasının gerektiğ kabul edilmektedir.²⁷⁴

C. Dönme Hakkı

TBK md. 227 ve TKHK md.11' de bu hakkın kullanımını belrtmektedir. Bu maddeye göre alıcı br bldrmle satılanın ger verileceğne lşkn olarak hazır olduğunu belrterek sözleşmeden dönme hakkını kullanabilecektir. Dönme hakkı seçmlk br hak olarak “bozucu” ntelkte yenlk doğurmaktadır.²⁷⁵ İrade beyanının tek taraflı olarak kullanılmasıyla herhang br davanın açılması gerekmekszn alıcının kullanmış olduğu br seçmlk haktır²⁷⁶. Brçok yazar, alıcı dönmeye lşkn br rade beyanı ortaya koymuş ve bu da satıcıya vardığı an hüküm doğurmakta olduğu görüşünü savunmaktadır²⁷⁷.

---

272 YAVUZ, s. 84

273ALZAD, Maryam : “Tcar Satışlarda Satıcının Ayıba Karşı Sorumluluğu” Ankara Yıldırım Beyazıt Ünverstes Sosyal Bımler Ensttüsü Özel Hukuk Anablm Dalı, Yüksek Lsans Tez, Ankara, 2018, s. 60.

274 **Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 04.02.2021,E: 2020/909 -K:2021/181** (<https://portal.uyap.gov.tr/uyap E.T:11.03.2021>)

275 **Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 15.01.2021,E: 2020/354 -K:2021/82 ilamında** “Aracın km sayacında oynama yapılması kural olarak gizli ayıp olup bu nedenle sözleşmeden dönme talep edilebilir.”(<https://portal.uyap.gov.tr/uyap E.T:9.03.2021>)

276 YAVUZ, s. 90.

277DURSUN KARA AHMETOĞLU, Şeyda, “Türk Borçlar Kanunu’na Göre Satıcının Ayıptan Sorumluluğunda Alıcının Sözleşmeden Dönme Hakkı”, Bahçeşehir Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs Prof. Dr. Özer SELİÇİ’nın Anısına Armağan, Özel Sayı, C.11, S: 145-146 Eylül- Ekm, Seçkn, Ankara 2016, s. 948.

Ticar satışlarda ise durum biraz daha farklı olmaktadır. Bu satışlarda sözleşmeden dönme, TTK md. 18/III' e göre yapılmaktadır. Dolayısıyla madde de sayılan birkaç farklı yoldan böylece bir hata öngörülmektedir²⁷⁸ .

Dönme kararının alınmasından sonra satış sözleşmesinde her iki tarafın da belirli yükümlülükler bulunmaktadır. TTK md. 229' a göre dönen alıcılar açısından belirli yükümlülükler aşağıdaki gibidir:

Alıcı satın aldığı mal üzerinde herhangi bir yarar elde etmiş ise bu yararları da aynı şekilde satıcıya ade etmelidir²⁷⁹. Bu durumlarda, ayıptan, beklenmeyen bir durumdan ya da mücbir hallerden yok olması veya ağır bir hasar oluşması hallerinde satılana ilişkin olarak alıcıda ne bulunmakta ise onun geri vermesi gerekmektedir.

Satılanın ade konusunda hangisi hukuk müessesesinin dayanak olduğu tartışılmalı bir mesele ise de, günümüzde çok fazla yazarın kabulüne göre alıcı dönme beyanında bulunduğu sözleşme ortadan kalkmaktadır. Bu durumda dönme beyanına ilişkin olarak yapılmakta olan sarı sözleşmeler tasfiye sırasında yapılmış olur. Diğer bazı görüşlere göre ise sözleşmeden dönülmesinde ilişkin beyan ile ortadan kalkmasının ardından yapılan sözleşmeler için hukuk bir dayanak çok zor bulunmaktadır²⁸⁰.

Yasa koyucu, TBK md. 229' da yalnızca alıcı tarafın elde ettiklerinden söz etmektedir. Ancak hakkanyet gereği olarak satışa konu olan malın kullanımı karşılığında alıcı da ödemiş olduğu bedelden bir miktar düşmelidir²⁸¹. Semeresi bulunmayan satılan açısından da kullanımından kaynaklanan ekonomik yararların da geri verilmesi gerekmektedir²⁸² .

Satılan mal konusundaki hımal edilenler ya da semeresinin alınamaması dolayısıyla satılan malın kullanımından edinilen ekonomik anlamdaki yararların ade edilip edilmeyeceği konusunda tartışma bulunmaktadır. Fakat, yazarların çoğu ayıplı mal satışı sırasında hımal ile elde edilemeyen menfaatlere de geri vermekle yükümlü

---

278 GÜMÜŞ, s. 99.

279 GÜMÜŞ, s.100.

280 DURSUN KARAAHMETOĞLU, s. 949-951.

281 AYDOĞAN, Murat/KAHVECİ, Nalan, Türk Borçlar Hukuku (Özel Borç İlişki), İler Kitap Ev, İzmir 2013, s. 181.

282 DURSUN KARAAHMETOĞLU, s. 961.

olunmadığını savunmaktadır²⁸³. Brtakım görüşlere göre se, bu durumlarda y nyet bulunup bulunmadığına bakılması gerekmektedir²⁸⁴. Zra, alıcıyla satıcının her ksn de menfaat olan br durum söz konusudur. Özellikle tcarete lşkn alanlarda güven unsurunun zedelenmemes gerekmekte ve dürüstçe davranılması cap etmektedir. Öyle k, taraflar bu alışveriş şlemlern daha çok tekrarlayablsnler. Bu açıdan, alıcının y nyet bulunduğu müddetçe, satılan mal le sadece semerelernn ger verlmesyle yükümlü kılınmalıdır²⁸⁵ .

Alıcı taraf, bu mükellefyetler yerne getrmes gerekmekte ken satıcı taraf da br takım mükellefyetler yerne getrmeldr. Bunun aksne olarak satıcı taraf kendne düşen yükümlülükler karşılamadığı hallerde alıcının ödemezlk defn kullanıp elnde bulunan ayıplı malı hapsedebilmektedir²⁸⁶. Bu durumda eğer alıcı ayıplı maldan edndğ semen ödemezse her k tarafın da borcu sona ermiş olacaktır. Fakat, semenn ödendğ durumlarda TBK md. 229’ a göre satıcının ödenen bedeln faz le beraber ades gerekmektedir. Bu faz alıcı tarafından dönme beyanında bulunulduğunda bu beyanın satıcıya ulaşmasıyla şlemeye başlayacaktır²⁸⁷ .

Yazarların br kısmına göre, satıcının ödenmiş olan bedeln herhangi br fazn el etmedğ hallerde dah bedelle brlkte fazn de alıcı tarafa ger vermeldr²⁸⁸. Bu fazn de ödemenn gerçekleşğ tarhten tbaren başlatılarak dönme beyanının satıcıya ulaşmasına kadark süre kapsamalıdır. Satıcının ödemes gerekl gderler de şu şekilde belrtleblr;

- Satılan çn alıcı tarafından harcanan tüm gderler (lüks olanlar da),
- Sözleşmeden dönme adına harcananlar (muayene ve koruma gderler vs.)²⁸⁹
- Yargılamaya dar olan gderler (TBK md. 229/I-2).

Yargılama gderleriyle, alıcı le üçüncü kşler arasında çıkan gderler belrtilmektedir²⁹⁰. Fakat alıcıyla satıcının arasındak yargılamaya lşkn gderler

---

283 GÜMÜŞ, s. 100.

284 DURSUN KARAAHMETOĞLU, s. 960.

285 ALZAD, s. 62.

286 UYGUR, Turgut, “6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerh”, C:1, 2. Baskı, Seçkn Yayıncılık, Ankara 2012., s. 1309.

287 BİLGİN, s. 399.

288 DURSUN KARAAHMETOĞLU, s. 961.

289 DURSUN KARAAHMETOĞLU, s. 963.

290 GÜMÜŞ, s. 101.

hakkında HMK’ da yer alan hükümler uygulanacaktır²⁹¹. Dava açıldığında mahkeme tarafından verilen dönme kararının açıklayıcı niteliği bulunmaktadır. Bu hak kullanıldığında sözleşme ortadan kalkmakta ve tasfiye işi başlamaktadır²⁹².

TBK md. 229/I-3 uyarınca alıcının sözleşmeden dönmesi halinde ayıplı malın teslim dolayısıyla uğramış olduğu doğrudan zararların tazminine ilişkin satıcıdan talepte bulunabilmektedir. Bu durumda, teslim yapıldığı zaman ile zarara dayanak olan ayıbın ortaya çıktığı andaki yakınlık ve somut olaydaki durumlar göz önünde bulundurularak bir kıstas belirlenerek doğrudan zarara yönelik bir bağ kurulmalıdır²⁹³.

Satıcı ayrıca, alıcı tarafa teslim ettiği ayıplı maldan kaynaklanan dolaylı zararları da karşılamalıdır. Fakat, yasa koyucu bu durumda satıcı tarafın kusurunun bulunduğuna ilişkin bir karne getirmektedir. Bu sebeple fıkra da belirtilen sorumluluğun kusur sorumluluğu olmasında dolaylı satıcının kusurunun bulunmadığına yönelik olarak her zaman spat hakkının bulunduğu kabul edilmektedir. Asıl ayıba neden olan olaya ilişkin olarak meydana gelen ya da başka bir olaydan meydana gelen zararların dolaylı zarar olduğu ifade edilmektedir²⁹⁴. Bu zararlara örnek olarak mahrum kalınan kârlar gösterilebilir.

TBK’ nın 230. maddesinin I fıkrası uyarınca satılan malın birden çok şeyden ya da parçadan oluştuğu hallerde bu şeylerden ya da parçalardan bir tanesinin veya bir kısmının ayıplı çıktığında sadece ayıplı olan kısımlardan dönülebilmektedir. Fakat ayıplı olan kısım diğerlerinden ayrılamıyor ise ya da sözleşmenin taraflarından bir tanesine ciddi bir zarar vermekte ise dönme satılan şeyler ya da parçaların tümünü kapsamaktadır²⁹⁵.

Aynı maddenin 2. fıkrası uyarınca satılan dışında kalan eklentilere de bir bedel ödenmiş olsa bile dönme durumunda bu dönüşün eklentiler kapsamaktadır. Ancak eklentilerden dönme satılardan dönülmesi anlamına gelmemektedir. Eklentilerle asıl mal arasında bağ kurarken, eşyanın kullanım biçimi, ekonomik bir

---

291 YAVUZ, s. 95.

292 AYDOĞAN/KAHVECİ, s. 180; EREN, s. 136.

293 DURSUN KARAAHMETOĞLU, s. 966.

294 DURSUN KARAAHMETOĞLU, s. 967.

295 ZEVLİLER/GÖKYAYLA, s. 129.

bağının olup olmadığı, taraf rades ve benzer durumlar göz önünde bulundurulmalıdır²⁹⁶.

Aynı madde uyarınca satıcının yükümlülüğü alıcı tarafından satış bedel ödendğinde oluşmaktadır. Bedel ödenmez se bu yükümlülük doğmayacağından konunun çözümü çn genel hükümler dkkate alınacaktır. Fakat kanun koyucu, bedeln ödenmes hallernde de genel hükümlern uygulanacağını belrteblrd. Ad lşklerde dönme durumunda ödenen bedeln ades ve zararların da gderlmes gerekmektedir. Bunun yanısıra satıcı ayıplı mal dolayısıyla doğmakta olan doğrudan zararı ve alıcı tarafın karşı karşıya kaldığı zararları da gdermeldr. Alıcı ödemiş olduğu para nedeniyle menfaat kaybı yaşarsa, bu zararın da bu hükümler uyarınca tazmn gerekecektir²⁹⁷ .

Sözleşmeden dönme mahkeme vasıtasıyla da mümkün olmaktadır. Satıcı sözleşmeden dönmeye lşkn olarak kanunda belrtlen sınırlamalara uymaz se ya da alıcıyla anlaşamadığı durumlarda bu durum oluşablmektedir. Mahkeme açıklayıcı ntelge sahp br karar vermekte ve açılmakta olan bu dava br tespt davası olmaktadır²⁹⁸.

Dönme, yapıldığı sırada satılan şey ya da malın olduğu yerde yapılmaktadır. Satılanın ger verilmesne lşkn borç aranacak br borç olmaktadır. Bu sebeple satıcı tarafından satılan malın olduğu yerden aldığında masrafların kends tarafından karşılanması gerekmektedir²⁹⁹. Satılanın bulunduğu yern farklı br yer olması halnde se, ger verilen malın taşınmasına lşkn masraflar da satıcı tarafa yüklenmektedir³⁰⁰ .

TBK md. 228’ de ayıplı malın yok olmasına lşkn brtakım durumlar sayılmaktadır. Bu maddeye göre br malın yok olması aşağıdak durumlardan kaynaklanmaktadır;

- Kend ayıplarından kaynaklanan nedenler,
- Beklenmedk durumlardan kaynaklanan nedenler,

---

296 DURSUN KARA AHMETOĞLU, s. 958.

297 ALZAD, s.64.

298 YAVUZ, s. 90-91.

299 EREN, 138.

300 GÜMÜŞ, s. 100.

- M cbr sebeplerden kaynaklanan nedenler,
- Alıcı tarafın m kellefyetne neden olan durumlar.

Bu madde uyarınca bu sebeplerden kaynaklanan br durum sonucunda satılan malda ağır br hasar oluşması durumunda alıcının dönme hakkı bulunmaktadır. Fakat TBK md. 228. uyarınca bu hallerde alıcı, satılan maldan gerye kalanı ade etmekle mükellef olmaktadır. Malın bedel konusunda br karar verilmes gerektiğinde genel hükümlere göre karar verilecektir³⁰¹ .

D. Satış Bedelinden İndirm Hakkı

Alıcı satın aldığı bedelden ndrm talebn kend radesyle yapabileceğ gb h km kararıyla da yapablmektedir. Söz konusu ndrmn ayıp oranında yapılması gerekmektedir. TBK' nın 227. maddesnn IV. fıkrası uyarınca h km ayıplı malın teslmne lşkn olarak dönme talebnn yernde olmadığına dar belrtlerin varlığı halinde satış bedelinden ndrme ya da satılan malın onarılması hususunda br karar verebilmektedir. Bu hallere örnek olarak alıcının edneceğ menfaatn az ve satıcının uğrayacak olduğu zararın daha fazla olması hal g sterleblr. Bu durumda alıcı bu  z me razı olmak durumunda kalacaktır³⁰². Satıcının, sözleşmeden dönme talebnn reddnn haklılığına dar vakıaları spatlaması gerekmektedir³⁰³ .

Bazı durumlarda yukarıda belrtlen hükmün dışında br durum gerçekleşebilmektedir. Belrlenen bedel  zernden ndrlmek stenen mktarın satışn bedelne yakın ya da bu bedele eş olması halinde alıcı bedelden ndrm isteyemez. Bu halde, TBK' nın 227. maddesnn V. fıkrası uyarınca alıcının yapması gereken şey sözleşmeden dönme ya da satılan malın ayıplı olmayanı le değşmn stemektedir.

Satılan malın bedelinden ndrm steğnden dolayı sözleşmenn mevcudyet devam edecektir. Alıcı satılan malı alıkoyabilecek ve  demedğ satış bedelinden ayıptan kaynaklı olarak daha azını  deyebilecektir. İndrm stemnn tek taraflı br rade beyanıyla satıcıya ulaşmasıyla sözleşmede yer alan bedeln değşm ger ekleşecektir³⁰⁴. Satılan malın bedelnn alıcı tarafından  denmş olması halinde

---

301 YAVUZ, 91-92.

302 ZEVKLİLER/GÖKYAYLA, s. 130.

303 YAVUZ, *Satış Sözleşmeler*, s. 116.

304 BİLGİN, s. 406.

ayıptan kaynaklanan mktar ödenen bedelden ger steneblecektir.³⁰⁵ Bu seçmlik hak da alıcı tarafından satıcıdan stenebleceğ gb hâkm aracılığıyla da kullanılabilir.

İndrmn mktarı hâkm tarafından hesaplanmalıdır. Bu mktar hesaplanırken brkaç farklı yöntem bulunmaktadır. Fakat hâkmler genel olarak “nsb metodu” terch etmektedirler. Bu metotta satılan malın ayıplı olmayan br benzernn rayç bedelye satılan malın ayıplı halnn bedel arasındaki farkın oranının satış sözleşmesiyle kararlaştırılmış bedel üzerinden yapılacak ndrmle elde edilmektedir. Örneğn satılan malın rayç bedel 1500 TL, fakat ayıplı halde se 750 TL, bu bedellern oranı $\frac{1}{2}$ olduğundan, satış sözleşmesiyle belrlenen bedeln 3000 TL olması halnde ndrm tutarı $3000 \times \frac{1}{2} = 1500$ olmaktadır. Şu şekilde de fade edilebilmektedir;³⁰⁶

$$\text{İndrm mktarı} = \frac{\text{Belrlenen satış mktarı} \times \text{Satılan malın ayıplı değer}}{\text{Satılan malın ayıplı olmayan benzernn değer}}$$

Yukarıda verilen örneğe göre bu işlem şu şekilde yapılacaktır;

$$\text{İndrm mktarı} = \frac{3000 \times 750}{1500} = 1500 \text{ olacaktır}^{307} .$$

İndrmn hesaplandığı sırada bu yöntemden farklı k tane daha yöntem kullanılmaktadır. Bunlar “mutlak yöntem” ve “tazminat yöntem” dr. Mutlak yöntemde ndrilecek mktar, satılanın ayıplı olmayan değer le ayıplı halnn değernn arasında çıkan farkın belrlenen bedelden ndrlmesiyle elde edilmektedir. Ancak tazminat yöntemnde, satılanın ayıplı halnn değer belrlenir ve bu değern satış parasından düşürülerek elde edilecek farkın alıcı tarafa ades gerçekleşmektedir³⁰⁸. Örneğn;

³⁰⁵ EREN, s. 147.

³⁰⁶Antalya Bölge Adlye Mahkemes 3. Hukuk Dares, 04.02.2021,E: 2020/936 -K:2021/165 : “Dava konusu aracın klometresnn düşürülmesinden dolayı gzl ayıplı olarak satışının yapıldığı ve ayıplı araçtan dolayı davalı satıcının tüketecye karşı sorumlu olduğu, davacı tüketenn 6502 sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanunun 11.maddesinde belrten seçmlik haklarını dledğ gb kullanabileceğ, davacının satış bedelinden ndrm hakkını terch ettğ, Yargıtay tarafından öteden ber uygulanan ve daremz tarafından da benmsenen "nsp metod" olarak adlandırılan hesaplama yöntemne göre davacının talep edebileceğ ayıp oranında satış bedelinden ndrm tutarının belrlendğ”(https://portal.uyap.gov.tr/uyap E.T:11.02.2021)

³⁰⁷ ŞAHİNİZ, s. 158-159; ARAL/AYRANCI, s. 135.

³⁰⁸ ZEVLİLİLER/GÖKYAYLA, s. 131.

Satılanın ayıplı halnn 1000 TL olduğunu, belirlenen bedeln de 2500 TL olduğunu düşündüğümüzde, $2500 - 1000 = 1500$ TL elde edilmektedir k, bu durumda, $1500 - 1000 = 500$ TL alıcıya ade edecek paradır.

Satılan malın kıymet, hasar geçnce takdir edilmelidir. Bu durumda, brtakım stsnalar dışında³⁰⁹, çoğunlukla sözleşmenn yapıldığı an malın kıymetnn belirleneceğ andır³¹⁰ .

E. Satılan Malın Bedelsiz Onarım Taleb

TBK md. 227/3 uyarınca, alıcı tarafından, fahş br masrafi gerektirmemek şartıyla tüm masrafların satıcı üzerinde bırakılacak şekilde satılan malın bedelsiz br şekilde onarımı steneblecektir. Bu seçmlk hakkı doktrnde ve kanun koyucu tarafından benmsenmiş olması yernde br çözüm olarak görülmektedir. Bu hak fa talebnn devamı ntelğnde olan br alacak hak olarak fade edilmektedir³¹¹. Fakat kanundak metnnde bu seçmlk hakkının kullanılabilmes çn onarımının çok fazla masrafa yol açmaması gerekmektedir. Bunun yanısıra, satıcı açısından dürüstlük kuralları kapsamında ayıbın gderleblr olması gerekmektedir³¹². Onarım masraflarının satılanın satış parasına yakın olması halnde onarım yoluna gdemeyecektir. Bundan dolayı uygun br şekilde onarım stemnde bulunulmasının olanaklı olmadığı durumlarda dğer seçmlk haklardan br tanesnn seçlmes gerekmektedir³¹³ .

Onarım masrafları çersndek, malın taşınması, şçlğ ve yedek parçasının getrlmesne lşkn şlemler satıcının sorumluluğundadır. Tamrn süresne lşkn olarak belrl br hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, farklı br durum olmadıkça malın onarımına lşkn beyanın, satıcıya ulaştığı andan başlatılması makul görülmektedir³¹⁴. Onarıma ayrılan süre, tamr gerçekleştirilen mal ve ayıbın durumuna bağlı olarak değşebilecektir³¹⁵ .

---

309 ZEVKLİLER/GÖKYAYLA, s. 131.

310 ŞAHİNİZ, s. 159.

311 GÜMÜŞ, s. 109.

312 GÜMÜŞ, s. 109.

313 AYDOĞAN/KAHVECİ, s. 195.

314 BİLGİN, s. 409.

315 AYDOĞAN/KAHVECİ, s. 195.

Alıcı, ayıplı malın durumuna bakmaksızın onarımına lşkn seçmlk hakkını kullanmış ve satıcı da malın tamrn yeterli düzeyde gerçekleştremeyse, alıcının sözleşmeden dñnmey stemes halinde satıcıya makul br müddet vermes gerekmektedir³¹⁶ .

F. Olanaklı Olması Halnde Satılanın Ayıpsız Br Benzeryle Değştrme Taleb

TBK'nın 227. maddesnn I fıkrasının 4. bend uyarınca bu seçmlk hakkının kullanılabilmes çn tek koşul ayıplı çıkan satılanın, ayıpsız br benzeryle değştrlebilmesnn olanaklı olmasıdır. Bu madde parça satışı ve çeşt satışında uygulanablmektedir³¹⁷. Fakat madde metnnde geçen “mkan varsa” tabrnın kullanılmasındak amaç parça satışlarında ayıp olması halinde bu parçanın br benzeryle değştrlmes çoğu zaman olanaklı görñlmemesdr³¹⁸ .

Br kısım yazarlara göre, alıcıya bu durumlarda kanunen edmn değştrlmesne lşkn br yetk verlmektedir³¹⁹. TBK' nın 86. maddes uyarınca çeşt satımında satılan malın vasıflarına yönelk olarak sözleşme çersnde yeternce tanım yapılmamış se, satıcı tarafından seçlecek ayıplı olmayan edmn kaltesnn vasatın altında bulunmaması gerekmektedir³²⁰ .

Satıcı tarafından, alıcının talebnn karşılanmaması halinde satıcının temerrñdñ söz konusu olacaktır. Bu durumda alıcı, satıcıya karşı borçlu temerrñdñ hükñmler uyarınca hak ddasında bulunabilecektr³²¹ .

Dñnme durumunda olduğu gb bu durumda da teslm yapılan malın ger verilmes cap etmektedir. Fakat, aşağıdak durumlarda alıcı tarafından satılanın ayıpsız br benzer le değşmne olanak bulunmamaktadır³²² .

- Malın alıcıdan kaynaklanan br sebeple telef halinde,
- Malın alıcı tarafından çok büyük br zarara uğratılmış olması durumunda,
- Alıcının malı değştrmş olması halinde,

316 GÜMÜş, s. 109.

317 BİLGİN, s. 411; YAVUZ, s. 103.

318 EREN, s. 150; YAVUZ, N., Satış Sözleşmeler s. 193.

319 BİLGİN, s. 412.

320 YAVUZ, s. 103.

321 BİLGİN, s. 411.

322 YAVUZ, N., Satış Sözleşmeler, s. 303.

- Malın başka bir kimseye temlik halinde.

Bu durumlarda alıcının yalnızca malın bedelinin indirilmesini talep etmesi ya da başka bir seçeneği seçmesi gerekmektedir³²³ .

Alıcı, bu haklarını zamanaşımı süresinden önce kullanmalıdır³²⁴. Fakat, dürüstlük kurallarına göre satıcının zararına olmayacak şekilde ve hukuk durumu konusunda bir açıklık sağlaması için alıcı tarafından satıcıya satılanın değişim konusunda bir tercih yapabileceğini belirtmesi yerinde olacaktır³²⁵. Bunun yanı sıra, ayıplı olan satılanın değişimin stemiş se, geçirmeden kaynaklanan zararlarına yönelik tazminat isteyebilecektir.

G. Genel Hükümler Çerçevesinde Alıcının Tazminat İsteme Hakkı

Satım konusu malın ayıplı olarak teslim nedeniyle alıcının, mağdur olmasından dolayı bu mağduriyet, TBK md. 227' ye göre genel hükümler kapsamında tazminatla giderilebilecektir. Bu hakkı seçmiş hakların yanı sıra kullanabileceği gibi ayrıca da zararların tazmininin talep yapılarak da kullanılabilmesi mümkündür³²⁶ .

TBK md. 229/2' de “satıcı kendisine hiçbir kusur yüklenmeyeceğini spat etmedikçe, alıcının diğer zararlarını da gidermekle yükümlü” olduğu belirtilmektedir. Dönme durumunda alıcı tarafından, satıcının kusurlu olduğunun spatına ihtiyaç bulunmadan, satıcı kusurlu sorumluluk esaslarına göre başkaca zararları da giderilebilecektir. Bu şekilde öğretinin önceden kabul ettiği bu tazminat hakkı yasayla hüküm altına alınmıştır³²⁷. Bu durumda satıcı sorumluluk açısından hata kurallarına göre hareket etmektedir. TBK md. 112' ye göre bu borç gereği gibi fa etmemekten kaynaklanmaktadır.

H. Alıcının Seçmiş Haklarının Sınırlandırılması

323 ŞAHİNİZ, s. 163; YAVUZ, s. 105.

324 YAVUZ, s. 103.

325 YAVUZ, s. 105.

326 ZEVLİLİLER/GÖKYAYLA, s. 132.

327 YAVUZ N., s. 157; BİLGİN, s. 413.

Satış sözleşmesine taraf olanlar özgür radeleriyle seçmiş haklar konusunda birtakım sınırlandırmalar yapabileceklerdir. Yasa koyucunun da getirmiş olduğu bazı sınırlandırmalar mevcuttur.

1. Dönme Hakkının Sınırlandırılması

TBK' nın 227. maddesinin IV. fıkrasında, hâkm tarafından alıcının dönme talep yerinde görülmezse satılan malın onarılmasına ya da satış bedelinden indirim karar verilebilecektir. Bu durumlara örnek olarak dönme halinde alıcının elde edecek olduğu yararlarının az olması, satıcıya da fazla zarar verecek olması durumları gösterilebilmektedir. Zira, sözleşmeden dönülmesinde lîkn olarak bir rade beyanının ardından, hâkm, satış sözleşmesinde taraf olanlardan bir tarafından dava açıldığında bu kararı verebilir.³²⁸ Diğer bir deyişle k htmal bulunmaktadır.

- İlk htmalde, alıcı sözleşmeden dönme seçmiş hakkını kullanarak mahkemeye başvurduğunda satıcıdan satışa konu ücretin adesini talep ederse, satıcı da bunu stemezse dönmenin yerine satılan malın ücretinden indirim ya da satılan malın def'ne lîkn bir karar alınabilecektir.
- Diğer htmalde, satıcı tarafından dönmenin koşullarının var olmadığı ve dönme steğinin haksız olduğunu varsayarak mahkemede menfî tespiti lîkn

---

328 İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 19. Hukuk Dairesi 15.02.2021, E:2018/3098-K:2021/271 ilamında "6502 sayılı yasa 11/3. maddesinde "Ücretsiz onarım veya malın ayıpsız misli ile değiştirilmesinin **sacı için oransız güçlükleri beraberinde gelecek olması hâlinde tükeci, sözleşmeden dönme veya ayıp oranında bedelden indirim haklarından birini kullanabilir. Oransızlığın tayininde malın ayıpsız değeri, ayıbın önemi ve diğer seçimlik haklara başvurma tükeci açısından sorun teşkil edip etmeyeceği gibi hususlar dikkate alınır.**" düzenlemesi mevcuttur. Görüleceği üzere yasa koyucu, 11. maddenin birinci fıkrası ile tükecinin seçimlik haklarını sıralama yoluyla düzenlemiş, bu seçimlik haklardan "ücretsiz onarım" ve "malın ayıpsız misli ile değiştirilmesi" seçimlik haklarının kullanılması halinde karşı taraf için hakkaniyete aykırı olarak oransız güçlüklerin ortaya çıkması halini ise tükeci insiyafinde olan seçim hakkının bir issnası olarak aynı maddenin üçüncü fıkrasında hüküm almıştır. Bu açıklamalar ışığında somut olayda, mahkemece hükme esas alınan 31/10/2017 tarihli raporun makine mühendisi bilirkişi tarafından düzenlendiği, davalının rapora iraz e ği, dava konusu araçtaki ayıbın ise boya kaynaklı oluştuğunun iddia edilmesi karşısında alınan bilirkişi raporunun hüküm kurmaya elverişli olmadığı anlaşılmıştır. Hal böyle olunca boya ve kaporta işinden anlayan uzman bilirkişi heyenden hüküm kurmaya elverişli rapor alınarak sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken aksi düşüncelerle yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır. Kaldı ki davacının seçimlik haklarından misli ile değişim hakkını kullanmasının TMK'nın 2. ve 6502 sayılı yasa 11/3. maddeleri uyarınca hakkaniyete ve taraflar arasındaki hak ve menfaatler dengesine aykırı olacağından, araçtaki boya ayıbının araç değeri üzerinde oluşturacağı değer düşüklüğü Bilirkişi marifetle tespit edilerek bu ayıp nedeniyle seçimlik hakkından bedel indirim uygulanmasının uygun olacağı değerlendirilerek sonucuna göre hüküm tesisi gerekirken yazılı şekilde ayıpsız misli ile değişimine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır"(https://portal.uyap.gov.tr/uyap E.T:8.03.2021)

dava açılırsa hâkm tarafından bu karar alınabilecektir³²⁹. Fakat, bu halde, dönmenn haksız olduğuna lşkn vakıaların satıcı tarafından gösterlmes gerekmektedir³³⁰.

TBK md. 228/2' ye göre “*Satılan alıcıya yükleneblen br sebep yüzünden yok olmuşsa veya alıcı onu başkasına devretmişse ya da bçmn değıştrmşse alıcı ancak değerndek eksklk karşılığının satış bedelnden ndrlmesn steyeblr*”. Bu hüküm uyarınca belrtlen hallerde alıcı, satış bedelnn ndrmnden başkaca br stemde bulunamayacaktır³³¹.

2. Bedeln İndrme Hakkının Sınırlandırılması

TBK md. 227/5 uyarınca, bedel üzerinden ndrlmekte olan mktarın satılan malın bedelne çok yakın ya da eş olduğu durumlarda satıcıdan sadece sözleşmeden dönölmes ya da ayıplı olmayan br benzeryle değışm steneblecektir.

3. Onarım Hakkının Sınırlandırılması

Bazı sebeplerden dolayı onarım hakkının sınırlandırıldığı görülebilmektedir. Bu durumlarda alıcının dğer seçmlk haklarından brsn kullanmasına olanak tanınmalıdır. Bu haller şöyle sıralanabl;

- Satılanın onarımına çok fazla masraf gerekmekteyse,
- Satılanın onarımı yapıldığında değr olarak aşırı kayıplar oluşacaksa,
- Alıcının bu hakkının kullanımına mkan bulunmamakta se,
- Alıcının uygun olmayacak br müddetle malını kullanımdan yoksun kalacağı br durumun olması hal³³².

4. Seçmlk Hakların Kullanmasının Satıcı Tarafından Engellenmes

Satıcının ayıplı olan satılana karşılık olarak ayıbı bulunmayan br başkasını verp alıcının uğramış olduğu zararlı gdererek alıcının seçmlk haklarının kullanması konusunda br kısıtlılığa yol açabilmektedir.

---

329 DURSUN KARAAHMETOĞLU, s. 952-954.

330 YAVUZ, N., s. 116.

331 BİLGİN, s. 413.

332 YAVUZ, N. Satış Sözleşmeler, s. 302-303.

TBK md 227/3’ de meselenn çözümüne lşkn olan bu yol makul ve adaletn yerne getrleblmes çn hüküm altına alınmıştır. Maddede belrtlen “zararların” kavramıyla fl zararların ve mahrum kalınan kârların anlaşılması gerekmektedir³³³. Bu durumda, alıcının bu çözüme lşkn yolu kabul etmedğ hallerde ve sözleşmeden dönmekte ısrarcı olursa hakkın kötüye kullanıldığı kabul edilmektedir³³⁴. Satıcı tarafından alıcının kna edlmes çn alıcının ödemiş olduğu muayene masraflarının ve geckme nedeniyle oluşan zararların da ades gerekecektir. Çünkü, bazı yazarlar, satıcının satılan malın yerne sunmuş olduğu malda da ayıp olması halnde bu kez satıcıya ayıplı olmayan br benzeryle değşm fırsatının verilmemes gerekmekte ve ayrıca alıcı tarafından seçmlk hakların kullanılması gerekmektedir³³⁵.

III. AYIPLI İFA NEDENİ İLE ALICININ SEÇİMLİK HAKLARININ YARIŞMASI

Brtakım olguların varlığı halnde, ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümler le Türk Borçlar Kanununda belrtlen hata, aldatma ve kötü fa koşullarının br arada bulunablmes mümkün olmaktadır. Çalışmanın bu kısmında yukarıda belrtlen hallerde, tüketcnn yapması gerekenn ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümlerne ya da TBK hükümlerne veya kötü fa yoluna mı gtmes gerektiğ konusu nceleneyecektir.

A. Yanılma ve TKHK’ da Belrtlen Ayıptan Kaynaklanan Sorumluluk Hükümlernn Yarışması

TBK md. 30’ da sözleşmenn kurulduğu sırada esaslı br şekilde yanılan tarafın sözleşmeyle bağlı olmayacağı belrtlmektedir. Bu hükümde, sadece sözleşmenn kurulduğu sırada düşünölmekte olan esaslı yanılmanın sözleşmenn geçerl olmasını etkledğ belrtlmektedir³³⁶. TBK’ nın 31. maddesinde tadad olarak esaslı hata hallernden bahsedlmştir.

Satım sözleşmes kurulduğu sırada satılanın ntelklerine lşkn olarak satıcı tarafından bldrlenler ve satılan malda bulunması gerekenlern dürüstlük kuralları

---

333 EREN, s. 132.

334 YAVUZ, N., Satış Sözleşmeler, s. 192.

335 ŞAHİNİZ, s. 114.

336 KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 30.

çerçevesinde belirtilmiş ölçüde bulunmaması hallerinde ayıptan kaynaklanan sorumluluğun koşulları ile esaslı hata durumunun koşullarını birlikte taşımaktadır³³⁷ .

Doktrinde bir kısım yazarlarca, çeşitli satımında, sözleşme kurulurken edimin konusu belirlenmemiş olmasından dolayı ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümleriyle esaslı hata hükümlerine ilişkin koşulların bir arada bulunamayacağı belirtilmektedir³³⁸. Bazı yazarlara göre ayıba ilişkin hükümler, hataya ilişkin hükümler karşısında özel hüküm niteliğine sahip olması nedeniyle, alıcı koşulların varlığı durumunda ayıptan kaynaklanan sorumluluk esaslarına dayanmalıdır³³⁹.

Bir diğer görüşte olanlar, ayıptan kaynaklanan sorumluluk esaslarıyla hataya ilişkin hükümler arasında özel – genel ilişkin bulunmadığını savunmaktadırlar³⁴⁰ . Ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümleriyle hata hükümler, farklı hukuksal nedenlere dayanmaktadırlar. Bundan dolayı her hükümün yarıştığı belirtilir. Alıcının koşulları bulunduğu durumlarda ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümleri ya da yanılma hükümlerine başvurulması olanaklıdır.

B. Hata ve TKHK’da Belirtilen Ayıptan Kaynaklanan Sorumluluk Hükümlerinin Yarışması

Alıcının, satıcının aldatmasının bir neticesi olarak sözleşmenin bir tarafı olması durumunda, TBK’ nın 36. maddesinin 1. fıkrası uyarınca hatanın esaslı mahiyette bulunmaması halinde daha sözleşmeyle bir bağımlılığı olmamaktadır. Aldatmanın bulunması durumunda, sözleşmenin geçersizliğine hükmedilebilmesi için yanılma esaslı olmak zorunda değildir³⁴¹ .

Satıcının satılanın ayıbını örtmeye çalışması ya da satılанда olmayan vasıfların olduğunu bildirmesiyle tüketicinin aldatılması söz konusu olabilir. Bu hallerde, ayıba karşı sorumluluk ve aldatma hükümleri açısından koşullar bir arada gerçekleşmektedir. Burada da, hata hükümleri uygulandığı gibi ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümleri- hile hükümleri yarışmaktadır³⁴² .

337 ARAL/AYRANCI, s. 161.

338 ARAL/AYRANCI, s. 161.

339 KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s. 80.

340 ARAL/AYRANCI, s. 162.

341 HATEMİ/GÖKYAYLA, s. 100.

342 ASLAN, s. 208.

Alıcı, seçmlik haklarını 2 yıl çersnde kullanabilecektr. Fakat, TKHK'nın 12. maddesnn 3. fıkrası uyarınca satıcının hlel ya da ağır kusurlu davranışıyla ayıbını gzledğ durumlarda bu 2 yıllık zamanaşımı süres uygulanmamaktadır. Bu halde, alıcının ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümlernn yerne hle hükümlerne dayanmasında hukuksal açıdan br yarar görülmemektedir³⁴³. Bu hükümlern aralarında br yarışma bulunsa da alıcının zamanaşımı müddetnce ayıptan kaynaklanan sorumluluk esasları yerne, hleye lşkn hükümlere dayanmasında hukuksal br menfaat bulunmamaktadır.

C. Borcun Gereğ Gb İfa Edlmemes ve TKHK' Da Belrtlen Ayıptan Kaynaklanan Sorumluluğa İlşkn Hükümlern Yarışması

TBK' nın 112. maddes uyarınca “Borç hç veya gereğ gb fa edlmezse borçlu, kendsne hçbr kusurun yüklenemeyeceğn spat etmedkçe, alacaklının bundan doğan zararını gdermekle yükümlüdür”.

Satıcı tarafından borç gerektğ şekilde fade edlmemes halnde kötü fa oluşabilecektr. Alıcının, satılandak ayıbın farkında olmadığı ya da blebleceğ br halde olmadan aldığı hallerde borcun gereğ gb fa edlmemes ve ayıplı fanın koşulları oluşmuştur. Bu hallerde alıcının ayıplı faya mı yoksa kötü faya mı dayanması gerektğ konusunda tartışmalar bulunmaktadır.

Br kısım yazarlar, ayıp hükümlernn, kötü fayla lgl özel hükümlere dayanılması gerektğn belrtmektedir³⁴⁴. Bundan dolayı ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümleryle kötü faya lşkn hükümler arasında br yarışmanın bulunmasından bahsedilemeyecektr. Alıcı, özel br hüküm olan ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümlerne dayanmalıdır. Br başka görüştek yazarlar se, kötü fa hükümleryle ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümlernn yarıştığını savunmaktadır. Alıcı satılanın ayıplı fa durumunda ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümlerne dayanabileceğ gb kötü fa hükümlerne de dayanablmektedir. Alıcının, kötü fa hükümler uyarınca tazmnat steyebilmesi çn, muayene ve hbar yükümlülüğünü yerne getirmes gerekmez ve 2 yıllık br zamanaşımı müddet de bulunmamaktadır. Alıcı , TBK' nın 112. maddes uyarınca 10 yıl çersnde tazmnat stemnde bulunabilecektr.

343 ARAL/AYRANCI, s. 163.

344 ŞAHİNİZ, s. 196.

IV. GÖREVLİ MAHKEME ve YETKİLİ MAHKEME

Görevle lgl düzenlemeler kamu düzenne lşkn olup, taraflar ler sürmese dah yargılamanın her aşamasında re'sen gözetlr. Görevle lgl hususlarda kazanılmış hak sözkonusu olmaz. Mahkeme duruşma yapmadan, yan taraflara teblgat yapıp onları dnlemeden dosya üzerinden de görevszlk kararı vereblr. Taraflar da yargılama btnceye kadar görev trazında bulunablrler. Görev trazu yapılmış se veya yapılmamış olsa ble resen mahkeme, lk önce görevl olup olmadığını nceleyp, karara bağlamalıdır.

İknc El Araçlarda, satın alındıktan sonra ortaya çıkan ayıptan dolayı alıcının/tüketcnn yasa gereğ hukuk yollara başvurmak amacıyla açacağı davada görevl mahkeme belrlenrken satıcının/sağlayıcının durumuna bakmak gerekr.Şöyle k;

28/05/2014 tarhnde yürürlüğe gren ve dava tarhnde yürürlükte bulunan 6502 sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesnn (1) bendnde **Sağlayıcı:** Kamu tüzel kşler de dâhl olmak üzere tcar veya meslek amaçlarla tüketcye hzmet sunan ya da hzmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kşy, ( ) bendnde **Satıcı:** Kamu tüzel kşler de dâhl olmak üzere tcar veya meslek amaçlarla tüketcye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kşy, (k) bendnde Tüketc: Tcar veya meslek olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kşy, (1) bendnde **Tüketc İşlem:** Mal veya hzmet pyasalarında kamu tüzel kşler de dâhl olmak üzere tcar veya meslek amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kşler le tüketcler arasında kurulan, eser, taşıma, smsarlık, sgorta, vekâlet, bankacılık ve benzer sözleşmeler de dâhl olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuk şlem olarak tanımlanmış, 6502 sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun'un 73. maddesinde de tüketc şlemler le tüketcye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara lşkn davalarda tüketc mahkemelernn görevl olduğu belrtlmştr. Br hukuk şlemn sadece 6502 sayılı Yasa'da düzenlenmiş olması tek başına o şlemden kaynaklanan uyuşmazlığı tüketc mahkemesnde görülmesn gerekrmez. Br hukuk şlemn 6502 sayılı Yasa kapsamında kaldığının kabul edlmes çn taraflardan brnn tüketc, dğer tarafın

se satıcı, sağlayıcı ya da müteşebbbs olması gerekr.³⁴⁵ Bu durumda davalının sıfatı, ne şle ştgal ettğ mevcut duruma göre belrlenerek görevl mahkeme tespt edlr.

346

Eğer satıcı tcar ve meslek anlamında profesyonel mal ya da hzmet satan kş tanımına uymuyorsa³⁴⁷ Tüketc Mahkemes görevsziğne karar vererek dosyayı, Aslye Hukuk Mahkemesne görevl mahkeme olarak gönderrr.

Yetkl Mahkeme se, davalı olan satıcının dava açıldığı tarhte yerleşm yer olan yerdek mahkemedr. Tüzel ya da gerçek kş olup olmadığına bakılmaksızın yetkl mahkeme her halükarda satıcının yerleşm yerdr.

Tüketc davalarında genel yetkl mahkeme yer belrlenirken, 4271 sayılı TMK' ya göre belrlenmeldr. 6100 Sayılı HMK'nun 6. maddesne göre genel yetkl mahkeme davalının yerleşm yer mahkemesdr. 6502 Sayılı Kanun'un 73/5. maddesyle tüketc davalarının tüketcnn kametgahı mahkemesnde de açılableceğ belrtlmştr k, bu da özel yetkiye dar br düzenlemedr. Dolayısıyla dava, davacının seçmne göre, hem genel ve hem de özel yetkl mahkemede açılabilir.

V. AYIPLI İFADA AYIBI İSPAT YÜKÜ

TKHK'nın 10. maddesnn 1. fıkrası uyarınca “ *teslm tarhnden tbaren altı ay çnde ortaya çıkan ayıpların, teslm tarhnde var olduğu kabul edlr. Bu durumda malın ayıplı olmadığının spatı satıcıya attr. Bu karne, malın veya ayıbın ntelğ le bağdaşmıyor se uygulanmaz*”, hükmü uyarınca satılan malda bulunan

345 Samsun Bölge Adlye Mahkemesi 5. Hukuk Dares 03.03.2021, E.2021/ 283-K.2021 / 346 (<https://portal.uyap.gov.tr/uyap/E.T:06.01.2021>)

346Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 13.01.2021,E: 2019/1279 -K:2021/8 ilamında “Somut olayda davacı taraf araç satış sözleşmesne dayanarak dava açmıştır. Taraflar arasındaki şlemn tüketc şlem olması çn sözleşmenn karşı tarafının 6502 sayılı Kanun'un 3. maddesnn ( ) bendnde tanımlandığı şekilde satıcı konumunda bulunması gerekmektedir. Bu madde gereğnce davalının satıcı sıfatının sahp olablmes çn tcar veya meslek amaçlarla tüketcye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket etmes gerekmektedir. Davalının tcar olduğu ve araç alım satımı yaptığı dosya kapsamı le sabıtr. Taraflar arasındaki satış sözleşmesnn İkn el motorlu araç satışına lşkn olması tek başına mahkemenn görevn belrlemek çn yeterl br unsur olmayıp davalının gelr elde etme amacıyla hareket etmes nedeniyle 6502 sayılı kanun gereğnce satıcı sıfatına sahp olması, uyşmazlığın tüketc şlem ntelğndek satış sözleşmesnden kaynaklanması nedeniyle davalının görev tırazı yernde değıdr.”(<https://portal.uyap.gov.tr/uyap/E.T:10.03.2021>)

347 Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 29.12.2020 ,E: 2020/1841 -K:2020/1708 (<https://portal.uyap.gov.tr/uyap/E.T.10.03.2021>)

ayıp konusundak spatı mükellefyet satıcıya attr. Sözleşme kurulduğu anda belrtlen hususların fa edlp edlmedğne bakılırken satılanın teslmnn yapıldığı zaman göz önünde bulundurulur. Alıcı tarafından, ayıplı fadan kaynaklanan hakların kullanılabilmes çn, satılan şey ya da malın teslm sırasında ayıplı olduğunun spatını alıcı yapmalıdır. Fakat, satılanın telef olduğu durumlarda teslm sırasında bu ayıbın spatlanabilmes müşküldür. Anılana göre satılanın teslmnn ardından 6 ay müddetçe meydana gelen ayıplar konusunda, Türk Meden Kanununun 6. maddes uyarınca genel spata lşkn normun aksne satılanın ayıplı olmadığını spatlama külfet satıcının üzerindedir.

TKHK'nın 10. maddesnn 2. fıkrası uyarınca, *“tüketcnn, sözleşmenn kurulduğu tarhte ayıptan haberdar olduğu veya haberdar olmasının kendsnden beklendğ hâllerde, sözleşmeye aykırılık söz konusu olmaz.”* Bu durumda, alıcının ayıplı fa nedeniyle seçm yapabilmes mümkün değıdr. Alıcının, sözleşme sırasında kolay br şekilde görebileceğ ayıpları, ağır hmalnden dolayı görmemiş olması durumunda, sözleşmeye aykırılıktan söz edilemez³⁴⁸. Çünkü, yen TKHK' da tüketcnn mevzuatta muayene ve hbar külfetnn bulunduğuna lşkn br hüküm bulunmadığından, tüketcnn artık ayıbın aşkar olduğu durumlarda bu ayıbın farkında olmuş olması gerekmektedir³⁴⁹.

TKHK'nın 10. maddesnn 3. fıkrası uyarınca, *“satışa sunulacak ayıplı mal üzere ya da ambalajına, üretc, thalatçı veya satıcı tarafından tüketcnn kolaylıkla okuyabileceğ şekilde malın ayıbına lşkn açıklayıcı blgy çeren br etket”* bulundurulmalıdır. Alıcının aldığı malın üzerndek blgler okuyamayacağı durumda ya da mal üzerinde ayıp bulunduğuna lşkn br açıklama bulunan br etketn bulunmadığı hallerde satıcının sorumluluktan kurtulması mümkün değıdr. Defolu malın üstünde yada ambalajında bulunacak etikette ayıba lşkn olarak br açıklama yapılmış olması sorumluluğu kaldırmamaktadır. Satının, sorumluluktan kurtulabilmes çn, söz konusu etket alıcıya vermes yada bu açıklamanın faturada, fşte veya satış belgesnde belrgn br şekilde gösterlmes gerekmektedir. Aks halde satıcının sorumluluklardan kurtulması mümkün görülmemektedir³⁵⁰.

348 HELVACI/ ALTINER YOLCU, HELVACI, Serap / ALTINER YOLCU, Fatma Zeynep: “6502 Sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun'un İspat Yüküne İlşkn Getrdğ Düzenleme”, Marmara Ünverstes Hukuk Fakültes Hukuk Araştırmaları Dergs, C. 24, S. 2.s. 817.

349 ELVAN, Osman Devrm: “Moblyada Ayıplı Mal Nedenyle Tüketcnn Hakları”, Uluslararası Blmsel Araştırmalar Dergs, C.3,S.1, Y. 2018, s. 25-34, s.28.

350 ÇABRİ, s. 214.

VI. AYIPLI İFA NEDENİ İLE ALICININ SEÇİMLİK HAKLARIN KULLANILMASINDA ZAMANAŞIMI SÜRESİ

TKHK' nın 16. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, “*Kanunlarda veya taraflar arasındaki sözleşmede daha uzun bir süre belirlenmediği takdirde, ayıplı hizmetten sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile, hizmetin başı tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir.*” Genel kural gereği, alıcının ayıptan kaynaklanan bir neden, hizmetin başından itibaren 2 yıllık bir zamanaşımı süresinde iler sürerek seçimsel haklarını kullanabilecekler. Yasanın 16. maddesinin 1. fıkrası uyarınca söz konusu zamanaşımı süresinin, taraflar sözleşmeyle uzatılabilmesi mümkün olmaktadır³⁵¹. Bu kuralın tüketicinin yararına nispeten emredici niteliği bulunması nedeniyle, tüketiciye zarar verecek bir düzenleme yapılmasının herhangi bir hükmü bulunmamaktadır³⁵². Öğretide bir kısım yazarlar, TKHK uyarınca 10 yıl olan zamanaşımına ilişkin olarak kesin bir kural bulunmaması nedeniyle bu sürenin daha fazla olarak belirlenmesine olanak bulunmaktadır³⁵³.

Temerrüt bulunması durumunda, TBK' nın 146. maddesinde belirtilen 10 yıl olan sürenin yoksa 147. maddesindeki 5 yıl olan sürenin zamanaşımı olarak belirleneceği hususunda öğretide ortak bir görüşe varılamamaktadır. Öğretide bir kısım yazarlar, temerrüdün bulunması durumunda, ayıplı hizmetten dolayı kısa olan zamanaşımı süresinin uygulanması gerektiğini savunmaktadır³⁵⁴. Başka bir görüşte yazarlar ise, TKHK'da belirtilen ayıplı hizmetten kaynaklanan sorumluluk için belirlenen zamanaşımı süreleriyle TBK' nın 146. ve 147. maddelerindeki süreler yarışmaktadır³⁵⁵.

Zamanaşımına ilişkin olarak belirlenen 2 yılın başlangıcı, hizmetin faaliyetiyle başlamaktadır. Satılarda hizmetin başından sonra çıkacak ayıp durumunda, zamanaşımının, fadan sonra başlaması gerekecektir³⁵⁶. Sürekli borç ilişkisinin mevcut olduğu ya da belirli aralıklar boyunca devam etmekte olan hizmet sözleşmesinin mevcudiyet halinde zamanaşımının ayıplı fiilin yapıldığı tarihten

351 ZEVKLİLER/ÖZEL, s. 202.

352 KAHVECİ, s. 321; GÜMÜŞ, s. 150

353 ÇABRİ, s. 331.

354 GÜMÜŞ, s. 132.

355 MAKARACI BAŞAK, Aslı, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Gereğince Ayıplı Hizmet Hükümlerinin Uygulama Alanı, Prof. Dr. Özer Selçuk'un Anısına Armağan, BÜHFD, Y. 2016, C. II, S. 145-146, s. 533.

356 AYDOĞDU, s. 379.

başlayacağı fade edilmektedir³⁵⁷. Dolayısıyla faların her brnden sonra ayrı br zamanaşımını da başlayacaktır.

TKHK’ nın 16. maddesnn 2. fıkrası uyarınca, “*Ayıp, ağır kusur ya da hle le gzlenmişse zamanaşımı hükümler uygulanmaz.*” Kusur, borçludan kaynaklanan sebeplerle hlal edlmesnn kast ve hmal (haff ve ağır hmal) olarak k kategorde ncelenmektedir³⁵⁸. Bunlardan kast ve ağır hmal ağır kusur şeklinde, haff hmal se haff kusur şeklinde adlandırılmaktadır³⁵⁹. 2. maddede, zamanaşımının bulunması gerekmektedirn hzmetn ayıplı olması durumunda seçmlk haklarla dğer hakların kullanılabileceğ öngörülmektedir. Öğretdek br görüşe göre, maddede belrtlen zamanaşımının uygulanmayacağı fades lafzıyla yorumlanmamalıdır³⁶⁰. Bu nedenle ağır kusurdan ya da hleden dolayı ayıplı olarak satın alınan mallara lşkn olarak tüketcnn 10 yıllık br zamanaşımı süres bulunmalıdır³⁶¹ .

TKHK’ da tazmnat talebne lşkn olarak br süre öngörülmemiş olması nedeniyle seçmlk haklarının yanısıra tazmnat stem halnde, TKHK’ nın 16. maddesindek zamanaşımı süres geçerldr. Fakat bu haklarından ayrı br şekilde tazmnat stemnde bulunulması durumunda TBK md. 146’ da belrtlen 10 yıl olan zamanaşımı süres geçerl olacaktır³⁶² .

Satıcı çn ayıptan sorumluluğu çn geçerl olan k yıllık zamanaşımı süres, satıcı le brlkte müteselslen sorumlu olan oto eksperrnn hukuk sorumluluğu çnde kıyasen geçerldr. Ancak oto ekspertzn sorumluluğu eğer kasıt veya hleye dayanıyor se bu durumda hukuk sorumlulukta uygulanacak süre k yıllık süre değl, ceza sorumluluğu çn öngörülen zamanaşımı süreler kadar olacaktır.

---

357 BAŞ SÜZEL, Ece, Tüketc Hukukunda İş Görme (Hizmet) Sözleşmelerinde Ayıplı İfa, MÜHFHAD, C. 24, S. 2, Y. 2018, s. 994.

358 KILIÇOĞLU, s. 308.

359 KILIÇOĞLU, s. 309.

360 GÜMÜŞ, s. 147.

361 YAVUZ/ACAR/ÖZEN, s. 87.

362 AYDOĞDU, s. 380.

SONUÇ

Günlük hayatta insanlar yalnız, toplu, eşyalı veya eşyasız olarak birçok nedenlerle yer değiştirebilirler. Teknolojinin gelişmesi ve motorlu araçların serümlere geçmesi ile birlikte, tüm dünyada karayollarında, motorlu araçların kullanılması, daha öne çıkmıştır. Ülkemizde de ise, ilk motorlu araçlar Osmanlı Devlet döneminde 20. yüzyılında başlarından itibaren kullanılmaya başlanmış ve günümüze kadar zamanla değişen koşullara göre mevzuatta düzenlemeler yapılarak hukuksal alt yapısı oluşturulmuştur.

2981 sayılı Karayolları Trafik Kanununda ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinde araç ve taşıt kavramlarına yer verilmiştir . Bu kapsamda otomobil, minibüs, kamyonet, kamyon, otobüs, çekici, araz taşıtı, özel amaçlı taşıt, kamp taşıtı, lastik tekerlekli traktör, motosiklet ve motorlu bisiklet, motorlu araçlardan olduğu ifade edilmiştir. 2918 sayılı KTK ve KTY’de “*motorlu araç*” ifadesinin yerine “*makine gücü ile yürütülenler*” şeklindeki bir tanımın enerji kaynakları arasında bir ayrım yapmaksızın gelecekte de keşfedilebilecek olan tüm enerji kaynaklarını da içine alan ve gücünü makineden alarak çalışan araç olarak genel bir yoruma girmek kanaatimizce uygulamada karşılaşılabilecek muhtemel problemlerin çözümünde daha sabetli olur. Bunun dışında kanun koyucu, daha açık ve net ifadelerle petrol türevleri dışındaki enerji kaynakları ile çalışan, motorlardan güç alan araçların hangileri olduğunu ayrıntılı, kanun düzenlemeye giderek belirtebilir.

Motorlu araçların mülkiyetinin devri kendine özgü devri koşulları olsa da yapıları itibarıyla ile menkul mal olduğunu kabul edilmektedir. İlk el motorlu araç satış sözleşmesinde kim taraf bulunmaktadır. 6098 Sayılı TBK 207/1. maddesine göre, satılanın mülkiyetini devretme borcunu üstlenen taraf olan kişiye satıcı, ikinci el motorlu aracın mülkiyetinin devri borcu altına giren satıcıya bir bedel ödemeyi üstlenen kişiye de alıcı denilmektedir. İlk el araç satış sözleşmesi kim taraflı borçlandırıcı bir sözleşmedir.

İktisadi değeri olan ikinci el aracın günlük hayatta satış sözleşmesine konu olması aynı zamanda bir mal olarak ayıptan sorumluluk kavramlarını da beraberinde getirmiştir. Kural olarak satıcının ayıptan sorumluluğu, satış konusu malın niteliğine ilişkin noksanlıklara ilişkin olup niteliksel eksiklerde ise ayıptan

sorumluluk söz konusu olmamaktadır. Zira, ayıp kavramı genel olarak malın ncelğne lşkn olmayıp ntelğne lşkn br kavramdır. 6098 sayılı TBK hükümlerne göre malda ncelksel eksklk ayıplı fa olarak kabul edilmemektedir. Buna karşın, bazı hallerde ncelksel eksklk satışa konu malın ntelksel özelliklern etkileyebilmektedir. Dolayısı le ntelk, malın önem ve değern veya kullanma elverişllğn etkileyen her türlü özellik olarak da tarif edilebilir.

İknc el motorlu araç satışı tarafların anlaşması ve 2918 Sayılı KTK 20/d maddesine göre satış ve zilyetlğn devr şlemnn yapılması le beraber knc el motorlu aracın mülkiyet alıcıya geçmektedir. Bu aşamadan sonra se satıcının İknc el motorlu araçtak ayıptan sorumluluğu ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda alıcının, satıcıya karşı brtakım hakları bulunmakta ve bunları belrl koşullara bağlı olarak satıcıya karşı yöneltebilecektir. Ayıp kavramı knc el motorlu araçtak arıza ve kusurlardır. Dğr br fade le knc el aracın ayıplı olmasından söz edebilmek çn satıcı tarafından zkr ve vaat edilen vasıflarında veya ntelğ gereğ knc el motorlu araçta bulunması gereken lüzumlu vasıflarında eksklk olması gereklidir.

6098 sayılı TBK ve 6102 sayılı TTK alıcıya satılanın gözden geçirme ve hbar külfet yüklemştir. Ancak 6502 Sayılı TKHK’da se tüketçnn hbar külfet bulunmamaktadır. Alıcı sahp olduğu kşsel yeteneğ, deneyim ve blğlerne göre bu gözden geçirme yükümlülüğünü yerne getirecektir. Satıcı, ayrıca satılanı yeternce gözden geçirmekle görebileceğ ayıpların olmadığını taahhüt ettğ veya bu ayıpları kasıtlı olarak gzledğ takdrde de bu kez ağırlaştırılmış olarak sorumluluğu doğacaktır.

Bununla brlkte 6098 Sayılı TBK 223/2 maddesine göre gzl ayıbın ortaya çıkması durumunda alıcı bu durumu hemen satıcıya hbar etmelidir. Satıcı tarafından satılacak ayıp blerek gzlenmiş ve saklanmış se satıcının ağır kusuru söz konusu olup 6098 Sayılı TBK 225 maddesine göre, ayıbın kendine vaktnde hbar edilmedğn ler sürmek suret le sorumluluktan kurtulamaz. Bu kapsamda İknc el motorlu araçta satıcının ayıptan sorumluluğu ve alıcının knc el aracı gözden geçirme ve hbar yükümlüğü, seçmlk haklarını kullanabilmes ancak noterlkçe yapılan satış ve devr şlem sonrasında başlamaktadır.

Dolayısı ile knc el motorlu araçta hukuksal anlamda bir ayıbın varlığından söz edebilmek için knc el aracın alıcı veya tüketiciye teslim edildiği anda mevcut olması gerekir. Satıcı knc el aracı alıcıya teslim anına kadar var olan maddi, hukuk veya ekonomik olmak üzere her türlü ayıptan sorumlu olacaktır.

Türk Borçlar Kanunu 221. maddesinde düzenlenen sorumsuzluk anlaşmasına göre, knc el motorlu araçta ağır kusur gerektiren hallerin dışında kalan ayıp durumlarında satıcının sorumluluğunu ortadan kaldıran anlaşmaların geçerli olduğu, ağır kusur kapsamında olan ayıplarda ise satıcının sorumluluğunu ortadan kaldıran veya sınırlayan sorumsuzluk anlaşmaları hükümsüzdür.

Satıcının ağır kusur kapsamı dışında kalan hafif kusurunu gerektiren ayıp hallerine ilişkin sorumsuzluk anlaşmaları geçerlidir. Bununla birlikte sorumsuzluk anlaşmaları knc el motorlu araçlara ilişkin tüketici satışlarında olanaklı olup olmadığına gelince TKHK’da yer alan düzenlemeler emredici nitelikte olduğundan tüketici aleyhine yapılacak bir sorumsuzluk anlaşması geçerli olmayacaktır. Zira satıcının sorumluluğunu ortadan kaldıran anlaşmaların TKHK 5. maddesinde düzenlenen haksız şartlar kapsamında değerlendirilmek gerekir.

Bir satış sözleşmesinde alıcının satın aldığı malı gözden geçirme ve ayıplı çıkması durumunda satıcıya durumu haber etmesi bir yükümlülük değil bir külfettir. Zira alıcının satın alınanı gözden geçirmeme ve ayıp çıkması durumunda haber etmemesi sonucunda alıcının katlanmak zorunda olduğu bir tazminat ödeme zorunluluğu bulunmamaktadır. Yalnızca satın alınanın ayıplı çıkması durumunda seçmiş hakları kullanma hakkını kaybetmektedir.

TBK 227 ve TKHK 11. maddesinde satılan bir mal ya da şeyin ayıplı olması halinde sorumluluk tespiti üzerine alıcının dört hakkı bulunduğu belirtilmektedir. Bu hakların ayıp haberinin ardından ve TBK’nın 231. maddesinde belirtilen zamanaşımı sürelerinde, TKHK’da ise malın tesliminde ibaren 12. madde de belirtilen sürelerde kullanılmaları gerekmektedir.

İknc el motorlu aracın ayıplı olması durumunda alıcının /tüketicinin seçmiş hakları; bedel adesi de çeren sözleşmeden dönme, malın ayıpsız şekilde değiştirilmesi veya ayıp oranında bedel indirim ya da ücretsiz onarım isteme haklarıdır. Satıcı, alıcının/tüketicinin tercih ettiği bu talep yerine getirmekle

yükümlüdür. Açıklandığı şekilde alıcı/tüketici seçimi haklarından herhangi birini kullanabilecekler. Öğretimde ve uygulamada da kabul edildiği üzere alıcının/tüketicinin seçimi haklarını tek yanlı ve varması gereken bir şekilde açıklamasıyla kullanması gerekmektedir. Alıcı/tüketici bu haklardan hangisini seçtiğini, bir kez bildirmekle, seçim hakkını kullanmış olur ve artık tercih değiştiremez. Çünkü, satıcı kayıtsız şartsız, bildirilen tercih yerine getirmek zorundadır. Bu nedenle alıcının/tüketicinin seçim hakkı, bir kez kullanılmakla sona ermekte ve onun yerine tercih ettiği hak geçmektedir. Bu özellik nedeniyle, alıcının/tüketicinin seçimi hakkı yenilgi doğurucu haklardandır.

Ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümleriyle hata hükümleri farklı hukuksal nedenlere dayanmaktadır. Bundan dolayı her hükümün yarıştığı belirtilir. Alıcının koşulları bulunduğu durumlarda ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümleri ya da yanılma hükümleriyle başvurulması olanaklıdır.

Alıcı, seçimi haklarını bir yıl içerisinde kullanabilecekler. Fakat, satıcının hileli ya da ağır kusurlu davranışıyla ayıbını gözlemediği durumlarda bu bir yıllık zamanaşımı süresi uygulanmamaktadır. Alıcının ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümleri ile hile hükümleri arasında bir yarışma bulursa da alıcının zamanaşımı müddetince ayıptan kaynaklanan sorumluluk esasları yerine, hileye ilişkin hükümlere dayanmasında hukuksal bir menfaat bulunmamaktadır.

Alıcı satılanın ayıplı bir durumda ayıptan kaynaklanan sorumluluk hükümleriyle dayanabileceği gibi kötü bir hükümleriyle de dayanabilmektedir. Alıcının, kötü bir hükümler uyarınca tazminat isteyebilmesi için, muayene ve hıbar yükümlülüğünü yerine getirmesi gerekmez ve bir yıllık bir zamanaşımı müddetinde bulunmamaktadır. Alıcı, TBK'nın 112. maddesi uyarınca 10 yıl içerisinde tazminat istemende bulunabilecektir.

İkinci el araçlarda, satın alındıktan sonra ortaya çıkan ayıptan dolayı alıcının/tüketicinin yasa gereği hukuk yollarına başvurmak amacıyla açacağı davada görevli mahkeme belirlenirken satıcının durumuna bakmak gerekir. Şöyle ki; davalının sıfatı, ne işle iştirgal ettiği mevcut duruma göre belirlenerek görevli mahkeme tespit edilir. Eğer satıcı ticaret ve meslek anlamında bir kişi tanımına

uymuyorsa görevli mahkeme Tüketici Mahkemesi değil Asliye Hukuk Mahkemesidir.

Yetkili Mahkeme ise, davalı olan satıcının dava açıldığı tarihte yerleşim yeri olan yerdeki mahkemedir. Tüzel ya da gerçek kişi olup olmadığına bakılmaksızın yetkili mahkeme her halükarda satıcının yerleşim yeridir.

Tüketici davalarında genel yetkili mahkeme yeri belirlenirken, 4271 sayılı TMK'ya göre belirlenmelidir. 6100 Sayılı HMK'nun 6. maddesine göre genel yetkili mahkeme davalının yerleşim yeri mahkemesidir. 6502 Sayılı Kanun'un 73/5. maddesiyle tüketici davalarının tüketiciin kametgahı mahkemesinde de açılabilir. Belirtilmiştir ki, bu da özel yetkiye dar bir düzenlemedir. Dolayısıyla dava, davacının seçimine göre, hem genel ve hem de özel yetkili mahkemede açılabilir.

Satılan malda bulunan ayıp konusundaki spat mükellefiyet satıcıya aittir. Sözleşme kurulduğu anda belirtilen hususların fiilen edlmediğine bakılırken satılanın teslimin yapıldığı zaman göz önünde bulundurulur. Alıcı tarafından, ayıplı fiadan kaynaklanan hakların kullanılabilmesi için, satılan şey ya da malın teslim sırasında ayıplı olduğunun spatını alıcı yapmalıdır.

Satıcı için ayıptan sorumluluğu için geçerli olan iki yıllık zamanaşımı süresi, satıcı ile birlikte müteselsilen sorumlu olan oto ekspertiz hukuk sorumluluğu içinde kıyasen geçerlidir. Ancak oto ekspertiz sorumluluğu eğer kasıt veya hileye dayanıyor ise bu durumda hukuk sorumlulukta uygulanacak süre iki yıl değil ceza sorumluluğu için öngörülen zamanaşımı süreleri kadar olacaktır.

KAYNAKÇA

AKAN, Perran: Tüketc ve Tüketcnn Korunması, İstanbul, 1995

AKÇİ, Yavuz: “İknc El Otomobl: Tüketc Bakışıyla”, Adıyaman Ünverstes Sosyal Blmler Ensttüsü Dergs, Y. 8, S. 22, Nsan 2016, s.329–362.

AKÇURA KARAMAN, Tuba: “Borçlar Kanunu ve Vyana Satım Antlaşması (VSA) Çerçevesnde Satıcının Ayıptan Sorumluluğu ve Alıcının Hakları”, Galatasaray Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, Milletlerarası Mal Satımına İlişkn Brleşmş Milletler Anlaşması’nın (CISG) Türk Borçlar Kanunu Çerçevesnde Değerlendirilmes Sempozyumu Özel Sayısı, 2013/1,s. 225-258

AKİPEK ÖCAL, Şebnem: “6502 Sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Tüketc İşlem ve Usul Hukuku Bakımından Etkler”, Tüketc Hukukunda Uyuşmazlık Çözümüne İlişkn Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerler Sempozyumu, 1. Baskı, Ankara, Seçkn Yayınları.2018

ALZAD, Maryam: Tcar Satışlarda Satıcının Ayıba Karşı Sorumluluğu, Yıldırım Beyazıt Ünverstes Sosyal Blmler Ensttütüsü Özel Hukuk Anablm Dalı, Yüksek Lsans Tez, Ankara,2018

ARAT, Ayşe : “6502 sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun’un Getrdğ Yenlkler”, Konya Barosu Dergs, S. 25, 2014, s. 39- 47.

ATAMER, Yeşm M.: Uluslararası Mal Satım Sözleşmelerne İlişkn Brleşmş Milletler Anlaşması (CISG)Uyarınca Satıcı Satıcının Yükümlülükler ve Sözleşmeye Aykırılığın Sonuçları, Beta Yayınları, İstanbul, 2005.

ATAMER, Yeşm M.: “Tüketc Satım Sözleşmelerne İlişkn TKHK m. 4 Eleştrler ve Revzyon Teklfler” Banka ve Tcaret Hukuku Dergs, C.XXIV., S.1’den ayrı Bası, Y. 2007, s.81-106 (Eleştrler)

ATAMER, Yeşm/İNCEOĞLU, Murat: Satım Sözleşmesnde Tüketcnn Seçmlk Hakları ve Avrupa Brlğ Hukuku le Uyum Sorunu, Otomotv Dstrbütörler Derneğ, İstanbul 2012.

ATAMER, Yeşim M./ BAŞ, Ece “*Avrupa Birliği Hukuku İle Karşılaştırmalı Olarak 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Uyarınca Satım Sözleşmesinde Ayrıptan Doğan Sorumluluk*”, Tüketic Hakları ve Rekabet Kurulu Özel Sayısı, İstanbul Barosu Dergs, 2014, C. 88, Özel S. 1, s. 24-41.

ARAL, Fahrettin, Türk Borçlar Hukukunda Kötü İfa, Ankara, Yetkin Ktapev, 2011

ARAL Fahrettin/ AYRANCI Hasan; Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkiler, 12.Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2019

ARBEC Ömer: Satım Konusu Ayıplı Malın Tamir Edilmesi, 1.Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, 2005,

ARIKAN, Mustafa: “*Ticaret Satım Sözleşmelerinde Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu ve Bu Bağlamda 6102 sayılı TTK m. 18/III Hükmünün Değerlendirilmesi*” 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nu Beklerken, 10-11-12 Mayıs 2012, MÜHFHAD Özel Sayı, C.18, S.2, Y.2012, s. 11-18,

ASILKAN, Özcan, Ver Madencilik Kullanılarak İkinci El Otomobil Pazarında Fiyat Tahmini. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya, 2008

ASLAN, Bayram : Tüketicinin Onarım Hakkı, 1. Baskı, Ankara 2018 (ASLAN, Onarım)

ASLAN, Yılmaz. Tüketicinin Hukuku Dersler, 7. Baskı, Bursa, Ekin Yayınları, 2019

AYAN, Nurşen, “*Taşınır Satımında Satıcının Kanundan Doğan Ayıba Karşı Tekeffül Borcu*”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergs, C.15, S.1, 2007, s.16-27.

AYDOĞAN, Murat/KAHVECİ, Nalan, Türk Borçlar Hukuku(Özel Borç İlişki), İler Kitap Ev, İzmir 2013

AYDOĞDU, Murat, Tüketicinin Kılavuzu-Hukuk Rehber, İstanbul, 2014.

AYDOĞDU, Murat : Tüketc Hukuku Dersler, 1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınev, 2015 (Tüketc hukuku)

AYDOĞDU, Murat/ KAHVECİ, Nalan: Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İşkler (Sözleşmeler Hukuku), 4. Baskı, Ankara, Adalet Yayınev, 2019

AYDOĞDU, Murat, “Madde 8/ Aydoğdu Şerh”, Mİl Şerh: 6502 sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun Şerh, Der. Hakan TOKBAŞ/Özlem TÜZÜNER, İstanbul 2016, s.183-214.

AYDOĞDU, Murat, “6502 sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanunun Getrdğ Yeniklere Genel Bakış”, Sözleşmeye Aykırılık, Ayıplı İfa Kavramlarına Getrdğ Farklı Yaklaşım ve Bu Konudak Önerlerimz, Dokuz Eylül Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, C.15, s.2, 2013, s.32-33.

AYHAN, Hlal Lale: “Brleşmş Milletler Vyana Satım Sözleşmes’ne Göre Uluslararası Satım Sözleşmelernde Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu”, Gaz Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, C.XV, S. 2, Y. 2011, s. 1-57

AYRANCI Hasan: Türk Borçlar Hukukunda Munzam Zarar (BK md.105), Ankara, Yetkn Yayınev, 2006.

BAŞ SÜZEL, Ece: “Tüketc Hukukunda İş Görme (Hizmet) Sözleşmelernde Ayıplı İfa”, MÜHFHAD, C.24, S.2, Y.2018, s.966-998

BİLGİN, Melek Yüce: “Satış Sözleşmesnde Ayıptan Dolayı Sorumluluğun Şartları ve Alıcının Seçmlk Hakları”, Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan, Marmara Ünverstes Hukuk Fakültes Hukuk Araştırmaları Dergs, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlernn Değerlendirilmes Sempozyumu (3-4 Hazran 2011), Özel Hukuk Sempozyumu Özel Sayısı, 2011, s. 381-418

CANSEL, Erol/ ÖZEL, Çağlar, Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. 1, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara 2017,

CEYLAN, Ebru: 6502 sayılı Yen Tüketcnn Korunması Hakkında Kanunun Getrdğ Düzenlemeler, İstanbul, 1. Baskı, Leges Yayınları, 2015

CUMALIOĞLU, Emre, “6502 Sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanunda Satıcının Ayıplı Maldan Sorumluluğunun Şartları”, Teraz Aylık Hukuk Dergs, C.9, Özel Sayı, Kasım, 2014, s.22-23.

ÇABRİ, Sezer: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’na Göre Kraya Verenn Ayıptan Sorumluluğu, 1. Baskı, Adalet Yayınev, Ankara 2013

ÇABRİ, Sezer: 6502 Sayılı Kanun’a Göre Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun Şerh, 1. Bastı, Adalet Yayınev, Ankara 2016 (Şerh)

ÇETİNER, Blgehan: “Borçlar Kanunu Tasarısında Düzenlenen Muayene ve İhbar Külfetne İlşkn Kısa Br Değerlendirme”, Legal Hukuk Dergs, S. 85, Y. 2010, s.135-140

DEMİR, Mehmet: “Tüketm Mallarının Satımındak Garantlere İlşkn AB Yönerges ve Ülkemizdek Yasal Düzenleme”, Ankara Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, Clt:54, Aralık, 2005, s. 24-52.

DERYAL, Yahya : Tüketc Hukuku,2. Baskı, Seçkn Yayınev Ankara 2008

DERYAL, Yahya/ KORKMAZ, Yakup: Yen Tüketc Hukuku Ders Kitabı, Yen Kanuna Göre Yenden Yazılmış ve Güncellenmiş 3. Baskı, Adalet Yayınev, Ankara 2015

DOĞAN, Gül: “Satıcının Ayıplı Mallardan Sağlayıcının Ayıplı Hżmetlerden Sorumluluğu” Yedtepe Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, C.5, S.1, Y. 2008, s.185-204

DOMANİÇ, Hayr:Türk Tcaret Kanunu Şerh, C.I, Temel Yayınları, İstanbul 2010.

DURSUN KARAAHMETOĞLU, Şeyda: “Türk Borçlar Kanunu’na Göre Satıcının Ayıptan Sorumluluğunda Alıcının Sözleşmeden Dönme Hakkı” , Bahçeşehir Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs Prof. Dr. Özer SELİÇİ’nn Anısına Armağan, Özel Sayı, C.11, S:145-146 Eylül-Ekm, 1. Baskı, Seçkn Yayınev, Ankara 2016.

EDİS Seyfullah: Türk Borçlar Kanununa Göre Satıcının Ayıba Karşı Tekeffül Borcu, Ankara, 1963.

ELVAN, Osman Devrm: “ *Moblyada Ayıplı Mal Nedenyle Tüketcnn Hakları*” , Uluslararası Blmsel Araştırmalar Dergs, C.3,S.1,Y.2018, s.25-34

ERDEM, Ercüment: “*Mlletlerarası Mal Satım Sözleşmeler Hakkında Brleşmiş Mlletler Sözleşmes (Vyana Satım Sözleşmes)*”, Banka ve Tcaret Hukuku Dergs, C.XVI, S. 3, Y.1992, s: 35-105

ERDOĞAN, İhsan: “ *Tüketcnn Ayıplı Mal ve Hizmet İfalarına Karşı Korunması*”, Gaz Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, C. I, S. 2, Y. 1997, s.53-66

EREN, Fkret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Baskı, Yetkn Yayınları ,Ankara 2017,

EREN, Fkret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 7.Baskı, Yetkn Yayınları, Ankara, 2019

ERKAN, Vehb Umut: “*Tüketc Satış Sözleşmelernde Kararlaştırılan Sürede Malın Teslim Edilmemes Durumunda 6502 Sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun’un Ayıplı Mallara İlişkn Hükümlernn Uygulanması*”, Türkiye Adalet Akadems Dergs, Yıl:7, S.30, Nsan 2017, s. 293 - 320.

FEYZİOĞLU, Feyz Necmeddn: Borçlar Hukuku İknc Kısım Akdn Muhtelf Nevler (Özel Borç İlişkiler), C. I, Yenlenmiş ve Gözden Geçirilmiş 4. Bası, İstanbul 1980

HAVUTÇU, Ayşe: Türk Hukukunda Örtülü Br Boşluk: Üretcnn Sorumluluğu, Seçkn Yayıncılık, Ankara, 2005

HAVUTÇU, Ayşe: “ *İfa Engeller ve İfa Engellerne Bağlanan Hukuk Sonuçlar*”, Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan, Marmara Ünverstes Hukuk Fakültes Hukuk Araştırmaları Dergs, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlernn Değerlendirilmes Sempozyumu (3-4 Hazran 2011), Özel Hukuk Sempozyumu Özel Sayısı, 2011, s.317-337 (İfa)

GENCER, METE: İknc El Otomobl Pyasasında E Tcaretn Rolüne İlişkn Ntel Br Değerlendirme, (Yayınlanmamış Yüksek Lsans Tez)Yalova Ünverstes, Sosyal Blmler Ensttüsü, 2019

GÜMÜŞ, Mustafa Alper: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, C.I, 3.Baskı, Vedat Ktapçılık, İstanbul, 2013

GÜMÜŞ Mustafa Alper: 6502 Sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun Şerh, C.I, İstanbul, 2014(Şerh)

GÜMÜŞ, Mustafa Alper: “6502 sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanuna Genel Br Bakış”, Sektörel Bazda Tüketc Hukuku ve Uygulamaları 2014-2015, Ankara, 2015, s. 23-24.(Kanuna Genel Br Bakış)

GÜNAY, Cevdet İlhan: Borçlar Hukuku Genel Hükümler- Özel Borç İşkler, Ankara 2016,

GÜRSOY, Kemal T./ EREN, Fkret/ CANSEL/ Erol: Türk Eşya Hukuku, Ankara Ünverstes Hukuk Fakültes Yayınları, Ankara, 1978

HATEMİ, Hüseyin/ SEROZAN, Rona/ ARPACI, Abdülkadr: Borçlar Hukuku Özel Hüküm, Flz Yayınev, İstanbul, 1992

HATEMİ, Hüseyin/GÖKYAYLA, K. Emre: Borçlar Hukuku Genel Bölüm, 4. Bası, Vedat Ktapçılık, İstanbul 2017

HELVACI, Serap /ALTINER YOLCU,Fatma Zeynep: “6502 Sayılı Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun’un İspat Yüküne İşknl Getrdğ Düzenleme”, Marmara Ünverstes Hukuk Fakültes Hukuk Araştırmaları Dergs, C. 24, S.2.Y.2018, s.804-822

İLHAN, Cengz: Tüketcnn Korunması Hakkında Kanun Şerh, TBB Yayınları, Ankara, 2006

İNAL, H. Tamer: 6502 Sayılı TKHK’a Göre Hazırlanmış Tüketc Hukuku, Gözden Geçrlmiş ve Yenlenmiş 3. Baskı, Ankara 2014

İNCEOĞLU, Murat M.: “Ayıba Karşı Tekeffül ve Garant Sorumluluğu”, Yen Tüketc Hukuku Konferansı (MakalelerTartışmalar), (Der. İnceoğlu, Murat), 1. Baskı,, İstanbul, 2015, s.157-198.

KAPANCI, Kadr Berk: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Açısından Satış Hukukunda Ayıptan Doğan Sorumluluk ve Sözleşmesel Garant Taahhütler. On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.2012

KARA İlhan: Yen Kanuna Göre Tüketic Hukuku, Engn Yayınev, Ankara, 2015

KARAHASAN, Mustafa. Reşit: Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkiler (Tümü Yenden İşlenmiş ve Genişletilerek Yenilenmiş Baskı), C.1-2, Beta Yayınları, İstanbul, 2002

KARAKAŞ, C. Fazıl: Tcar Satımında Ayıp İhbarının Süres ve Şekli, XXII. Tcaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 2006, s.159-2018

KAHVECİ, Nalan: Taşınır Satımında Ayıplı Mal Nedenyle Tüketicinin Sözleşmeden Dönmesi, Ankara, 2014.

KIZILAY, Aygöl: “ Türk Borçlar Kanunu ile Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) Hükümleri Çerçevesinde Satış Sözleşmesinde Ayıptan Sorumlulukta Alıcının Seçtiği Hakkın Sonradan Değiştirilebilirliği Sorunu”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(2), Y. 2017, s. 193-210

KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip: Güven Nazariyesi Karşısında Borç Sözleşmelerinde Hata Kavramı, İstanbul 1968

KURT, Ekrem: “Motorlu Araç Mülkiyetinin Devri Teslim ve Harç Devirleri”. Ekrem, Yaşar Ünversitesi E-Dergisi, 2013, s.1857–1930.

MAKARACI BAŞAK, Aşlı: “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Gereğince Ayıplı Hizmet Hükümlerinin Uygulama Alanı”, Prof. Dr. Özer Selçuk’un Anısına Armağam, BÜHFD, Y.2016,C.II.S.145-146, s.507-537.

MURAT, Bedrettin: Trafik Hukuku, 7. Baskı, Ankara, Adalet Yayınev, 2014

NOMER, Halûk N.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş 15.Bası, İstanbul, 2017

OĞUZMAN, M. Kemal/SELİÇİ, Özer/OKTAY-ÖZDEMİR/Sabe, Eşya Hukuku: 21. Baskı, İstanbul, Flz Ktabev, 2018

OLGAÇ, Sena: Kaza ve İlm İçhatlarla Türk Borçlar Kanunu Şerh (Madde 182-371), C. 3, Ankara 1977

ÖNCEL TAŞKIRAN, Nurdan/ BOLAT, Nursel: *“Reklam ve Algı İlişks: Reklam Metnlerinn Alımlanmasında Duyu Organlarının İşlevler Hakkında Br İnceleme”*,Beykent Ünverstes Sosyal Blmler Dergs, C.6 S.1 Y.2013,s. 49-69

ÖNDERİ, Gökhan: *“Para Borçlarında Borçlu Temerrüdü Halnde Alacaklının Munzam Zararının Tazmnn İsteyebimes Konusundak Yargıtay Uygulaması”*, İstanbul Barosu Dergs, C. 87, S. 2, Mart 2013, S. 274-299

ÖZ, Yasn: Karayolu Taşıtlarında Mülkyetn Devr, (Yayınlanmamış Yüksek Lsans Tez, İstanbul Ünverstes Sosyal Blmler Ensttüsü), İstanbul, 2002.

ÖZBİLEN, Arf Barış: *“İsteğe Bağlı Açık Artırma Yohuyla Yapılan Satışlarda Müzayede Evlernn Türk Borçlar Kanunu Hükümler Çerçevesnde Ayıptan ve Zapttan Doğan Sorumluluğu ve Bu Sorumluluğu Ortadan Kaldıran Anlaşmalar”*, Marmara Ünverstes Hukuk Fakültes Hukuk Araştırmaları Dergs, C. 22, S. 2, Y.2016, s. 271-330

ÖZCAN BÜYÜKTANIR, Burcu G.: *“Tüketcnn ve Üçüncü Kışlern Ayıplı Satılanın Kullanılması Nedenyle Ortaya Çıkan Bedensel Bütünlük İhlal Halnde Manev Zararlarının Tazmn”*, Ankara Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, C. 67, S. 3, Y. 2018, s. 495-534

ÖZDAMAR, Emne: Tcar Satışta Temerrüde İlişkn Özel Durumlar, Teraz Hukuk Dergs, C.8 , S.87, 2013, s.14-24,

ÖZDEMİR, Hayrunnsa: Türk Borçlar Kanununa ve Vyana Satım Sözleşmesne (CISG) Göre Ayıptan Doğan Sorumluluğun Şartları, 1. Baskı, Yetkn Yayınev, Ankara 2014 (CISG)

ÖZDEMİR, Hayrunnsa: *“Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketcclern Korunması”* , Ankara Ünverstes Hukuk Fakültes Dergs, C. 53 S.3, Y.2004, s.61-90 (Reklam)

ÖZDEMİR, Hayrunnsa: “ *Türk Borçlar Kanunu’na ve Milletlerarası Satım Sözleşmesine Göre Ayıbın İhbar Edilmesi*”, Marmara Ünversites Hukuk Fakültes Hukuk Araştırmalar Dergs, Cevdet Yavuz’a Armağan, C.22, S.3, Y.2016, s.2306-2348 (İhbar)

ÖZEL, Çağlar: Tüketcnn Korunması Hukuku, 5. Baskı, Ankara, Seçkn Yayınları, 2019

ÖZGÜL, Engn/ AKSULU, İkbāl: “*Ambalajlı Gıda Ürünlerinde Tüketcnlerin Etket Duyarlılığındak Değşmler*”,Ege Akademik Bakış Dergs, C.6, S. 1, Y. 2006, s. 1-9.

PASLI, Al: “Tcar Satımda Ayıp Halinde Seçmlk Hakların Kullanılma Zamanı”, Prof. Dr. Şener Akyol’a Armağan, C.1, s.645-662 , 2011

RADO, Türkan: “*Roma Hukukunda Maldak Ayıplardan Dolayı Satıcının Mesulyet*”, İstanbul Ünversites Hukuk Fakültes Mecmuası, 1945, s. 604-605.

REİSOĞLU, Safa: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 18. Bası, İstanbul 2006

SEROZAN, Rona: “*Tüketcy Koruma Yasasının Sözleşme Hukuku Alanındaki Düzenlemesnn Eleştrs*”, Yasa Hukuk İçthat ve Mevzuat Dergs, C. 15, S. 173/4, Mayıs 1996, s. 579-598

SİRMEN, A. Lale: Eşya Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2018

TANDOĞAN, Haluk: Borçlar Hukuku Özel Borç İşkler, C.II, 5. Baskı, Ankara, Vedat Ktapçılık, 2010

TAŞDELEN,Nhat: “*6502 Sayılı Tüketcnn Korunması Hakkındak Kanun’a Göre Tüketc Sıfatı*”, İstanbul Kültür Ünversites Hukuk Fakültes Dergs, C.16, S. 2. 2017, s.705-719

TİRYAKİ, Betül: Tüketcnn Korunması Hukuku Açısından Ayıplı Hzmetten Doğan Sorumluluk, Yetkn Yayınları, Ankara 2007

TOPUZ, Gökçen: Tüketc Mahkemeler, 1. Baskı, Ankara, Yetkn Yayınları, 2018

TUNÇOMAĞ, Kenan: Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkiler, C. II, Üzerinde Çalışılmış 3. Bası, İstanbul 1977

TUTUMLU, Mehmet Akf: Tüketici Yargılaması Hukuku, 2.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019

ŞAHİNİZ, C. Salih: Tacirler Arası Ticar Satımlarda Satıcının Ayıplı İfadan (Ayıplı Mal Tesliminden) Sorumluluğu, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008.

UYGUR, Turgut: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerh, C:1, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012

ÜLGEN, Hüseyin/HELVACI, Mehmet/KENDİGELEN, Abuzer/KAYA, Arslan/ ERTAN NOMER, Füsun: Ticar İşletme Hukuku, 5.Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017

ÜNALAN, Ayşe: “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un 4. Maddesi: Ayıplı Mal ve Ayıplı Hizmet Kavramları”, Tüketicinin Korunması Seminer (Editör: Ceylan, Ebru), Ankara 2007, s. 41-55

ÜNLÜTEPE, Mustafa: “ Taşınır Satış Sözleşmesinde Satıcının Ayıptan Sorumluluğu Bakımından Gözden Geçirme ve Bildirim Külfetinin Yerine Getirilmesi Tabi Olduğu Süreler”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.24, S.1, Y.2018, s.296-335

YILDIRIM, Abdulkemal: “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağının Bazı Maddelerine İlişkin Değerlendirmeler”, Gaz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, S. 1-2, Y.2013,s.1015-1047

YAVUZ, Cevdet: Özellikle Tüketicinin Korunması Sorunu Bakımından Satıcının Satılanın (Malın) Ayıplarından Sorumluluğu, Beta Yayınları, İstanbul 1989 (Tüketicinin korunması)

YAVUZ, Cevdet: Tüketicinin Ayıplı Mal ve Hizmetlere Karşı Korunması (TKHK. m. 4), Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman’ın Anısına Armağan, İstanbul 2000, s. 1293-1316 (Tüketici).

YAVUZ, Cevdet: Borçlar Hukuku Dersler Özel Hükümler, 16. Baskı, İstanbul, Beta Yayınları, 2019

YAVUZ, Cevdet/ ACAR, Faruk/ÖZEN, Burak: Borçlar Hukuku (Özel Hükümler), 16. Baskı, İstanbul, Beta Yayınları, 2019

YAVUZ, Nhat: Türk Borçlar Kanunu Şerh, 2 C., 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara, 2015(Şerh)

YAVUZ, Nhat: Ayıplı İfa, 5. Baskı, Seçkn Yayınev, Ankara 2016.

YAVUZ, Nhat: Satış Sözleşmeler, Adalet Yayınları, Ankara 2016

YILDIRIM, Abdulkerm: Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicilerin Korunması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009

YÜCER AKTÜRK, İpek: “*Viyana Satım Sözleşmesi Kapsamında Satıcının Ayıptan sorumluluğu*”, Ankara Barosu Dergisi, S.2015/1, s.210-238

YÜCER AKTÜRK, İpek: Satım ve Eser Sözleşmelerinde Gözden Geçirme ve Bildirim Külfetleri, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2012 (Külfet)

ZEVLİLER, Aydın/ HAVUTÇU, Ayşe: Özel Borç İlişkileri, 9. Baskı, Ankara, 2007

ZEVLİLER, Aydın/ AYDOĞDU, Murat: Tüketicinin Korunması Hukuku, Seçkn Yayıncılık, 3. Bası, Ankara 2004

ZEVLİLER, Aydın / ÖZEL, Çağlar :Tüketicinin Korunması Hukuku, 1. Baskı, Seçkn Yayıncılık, Ankara ,2016

ZEVLİLER Aydın/ GÖKYAYLA, Emre, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 19.Baskı, Turhan Kıtapev, Ankara,2019

ZEVLİLER, Aydın/ ERTAŞ, Şeref / HAVUTCU, Ayşe / AYDOĞDU, Murat / AYDOĞDU/ ZEVLİLER, Aydın/AYDOĞDU, Murat/ PETEK, Hasan: Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, 6. Baskı , Ankara 1998,

ZEVKLİLER, Aydın/ERTAŞ, Şeref/HAVUTCU, Ayşe/AYDOĞDU, Murat/CUMALIOĞLU, Emre: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku, Genel Hükümler ve Özel Borç İşkler, Ana İlkeler, 2. Baskı, İzmir, 2013.

YARGI KARARLARI

Yarg. 13. HD., 17.01.1984, E.1983/8440, K.1984/168
Yarg. 13. HD. 14.01.1985, E. 1984/7744- K. 1985/119
Yarg. 13. HD. 18.03.1985, E. 1985/451-K.1985/1794
Yarg. 13. HD. 12.11.1987, E. 1987/4785-K.1987/5503
Yarg.13 HD. 25.05.1992, E. 1992/ 3983, E. 1992 / 4898
Yarg. 13. HD. 13.04.1998 , E. 1998/2273- K. 1998/3034
Yarg 13.HD, 02.05.2000, E.2000/4082-K.2000/4169
Yarg. 13. HD. 22.10.2001, E. 2001/7856, K. 2001/9445
Yarg. 13. HD. 16.03.2001, E.2001/123- K. 2001/2521
Yarg. HGK 05.11.2003, E. 2003/13-622, K. 2003/622,
Yarg.13.HD, 14.04.2004, E.2003/ 14592-K 2004 / 5348
Yarg.13.HD,14.09.2004, E.2004/4686-K.2004/11851;
Yarg.13.HD, 21.10.2004, E.2004/7891-K.2004/15043
Yarg. HGK., 13.05.2009, E. 2009/13- 160, K. 2009/185
Yarg. 13. HD, 05.12.2011, E.2011/9336- K.2011/18095
Yarg.1.HD, 07.06.2012, E. 2012/ 1481, K. 2012 / 6779
Yarg. 13. HD. 31.01.2013 , E. 2013/1592- K. 2013/1980
Yarg.19.HD, 07.01.2014,E.2013/17780-K.2014/677
Yarg. 13.HD, 20.01.2014, E.2013/ 21265-K.2014 / 1286
Yarg.3 HD, 13.11.2014, E. 2014/ 39864, K. 2014 / 35651
Yarg.19.HD, 02.07.2014, E. 2014/ 7444 -K. 2014 / 12135
Yarg.19.HD, 01.07.2015, E. 2015/ 5143 -K. 015 / 9722
Yarg. 13. HD 17.02.2015, E.2014/17224- K.2015/4604
Yarg. HGK, 27.03.2015 E.2013/19-1696-K.2015/1109
Yarg. 19.HD, 17.12.2015, E.2015/ 5116-K 2015 / 17088

Yarg. 19.HD, 23.02.2016, E. 2015/ 11881-K. 2016 / 2985

Yarg.HGK, 04.05.2016, E.2014/13-1125-K.2016/587

Yarg..HGK, 16.11.2016, E. 2014/ 13-1401-K.2016 / 1060

Yarg. 15.HD. 06.12.2016, E. 2016/ 5633, K. 2016 / 5021

Yarg. 19.HD. 15.02.2017, E. 2016/ 6482-K 2017 / 1165

Yarg. HGK. 29.03.2017, E. 2017/ 664-K. 2017 / 573

Yarg. 4.HD, 26.04.2017, E. 2017/ 452-K. 2017 / 2256

Yarg.19.HD, 08.06.2017, E.2016/ 10734-K.2017 / 4683

Yarg. 13.HD. 22.06.2017, E.2016/ 27997-K. 2017 / 7963

Yarg.HGK, 08.10.2019, E. 2017/ 19-947-K. 2019 / 999

Yarg. 13. HD. 05.12.2017 , E. 2015/39076- K.2017/12079

Yarg.13.HD, 18.12.2017, E. 2016/ 16238-K. 2017 / 12597

Yarg.20.HD, 02.07.2018, .E. 2018/ 359, K. 2018 / 5055

Yarg.19.HD, 11.09.2018, E.2017/ 1898-K.2018 / 4043

Yarg. 13.HD, 26.09.2018, E.2016/ 6313-K.2018 / 8331

Yarg. HGK. 22.11.2018, E.2017/ 1982, K. 2017/ 1982

Yarg. HGK , 20.12.2018, E. 2017/ 13-776-K. 2018 / 1970

Yarg. 19.HD. 14.01.2019, E. 2017/ 1564-K. 2019 / 52

Yarg.13.HD, 04.02.2019, E.2016/ 24192-K. 2019 / 1115

Yarg.13.HD, 14.02.2019, E.2016/ 21603-K. 2019 /1840

Yarg. 13.HD, 29.04.2019, E.2019/ 640-K 2019 / 5428

Yarg. HGK, 02.05.2019, E.2018/ 929-K. 2019 / 515

Yarg. 13.HD, 02.05.2019, E. 2016/ 14484-K. 2019 / 5627

Yarg. HGK. 14.05.2019, E.2017/ 1555, K. 2019 / 561

Yarg. 13.HD, 19.06.2019, E. 2016/ 27264-K. 2019 / 7426

Yarg. HGK E. 20.06.2019, 2017/1657-K.2019/744

Yarg.13.HD, 25.06.2019, E.2018/ 489-K 2019 / 7685 Sayılı

Yarg. HGK, 27.06.2019 E.2017/618-K.2019/792

Yarg. 13.HD, 27.06.2019, E.2016/ 22097-K. 2019 / 7896

Yarg. 17 HD. 16.09.2019, E. 2016/ 17237, K. 2019 / 7987

Yarg. 13.HD, 02.10.2019, E. 2016/ 26690 -K 2019 / 9299

Yarg. HGK, 08.10.2019, E.2017/19-947-K. 2019 / 999

Yarg. 13.HD, 26.11.2019, E.2016/ 26291-K. 2019 / 11496

Yarg. HGK, 26.02.2020, E.2017/ 252-K.2020 / 224

Yarg. 13.HD, 12.03.2020, 2018/ 2082-2020 / 3273

Erzurum BAM , 09.03.2018, 3. HD, E.2017 / 1151-K. 2018 / 470

Adana BAM 6. HD, 03.04.2019, E. 2018 / 628-K. 2019 / 295

İstanbul B.A.M, 13.HD, 02.10.2019, E. 2019/1252, K. 2019/1252

İstanbul B.A.M, 16.HD, 06.03.2020, E. 2020/488, K. 2020/614

Antalya B. A. M. 3. HD, 04.02.2021, E: 2020/909 , K:2021/181

Sakarya B.A. M 7. HD 15.01.2021, E: 2020/354 , K:2021/82

Antalya B. A. M. 3. HD, 04.02.2021, E: 2020/936 , K:2021/165

İstanbul B. A. M. 19. HD, 15.02.2021, E:2018/3098-K:2021/271

Samsun B. A. M.5. HD, 03.03.2021, E:2021/ 283-K:2021/ 346

Bursa B. A. M. 7. HD, 13.01.2021,E: 2019/1279 -K:2021/8

Sakarya B. A. M. 4. HD. 29.12.2020 ,E: 2020/1841 -K:2020/1708

İNTERNET ÇEVİRİMİÇİ KAYNAKLAR

<https://portal.uyap.gov.tr/uyap>

https://www.ntv.com.tr/galer/otomobl/turkyede-2020-ylnda-satlan-en-ucuz-sfr-otomobller,PFFLtoPvm0m-9_9EylNPew/25v6nEkxqk-lXpgav6cBLQ(E.T:09.04.2020)

<https://www.sahbnden.com/ctroen-c3-1.2-puretech-feel>(E.T:09.04.2020)

<https://www.kncelotomoblm.com/sss>(E.T:09.04.2020)

